p. 253 Concilium.

p. 260 Püspök's Erzbök's
273 Kanton Thurek Püspök's Erzbök's Bő. 277 Vö
netzek Ceremoniája. vid Bod Historiája

p. 279. Radicalis Augustinusok Chrysostomusok igaz vitéz

p. 283 de Pecunia debet gradusonként admittálni. 1= Cardinalis pecuniae
die 2= Patricius. ez qadeyett a Templom ajtaja elött hogy a Hivek esmét
jöjjenek. 3= Generalis a Templomba a Predicad 4= Day dvaszy
meggyózés ajtai de nihil könyörgettek kiüttek. 5= Letter Cate
chumenusok voltában 4= Letter Constantz és a gyülekezet
tol könyörgethettek jelen lehettek mig communicaltak; de
ök abban nem részesülhettek 5= Vége ke althatások vol
tak a vitezben Ur Vacsorával élhettek a kijöd
pecunius Király valamely bünbe esett Ekla többé
az Ecclaba be nem vitethetett. p 101. Jun I.

p. 286 Hogy Kegyö Sill. a Szentek tiszteletre per Episcopojain
p 287 Lucilla secta 1= Kezdi 1: dább az ereklyek tiszteletek
p 289 Burgundiumok p. 291. Limbus. p 292 Hijt.
p. 30[illegible] Gothusok Vandalusok Alanusok Burgundusok; Arianusok
p. 328. Monophysitak Eutyches követöi. p. 375. Cyrillus és Dioscorus p. 324.
p. 328 Nestorius. — Petrus Fullo. — p 331 Tria Capitula. p 332 Vigilius.
p 337. Hieronymus Napkelet csillagának lelkét hitt. Hyborgiaiak
p 342. Augustinus hallgatásai 13:13 p 344 St. Gergely Ista Decretumai. Angliabeli téritö
p 345. N. Gergely régi monumentumokat elpusztitja utolso pater Gregoriusö.
p 346 Codex Theodosianus Justinianus. p 356. Kettöst elemeli Heraclius, Nestor, Eutyches
Követöi Persiában voltak sokan magyarok p 358 Constans CPolyi Basilius Maestre
Pápát az Exarchust és Gymnasiumot Athenet. p 366 Mauritius.
p 261 2. Justinian ongedig hagy a Roman Püspöknek Cerimoniárt ne folyamodjanak
a Görög Császárhoz mind ez elött 690. —
p 362 Islam mit jelent p. 371. Alexandria Bibliotheca 700,000 kötet. Omar Hegirát allit
p 372 Mahumedanusok 80 évig alatt többet foglaltak mint Roma 800 alatt
p 374. Kalifák hatalma Papi vitézi ma török vitézi Muftik
p 377 Godfredus (v) Ludovicus Principatus Ecclesiae Libera. a mely Hugo ord Ecclesiae
p 378 Anglia hogy lett Keresztyénné. p 381 Robert a Vitézek.

b

P. S. 137

Mo 15.

III^dik Lakás 306 tol 814 ig.

A Constantino Magno ad Carolum.

K. I. Th 30 a

III^dik Lakás: 306 tol 814 ig.
a Constantino ad Carolum
1^so P. 306 tol 600 ig. Mahumedig.
2^so P. 600 tol 814 ig.

Ez a' Szakasz is egy más utánn igen hosszu vol-
na, ayrola oszlyan arrol is az elsöbb Oszlályban
lészünk belölle 300 ad vi: a 4- 5-ben 6^ik Szaradat-
tal — A Mahumed Országlása lészen egy nyu-
gvo pont. A' 2^ik N. Károly Császár.

1^so Periodus 306 tol 600 ig. vagy Constan-
tinustol Mahumedig.

Ez a' Periodus olyan történetekkel ugyan megnel-
lyek mind a' Keresztyénségre mind a' Vallásra nézve
igen fontosak a' Római Császárok a' Keresztyén
lés részrül, ei ez által Status Vallásra lészen —
egy más utat veszen magának más a' Vallás
nig egy nagy történet el téritven attyából ujj
történetekre lerjesst a' Vallás fremeink elébe t.:.:
Napkelet ei Nyugot mind a' Vallásba mind ei Po-
litiemben megh akarnak a' következendö Szá-
zadban, mely által a' Tiberis mellett a' Hierar-
chia fel állitja a' uralkodó részét ei ezen 3.
következendö Századok alatt, mellyeket magunk
elébe vettünk, olyan változási essett a' Vallás be
mely az elsöbb 6. Századokat a' következendöktöl

egészen

egéssen meg különbözteti. Mikor egy el nyomott Vallás uralkodóvá lészen lehet gondolni a' Könnyebbségeket. A' Papok; egy szóval a' Clerus ereje változást a' maga commodumára leg jobban tudhatna, mert a' Romai Püspök emelkedésének a Papi despotismus egésszen ki fejtődött. És a' második lészen hát ereje szabadságban.

Mitsoda két pontokat kell gróf Gyulai ereszkedni?
1ő. A' papi hatalomba folyásta meg erősödését
2ő. A' theses és vallást Kijformalod változtatását Kitárásságot és a' vallást.

1. Befolyása a' Papi hatalomba meg erősödésének a' Társaság constitutiójába az arra kedvező környül állásokkal egyetembe.

2. A' Vallásnak és a' Theologiának kiformálása hogy meg tudhassuk mi ilyen a' formába volt a' Nép Vallása mellyenbe az Eclat, mitsoda tulbuzgósággal mutatott meg a' K. Társaság és a' K. Vallás lésznek areái itt a' fő pontok.

Hogy a' Vallás valtozásai is meg lehessenek jobban előbbeni elkerülésének vizsgályuk meg. Mikeppen lett uralkodóvá a' Romai birodalomba, mennyire terjedett, mivel ennek az Eclat constitutiójába nagy befolyása lett.

Hogy annál tiszta abban meheszünk a' politica Historiájára erre Dió Cajnak vessünk egy oldal be kinek leirásából a' K. Társaságról jó vagy rossz álla pottyára vilagot vehetünk

A' Politicai környül állása k. volt a' Rei birodalomnak?

Még 282be lett volt Cs. Császárrá a' Rei birodalomba egy Dalmata Diocletianus, a' kinek ülöldözéséről írnak állásait a' Martyrok Epochája, tartul vette az igazgatásban a' Pannoniai Maximianust

Midőn a' Rei birodalomba imitt amott Cs. Társi titulussal állottak volna de némelyek hogy jobb módal viggyázhassanak minden ütt meg egy egy Collegát maga mellé Diocletianus Galeriust, Maximianus Constantinus Clorust; Az onba történt hogy 302be mind Diocletianus mint Maximianus renoncianak a' Cs. társi hagyról; két Cs. társi maradott meg Constantinus Clorus és Galerius. Hispániát Galliát Britanniát birta az első; Galerius pedig a' több Országokat a' ki Collegainak vette Severust és Maximinust 306ba meg hólt Constantius Clorus és az ármada a' fiát a' N. Constantinust Cs. társinak kiálytya; De Galerius által a' Titulus engedte által és Severust lépni Cs. társra, Ezeralatt bott átvan Italiát és Africát; De a' midőn ő leggyelenül vijelné magát az el bukasztott Maximianak egy fiát Maxentiust kiálytya helyette Cs. társinak sőt meg a' vén Maximianba is feléb red az ambitio, a' Romai Panáttal meg téteti magát Társinak, a' ki Severust midőn oltalmába ajánlotta volna magát, meg öleti és helyette kiesinust egy Dacust never ki hellyette Cs. társinak. Galerius meg engedte Maximinusnak és a' N. Constantinusnak h. valosagos Cs. társaik legyenek egy hogy arom egy Dóbeu h. Társaról volna; Galerius, N. Constantinus, Licinius, Maximinus

Maximianus Társ. collegája Constantinus Clorus. 304be mind Diocletian mind Maximian le tészik társaságokat marad Constantius Clorus Galerius Társaival az első Hispa Gallia Britanniával birta.

Galerius collegai Severus et Maximinus. 306ban mag hólt Constantius Clorus et fia Constantinus Maximust 4 titulussal Társai mert Galerius Severust tészi Társárra és alatta vén Maximianus fiát Maxentiust Maximinust Maximianus a' sajátjával Társa; Társra tészi magával meg Keli Severust helyette Licinust egy Dacust tészen Társai collegának.

Egy Dóbe két Társaról Galer. N. Constant. Licinust Maximinust Maximianust

minus Maxentius, Maximianus P.— Ezek külömbözö temporamentumokkal birtak, az országokat mellyeket birtak külömbözö Systemával igazgattak és az alatt valok a' sereid voltak bo Bogok v. boldogtalanokkal— Az egy Constantinus Fő-
fraán kivül a' többi üldözö volt 310be Constantinus meg sinorozta Törökösöv Maximianust. 311be
nyomorultul meg hal Galerius. 312be Maxentiust meg gyözi Constantin, a' miközben elvész. 313be Maximinus meg gyözi, a' ki maga magát meg ölte. Ezután Constantin maradtak hát heten. 314be meg ölette a' N. Constantinus és így a' Cäsari fréhez egy Jádul maradott a' N. Constantinus. Ö velle kerödött a' vallasbe levö nagy változás; barátya volt a' Keresztényekkel, a' K. Vallásról való meg gyözödésböl tselekedte é' vagy Politicából történt. Nézzük meg a' köznyül állásokat mellyekbe Constantinus Fő fárra lett nagy oszlan honnan vethetünk inkább, mert lajtott arra h. a' K. Vallás Statusvallo társá legyen. Erröl a' pontok ki mutattyák:

Constant M. kivül a többi üldözött. Ö 310be Maximianust meg sinorozatta 311be ö tsal Galerius, 312be Maxentiust ö gyözi ö ölé 313ba Maximinust ö gyözi ö ölé magát 314be Licinianust ö ölesi tsakat Constantinus egy Jádul maradt Cäsárnak.

1. A' 1ső 3 rá rá be nagy a' Kori Provin és ák tele voltak Knyetkel; söt a' Knyek sinde egy endö fáin nal voltak a' Pápa nusokkal, a' Statusnak sok fele hivatalyai be az Armadának, a' Tanátsba a' Provintiákba, söt az Udvarba a' Kormányná l Knyek ültek; az üldözés ek vatárjai el Hendeseidek voltak. A' 2ik fárnak külsö fele

Hogy volt a' Knyekk állapotja ebben az időben?

A' Romai Provinciának nagy fele Keresztény arnyékában és tanátsában vanak szabadon gyakorolyák vallásokat,

feleiöl fogva szabadon gyakorolhattak a' magok Istentiseleteket, templomokat épithettek az igazgatás fenemiatára a' Pápa nusok elött végben vihettek minden szertsenemiajokat. A' Valerianus üldözésétöl fogva a' Diocletianusig 50 esztendeig Hendeseu voltak a' Knyek. Templomjaik egy meg kaparodtak h. ttak Rok az alatt az. dö alatt 2/10 Basilicasoknál több vole Galerius Fő fárnak egy Edictuma által örökös tolerantia engedtetett.

Valerianus üldözésétöl fogva Diocletianusig 50 esztendeu voltak sok templomi épitetlen Galerius örökös toleran: tiat hirdetett.

2. Ezen boldog állapotyok a' Knyek az udvari Cabala által Diocletianusnál egy Edictumot készittettek a' K. Vallás ellene, melynek ereje mellett a' Knyek minden Templomaikat el rontattassanak, ök minden hivatalokból ki vettessenek. Ezt a' parantsolatot követte még egy más keményebb is, melyre nézve inquirállyanak a' kény vallási tiszt kö nektöl ellen is. El rületett ez a' parantsolat minden Provinciákba, hogy végre hajtassék. Nikeleu a' Diocletianus Parantsolattyát az ö Collegái Severus és Maximinus Jovianusok végbe vitték a' hol Nicodemiaba a' Keresztyenek meg gyulvan a' Knyek pattosok ostromra fogtak a' Pogányok Ed. Diocletianus sinte elis hitette magával h. a' Knyek vége, más emlekezetö jeleket is veretett illyen Felyiratokkal: Deleta Christ nomina.

3. Mig a' Diocletianus nagyobb részében ilyen Jromora sok alatt nyögtek a' Knyek, addig Provinciákban melyekben Constantin volt t.:. Galliak, Hispaniák, Britanniákban egész bé tellség volt. Sőt a' Corregensek a rabságtyok ellen is Fő fárnak ki állyák. Annyi uralkodó egy Collegiatus a' Dioclet: publicáltatok mellyben minden

den

den Vallásnak határozatlanul szabadság engedtetik. 312be Maxentiussal hadba elegyedik Italiában; Constantinus; meggyőzi ellene; Romaés Italia övéléséren vitéz egy edictumot publicaltat a türedelemről avel a' clausulával h. senki is senkinek vallás fái el ne hagyjon. Licinniussal marad vaun Constantin Maylandba beállitet ismét egy Edictumot melyből a' fellyebbi clausulát kihagyja és tellyes szabadságot ád mindenkinek arra a' vallásra allani a' melyre tetszik. 313be.

-ik. El folytat 10 esztendőt arutáni is Constantin a' kleny Vallás commodumára tsinál tsen tsmálik 324ig, a' mikor a' Corregensétől Licinniustol meg menekedik, és osztán eggedül az övé volt az egész Status. Ellen tsel paranssolatot adott ki: hogy a' fogoly hamis vetek, bünyáltatva bünteltetni kiyek hara hivattassanak, szabad szagaikat Civilis jussaikba helyre állittassanak. A' második paranssolat a' volt hogy regi el vett v. el romlott Templomaikat a' Cs. fiscus költségen meg épittessenek még pedig h. arokra gasobbak, nagyobbak legyenek mint az elöttek.

5. Constantinus Cs. fiának elsö éjszakáján tehetjük 337re azt az Epochát a' melybe a' K. Vallás ariutan Status Vallásává lett, mert arra az estre esik az a' parancsolatnya melyben a' régi Vallás el törlésével, a' Pogány Templomok fel szárától, az áldozatok megszünésével, egy szoval az egész régi volt uralkodo szokásnak mödjával, fö vezetés alatt el tiltotta, kivált a' Varasokba a' hol annak kirt a' magyar Inkb akartak áldozni kéz telenittetik a' faluhra ki menni és onnan a'

Paga

Paganus nevével a pago 's magyarul pogany.

b. Herrá ragasztkattyuk tsak ugyan h. valoságos uralkodová 342 k. lett a' K. Vallás, midön azt a' Constantin fia valoságosan proscribalta – és a' proscriptio neve volt ugy latzik egész fogyanatos ment még a' 4. S. szazadokba is a' burgos Cs. szárok millyenek voltak: Theodosius, a' fiai Arcadius és Honorius a' g maradott Pogányok ellen való büntetéseket g ujjitottak.

Ezekből már törvényekből g határozhatyuk h. a vallyon valoságal v. politicabol volt e' Constantin Keresztény.

a:) Inkább lehet hinni h. a' Constantin Toleratia Edictumába a' politicanak több részre volt mint a' Lenn a' Vallás felöl való g gyözödésnek. Elvis látta azt Constantin h. a' maga Collegáival hadba fog elegyedni Sépp azért nitsen a' Collegái üldözték ö akkor a' maga Provinciaiba dü redelmet parancsolt. Azt is jol tudta h. a' maga táborába sok a' kleny, sőt minden Provinciaiba a' Collegai natzi h. nyerhette volna kál arra tartozandóságokat könnyebben el mint a' Vallásnak való kedvereséssel. Ez az interesse, melyet remellett a' kenyérről jobb g magyarázva az ö klenységét mint minden tsuda jelenéssel mellyekel nem kimi sok ideig Horedsnek tartatott. — Egy olyan tsuda jelenés említ Eusebius a' melyről ö azt nyerte je h. a' Constantinus pajtásból hallotta légyen t. i: Midön Maxentiussal g alarra 312 üdözni és az Istenhez segedelmét kérné

Lényes

Vallyon Konstantin valoságos kény volt é vagy tsak Politicabol?

Mitsoda tudósitással bestelt Eusebius még Konstantint a K. Vallásra terittette?

fényes nappal Délbe egy kereszt forma jelenségét lát
Constantin az egen mellyen ilyen irású nyomorkatonák
ÉV Jézus Krisztus által vinces. A' Kereszt forma jelenségin inkább
a' Krisztus nevéből a' két első betűt X.ρ. mutatta. Ezen jele
séggel sokáig tündöklött magába. Az estve el jött és le feküdt
arankint a' Krisztus éjjel ő jelenik éppen arra a' latott képpel
art parancsolja Constantinnak h. art a' Crismet tá
nálltassa táborának zászlóira és győzni fogna ellen ő
esven arutáni kezdett a' Papokkal tudakozódni h. ki
lenne az igaz Isten és Catechumenussá lett s olvasni
kezdte a' Bibliát. — A' mi ezt a' jelenést illeti é
ezt a' különös álmot, mind a' kettőből lehet valami igaz
de mégis az ő bábonás gondolkozása nyilvánságát mutatja
s hogy a' papok el hitetéséből mind a' győzedelmes
kereszttől egy tartotta arokat. Amy: igaz h. 312 től
fogva a' Krisztus hívségeket jobban ő ismerte s többet bízott
bennek.

Mikor kezdett gondolkodni inkább a' K. Vallásról Konstantin?

K. 324 től fogva gondolkodott Constantinus a' K.
Valláson, ez alább annak körön légésével való életében
ugyanezett. Ez, h. volt nemely kis vereséssel a' Pogányok
iránt orman magyarázható szível látta h. üdvari Vál
lás lévén a' K. Vallás Regis ad exemplum totus componi
tur orbis. Ezzel az üldöző törvényeket a' Pogányok ellen
melyeket uralkodásának utolsó esztendejében Sajtoltak ki tőlle
Galla s Szpórok facti ejtődvolt, a' kiket téli volt várni
míg egészben uralkodva lehetnének. Ennan lett az
K. Julianus Apostata alatt a' Pogány Vallás el erőt
lene

lenedett fejét még egyszer fel emelvén kifuta mérges
lelkét a' fregény Kyelre. Az a' Gör. ség Philosophiával
ki patvarodott. Sajnos jól tudta az ingyen lelkü
pusztító ebet kik legyenek. A' Kény Vallást ki irtani ő
akarta, sőt uralkodó prerogativáit kisebbíteni. A'
K. Vallást tulajdonitotta az igaz a' Hazai a Kor lélek
nek és bátorságnak lankadását, s ez lehet még is de
sérni benne h. n. erőszakkal nyomta. A' Successo
rai sőt ugyan idnél a' K. Vallás emelték, ugy h. az S.
szék uralkodó lett körön légésen mellyet lehet szeretni
vissza tekintvén az előbbi károdokra.

Miből vehető észre hogy Constantin a' keresztelkedése előtt g keresztelkedéséről?

A' g keresztelkedéséről Constantinnak két veleltedés van:
1ső Hogy élete végéig Catechumenussnak maradott és
bizonyos. Ez irásból rolla h. a' Perzsák ellen való ex-
peditiora halasztotta volna, h. a' Jordánba akkor g ke-
resztelkedjék: de mikor Nicodemiába hirtelen be-
tegségben esett az od a való Püspök Eusebius s más
sor jelen létében meg keresztelkedett, a' mikor Pünkösd
Napján meg is holt. Ezt így beszéli Eusebius. A' Ca-
tholicus Anyaszt pedig azt beszéllik s erősítik h. s Sylvester
Rom. Püspök keresztelte volna meg Romában még pe-
dig nem környül állásod körött:

2s Constantinus g ölette a' maga fiát Crispust
és Felesége Faustát, Faustra el vadolvén Crispust
aval h. ölet bujálkodásra undorolta volna de a' dolog
nem úgy lévén arutáni Faustát is meg ölette: ezért bé
porloszlás fiállott rá Constantinusra melynek ez-
vosláshoz álmába úgy látta, ha g keresztelkedjék

arról

arról Sylvester Pápával ő tereſztelletéven magát legottan
a' bél pollofság el mult ei arutáun lét Tereſztlémyé. Ebéli
Ládadatoſságát atarvaun Conſtantin továbra is meg bi-
ny ítani egy Donaóval a' Rói Püspökségt ajándékozt
az ugy nevezett Patrimonium Sancti Petrii.

Mit lehet tartani a' Sylveſterb adatt Donaról?

Hozzy ez a' Donác töltemény légyen a' Catholicus Atyaſ-
ak közül is tolan ő mutatják mint Lörinte Sylvius cel
a:) mert amaz a' Karádnak sőt az aru tanúnak is ki
lelesebb Irói volta nem emlékezet. A' Prátzány Deer
tum ai natis a' ki 1150 tájain fedte arokat ősve, mint s
ő a' végibb gy ijtemenyeibe az a' jegyzés a' melyből le-
hetne ki hozni hogy arra a' Donatiora volna tekintés
b:) Életinek vége felé az az 30 esztr tovaba, uralkodá sa
nak 31 ik esztjibe tereſztelkedett ő Conſtantinus, holott
Sylveſter már az előtt 5 esztendővel ő holt volt.
C:) A' Donác Titulussa nem mutat a' Conſtantinus
Szárad jára. Ellenkeréſére vagy nak benne. — Jól je-
lelt volt hát a' Venetiába mulatozó Pápa Nuntiusnak
egy Venetiai Patricius, a' midőn vetélkedének a' felett
h. az Adriaticumi Tengerben mellyikk volna több jussa
a' Papának é vagy a' Venetusoknak, azt kérdi a' Nuntius,
hol vagyon az a' Privilegium melynél fogva a' Vene-
tusok birnak. Felel a' Patricius: abban a' Volumenbe
a' hol van a' Conſtantinus Donatioja a' Patrimonium
Sancti Petriről. — A' mi pedig a' fellyebb emlitett kereſz-
tet illeti, mellyet látott Conſtantinus, a' helyről Lem
egyenek ő, Galliába látné v. Italiába é nemellyek

Hogy magyarázzák azt a' je-
lenést mely Konſtantinust
a' K. vallásra indította.

azt

azt mondják h. arczát költötte volna azt a' látáskor
h. a' Kény Katonáról az ellenség ellen indúlt pe
látor ittába. Mások pedig egészben más nak tartyák,
v. h. álmába látta volna, mivelhogy sokat gondol-
kodott az üdvözet ki menetele iránt. Magyarázzák
vagyis mint Szemléreti Kövendő menendőt, milly en játék-
jai a' Földnek a' Holdnak a' Napnak körül forgások gyakor-
ossi, a' mint a' Physicusok tapaſztalják, mely jele-
nés okozá a' K. Papok nagy aggodalmát arra h. valóság
gal a' Krisis nevét jelentő két első betűk formái látta-
tak volna benne. Akonnan tehát tartják vagy ezt in-
kább mivel a' Krisis a' ki beke ſſegit keresett bajosan
lehet hinni hogy a' hadra tanáccsolta volna —
Mesternek Conſtantinusról, mi képpen épí tette
légyen Conſtantinapolyt. ::: A' Catholicus Atyafi-
ak arra mondják h. Romát a' Papának hagyván a' ki-

Mit irnak a' birodalom
fő városának Byrantium
ba való által tételéről.

rabonn fő városát ádiába által akarta tenni mi
ért Phrygiába abba a' helybe a' hol vala régen Troja: de
sok sokat telepedvén le arra a' környékre a' Mester
ének mivoltáról arról el kapták és le tették Byran-
tiumba, és így a' Sasok vérei bele által Byrantium
ot meg épí tette, és nevezte Conſtantinapoly-
nak. Midőn a' Kói Patriciusok nem akarnának az uj
városba által menni, illyen fogással él: Romát leá-
zoltatta egészben, a' bennelevő épületeket is és ü-
gyan arra az formára épittetett mindent Conſtan-
tinapolyba. A' Patriciusokat a' Senátor ellen via-

to

ló-haddba küldötte, és onnan arról hava Lérnéu Constantinapoly felé jöttek, ott nérték a' város épületjeit, hát mindenikét ugy találták mint Rómában, meg tetszettek, és ott maradtak. Igy telepedtek meg arottis a' hit ave előtt neve akartak h. a' birodalom fő városa meg változnék.

Miféle hasznos dolgot tselekedett Constantin?

Sokat tselekedett hasznos dolgot is Constantinus, a' Keresztel való halálát el törölte. Az emberi szégyent tselekedte é, v. h. a'val is a' Kinyel' Ebtvetet kenssé, bizonytalan. Et' Vasárnapot törvényesen nyugodalomnak napjává tette, mellyet a' tőz néjnek nagy ontetvetett h. a' 6. munkás Naputánn a' tűz leggyen nyugodalomnak napja; de igen sok 9 napokat egy más utánn dolgozni. — Azzal h. a' Keresztel való palást el törölte jó dolgot tselekedett; de az után arra' rossze lett belőlle h. a' tisztelet nek egy objectuma lett: mert Heléna a' Constantin atyja felett-ebből Vallásba volt, buzgó járni gyakran el ment Palestinába, meg látogatta a' Kis Krisztusnak helyét Bethlehemet, meg nőtte azt a' hellyet is a' hol ő tisztelteték és több más hellyeket, a' hol az új Testamentom Irói valami nevezetességet irnak; minden ütt Kápolnákot Templomokot épittetett, mellyekbe a' fiu Constantinus is elé legyen tette. Az iratik h. midőn a' Polgotat áldotta volna a' mint mondják a' Calvariát hanem Keresztre találtak mellyet a' Kis is a' vállra fel fegri-

A Keresztre nevezése miféle rossze Kolos tsupros be és miféle a Mahumedanusokkal?

tett Kit Tolvajoknak lenni ítéltek; De nem tudván hogy melyik légyen a' Kis, Makarius Püspök illyen módon találja ki, azt mondotta h. i. h. a' lesz a' Kis keresztye a' melyet a' beteg illetven ő ez egyszer nap. Ez is ugy lett. Egy tsodának által meg betegedett elsőnyt oda hoznak, rendre tették minden ikre is Makarius egyikről meg gyógyulván azt mondotta hogy a' valaki volna a' Kis ez azon a' Keresztfán találtatott. Egy is. Ezeket Helena el hozta magával is a' fiának Constantinusnak ajándékozta a' nehezek közül az egyikből a' Szögnek rabolát tsinálttatott hogy az ellenség ellen annál nagyobb bátorsággal lenne a' más az Adriaticum ba vetett ez, h. a' Szélvészek le tsendesednek; a' harmadikból a' maga Lovának fékjének le tsinálttatott, h. az ellenség nyilai ne ártsanak: az a' Keresztnek olly nagy tsuda erővel birt h. a' Keresztes hadakba a' más minden Tábora közöttt belőlle és maiis rítka Templom melyben a' Calvariai ne leszen belőlle is még is a' Keresztet el nem fogyatt. — Mitsoda valtozások esett alatta minden a' Társaságba minden a' Vallásba alább ő léttyek. Et hosszasztalna való Constantinusról. De az ő menthet h. az első Kis Császárról beszéllettem.

Terjedése a' K. Vallásnak.

Ebben a' Historiának nagy rövidebben leszünk minthogy az Imperiumon kivül való terjedése az-

Hogy ment a K. Vallás Iberiába?

anny ira interessél. Az idegen Tartomány okra volt kilátása a K. Vallásnak mesés Annyi s valoszithatlan belölle:

1. Póromenus beszélli h. Iberiaba, melyen a mai Georgia értetik, egy Asszony, a' ki fogoly volt, vitte volna oda, még pedig illyen allalmatossággal: Egy Asszony a' Fiabetegleven vándra hordotta a' háromnál ha valaki orvosságot tudna mondani: akor az Asszonyhoz ment; ez azt felelte, hogy Semmi orvosságot mondani nem tud: De könyörögvén a' Jesusnak kifei h. gyogyul, a' mely gis esett. A' Király a' Fiát ollyan modal gyogyitotta. Az Asszony pedig fünteleu könyörgéssel és böjtölessel foglalta magát. Ezzel sok proselytákat, ezt a' Vallást elterjedett, és a' Király és a' Királyné is Constantina polybol sok papokat hozattak a' nép szamára. Ugyan ebben a' 4-ik karba a' Martyromenusbat is 1:ii: az Abrosi Esek országlabostaidis egy Asszony teritette gi:

Hát a' Polhusok k. letek Ungyekre?

2. A' bironyosbb k. a' Polhusok közé mikent ment. 1:ii: Arokét kit a' Duna partyan lattak gyakran probalgattak be' be' tapani, a' Roi, erős Constantinapoly: ki rodalomba, által menkin a' Dunáne, ei tolspor nagy nyeresseggel is terlek gi, mind az Udvarnak nagy altalmat landagara mind a' provintziáth. Ezek vollak a' büntetéfel: Constantinus gyakran vissza hajtotta őket: ha 366-be mid on Valens, a' ki Constantinapolyba uralkodott, egy ütközetben gi gyözte volna őket illyen közlepes menetvellel: k. a' Duna mellett levő provinciák lagyesek az őnek; és olyan fel tételel ha Ktnyel lésznek. Ez a' felkel könyünek tattrota a' Polhusok elött, mind k. olyan könyü fegyverel jith attak olyan freys Provinciához. A' K. Agyá arrol vadollyák ugy an Valens k. gi Ujalta volna őket mivel Ariamissá tette őket, a' minthogy magais nagy Arianus volt.

3. A' vége felé eren szárad nak nagy változás ojett a' Roi birodalomby, a' nely a' világi Historiak egyjeben egy revolutionat marad a' maga nemében. Ez a' nepek Vándorlása. A' Nyugoti Provinciák ebben a' szárad by nem Valtozva el pusztittattak hó polit lájok is gi változott. Darabokra törve ezett a' Roi nagy Colossus. A' Polhusok gi kezdettel a' rovalyis 408-ik midőn a' Hunnusok őket a' Valens tól adott Provinciákból ki nyomták. Egy részek a' Polhusok közül Italiába el mentek 410-be, ott pusztitottak is ejtették el: ek el mentek Italiaba 410-be, ott pusztitottak is ejtették el: ek tendeig. S ofszor be rantott Galliaba. Ugyan ott a' mikor tak a' Burgundok sok más népekkel ebegyedve a' Elsass el foglalvan a' Rhodanus mellett el terjedtek, mig 415-be a' Hunnusoktol el nyeletlek. Ez alatt egy más Vándorló részek Italiai és Vandalus népekből be ütnek Spanyol országba egy része ott marad, a' más Genserik Királlyok által meggyen Afrikaba és fel állittya ott a' Vandalusok birodalmát egy nehány 10 esztendők után. Az 8-ik szár elein 1. Lajos a' mi még Galliaba Roi vala magának egészen el foglallya és fundamentomot vetett annak a' Francia Monarchiának, melynek a' keresztyén XVI. Lajos halalával végeletett. Italiába a' fellyebb emlitett népek gi laborodvan, s 476-ban a' Herulusok a' kik közül vóltak a' Creatiai fejs Ötöket, egy Odoacer nevü vezér alatt uj ostragot állitanak fel, a' kik az a' tolso Pápát Romulus Monillust ki fosztyák a' Fromból és Odoacert meg tegyik Italiai Királynak és a' Nyugoti Hóffával Zenoval annak ezmeréti magát.

† Odoacer.

A' 5-ik szárba mi történa revolutio vartha gi a' Forbirodalmot s a' K. Vallással h. volt?

A' Constanti napolyi udvarnak ajanlya magát Theodorik
k. a' Herulusokat Italiából ki nyomja a' Mediába és Pan-
noniába tartozando Gothusokkal. Ezt ő lépfi Theodorik; de
ö a' Constanti napolyi udvarnak kedve ellen is az Ostrogoth
föld Királyává lépven és Romának egy boldogabb periodu-
sa nem is volt 's lépfi mint alattok. Ezen rá jövő áta-
közt a' leirodalmok a' K. Vallás megis ő maradott, mert a'
ev idegen népek kevés vallás es mérettel lévén ezt tartották
k. a' Vallás az el foglalt földel egy ütt járo dolog 's mid ön-
ve ő ragot el foglalták, ugy az akkor a' vallást is be vették
Némelyek vá járolták a' Vallást, mint a' Burgundusok is 'k
ugy. adott a' Constanti napolyi udvar kellyet ha Hyeb lépfinek
Némelyek honossag által terjedett, is be vették egyéb pol-
ticai egyben kötelességekkel. — I Lajos ugy lett volt fog-
Dáss a' 2 diplománál ezért ütközetben az Allemannokat el-
len k. ha nyer ő terepteltetik, a' minthogy nyertis és ar
ütközet után Rhemigiussal megis terepteltette magát a'
seregeknek is nagyobb részét. Az Alánok Vandalok Svévek
k. letlek Hyekké nem tudatik: De mai ebben a' Szarok
ban arok voltak, meg jöv Ariamisták. Irlandiaba az
5. parlyment ar Orthodoxia, a' hova Apostolotol küldötte
Celestin Püspök a' Patriarchától, a' kinek barlangyá ában
ar Irlandusok magát bucsu járni mennek.

A' K. Király kitsit ment a' K. Vallás és mitsoda modon.

21. A' K. Szárb való terjedésétől keveset tudunk. Eu-
lichit a' Arriosiensusok, k. Instinian alatt az Abasgusok
Lazinusok 's több mások Hyekké lettek, de kik arok nem
tudjuk

tudják bizonyosan. Némellyek a' Magyarok elejének
tettek ki a' Caspium tengere melle kellyben tettek. — Uj
népek jönek megint ebben a' Szárb Italiába ezek a' Lon-
gobárdusok 's ki nyomják az Ostrogothusokat is az Szárb
Eutarig nevü Király okkal együtt ő tereptelték-
nek. Britanniába pig arou Szárok végén ő fordul a' sze-
rentse. Oda hiketősön a' 2ik Szárok el hatott volt a' K. Val-
lás Lalaun Galliából. A' Segitt Együtt hivatt Anglok és Saxok
el foglalván Britanniát arou volnak k. a' Vallást
kellyre állitsák a' K. Vallást ki irtsák, mely ő is lett. Ber-
tha nevü Királynéjok az Angliosok nagyon buzgo volt
a' K. Vallás terjedésében 's éppen arért a' II. Bergalytól
Barátokat kért ki hogy tanyát ki vihesse. Küld Pergy
Romából egy Papo Karavánnyt k. i: XL. Benedictinus Ba-
rátok kik Tejek volt egy Augustinus nevü 5 Pb. Bon. Mi-
dőn a' Dolog jol folyna egy nem várt történet ő változ-
tatja a' K. Vallást; ka vasfejre vontak volt némely
Hyeb a' Saxok ellen magokat, arok a' régi Hyek közül
valók voltak és a' most oda jött Ko vallást nem akar-
ták be venni; mivel abb ujj szokások, ujj tiszteletek
voltak bele elegyítve, melyektől a' Szárba semmit sem
tudtak. Innen az O és Ujj Keresztények közöt hasonlás
lett a' melyből egy rettenetes had indította ki magát a' mely
a' jövő Szárodban egy ellen kedett.

Egy nyeresége vagyon ebben a' Szárnak az Ark. Szár-
nak k. i. az üldözésök ellen ő tsendességet. A' Persa
Hozroes Király üldözte ugyan a' Hagyetel; de nem a'

Vallásit

A K. Társaság Historiája

Vallásért hív azért h. a' Constantinapolyi udvarra titkon Szövetkezett ellene. A' Vallás kevéből alatt. Az akkori idonek szülai csak azt kivántákh. a' Keust vallyák Sinek ne akadozanak S némelyek formaságokot ő tanultak ak vélek.—

A' K. Társaságnak ennyi Revolutiok között lehetetlen változások nélkül maradni; meg bomlott a' Confistoriumi S ennek a' Dogmákban is fenebe tiuo be folyása lett.— Erről kell Djük a' Társaságon elébb s könnyebb lesse a' Vallás változásait megérteni. Négy pontot vigállunk ő

1, az Ecclesiának relatiojat a' Civilis Statushoz.—
2, Politica Administratiojat az Ecclesiának —
3, A' Confoederalis Systema nemujre lagott.
4= A' Synodusok tartásaba esett Változások.

Hány neveretes pontokat vigálunk a K. Társaságra nézve ebb a' praefatiok.

I= Az Ecclesiak Relatiojok a' Civilis Statushoz.

A' K. Vallás uralkodo lévén mi lent nyerssült az Ecclesiam Statusa a' Politicussal?

1, Ki et Ki Civis akart lenni Kényi kellett annak lenni.

Mikelyt a' K. Vallás uralkodo lett a' Politicus és Ecclesiasticus Status nagyon össze folytak, ugy h. a' Civilisták tusában a' bajoknak eshetett be a' hi a' Clerusba nem volt; az ülöldöztetés Vallás üldöző lett. A' Julianus Successoriai a' K. Valláson kivül többet gyenyedni nem akartak, ugy annyira h. az 1, Civis akart lenni Kényi kellett annak lenni. A' Theodosianus Codexbe az Intolerationak alig monumentumi vagynak. Ebből a' lett.

2, az uralkodo fejek az Ecclesiak is törvényi öszhangot

2= Hogy az Ecla a' Statussal függött és igy a' Statusnak feje lett az Ecclesiak feje. Igy az uralkodo Törvényi szabhatott az Ecclesiak. A' Római ez igy volt. A' Status igyatta a' Vallást — A' homan a' Collegium Augurale, nemzetből hi a' Senatusnak tagjaibol és mai Jo Erőkből állott.

lott. Maga Augustus Caesar a' Familiajaba vitte be a' Jo Papi hivatalt, mellyet minden elték a' Successorok meg N. Constantinusig.

3, Az uralkodok az olyan jussokat is magokhoz vették mellyektől mi el-lettek.

3= A K. uralkodok nem csak arokat a' jussokat tartották magokh, a' mellyeket a' Juris prudentia, Jura Matthaei a'rea Saera nev alatt ő engedtenek, hanem olyanokat is a' mellyeket soha egy Publicista is in Rubricam Juris Publici Caesarei nem tehetett volna. Illyenek a' 4. S. 2ad Caesarinak:

Mitsoda jussoktol fosztották ki a' Caesarok az Ecclesiát?

a:) Ezy soptottak ő a' Tárgyalásokot a' választási jussától vagy a' Papiak választottak, vagy Cassáltak a' Nepvalasztásait. Maga Constantin vette azt a' hatalmot magának, mely szerint a' Püspöktől maga nevezte ki. Az o Successori ebből observantiát tsináltak. A' kisebb Püspöktől tetelét ugyan a' Nepre birtak, de a' residentialis városokba magok nevezték.

1. A' Választási jussától

b:) Az Ecclesiai Törvények Confirmatiojat is magokh vette ugy h. semmi Synodalis v. mási Ecclesiai végzés erőssé nem volt mig az uralkodo nem confirmalta. A' Synodusnak actait nindenkor fel kellett küldeni az udvarhoz ad Dijem nem publicaltatott. Ezt a' Jus nem sok az olyan dolgokh vették magokh az uralkodok a' mellyek a' Társaságnak külsejét illették, hanem a' vallásos dolgokban ő szabálti meit kellyen hinni és tanitani az Ecclesia Fidei Symbolum a' Nicaei Sitalba 325be az egesz Ecclesiai hitet regulárta, és Constantinus által autorisaltatott a' körönfegyesse' tételett.

2, Az Ecclesiai Törvényt confirmatiojatok.

c:) Ezt is ugy akarom a' Legislativa potestasban a' Társaság

3= A' Legislativa potestasok.

Lay

ság kerébül ki vették a' Császárok. A' Cabinétbe küld rendeléseket parantsolták ki mit kűdjenek. Ha a' Püspökökre birattatott ű a' ő hangjára vetés orombau tudtokra volt adva az udvartol ki mit végezzenek, mint a' Magyar Diætakon. Ilyen a' Zeno Császár Henoticonja. Illyenek Justinianus Császárnak sok tiltott Rescriptumai a' Theologica materiákba. Ered a' Despotismusbol küld Rescriptumok arudan nem akartak hatalmot adni, minthogy a' K. Társaság jussainak ő sértő dolgokkel esnek.

Mert heti a Császarokat ar: 1e Hogy az elsőbb K. Császárok szabták Császárok jussokat vették magokra a' Vallásb. ebben új Vallásban nem akartak ő ed mérni k. kevesebb hatalmok volna mint a' regibe volt es' Praedecessorainak.

Mit kellenek arra a' K. Császárok?

1, Az új vallásb kevesebb jussokat hatalmokat nem akartak bírni mint a' kik Császárok volt a' regibe.

2e Minthogy az Ecla ilyen nevezetes jó volt a' Politicummal magokat a' Püspökök ingerették ne melyben a' Császárokat sok Rescriptumokra. Sőt sok a' privát interesse vitte őket mely nek a' publicumokat alá avatták p: o: jónak látta egy Püspök hogy ver. amaz fel állítt assik k. egy másik machinati ojitok annak bátorságosabb legyen. Vagy, valaki okosabbnak akarván láttatni, tsinálta volna k. az ő véleködése vályék az Ecla A.1 Ver május Erre megkűlék a' Püspökök k. a' Synodussal karakterizálták egy Cabinet ordertel legyen kenivé a' Császár. A' Hivatalbeli ember is jobbat tett, a' mely gyakran nagy romlásokat hozott lenni egyebűtt is. Meg esik a' Papoknál is hogy vagy egy Abyter szerette volna Püspökké lenni; egy tisztsebb helyen levő Püspök elsőbb helyre menni: láttak k. minden utan oda nem mehetnek, az udvarhoz folyamodtak; ité egy 1 más Dologgal bé jöttek magokat 1 egy udvari Resolutio meg tette ő Ecl arrol a' mik

a' mik akartak lenni. Illyen esetek a 21. 5. b. 1ső Szárados igen sokak, nem tsuda hát ha a' Császárok a' K. Társaságnak Törvényekel szabni Püspökiket nevezni sat Jussokat vették: mert arra ójtsönvették.

Nyert e' az Ecla a val k. a' Vallás uralkodo lett v. nyertek.

Nyert az ujdözöset ellen bátorságot: de el vesztette az Independentiat az Ecla. ete igaz ugy az k. már a' 3ik Szárba a' Clerus a' jármot reája tette volt és azt tönyen szenvedték; de a' K. Császárok alatt a' Papok vesztették mivelhogy adój volt hatalmokat a' Statussal ő tellett sztani; de a' mely a' Clerusnál maradott, ebben a' Szárban a' Clerus meg szaporodott s' majd több több hatalomra tsúszott a' Clerus: mert Nagy Jószágokra tettek szert a' Papok, gyarapodtak, mig a' 3ik Szárba jol rendeltek volt a' jó rendelmenyeleshez. Edig a' Szárig ugyan csak az oblatok voltak az ar: a' Tehetősebbek ajándékozgattak; de ezeket is ugy tudták vinni a' Papok, k. bizonyos jövedelmekké tettek, Még idő is volt szabva, k. a' maga oblatiojit tiltsa ki ki korrabé. A' legszegényebb sem volt ki nevet, ki az oltárnak szembe tsinálnak kellett lenni. A' 3ik Szárig megis tereszkedtek a' dolgok, kettős taxát vettek el. Sőt enyhítették oblatio vinni el pauperibus oblatio pro Clero et pauperibus ne veri et alatt; amaz minden hétfen, ezt minden hó napnak első Vasárnapjain perekbe kellett bé adni; a' Clerus ki a' Szegényeket tartja szokta. A' Nagy helységekben a' Szokás ment, ugy k. a 25ik Papok elég jövedelmek volt De mind hogy a' Vallás törvényes nem volt, a' törvényei

az elsőbb szarados volt a' Papok jövedelme.

Az oblatiok.

privilegi

privilegiumaltattak neuezvoltak, arra h. felvö Jofragolat birkaffanak. A' Clerusba egy kettö eleg gardag volt, de még a' Collegiumneuezmert az Elaunak ne eueltethessen minje még a 4ik Szarba fel tobrett a' Papok hagnala is.

Konstantin mit állitott fel a fizetése nérve?

1. Haszara lett a' N. Constantinus minden Provincziaiba a' Papoth fizetes rendelt, mely a' Jesustol naturaliebol fizetodött ki. Ereukivül gyakran kéne penzis mentsegnekre a' kintes Tajbol nagy Summaval, a' mint a' ö tettik Constantinusnak egy leveleböl is melyet a' Carthagoi Püspöth Cecilianusnak irt, melyben arra inja h: Josaus Ursusnak az Afrikai Duestromnal, hogy küldjen hozza 3000 obolyt mely tészen 2000 Sterlinget (Dollir:) mellyet az Afrikai Clerusnak Offerált. Ha pedig eleg ne találna lenni, parancsolya Hazarchusnak az ö Dominicumainak Inspectoranak. Euseb l.10. 6.)

Mi volt a' kinyert Jövedelme?

A' kincs beli tepe ki jött Julianus sig, öel vitte. De Jovianus ismét vissza adta egy harmad részel. Ugy láttik h. az egy harmad résis elég nagy Canonica portio volt, mert new panaszolnak h. a' mái tél részt nieol new adjak ki. Az oblatiok aroukba folytak mint annal elött.

A' Lex Testamentaria mibe állott és h. hasznaltatik a' Papok?

2. Egy más szalonnái nyitott Constantin a' Clerus gardagodására t:i: a' Lex Testamentariat megengedte föl pusillegiummal ö erösitette, h. a' Papok birkaffanak olyan Jofragokat, melyeket Testamentum által tegnak. Ennél több nem kellett. A' Clerus más gyüjtem kerdett. Jo estendö alatt annyira ment a' dolog h. Leutius Testamentum nélkül ö ne halhatott. Mi hely t vett ezzel h. valahol vagy egy lelkö ér halhatlik maradol nélkül, a' jofragol is Refugium

animae

animae nagyott kirelkedtek. Az árvák Jofragaiba mint tutorok be ültek, ugy h. erebet a' ragadorozo Valentinianus és Gratianus Hazarott törvenyel ellett ö fogrittak. Ert panaszolya Hyeronimus egy leveliben: Hogy a' Törvenyre panaszlok ugy mond hogy Jaloud ark h. ni olyan törvenyt szülteg ezzel ellen, mégis 50 esztendök alatt annyira ment a' dolog h. Hazrom minden Provincziaba a' Jofragott egy tized része a' papoké volt

Mikor adatott meg Constantinus a Clerus jövedelmének rendelése?

3. Egy más adatis mutatott Constantinus a' Papoth, mellyel ö Gardagulyarak t:i: Azoth a' Jofragoth és jövedelmeth nagy részel mellyek a' Pogany Papoké voltak a' K. Papoth ajandekozta. Hihető jöu ar a' Sors talalta a' P. papok Jofragait is, a' mely a' ni emlékezetün kivül a' Jesuitakat: Egy részt a' Fiscus maganak el vett, más erdemes karagia adoth és Secularisalt, azaz h. itt egyik törömböl a' masikba esett. A' Theodosius Törvenykönyvéből meg tettik h. Honorius, Gratianus, azoth a' Jofragoth igen nagy részel adták a' K. Papoth. Constantinus a' Constantinus fia ar Alexandriaban levö Nagy Templomat a' Keresztyéneknek adta minden eneröl. A' Theodosius idejébe, a' Serapis oszlopa 1000 más arany és ezüst bálványnyal öszve olvasztattak ar Alexandrt ar Templom es pegenyek szamara, melyel a' kép faragásnak tör nemetjei semmivé tettetek. Ezzel a' Jofrag szerzés módjai mind türhetöbbek: De ingerelték a' Clerus többek birasara is, találti még egy Titulus accipiendi rendit adat nyitvan arra

A' Pogany Papoth Jofragaik a' Keresztyén Papoth

A' Pogany Papoth jofragainak részint Keresztyén Papoknak meg mas Titulus accipiendi rendi?

Atno

Honorius a' Horetiusok jóságait nekik adta.

vius. Ez a' puha Császár 1:ső a' Horetiusokat jóságai confiscallatván, az Orthodoxus Papokat adta. Nova'
jobb ingerlő mód mint ez'. Az Orthodoxus de ambitiosus Pa
tók könnyen találtak hozzá ajtárában is; mihelyt n
tudhatták h. kinek vagyon. A' haragos Cyrillus is Alexa
Driába a' Novatianusok Templomait arra zárotta be; ga
razy és erőss ediényeiket el vitette. Igy minden lehet
lebbetske Possessort könnyű volt Horetiusnak.

Mit jegyzünk a' Honorius a' Caput Jóságot el nem
gedjünk.

4. Még azt is ki találták a' Papok, hogy a' mit valaki
laptanak mi lépjen darabhasát is azt g. törvénnyé tették h. egy
papir keresett Jóságát ide genne ne lehalhassa. Mit
terdöbött birodalom, hihetőssi a' Nicaei és a' Carthago
Synodusok ellen arról rendelés. A' Justinianus Törvénye
volnak a' prolinianusokat erőssítik, g mely szerint ha a' Pap
nak az Ordinatio előtt Jósága volt, egy egsten Papi Jagából
sült leitől allyasaitol jutatott és örökségül el lehetett adhatta, de a'
tulajdona volt az Elánaknak tellett hagyni. - Innen jött be a'
Canonba az a' Titulus De Testamentis et per quas Clerici
Ez az oka a' miért a' Clerus le mondott a' Testalásról mert nagy
hasznokat látott benne. Ez hát egy nagy változás a' Clerusba
Ebben a' Periodusba nincs Dus keresni a' Civilis Statussal jo
rossan egy egsült. Meg kell csak egy az jegyezni, hogy mi
az első fundalás jövedelmek g volnak a' Clerusnál, Templom
szentelésről, Temetésről, Lenni nem volt szabad el venni.
Egy más változás okozott a' Clerusba az ő immunitásokat.
A' Immunitások voltak szemelyekre nézve sok tekintetek
bee. Fejekről adot nem fizettek, melyre még Valentinian

Mikor a immunitásokkal bírt a' Clerus szemelyére a' Jóságaira nezve.

Császártól nyertenek Privilegiumot. Vonszont a
nem rajtok tak, utak ei hiból Szinálásra semit sem
congerálták; de a' felvő Jóságokból fizettek azt a' mit
termett, és az olyan adó az arról Stilussal nevezte
tett Canonnak. Egy groval a' Jóságot a' tereh alol
nem volnak kivéve. Nemelyek kivált mikor kádi
je volt Soros Katonának az adoztak; ez rend kivül va
lo volt; továbbá a' Rói Törvényes szerént két fele ki
vatalok voltak t:ső v. rendre jártak minden possessorra
v. mindenek alá; ninsele ez volt vinni tellett
az elsőt nevezték Munera Patrimonialia
a' másod Munera Publica. Mind a' két fele
alol kivette ökel még a' N. Constantinus, még egy
illyen okból: ne errore aliquo aut casu saepe legi
a cuiba Summa Divinitati debita abstrahantur
sed ut potius absque ulla in quibuslibet prorsus
legi Deserviant, hogy mentek legyenek minden jait
a' Clerushoz tsak adják magokat. Ezért parancsolya
Constantinus egy más Törvénnyel, h. a' kik ha
don jószágok vagyon és nem az Elák ha sem tis
tsi allomású a' Clerushoz; az udvari és városi hi va
talokat mellyek irtoztak a' jószág utan járnak vissza ék.
Valentinianus egy azt a' Törvényt tette, h. a' ki az olyan hi
vatalokból ment akarna lenni, mondjon le a' jószágról.
Ezeket a' Privilegiumokat tsak a' Császári figyelmesség
nek lehet köszönni. Igen nagyot akarnak hát azok erő
sítsem, a' kik mint Baronius Cardinalis azt mondogatyák

1. Fejekről adot nem fizettek. Országokat garázdálnak de a' felvő Jóságokból fizettek Canonok abból a' mit termett.

Ered-e az Immunitások jus Divino voltak-e?

Hol a Császári Legyelmes-ség lehet Különböző?

k. jure Divino vagyon a' Clerus immunitása kolott A-
brosius egy oratiójába azt mondja: si tributum petit I-
perator, ő neganus, Agri Celasti ei solvend tributum — Sol-
nus quae sú Cesaris Cesari et quae sú Dei Deo, és elő tarra
Math. 17: 26. k. az Jézus is igazolette az adot. A' Fejedelmi
legyelme tehát minden eránt az az Immunitas a' mellyel él
Clerus.

A' Privilegium Fori mibe állott?

Immunitást nyert a' Clerus ebben a' Periodusb a
külső Törvényekre nézve is még pedig ollyan kapcsolatok k.
tulajdon Juris dictiot kapott, vagy a' mint nevezik Jurisdi-
ctio. — A' Forum Civile alatt értetik minden a'
vitás, mind a' Criminalis ügyekben, ugy volt k. a' Pap egy
ben is a' külső forum eleibe nem mehetett, ugyan csak némelly
esetekben kivéve, ha a' Papnak papnyal volt baja a' Cleru-
a' maga terein kőrül kinek eregyletette. Erre a' rend tar-
tásra még az elsőbb Századokba vetettek fundamentom
a' mikor még a' Császárok Pogány Tribunál eleibe nem
volt szabad állani, annyival inkább már most helytelen let-
volna k. két peres Pap a' külső Magistratusnak sollyan
nodjék; mert még voltak Pogány birák a' Törvény Székbe
imitt amott, hol nagyok nagyok közt a' rendetlenséget
el-igazították. Utólyára Törvényé változtattak mikor az
Afrikai Synodusok azokat confirmáltatták; Sőt Martinus Császár is a' Caledoni Synodusnak Canonjai körül
ert confirmálya, k. ha a' Clerikus külső Törvény szék eleibe
áll a' Clerusból vetessék ki: ha pedig a' Papnak Laicussal
volt baja, ott a' Papi immunitás is tabb gy volt provi-
ment a Bíróság ez így a' Justinianus Császár Törvényéből

adott

adossag. örökség sás dolgaiba a' Civile Forum ele-
ibe tellett állani. Justinianus Császár tett elébb egy tö-
vényt a' Papok kaspára, k. egy processusok ne jöjjenek
abból a' mellybe esett, hu ott a' rendes biro dőjjön el
az az a' helységbéli Püspök. Utolyára a' Constan-
tinapollyi Patriarcha ellenma adósság hirelletett, any
ar is gyakorta k. adossag v. egyéb pénzbéli Contra-
versiatis a' mely volna a' Papokat a' Laicusokkal a' Pü-
spök igazítsa el, v. ha a' Püspök nem akarná akkor
a' külső Forum eleibe vihetnék. Erről vagyon Justi-
niánusnak törvénye. A' tizedik ezen Privilegiumnak
a' volt a' mint oratik ut Causae Clericorum sine Stre-
pitu Forensi, quam uberrime et minimo Sumtu finie-
rentur. Az Appellatio csak-ugyan a' Püspöktől a' Világi
Itélő Székhez volt. Nem volt tehát tellyes exemtio a' Fo-
rum Civiletől. — A' mi pedig a' Criminalis Processu-
sokat illeti, ott inkább meg voltak kötve a' papok mert
csak az olyanok folyhattak kőröttök ki mellyek az Eccla
Jenyitéletes tárgyuakat. Ha pedig Lopas, Gyilkosság, Pa-
rnasag forgott fenn, akkor a' világi Biró elött folyt
az bizonyittyák az Arcadius és Honorius Törvényes.
Justinianus csak ugyan csak ugyan annyit engedett
az illyen dologban is hogy Császári parantsolat nélkül
a' Pap a' külső Törvény előtt ne jelenjek: akkor is előbb
az olyanok a' papságból le tellett vetkeztetni. Ezzel a'
Törvénnyel csak arra készültek k. a' papság bétsületben
fenn tartassék, nem pedig k. a' Criminalis Causákat a' Pü-

A' Criminalis processusok voltak-e akkor is a' Privilegiuma a' Clerusnak?

Nem mert akkor az Eccla Jenyitéletes tárgyaknak folyhattak.

spöktől

pörök eléibe terjesztessenek. Ennyi a' Papok immunitasairol és gaz dagulásokról.

Melkora volt a' Juris Dictio ?

A' mint a' felsőbbekből láttuk ha papok illették a' Bolyugy a' Püspök a' kora tartozókkal tellyes hatalma volt igazgattani a' felettébb Criminalisokat is véve; a' Laicusok dolgába pig a' Clerusnak. —

Mellyek a' volt a' Juris Dictio a' Civilis ügyekbe ?

a:) Juris Dictio sine Imperio az az: ha a' perlekedő felekre tettett a' magok bajokra a' Püspök eléibe terjesztették ha a' pap birot inkább választották mint a' külsőt. ez is még ott vette eredetét, a' mikor a' K. Vallás üldöztetnek, engedtetett volt a' Császár rottol h. a' Keresztyén Erül válosságnak ítélő birákat választhassanak a' kik a' támadott pereket igazgattanák; mintha pig inkább a' Polyterek és Püspök voltak olyasokkal tőbbyire öltetnek, olyankor a' birák. Constantinus pig ennyi kedveretts h. Törvényt tett arról h. a' Testamentumok legottan executioyát a' Püspök tőrvénykeratumát - Arcadius és Honorius is megerősítették a 408 ban iratott Törvényben. Honoriustnak a' nagyobb Auctoritas ab Episcopo Sententiá Datur provocatio ad Imperatorem. Itt hát az egesz Juris dictio az erek kettresen függött a' mint a' 3:tik Valentinian Törvénye szolt, ítélhettek De non aliter nisi volentibus jurgantium processibus. Ha Sententiat mondottak is erőtlen volt ha csak a' hüjő Drachmát nem vitte végbe. gyakran folyamodtak minden dologban által ker a' Papi székhez meg iratlették a' papok a' Laicusokon lévő Juris dictiot is s' majd többre menének is ha szabadalyok.

Hát a' Criminalis ügyekbe?

b:) Ez a' kettresen függő hatalom volt a' Clerusnál a' Criminalis dolgokba is. Erre is az elsőbb századokba vették kezdetek fundamentumat, a' mikor az Ecclesia a' maga vétkes tagjaira való büntetéseket tett és executioikat. Ezt a' hatalmát az Ecclesiának magyarázták a' Püspökök Polyterek magokra vették mint az Ecclesiának Representansai; mossa minekutánna ez a' változás gyakorlott a' Vallásban; a' maga jussáról lemondani a' Clerus nem akarta, a' Canonica büntetéseknek helyett gyakorlott; de nem Jure Civili hanem Sacramentali. Ebből a' Papok Juris dictio jokból nagy rossz következett a' Statusra nézve. — A' Vallás pusztulásával részint a' Laicusok minden vétkekre lehet erre a' Forumra tartozónak magyarázni, melyből a' lett, h. ne csak a' közönségen v. végezésen vétkekért hanem privát vétkekért is inquisáltak a' Laicusok. A' Clerus magának vette azt is hatalmot, h. a' titkos vétkek után is inquiráljon. Már az S. Szárb Penitentiariusokat, v. a' mint ma hívják Gyontató Deákokat tettek az Ecclába a' kik puhatolodnának a' titkos vétkek után, és referálnyák a' Püspök. Ebből a' következett lassanként h. a' Püspöknek két fórum lett; Demunciálással; bironyságokat kalgattak; a' papi Forum Civilis Forumot kezdett elnyomni; Így épült fel a' Vallásban v. a' Laicusok egy ügyü légen inkább az a' rettenetes hatalom, a' melyből haragodott végre az a' hires Tribunál Inquisitionis, a' hol a' Papi dühösséget csak és szomorkodhattak, a' hol a' vagyonra tetett ártatlanok fejére kedvesen illatozott, a' hol az ártatlanság terhes láncokkal és rőtt Sanyvedett talaján az-

Mikor a' volt a' Criminalis ügyekből a' Laicusokra ?

erő

Miért a Causa Eccl. volt a Papoknál Jus exclusivum?

Miért a dolgokat hamarébbre a Tribunálba?

ért h. egy Pr. Szól de quisitornak — — — Erről tsak bé a maga helyén.

C:) Leg nagyobb Jurisdictiójok volt azokban dolgokban mellyek Hymenaeus a' Vallás és Eclat illették. Causa Spiritualer. Ezekhöz hurcolták még más Causákat is mellyekbe mintegy Jus exclusivumot vettek magoknak a' Frolata és Törvények által. Illyenek: a' Házassági dolgok. Minek utánna a' Clerus el hitetette h. a' Házassag Sacramentum Civile helli Dolog; tehát a' Papok Forumára tartozik. Mihelyt kére alá kapkatta a' Clerus, ehhez vette, h. a' jo pénz forrás, ettől se fereúl fiositotta tágitotta a' probi és turpitudinalt, megsaporitotta h. többet kérjenek Dispendiost. Ezzel nagyon nött a' Papi hatalom. Majd és sok Adulterium, latrocinium, Stuprum, raptus, concubinatus, mind a' Szent Sz. Kék elébe mentek. És a' punctum sextus tsupalo causa a' Világon leg több mert minden ember ember. — Ezt a' Testamentaria Causákat is Eclai Dolgokká változtatták, azt hogy ha bajos ki találni. a' házassági Dolgokba volt egy kevés fogantyu. De a' Testamentumokra semmi sem. Ugy vélekednek h. talám ommavették a' jussh. idején patrociniától a' Testamentumokat a' Templomokba való be tételét is mely nem volt ujj Jus tsak mert még a' Romaiaknál midőn Pogányok voltak, gyakran gyötörték h. a' Testamentumokat a' Templomokba be tették, h. a' helynek szentsége nagyobb oltalmot adna nekiek. Mai igen nagy szeridáju találnak ebben h. a' Pordtalokat a' külső Papokhoz v. Collegyumokba tegyük be

Az Augustus Testamentumát is egy Vestalis fiuz adta ki a Tacitusnál.

be. Igy hát könnyen rea vehették a' Laicusokat arra h. a' Templomokba temetik a' Testamentomokat, mint a' Captalanoknál a' Nemes Levelekkel együtt. Midőn egyszer sokasság jöhetett, a' Clerus az Executiobais bele tudta vetni magát, úgy h. mai Theodosius a' Testamentumok Executiojat Papokra bizta, a' Pusp. jöknek vigyenek gondot a' pium Legatumokra, olyan hatalommal hogy az örököst a' legatum ki adásával tsinálnak tehát a' külső törvényis exequalhassa. —

Az Eclai Causak Jurisdictiojok még egyebeket is tettek be, mellyek Jó' Karomtolda, hamis esküvés, roszatevés, babonaiak boszorkányok egy szóval a' benefician és maleficiumok mind de tartoztak. Ugy nevezett Theodosius Törvényei Egyházba sok Törvényeket szollanak erekről. Nevezetes Constantinusnak egy Törvénye Cod. Theod. Libr 9. tit. 24. leg. 2. Solum ut: m: bosszantsagokkal az elementumokat fel forgattyák; az ártatlanokat gyötrik, a' halottakat ki hivják h. Legyenek az ereth: arok ellenségeik gyötrésében, erek mint ter mészet ellenségei ugy büntetőjenek (: lásd Dinghaw Or. Ec. Lib. c. 5.) Erek által az Eclai causak által többet nyerhettek a' Papok mint a' Laicusok ügyekben való bele elegyedések által. Ed dig a' Sol Saturnak egy majthoz való relatioja. Más

II.o Politica Administratiojai vigyáltyak meg az Eclanak.

Két tárgyja lészen itt vizsgálodásunknak a) a' Clerusnak külső és belső organisatiója b) a' Laicusokhoz való relatioja. — et Sok féle in munitások, ja sok által

általa consistentiát nyert nem csak hűséges tiszteletet lem
a' Statusba hű eggyen, ő lett is, uralkodo de más elő.

1o Külső és belső Organisatioja a' Clerusnak.

A:) Külső Organisatioja a' Clerusnak

Mitsoda változás esett a' Clerus Organisatiojaiby?

A' Clerus dajcai rend kivül 9 fraperodtak, minthogy a
nyi Privilegiumokkal biro rend volt, es tisztességes; minden fo
es gazdagabb oda siette be' állani. A' Clerus h. az általis erő
jek, el nem degenerált Senkiül is. Már a' 4. szárba a' Spanyol C
Carthagenaba 300 Clericus, az olyan nagy városokba mint
Alexandria, Constantinápoly, Antiochia 1000 rend is felyül vol
Külsőjes volt hát h. ujj hivatalok állyanak fel. A' mely hivatal
ad dig voltak Püspök, Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, A
lutus, Lector, Ostiarius, a' rendre nevek 9 maradtak; de ujj
vel jöttek be, a' szamos társaság az ott levő dolgok, a' jószág
ad ministrandi; a' rend fenn tartások, az Eclanak a' Statusb
valo relatioja, ugy hivták magokat. Már lesznek Archi-Di
nusok, Archi-episcopusok, Synecellusok, Notariusok, Aecon
musok, a' ö tellességek neveikből 9 tettenek. Az Archi-epis
pus a' Papi Collegiumba (: Clubba :) a' fungálásra fenn tartott
Az Archidiaconus, az Ersek első Ministere, a' Laicusokkal val
peresket igazitotta. A' Synecellusok egy cellába v. ház alatt la
sak a' Püspök ellett barátyi s' bizodalmi levén a' Püspök
Notariusok az Archivumra es a' S. Cancellariara vigyazatal
Secretariusai voltak a' Püspöknek. Az Aeconomusok a' Cale
Doni Synodba tétettek a végre h. az Eclan jószagaira vigyáz
zanak, a' jövedelmeket ad ministrályok. Ereken kivül a' nagy
városokban a' Püspökök, a' mayek Residentiajokba sok más fele
hivatalokat állitottak melyek a' pompát nevelyék.

Modot talált a' Clerus abbanis h. a' Laicusoktol 9
különböztesse magát külső képpen is. Ilyen volt:
a:) A' Köntöshe vala különbség, es a' fő meg nyiras. A' 3. első
századokba egyikről sem tudtak semmit is; már a' 4te ennek előtt
ut Clerici utantus vesse vitatva el officia convenienti. De a' 9 különböztesse magát a' köntöshe nézet
sem neve volt még 9 határozva. A' 4dik szár végében kezdett
volt már be jöni a' nagy obb városokba mint Constantinápolyba
polyba s. feletébe jöjjanak kálig előtt a' Püspök ök. Socrates
tes Historicus l. 6. c. 22. emlitt egy példát h. az ott levő No-
vatianus Püspök Gemminak szemére vetette, a' hogy
jébe járt, hogy illetlen köntöshe járna. Még csak ugyan nem
lett különböző szine; mert az 5dik szárba Hyeronimus azt
tanátsolya Nepotianus nevü Presbyternek, h. a' köntöshe
ne affectályon, se igen szar szába se igen selétbe ne öltöz-
zék. Mikor 430ba a' Pallini Püspök a' magok Clerusso-
kat birony a köntösre sorito ttak azt irja nekiek Celesti-
us Romából: neve köntöshel hu tudomannyal egyelen
zék magokat 9 külön böztetni. Meg volt csak ugyan
sok helyt más a' Clericalis habitus. A' 6dik szárba azutan
Törvényeket tettek a' különbözésről is milyenbe járjanak,
a' felsőbb rendü papok, es milyenbe az alsobbak. A' 6dik
szárba a' Metisoni Synod Galliaba egy illyen törvényt
tett a' köntöshe nezve: Egy Clericus is kutyát, modi tsvi-
mát, v. más olyan köntöst ne viselyen melyet a' Vallás-
tal ö egyeznek, es Lelusiasok illetnek, s ha ezutan v. egy
Clericus illetlen köntöshe találtatik 30 napi arestoma
jenved jen kevés kenyér s vizzel táplálkozzék az alatt.
A' fő 9 nyirése eppen más abból jött, nem azért h. ü-

Mozzy a' Laicusoktol

A' 9 különböztesse magát a' köntöshe nézet sem neve volt

Hogy lett a' fő nyirása.

Tőrbőlség legyen a Clericus ei Latinus Törvét. A Donatista-
nál volt elsőben az a' szokás, h. a' midőn a' Papokat Penitentiá-
tartásra bűn tették, arról hajas fot gyüntak és porral be' hint-
ték: arutáu külömbörtetö jegy Erdett terni, és már a' Sz-
szárba bironyos figurára kellett a' főt nyirni, nevezet-
tenkeu vágtak, a' mely Koronának nevezteték - egy jegy volt
Candidatusok bé' vételére, a' hol mind az a' mondás: tonsu-
faciat Clericum: a' Toletumi Zinatnak vagyon egy Végz
mind az Clericusnem egésszen meg nyirvan fejét, alatt
retten hagyjon egy koronát, nem úgy mint Pallianak ne
mely reszében a' hol kösszen hajolat véselnek mint a' Laicus
és szakát fejét tetejéről nyirnak le egy levesel, az a' Clerec
cusok szokása volt edig. Spanyol Országb nagy változ
történt a' fő g nyirásb: a' 7th Szám után szokás jött vol
h. a' gyermekeket a' Clerusba bé' vévő jenek: de ordinat
ni nem lehetett, minthogy bírongos idő kivántatott g arra
úgy azt szokták mintegy a' nyirás által bé' voltak avatva, a
Clerusnak minden javait vehették - innen a' lett h. olyat
nyirattak g magokat, a' kik alkalmatlanok voltak az or
náora, nem is volt bélyeg nagy réjtett h. valaha szolga
jának. De a' Clerus oltalmazókat talált ez által, a' mi
minden a' kit be' állott a' Clerus privilegiumait oltalmazta

6:) A' bűn tetésében is talált a' Clerus egy külön bőrtet
jegyet 1:ső Törvény nek tette h. egy is a' ki a' Clerushoz tartoz
a' lár mit kibarrek sem ő excommunicattathatik, sem pe
ni lentiat kötésben legyen nek tartson, hu a' Laicusok közé

vetteszék

A' Donatistákon h. külömbör tette g magát a' Clerus a' Laicusoktól.

vetteszék ki a' Clerusból. Ezzel a' Tör vénnyel arra törek-
tak h. a' Clerus gyalázatos tárgyaktól inkább el tartóztak vol-
it el fedezvén, a' magok Statusokról magosabb ideát
formálhassanak másokról ha a' Clerusból valo kire
lepnek nagy tisztességnek nézhetnék. Mar a' 4th Szám-
Törvény vagyon arról h. a' Pap ha Szintes v. gyilkos v.
Lator, v. Tolvaj lészen ő neve excommunicaltathassék,
ez már sokkal tettebb valo Impertinentia. A' nagy Leo azt
erősítette arról a' Törvényről h. stabilitatlanul elnyo-
tatik a Constitutio. Közönségessé lett volt az a' Tör-
vény mái a' 4th Szám-ban. Sőt Zinatok végzésében vol-
gyon az Clericus, kinek vele illik szeretni az Laicusokat in-
dulgentiát. Még a' Nagy Leo excommunicaltak. Nes-
tor 431:ben Ephesusba Nagy Leonak ítéletit, nagy tisz-
tességgel dőrtették, de nem excommunicaltatik stat hivatala-
ból vettetésre.

C:) Ennél vagyon egy irtóratosabb külön bőrtető
jegyek, melyet ebben a' Periodusb találtak, mely az
eri teremtést is tréf ellen vagyon, a' neve Caliba
v. Nőtelenség. A' Laicus elsőbb szabadságban nem tar-
tak a' Papok erről semmiben - semmivel ezekbe le-jutás
h. a' Clericusokkal a' hasonlóság in communicatibus volna.
Vagyis olyan Nagyságok a' kik azt erősítik h. az Apos-
tolokkal fogva házas Clericus egy sem volt: de a' Nősza-
ság ellen vagyon: mert ebben is közönségesen egy egyez-
nek h. többnyire az Apostolok is voltak feleségek: Pálnak is

Lehetetlenségek ítéletek Nőtelenségnek ellen az erkölcsöknek romlására.

Sámuel

Jánosról nem lehet vgyan ý mondatni, ám bár némel-
lyek Tit. 4:3. az igaz Jánosnak nevéről azt tartják h. Sz.
A. Felesége lenne. — Püspökök pedig ý Praesbyterek igen sokan
említtetnek, a'kik Feleségek és gyermekek vala, az elsőbb
századokban minden gyülekezettyek nélkül. Papi Antoli-
nolelenségét az Apost. és Pbyterekre nézve vgy erőssíti, h.
azok az előtt házasodjanak ý minek előtte házasodtak ý mi-
nek előtte a' Clericusba bé állottak, mikelyt pedig Papokká lettek
ha szinte feleségeik mellé is nem vehetnek nem nyulhatnak fe-
leségeikhez. Nagyobbfoka a' praedamnatio. Az igaz h. a'kik
Feleségek nem voltak hugaikat tartották magok mellett: (Sz
a' szeles nevetet alatt:) És a' Papokká lészen feleségek szabad
volt és ki hiszi azt mondják h. soha egy is a' gyil parants-
latot meg nem rontotta meg is. Nem gondolom pedig h. a' Ma-
gyarok országát mint Origenes mind ki herellettek volna
magokat. Egy példát említtek ennek erősítésére h. a'
Clerusa Clerával együtt hálnak ý gyermekeket is let: Egy
Novatus nevü Pbyter Carthágóban, a'ki valóságos ordinatus
Pap volt összevesz a' Feleségével, a'ki tőlle nagyon terhes
volt, ý a' Pap ugy ý rugja hasba még ibo h. az asszony
nak leg ottan el lett a' gyermeke. Erd Cyprianus Püspök
ý Doctor (Ep. 49. ad Cornel.:) ý pirongatja h. miért rug-
ta agyon bolondul ý a' Feleségét: de azért nem jeles h. miért
harcz és mi ért ejtette terhébe Feleségét. Igaz hál h. Pap-
nagyok ámmi hozzá nyultak a' Pbyterek Feleségei ehez.
Eusebius pedig azt irja: h. a' midőn Creta sziget ében Gortha
Városbeli a' Püspök Pinitus a' kere alatt le és Clerus nőtle-
lenségre akarná szorittani, ý kallya a' Cornithusi Püspök

Egy

Egy levélben ý felszólitja h. a' fő rendek nehéz ügyünket ne-
vesse az Atyafiakra, hanem vegye gondolora azt a' gyalo-
gságot a' mely ő tőlünk mindenekkel. A' Tisztviselők a' bir-
gyiatyu h. a' 24 ik Junii előtt Lan Törvény lenn sokan által
ő rőlegen nem voltak a' Nobilitásig. 325 be a' Nyeccai
Zinatba vitattatott a' Dolgot; de sokkal nagyon midőn
némellyek fő getnék h. jo volna a' Clericust ra szoritta-
ni fel állott Pagnutius az egy ptomi Püspök, a'ki ma-
ga nőtelen ér volt ý azt parantsolta a' Synodusnak
h. a' Törvény ez Feleségek valo élés tiltsa Bolog, vi-
gyázzanak tehát, nehogy midőn illyen terhes Dolgot
akarnak a' Clerus nyakába vetni többet ártsanak vele
mert könnyen ý ellentt h. a' más ér Feleségei fognának ab
habozzattatni. Mosa hál a' vég rés a' lett h. a' Clerusba levők
ha a' Feleségét ý hál tőlessék ý nehogy sodjanak, de ci-
linek mert most vaggon nem kell tőlle elpraxistani
az Agyaskat birtsájár l. Leg. Sod. N. E. di c. 11 et So-
zomenus N. E. d. i. C. 23. — ednyi mégis igaz h. ez
a' praxis azmelyben a' nőtelenség bétsületben tevődik ki.
Ebben a' ha Lapba állottak valami kivüvés prode-
dimus Baratok nevezik; ezek a' t. nagyobb tiszt
viselnek tartották a' sző reszéget, a' maga ý testvéreit a' tá. st. A'
rós arczát ejtődéssel örel, ý majd arra a' gondolatra mentek h. a' há-
zasodás a' Papi szentséggel ellenkeznek. Ennek a' bolond o-
piniónak kétkedés volt a' Clerus h. Feleségeit fel áldozza.
A' Püspöki ara kivonyitya h. a' mind a' Baratok is az ő

pajtásuk

A Nyeccai Synodus 325 be

A' Nőtelenség minden kényszerített dolog.

Pium ot ferent valamely ostrágy erőssödhetett a' feren-
dett lenni a' nötelenség, egi frentség; ugyan ő' Hstia arr
bizonyittya, h. erőltetett dolog volt ési tok Pap allene fregerte
magát, még is erősödtek nemely Püspöktől h. üres, jegyessé' te-
lessék. Nkeletem nemely provintiákba a' Synatok fel állitattak
h. a' Püspök ei Abyter l. alább az Ordinatio utan megne kar-
tosjanak, v. ha kara fok estündjenek continentiat. Ezt lassan
tették a' Diaecesanus fokra is, ki terjesztették. I. Innocens Ró-
Püspök az 5k fráról elein egy Decretumba azt po-
rantsolya, h. valaki a' fogadott continentiat ő'szegi, hivatal-
jától fosztassék ő' is poderbáltassék. - A 6k fratban a' ki
Diener, Romába egy Klastromnak abbassa, össve fredven a'
Concilium ok végrésit és a' Papák Decretumait, ezt a' In-
nocentius Decretumatis be tette a' collectiojába, V. l. Aran
Galliába, Hispaniába a' Synatok végre Lei ő' erősitették.
Ambár a' nötelenség már Törvénybe lett, De megis arsol-
tyan gyakran ő' rontották h. sinte lehetetlennek látszott va-
laha fel állitani: - imez, a' 11k Szrány mind lehet harcz Pa-
pok találni, köl meg Püspök ötetni; a' mikor Hi Bobrand vagy
más nevvel V. Gergely Papa, hivette. Nkeletem nem volt
a' nötelenség annyi part fogya mint a' hi Degeb Nagy-
gaton a' hermann, egy körönlegés Sinat Leo Lancionalla.
x A' Frallai Sinat mely Constantinapolyba 692 ben tartatott
azt vegerték uggyan h. a' Abyterek, Diaeconusok ei ar alsob
rendben levő Clerus ar Ordinatio utan is Feleségivel együtt
lehet, melyet h. a' Kri Eccles ő' n engedett, helyse lennak itéli.
A'

Eltya a Periodusok a' horat
tak alatt a' nötelen
seg Törvényt által?

x NB. Frallus volt
egy birmyes rezze
a Papáv palotaji:
mit CPolyz: igy
nevezték a felsö
bolthajtásokat melyet
Décárul Frallánál
hivnak vid Browsha Lex. Artic Frallus

A' Püspök ötet csak uggyan parantsolya h. Feleségeik
töl valyanak el i arokat v. Klastromba tüdjek, a' hol
lehetséges esmi tapláljak, v. ha gyérekeikből a' jaranak né-
kik Diaconatusagot. Conc. Trull. c. 13. - Nem egy
idö hát a' nötelenség az Eletiával. Az első el nevezi
nemis egy a' volt, h. a' Clerustúdai vagyis ő' is ötö-
dötessé; De gotti smis az eretnek, De mast signum distri-
ctionis lépem ei a' Clerusra tok commodum folyt belol-
le, függetlenebb lett a' Szátustol, mert nem volt Feleség
gyermek a' ni ódra lőssz, a' Clerus tagjon annál fogva fo-
rosabban össve köttetteti. Minden individuum az egész
interessében is több vonadik: a' rávak is messze lato Püs-
pöktől jol tudták hova arányoznak; egy arcatis Szigot-
tok a' Calibatusi; Mayok könnyen el lehettek Feleség nél-
kül mert más Venek voltak, v. ha Ifjabbakis a' Püspök
palástot alol nem láttatott egy egy ki a' mulier contubernalis.

d:j A' Clericusok és Laicusok el valósztá jára fel
állitotta a' Clerus h. v. egy pap olyan foglalatosságok elegyit-
lenét magát melyek a' Laicusokéi, negotia secularia, a' Papi
Rendből arromnak ki vettetik. Negy olyan foglalatosságok
emlittetnek:

1;ör A' külső hivatalok akar katonai hivatalrakar mas-
fele leggyen is az, azt parantsolya az egyik capti Ca-
non (Can. Ap. 83:) A' Püspök, Abyter, Diaconus, ha tatova
légyen, v mind a' rettöst ő' akarja tartani, mind a' Kri Szolgá-
get mind a' sz. hivatalt, vetessék le, mert a' mellyek a' Cle-
rusra

Mikor a Maximajok
volt ebben a' Püspöktől.

Mikkel vontatek a'
Püspökök a' Clerust a'
Laicusoktol?

Jeréi a Cs. Fiának, a melyek az Isteni az Istenes
kell adni. Egy más Canon pedig azt parantsolya h. Püspök
Pbyter, Diaconus, külső hivatalt ne vállyon, v. tétessék ki
Pbyter Ségből. Vagyon minden által példa h. ebben az
időbeni a Pap, vállalt külső hivatalt. Egy Nestóris nev
városba, v. más nevvel a Magdoniai Antiochialy mely a Re
a Perjai birodalmok Eleji. fejétől vala Varos, volt, Jak ob
nevű Püspök leién, Constantinus és Constantius Cs. Fi
rok a város commandóját is reá bízták, mivel Deu
ér volt s egy olyan Criticus helyen nagy vigyázás kellett
A' késöbbi időkben fogunk példákat találni h. a pásztor
tot, a Pap az oltárra léven a Templomon kívül ka
dot kötött az oldalára. A' Magyar Historia is említi ily
nikor a Mohátsi vesedelem történt Cardinalis Tomor
Pál volt a Belli-Proses.

3, Testamentum executioját v. tutorságot, ha valaki vállal
ki esett a Clerustol. Azt irja Cyprianus h. egy Afrika
Zinatba el vegerték h. Jenkin a Clerusbol Tutor v. Testa
menti Curator ne leggen, mint hogy ki. hiva vallal s tá
telsetvén Ifjak az oltárt kívül forogni és könyörgésekben
foglalni ellenek magokat, s történt h. ereu Törveny ut
egy Peninus nevü Victor Tutornak testeu Testamentum
ban egy Paninus Paulinus nevü Pöytert, Cyprianus s
parantsolya a Pbyternek h. az Oltár tiltsa el h. a' s hol
nak alva sáért oltár ne leggen sem pedig a' s holt ért sír
mely

mely Akra sirkaſba volt.) ne könyörögjenek.
A' Carthagói 4te Zinat tette a 4-ik Szár végén ezt
a' Törvényt hogy semmi tutori es Testamentalis do-
lgba ne elegyedjenek a Clericusok; mind azáltal
a' 6-ik Szárby Constantinus annyit tagitott ezen a' Tör-
vényen h. Pbyterek Diaconusok, Subdiaconusok
Ifjak sirnak nem lehettek Tutorai; de tiltatott le-
menyen az idegenben való Tutorság.

5, Ha Ereſſéget v. Procuratorságot vallalt magá-
ra a' Clericus egy ur ki vetette a' Clerusbol. Az
egsz Canonok közül a 20-ik azt parantsolya: Cleri-
cus ha Ereſſéget vállal magára tétessék ki. Az 4-ik
Carthagói pedig a 2-dik Könyv 6. Canonba: Püspök vá-
lalt kezet ne legyen; se penéres üggyel ne mentsen.
Maga Justinianus Cs. Szárai egy Törvennyel azt gyö-
költe: Egy Clericus is sem maga sem Cselyn nevében
pernek Procuratora v. kéres ne légyen, ne h. ereu el-
talmi akadálygal a Templomokból ki. essék és a' h. fel-
galatok gyakran ályva találnak.

6, Ha valaki Jószágaiban kötelezte magát a' La-
ikusnak, a' Pap ugy is ki esett a' Clerusbol, ha Arra-
dás v. pöszög gond viselője lett: imez Calcedo-
ba egy közönséges Zinat az elé szánlált esetekre is
egy ilyen törvényt tett (Conc. Calced. Can. 3.) Paran-
tsolya a' 4-ik Zinat h. ezután sem Püspök sem Clericus
sem Barát pöszögöt a rendálás ne végyen v. Jószágot

adni

adni nincs jóra magát ne elegyittse; hiv hen Tör[vé]
kezésit nevelésének sértésságára hivatik: hen a gyak[or]
v. a' Város püspökje az Ecla jószágait rea birra, v. az o[n]
lyan árvákat, özvegyeket pregenyeket a'kik gond viselé
nélkül nem lehetnek, v. az Eclai Legitségre vagy az szükség
Erette a' rendelésekb valóságokat emlegetik p:o: h. az ily
foglalatosságok által szolgálattok el vonattassanak; me
nem lehet két urnak szolgalni, h. a' vi Ur giártol és
dictiól el szakasztassanak és a' Memyeiekre fi gyelme
zenek, s az igaz is: mert ezek alatt a' függések alatt la
pang egy más s: i: h. mentől levesebbek legyenek azok a
modok és utak a' melyeken a' Clerus a' Laicusokkal
nesztba jöhetne és igy a' rendbe h. az Ecla mend
függet lenebb legyen a' Politicumtol v. Civiletöl.

6:) Belső Organisatioja a' Clerusnak.

A' Mieg eszt volt a' külömbség a' Belső és alsó rend
között, s' mellett minden rendnek sorossan volt h
tározva Tiszt Tiszt a' maga Sphera ja, és Kötelessége
A' Belső rend hez tartottak a' Püspök Pbyter és Diacon
a' többi mind az alsohoz, a' Belső rendben levők s: i: a'
Püspök a' Pbytertöl, az a Diaconusok tudtak
golat g külömbözetes. A' Püspöknek volt Ins
veresre adassak, mellyekkel a' Pbyterektöl külömböz
az ugy nevezett Actus sacerdotalisokat a' Belső rend
hez vették de nem voltak subjectumai a' Püspöknek, a'

A' Belső rendü Clerus t: i: a' Püspök Pbyter Diaconus k: külömböztette g magát az alsótol.

mellyeket soha sem Pbyter sem Diaconus végben
vihetett, a' Püspök függetlenül vitte elsőben végben, a'
Papi actusokat, könyörgött, keresztelt, urvacsorát osztot: de a' Pby-
ter a' Püspök engedelme nélkül egyéb et sem tehette; az ordinális
hatalmát soha a' Püspök által nem adta a' Pbyternek. Egy más
különbség volt: t:i: a' Belső rendből való Clericusokat soha Pby-
ter nem ordinálhatta – Imeu vagy két példát h. a' kik ordinaltak Pby-
terségekbe arról ordinatiojok gyan állott. Származik különbség a volt
a' Pbyter a' Püspök fiamot tartozott adni. De ez fordítva a' Pü-
spök nem. A' Diaconalis state a' Püspök elvehette a' melyből
idővel sok nyeresség jött be – Imeu egy Törvény a' Carthagói
3:dik Zinatba h. a' Pbyter a' Püspök hire nélkül Apostolt ne
szenteljen Chrismat pedig oleum Catechumenorum oleumot soha se Elvett sem.
A' Confirmatiot némelyek által engedte a' Püspök a' Pby-
tereknek is; rend szerint így az Ordinatio Chrismatis Confir-
matio Püspöki actusok nevezetnek. A' Pbyterektől is hogy
valami rangjok lehessen g volt parantsolva a Diaconusok
közöl soha is Pbyterek dolgába ne elegyedjenek. A' Pby-
terek mindent végben vihettek a' mit a' Püspök ki nem
vévén azt a Laicus actusok, tsak h. a' Püspöktől engedelmé-
ből: de a' Diaconusok soha Missét nem olvashattak, a' Népet
g nem áldhatták a' penitentia tartoktak sem nem Bevallá-
sok, avval különböztek az alsobb rendtől mégis h. a' Pü-
spökök és Pbyterektől elfis álhattak az alsobb rendü Papok
közül pedig egy is soha az oltár hoz nem közelíthetett.

Hogy az alsó rendek is tartassanak be-
rendbe

Ki tsudálhatja ezt a' tiszta lmaraba a' Papi rendnek és
abban a' hierarchiának az alsó Clerust nyomta, h. az alsó
rendü g vigasztaltassék azt állíthatták g h. senki a' Belső

vezni a Promotiora nezve mit rendelt?

rendbe neve jöhet által, hn ha az alsó rendnek hiva laly-
tereſtül ment. 347. a' Sz. Diniai 3 inal tette leg elsőbben
rol a' rendelés: t. ha valaki a' külsők közül gaudag v. tudos
méltonak itéltetnél a' Püspökségre, addig ő ne tetessék még
Lector, Diaconus, Péter neve lett, t. minden ik lepsőn menye
tereſtül. Ha a' Püspökségre erdemesnek itéltetett, mennyi
mulassan egyik gradusban mint ő hatarozva, hn ez a' Sz.
arrol azt végezte: now minimi temporis longitudinem
hüsége ez költse maga ujsletre ő esmeretesseb. Deu a' ki jeg
zesen igaritott a' Romai 3 inal ugyhasser Püspök alatt t. a' Pü
pökben függjen med dig légyen a' Candidatus az alsóbb g
sorokon t. ha Diaconus akar lenni legyen 3 esztendeig el
Subdiaconus, v. ha Péter akar lenni 5 esztendeig Diaconus
Celestinus Ró. Püspök pig az 5 kerk 6 honapra por. totta az In
terstitiumot az alsobb hivatalokon, de a' felsobbekben a
regi rend ő maradott — Ez a' rendtartas nagyon javeal
az alsobb rendnek. ei a' ravasz Clerus jol gondolta volt
mentmeg a' Gyertya gyujto ei az Acolythusis nem állette h
Püspök lehet, igy okoskodvan t. az ő Püdpökji is volt egy
fter az a' ni mese ö; erre a' renden Joggel jo szivel engedet
a' felsobbek parantsolatty anak. Ezen a' Subordination kivül
lehetett az az ők t. igen ifjan a' felső Clerusba ne menny
nek; elébb Characterek. tehettsegek ő probakkal t. igy a' t. jobbak
legyenek a' fő hellyen. Igaz az meg is t. ha alatt egy kettő ö
vendettis az ilyen promotiok; de az ambitiosusok közül
sok is volt a' kiknek koszunak tettetett az az idő, mig "

Püs

Püspökké lehetett; mert mikelyt be állott a' rendbe min-
ját a' Püspök ség volt a' fejébe arouba ő ajett arra t. voltak
az alsobb rendben Clienſei a' felső Rendnek a' kiket min-
den utan modon szerettek volna ebbé tenni: ki jogá-
sokat gondoltak arra a' promotion a' törvény ellen,
azt mondottak t. i: t. arok az Interstitiumok tsak ar-
ra valok t. arokon a' graduſokon ő tudhassák ha valyon
alkalmatos é a' Candidatus felsőbb hivatalokra v. n.
a' kit tehat előre esmerniek nem volna miért ezen
ei jeden graduſokon által menni, még is a' Törvény Elle mi fog a vá-
ő tudtokul. Ez a' ki jogos olyan gyakran La szr ál- rasztott idővel.
tatott a' 6te Szrántol fogva t. a' Törvény rőlis szinte el-
felejtkezésnek. A 13ik Szrában ezen a' vissa élesen ki-
vantak a' Papok legitteinek büntetés dictatok annak
a' ki a' graduſokat ő sietné; de ő sokat használ ez is:
talaltak ki fogast a' nely mais ő vagyon a' Catholicus
atyafiainál, t. i. a' Philosophusok ki tetetik szerint:
per saltum ne essek promotio, egy nap harom 3 negy
graduſon is ezeſtül viszik a' kit promoveálni a-
karnak. Ebből a' Püspöktől nagy commodumot tett.
ment egy nap több Confirmacio t valo penzt tegyek.
A Tridenti 25 mak ő határozta azutan t. a' Subdiaco-
nus és Diaconus között t. alább egy esztendő folyással.
A' felső Clerus a' Püdpöktől függőleg marad ott; mind-
azon által a' Püd pök is egy nap egy graduſnál többet
ő aggrválhatok. Ezen Interstitiumok ő nagyok mái-

igy

igy, ennyi változtatással k. a Püspök Dispensálhatott belölle, valaha nyilvánvaló az Eclesia hasznát kívánnya, ha a megyebeli Püspök nem akarna, a Papa pénzért is privilegiumot dispensál.

c:) A' belső organizatiojába a Clerusnak a Püspöktől hatalma legyen bévebb, Még a 2-dik fokozatba a plánum lépjen arra, a midőn a Püspöki hatalmat az Apostol Samaritanusban az Istentől korlátolta. Még szokva volt már a Clerus k. a Püspökbe az egyes tettnek fejét nézvén. E' most fogva az ugyabb Törvényekis mellyek a Clerusba tekintetek mind arra szorítkodnak. Már hát csak arra kellett vigyázni k. a Clerus a' kik clerusi különösökek a Püspöktől és a' Clerus az ur szerzett jussában ne erőszakoskodjék k. egy Clericus a Püspök hatalma alatt ki ne vonhassa magát és tőle függetlenné legyenek. Végre e' következendő rendelések lettek:

α:) Senkis egyszerre több Eclaz egynél Papnak ne legyen. A' Calcedoni Sinod 451-ben egy végzésében a' Polyban: nem szabad a' Clericusnak k. két Eclanak Catalogusába legyen a' neve, egy arravaló időbe, t.i: abban a' melybe előbb ordinálták, és abba a' melybe nagyobb lévén a fizetése, a' kiért szolgálatot tett: a' kiért szeretnek külön ösmeretek abban az Eclaz vissza a' melybe előbb ordinálták k. ott folgalyanak és ez a' kis egy erudáns a' nagy

Több Eclaz egynél nem lehetett e' a Pap hivatala.

a' nagy Sinatnak ezt a' Canonjait gyorsan a' állitották a' K. Sinal k. gradussokból az olyanok ossenek ki. Mellyek jött volt hát ebben az időben k. egy Pap több Eclaz is vállalyon. Egyik oka volt a' vagyonigenája a' mely Episcopicus nyavalya—. et Püspökök arra kivántak gyakorlani hát arromba a' magok interessejekre dolgoztak. et tapasztalák gyanitották volt már a' Püspökök milyen könnyen kivonhatnya az olyan Pap, a' Püspöke alól magát a' kisebb Eclaz vallott magának; mert ha ő tettreis egybe a' másika vonta gyakran magát— Ugy az egyik v. a' másik Püspöknél szabadalmat talált oltalmat.— Ebből a' következett k. a' Püspökök gyakran egybevesztek egy mással, ugy hogy hát k. a' mak kutyájok be fogyák. A' jó trél volt benne a' Püspök: hatalmon erőszakos: mert így a' Papokhoz semvonhatta el kere alól magát. Erre a' törvényre bás mely erőssen vigyázás nincs arra általok a' Dik skárontul gyakorlották.

β:) A' Püspök levele nélkül a Clericus sohova se utazhasson. Még a' 3-dik Századba szokásban volt már k. Clericus passus nélkül ne utazzék ki a' Püspöktől egy ember levelek; másmost még vigyázzanak a' Püspökök: ha valamely Püspök egy más Püspök kere alól v. egy olyan Clericust be fogad

A' Clericus kötelessége k. volt gyakorlva.

a' k

a'ki a'maga Püspöjétől passust ad tud mutatni, tettre
art végerni k. mind a'Clericus a'kit be fogadtak mind a'
pök a'ki be fogadta hivatalyokbol essenek ki mig a'Cle
cus el hagyott Ecclaját vissza tér. ek olyan passusnak
féle nem volt a'Trél present a'melyért utaztato a'Cleri
Commendatorio, formato cz Keringő Clericusoktól vollak
venyek, Clerici ambulantes. Ezek olyan Clericusok vo
tak a'kik Ecclajokbol v. ki estek v. magok ba hagyták és m
ba menni nem akartak folyakni hanem egyik helyből a'masik
menek élödni. Ezek ellen A Spanyába ez a'végrés tételek
tettrett k. a'Clericus akar Diaconus akar Plebanus legyenek
annak a'Püspök ne engedelmeskedik a'kitől ordinaltatott
a'maga Ecclajak tételeséjét folytatni ne akarja, mind ad
mig abben a'hibajak maradnak, tiszteségetől és a'rendtől a
Ecclesiét el: igy g volt forditva a'Clericus k. el ne menhetne
a'Püspöje hire nelkül.

Hogy rendel k. a'Plebanusok a'Voxolásbol

J. s A'Synodusokon a'voxolást a'Püspökök ok magok
vették, és igy arra fel állott k. a Püspökön ki vül se Plebanus se Diaconus ne voxoljon. Az elsöbb századokban fel k. a'Plebanusokban Diaconusokban meg a'Laicusokban volt szokás a'Synodusokba. A'Püspök sokáig csak primus fuit inter pares. Tanácsadói voltak a'Püspöknek de a'Papok a'Vikariusokban nagyobb figyelmet érdemlettek. Az elöbb voxoltak, a'Synodusokban az acta kat subscribálták; de ettől az időtől fogva a'Vikarius azt bejelenti k. a'Pap ne voxolt; hanem kad valamelly a'Püspök personalisának küldötte magát helyett. Az a'kinek helyében ebben a'Sologh k. mintegy egy Tót vengér nyomdokaiban erre

ezre mutatna k. a'Plebanusok fejedelmeinek ő a'voxolástól; a prejudicium igen sokat tett. A'Fejet be volt a Clerus minden tagjainak k. a'Püspök Presbyter Sacerdotium, Apostolok successora, és igy a'Törvény tevő hatalma nalla vagyon egyedül. Mikehyst a'Provincialis Synodusok a'Püspöknek formalitás engedtek az alsóbb annál inkább ki maradtak a'Synodusból. Lassanként hát magokat vették a'Püspökök a'Decisio jussát, mely annyival inkább gyakorlatba jöhetett k. egyszerü Synodusba a'Papok minden gyülekezetek k. egy egy akarattal contradictiot annak v. protestallyanak. Ez is okot tett a'Püspöktől való függésére a'Clerusnak.

Az Ecclesia vagyonjainak administratiojáról volt legelöbben S. k. mentt a'Püspökökre.

Sjet belső organicai ejára a'Clericusok okot tett az Ecclesia javainak a'Püspök általi való disponalási ejő mely szerint az egy nevezett Ecclesiae beneficium tőlle függött. Igy is nagy valtozás esett az elsöbb szokásokhoz képpest —

A'Historia tejen arról bizonyságot k. az Ecclesia vagyonyainak administratiója legelöbb a'Diaconusok kötelessége volt; ezeken azért is tettek ők. el'Papok collegiumavett tőllek számot és igy a'Püspök tól is ő függettek immediate az Oeconomia folytatásában. Minthe a'Szerbasamak körepig semmi állott az ő jussai k. a'Collegiumi regularitás a'költségek, a'hol uggyan nagy influxussa volt a'Püspöknek, de szabadon meg sem parancsolhatott. Vagy uggyan a'kit arra erősithet k. kellyen szabadtsággyal voltak ekkor a'vagyonok disponalásaik. Crisostomusnak egy Predicatiojából ki tetszik uggyan k. a'Püspök

pöltöl az Ela jószágainak administrátjától provár: calc
legyen; mert azt mondja h. jó lenne üzmél a Püspökre
Diaecesisba bemni, a kit idejében az Elának kasz
administrátorral. Már hát ebben az Böbe nagyobb be
lyától kezdett lenni a Püspöktől; nem sokára arra
auctorizálták magokat. az Anticchiai Synod 341
azt végri: Episcopus habeat veram Ecclesiae potestatem
ut ea in cognitione dispenset cum multa cautione ad
timorem Ecclesiae Canon így illyen okkal tészi a Püspöktől
Vagyonok Curatorának és dispensatorának. és em
animae Episcopi sit credendum quanto magis pecuniae.
Püspöktől igen jó szível fogadták, mert mert hatalmot n
de ebbe n sokára változás esett.

A Püspöktől egy Oeconomi rátak némely kis ar
tábol h. jonak tettett egy levéssé ereiket s tötni: Tö
vényt tettek arról, de a melyben némely helyeken fro
tásba volt, h. az Elának minden jövedelmei oltalmaz
zsélé, a melyekből egy része a Püspöké más a Capituli a
bi a fregenyeké. Spanyol ok a Barcerai Synod végzett le
Mobben 370be obben a' dologb: placuit ut de rebus Eccl
fiant 3 aequae portiones i.e: una Episcopi, alia Clericor
tia in reparanda v. in luminaribus Ecclae. Ez a Törvény állot
Ugy h. az 5ik Szabály Celasius Pör Püspök a Lucaniai Püs
höz irott 3ik Levelében méltán emlegeti azt a Protáft, t
ő azt szeretne h. ezzel szokna. A Levél szavai ezek: Quod
tant de rebus quam de oblatae fidelium conveniat fieri
portiones, quod una sit Pontificis, altera Clericorum pau
rum tertia et quarta Fabricis applicanda. — Ezek álta

A Püspöktől h. vissza ne él-
jenek nul állitotak.

egy kissé q sokattal a Püspöktől, n nyelhettékel mi
egyet is mint azelőtt. Emy sok ugyan hatalmába volt
h. regulárra menni meggyen a Fregenyekbe, mangyi a
Templomok ruinairai. Simplicius nevü Pör Püspök
Leveleibe említtetik egy Faventius nevü Püspök a'ki
aval Vádolták h. a más harcon részt is az Ela vagyon
jai kol Ezektől fogva ő Eltöltheti, még az ejnlekebre sim
adott semmit is a melyek erőssen rongyosok voltak. En
nekü h. eleik vegyék az szükrá közepen egy külön ért
tették, a'ki az egész diocesisbe az Ela jövedelmeire
gondot viselyen h. egy a Püspökön a' pareslás gya
nja alatt q menekedjék. A Caledoni Synodus vagyon
egy Canonja; mint hogy nemely Eklák a mint hal
lottuk a Püspöktől az Oeconomus nélkül bármak az
Ela javaival, tettrett h. minden Püspök az Ela
a Clerustól legyen Oeconomus, h. se bironyság nél
kül ne legyen a jóttal levő banan, se el ne pará
voltassanak arok, h. gy alárol a mostoha tenodjék
a Papságra. Az Oeconomus kal sak a Püspök
tartaléja volt. de egész Clerus választotta, totus
Laerdotalis ordinis sententia alius renuntiat Oeconomus.
Ezt a Canont több Synodus q erősítette; sőt ma
ga Jasinianus Császár is: de ezzel a Püspöktől
elvette meg sem tőltetett q. az Oeconomus a Clerustól
levén felt a Püspöktől; new mint hát ellene szólla
sinkább Hat Cassiodorus Levelek a Püspökök Jó
maradtak minden a Püspöktől. az Clerus sem felyül

Az Oeconomus levél
gyelte a Treluak.

lehetett

lehetett ü; mert az élete a' Clericusnak a' Püspök[ö]n
függött. E'mellett erez altalmatossaga volt a' Püspök[nek]
arra k. hatalmokat nevelyék. Mikeppen az Ecla neveked[ett]
a' Dolgokon foraszottak a jövedelem is több lett; és igy a' Cl[e]
ria szerent Decretalék lehettek a' midőn ü nyis Leá[nyok]
Juhokat hü nyurtál.

Eröszitette a' Clerusi vegre annak fel állitt[ás]a, h[ogy]
a' kiegyser a' Clerusba be állott, holtig ott kellett m[a]
radni — el hitették k. az Ü és az Ecla ő bántod[ás]
ha ki állásával az egyser le tett hitet ő fogyné. Igy a
szakasztatott a' Clerus egésszen a Laicusoktol és kötte
lett a' maga statusához. Mikor kerdett az elsőben b[e]
jöni ü bironyos. A' Caleedoni 3 matba van erről is
leg elebb Törveny: a' kik egyser a' Clerusba és bi állta
tak sem kato: ai folgalatra sem vi lagi hivatalra
ü mehetnek: a' kik azt tselekedné ü penitentiát
tartva nem akarnának oda vissza terni a' mit el
sőbb vá lasztottak volt, az Ecla[i]ol szakasztassanak ol. Ug
láttuk ebből a' Canonbol k. szakasztva vettek volt k. ki á[l]
lyanak a' rendből és osztan oda maradjanak; egy az
ert a' Euromeni 3 mat azt vegri: Si quis Clericus r[e]
licto offi cio Sui Ordine Laicam voluerit agere vitam
vel se militia tradiderit, ex communicatio poenae s[u]
biatur. Justinianus Cajsár is azt a' Törveny tette: Qu[i]
si illi Monasterium aut Ecla[e]s reliquant atq; mundani
fiant, és ipsos jus ad Monasterium aut Eclam pertinet.
Be szokott volt az a' vélekedés k. az ordinatio által ol-

Lyen

Elhagyhatta é a Clericus a Papságot.

Mi volt ebben a' vil.

lyen szentség ruhaztatik az Ember, a' mely a' Laicusokat Istenre való menetellel ő szentséttenné, sőt még a' rendes le vetkeztetés által is le ü tőröltethetnék. Ez a' Clericust el igyesitette a' ki állástol, és a' tiztre, a' hová arányostol igen sokat tett, mert mikeppen a' Nepet azt el hitették k. a' Clerusból ki állani ő botsátha tatlan vétek, onként folyt abból k. igy a' Clericus egy más ér mint a' Laicus: a' Püspök pedig bironyos volt abban k. senkin az ő páltrája alatt magát ki vonhattya, és ki sem is fogja vonni, minthogy nem dum vult decipi decipiatur ergo.

Meg tekintök hát a' Clerusnak mind belső mind külső organizaczióját, az abból eredett változásokat együtt. Mit kűlömbör egy oly Társaság mely az elethez és annak változ ásaihoz vagyon kötve, az Gyantol, mely azt sineli hogy arokat ő veti; könnyü ő idéhez lehet gyönyörködni az elmének fejtő désében, mennyi mesterséget tud ki gondolni, öszve kötni egy tiztra, etz is egy kapcsolatban ebből a' Spectaculumból k. láttuk a' Catholicus Gyakorlatát sok rendtartásaik honnan vésik eredetüket. Hereti az elme ha a' kut fore mehet. Seppiebb az organizatiónak részinek a' Jus Canonicumnak sok részei kapcsolatban némelyek nap ainkint gyakorlatban. — Egy nap ai Jelenség mutatok meg ebbe a' szakasztó. Az ők ő maradnak az emberiségben mindenkor oly revolutiok bejegyezik ő a' mellyek v. kapcsolatra v. ereszkedő karára voltak az Ember nemnek. Egy illy Revolutiot szült

a' Ke[resztyén]

a' 2/3d Szrár is. Sokkal sok approbb Társaságokból álló
erelet a' kik alatt mint egyetertek légyen is egy másikhoz
közelíteni még is egyé soha sem lehettek. Erről a' nemé-
ről az erekk egy tudor Dorr neveretin, irt egy Hasz-
tsos munkát' minthogy sokféle társaságból allok,
némely accidentia ofstola mint a' Natural Historicusok az
oktalan állatokat. A dolog ki egy táblátis; a' könyv tele
rajzolatokkal; ob lehet látni sokféleképpen nyirt fokat. Kán
Sahot Paputtsokat Saj's neverte a' könyvet Monachus
bogianak. Erről a' Nemről beszéllek emis a' Historia
könyv veretis sonal.

A' Baratokról.

Ha valamely dolgot reginek lehetünk tökönyire a'
korrá való Kiptelet annál nagyobb. Még a' vén Szere-
fátis, melyek sok fáv esztendőket láttak ő halni kiptele-
tet nyernek ni tőlünk. – Vagyok a' kik a' Baratokat
annyira szeretnek regiekk lenni h. a' altas Vallásain hi-
rájok képpes igyun. Akorat az ereketis a' kik Asceták voltak
Baratok akarnak neverni már maj de a' dolog ellenk
mond. Asceták voltak mindenkor arra: oly különös erk
a' kik a' Vallásért egy v. más dologh gyakorolták magokat,
v. hus nélkül, v. idejekk nagyobb részét a' könyörgésben töltik
ték, v. világi javaiktol szegényekk is semplomokk oktatnak,
v. fürtesség fogadásokat el Éjéle érek voltanak mindenkor,
nincsen alla potty, kivált a' harom első fogadásokkal, ha
az elő fogadott dolgot kőrül valamelyikbe, v. más a' kor ha-
sonlóba gyakorolták magokat, a gyakorlásról, győrágül
a' kik

Kik voltak az Asceták

xokkeis gyakorlokk nevezetteket pr: emlitik a' Historia
egyhazi anno nevü Martyrt, mint nagy Asceta-t a' ki
mint sem a' bálványokk Oltárán 12 napokig hegyes
tserepeken feküdt, a' kik lábát egy Sirba be erősitvén
tereit egy Jahr ki kötözni emlitik a' Baratokat minthogy
ezekk a' fenn említett ki állásaira ön ként ajánlotta ma-
gát Asceta nevével nevezetik.

Mit külömböztet az Asceta a Baratoktol?

A' Asceta és a' valoságos Baratok külömböznek ekk:
a:) A' Baratok az eri Társaságot örülték, v. jut-
tok v. kla[illegible]ok messze laktak a' városoktol az Asce-
ták pedig
b:) A' Baratok egyek társ Laicusokból lehettek, Asce-
ták pedig a' Clerusból is.
c:) A' Baratok tökönyire bizonyos Törvényekkel ala
pittattak, melyek szerint el nis kellett: de az Asceta a'
ni: ök tetszése szerint gyakorolták magokat ebbe v. abba.

Mikor alkalmatos fággal es hol állanak le a' Baratok?

Nints ezeknek nyomon a' Baratokk a 4d szazig.
A' Historia fel viszi a' 5d szazra ereikkel, a' melyk
körepe tajak a' Decius Kri Cáfsár üldözése, a' pusz-
tákra es a' kietlen hegyekre hajtotta sok életeket szere-
tő erőket, a' hol az ér a' kik a' magánossag es a' társal-
kodás formának, könnyen oktalan állatokká valhatnak, mi-
vel az olyan pusztai kövi társaságok kivált képp valo
tag az ördög; s'ne a' szükség ből valaszthatott élet neme
majd ő kedvelteti magát, ugy h. minek utanna az
üldözés le szenderitette, erekk az el futott erekk is kább
tettek a' ragadozo állatokat barlangjokból ki szorit ta-
ni mint sem abba a' társaságba hozzá szállni melyből
el szaladtak volt, es letter társaság keresőkk.

Anarcho

Az Anachoretáb. Remeték

Egy nagy keresztény botrán történte dologot tala-
lya mindenkor a Keresztény Seghe arra a' Monasterium
a' mely tsak ugyan inkább a' Pogány Vallásb v. Phi'siána
gyermeke; ebben a' fenn pg nagy lepüsöket tette. et
Magánossány szeretete a' rossz humor, az üldözésből va
ßelelem, az erőltetlenségtől való istrás formált
egy egy Remetét, s a' tsudaltoraj, követőket nemrett.
A 250-ik esztendő fertelő Seggével szaros voltak a' Puszták
Egyptomba a' Thebaid puszta volt a leg alkalmatosabb
mivel bizonyosabban lehettek, h. ott senki az üldözésben
ne talályák, senki az erek lármája ne fogja háborgatni
Naponként többen gyülekedtek, s az a' magánosság, m
lyet eret a' regyes Gyötrelmek tereszték maguk közöttt
lenni, mert tsak ugyan az eri természetet ne vetkez
ték le egésszen. Egy annyian a többek közül, midőn lát
ták egy szapora növekedni, s által mutatni volna itt egy kalibát
tova egy barlangba szorulnia latni, azt mondotta. Ja
az egy Dül valonak, mert nintsen kivel emellyé ötet. Sz
Antal, egy a leg híresebb együgyü Szent közül, volt első a'
a' pusztába a' maga tanitványait is sokan szeretnék tá
lagba hozta, és tőle Remete juthatott Jó volt. Erről Ath
nasius igen sokat beszél az élete le iratásába: Mennyi
dőgöttek vigasztalódott, mennyi tsudákot tett. Azután
Pachomius közönséges éjjeli lakokat állitott fel, a hol arra
bizonyos élet regulákat szabott, a mellyek még tsinosabbá
voltak mint nemelly successorai. A Vallásos dolgokb
val

Két szabók elesett rendje.

vaio nagyok foglalása és életnek ő szerzése volt több
dolgok. Az utolsó időkbe történt mert a' bujtólés, mely
az olyan meleg törmyekben könnyebb, egy volt több
dolgok közül. – Ez más eredete a' Barati életnek vi-
ta Monastica. Kivánd idő alatt más puszták is találtak ez
az Institutum követőket. S ez a' Nilus mellett nevekedett
plantatio. S ismét nagy részről hamar be töltötte. Az a
nagy részről hamar be töltötte. Sőtebből az illyen élet módja
tok szétnyomott, s a' két szükségek szogadtak, v. a' mint sze-
tebből nevezik az Ínek szentekkel magokat. Az 4-ik század
tehát a' nemző ideje: te kintsük ő azért mi képpen formálo-
dott lassankint s hogy tsakolódott a' Cenobiumokra a' Barati
rend. Három Periodusra lehet formalódását fel osztani:

1, Az első 50 esztendő fel állása utánn lészi az első pe-
riodus. Még nintsen említeret a' Klastromok. Mint vetna-
choretáb ugy éltek; kiki egy egy kalibát telepitett magának.
Társodagok sok abban állott, h. az Istent tisztelete egy h
gyültek – ennek Monachi solitarii. Bizonyos rend tartás
szenyültek, Politicum még nem volt. Aki be akart állani, az e-
gész ceremonia sok a' volt, h. ő is egy kalibát epitett is a-
zokat Monachus lett: ha pedig ő unta előbb állott onnét más hely-
re. Még nem jutott volt eszébe h. fogadási tegyenek, mellyet
holtig ő tellene tartani, v. bizonyos regulák alá vessék
magokat. Mintheggy az elsőbb 50 esztendőben fellyes szabadsággal
birtak, és a' terhek alatt mellyeket a' Statusba vinni kel-
lett volna, el hurtak magokat, nyargaltak mindenfelé erre
torkolló szükségek szülemék, imponálhattak az erdők és a' Status-
nak rettenetes tára követelteket belőlle; mert el hagyták a'
Mestereket és magok mishellyeket, nemellyek gyermete-

iket

Az első Periodusok voltak.

iket és feleségeiket, az Asszonyok Férjeiket, a' Szolgák a' m
gok uraitol, és tettek emel az Erdei és Kietlen pusztaságo
freretü vad társaságok vad tagjai. Trupponként utaztak eg
gyik Erdöből a' masikba, egyik pusztarol a' masikra és u
tyokba a' hely szegekbe tsak olyan Dolgokat tettek mellyek é
társasághoz nem illettek, ugy h. a' Statusnak és az Eclánabi
belé tellett a' Dologba tekinteni. Illyen volt bölts'jében e
a' Társaság, hál vallyon ifjú és Szép korábi nist lehet attol vár

2. A' masodik Periodusa az a' melyben regulárisztatott Társ
ságok kezdett lenni t:i: az Erdökből ki huzatni örök, Klastromo
ba tettek és oxman Cenobitáknak nevezettek. Emelt ugy az
valosagos Dejét bajos g. határozni. Talám az 5ik Száz el
ig eset a. az elott nem sokkal. Némelyek Augustinusnak a
Hypponi Püspök tulajdonittyák, h. a Barátok közül re
gularis Canonicusokat allitott volna fel. Ennyi igaz ha
más Törvényt lett, t. a' Klastromok ha szinten a' városo
ba ü lépnek is legalább közel legyenek a' helységekhez. a
pusztáktol tsak ugy az el vonni nem akartak. Kendes
nist erre nézve ir Sozomenus t:i: h. Sz. Antal ezt sokta
Dani: Pisces quidem aquâ nutriri, Monachis vö ex numer
to esse Solitudinem, et quemadmodum Simulatq; terram
attigerint, vitam amittunt; sic ipsos quum ad urbes accedant
Monasticam gravitatem perdunt. A' Theodosius Törvény
Könyvében is a' vagyon, qui eum q; sub professione Monachi
reei jicunt Deserta loca et vesper Solitudines segui aty hab
re jubeantur. — Klastromokba raivan ölel minden tizre
vselt egy fö gondot, ez nevezetes Decanynak, Szarva is

egy

Klastromok szavan ölel l. organisationak.

egy, az volt Cenobiarcha. Voltak ezen kivül a' Klastromba Vénebb, a'kik elsöbbek tartottak, a' nevek volt Abbas Mandrita Archimandrita, a' pedig nevén szolol mely Jutt Allot szerint. Az Abbásnak igen nagy hatalmok volt. Ha a' Barát hibázott ki zártak a' gyü leteretbol, és az egész Fraternitás Deprecalni kellett. Ezt irja Cassianus h. egy Pajusius nevü Abbás az Ecla könyvebol egy Barátnak a' nevét ki törölte, azért mert az latta a' világ hag angy alát, a' ki azt tanátsolta neki e h. ollyan ü magát bé fösülven egy kutba, mellyet a Barát ü tselekedett; de arutáu ki jövén alig nyerhette ü h. érette imádkozanak és ujra bé iratták a' neve. Volt tessi bün tetés ug tsaptak nemely esetekben ölek, és el ü tsaptak ölek: Ki szolitották minden tagot a' ki be állott h. a' rend törvényit ü tartsák. Basilinusnak a' ki a' Pontusi pusztakon nagygya lett volt, Regulái meg mai hirefek. Két Catalogussa volt Regulainak; az elsöben volt 950, a' másodikba 313 regula. Ezekből a' regulákból Bassarion Carmalis compilált mellyet 13ik Gergely Papa agyrobált, és ezekkel a' regulákkal éltek a Basilius rendén levö Barátok. Azt mondják h. az a' Basilius, halála elött tsak közelen 30.000 Barátokat számlált a' maga rendében.

A' bé vételre nézve is tettek Törvényeket, h. a' Civilis Statusok annyi rendetlenséget ne okozzanak. Innen ü látatott, h. ud vari hivatalt viselö Senki bé ne vétessék hü ha jobbágát magával ü ottja, a' ki helyette szolgáljon. A' Törvények rolla tathatni melyet Valentinianus és Valens tettek, a' hol az is vagyon: hon igen

Bé vételek l. provisionalis meg.

vis

via Sectatores intra Aegyptum deprehensos per omnem Orientis oram e latebris meundi vivimus, atq ad nutum a patria subeunda revocari aliis pro tenore nostrae Sanctionis familiarium rerum curare illicebris cui Nemini volis fabad a Frolgatbis a magok vrak engedelme nélkül. Valentinianus a 3=ik lett erről egy Törvényt: nullus Origi narius inquilinus Servus v. colonus ad aulicum militiam accedat cui Sem a Férjnek Sem a Férje assignatus Klastromba menni nem volt szabad egyik a másik tudtán engedelme nélkül. Így egy erlet s sokan. Egy Ammon nevü Barátis így vált el Feleségétől. Nem volt szabad a Gyermekeikben a magok ellyok hire nélkül oda be állani. Justiniánus csak ugyan így qualificalta h. a szülét ne akadályozhassák Gyermekeiket ha oda be alá rnának állani. Testamentumokból ki ne rekesztheti nem necesse habentes quidquam illis relinquere. A küldés minden arra állat erővel be nádhattak, hu ha a Gyermekek magok s egyedül benne. Ezek bizonyos idő kivántatott. A Toledumi Zinat 18 esztendei kivánt végre a Vezdőt is be vetették. A Calcedoni Zinat egy Törvényt tud, h. az Apátnak soha Férjhez ne menjen; a Barát s ne hozassék, v. ha olyan Ifjak kedvekbe találtatnak rekesztessenek ki az erdőség s mutassa; Sőt ugyan halálom adatik a helybéli Püspök h. tőlle függjön a Parancsolat tartásnak s határozott ideje, minden idősb minden a' meghedvénnek. Ott vagyon az Indulgentia nak leg első nyoma az első Ecclesiában.

Europába nikon kerdö dita a Baratisnak.

Ki fundálta a Monte Cassinoi klastromot

s Benedictinusokat?

3. A harmadik Periodusa a Barátok sit a' 3=ik Szárra. A' 7=ik Szár az a melyben Europa bani legelsőben s jelenek. A' Nursiai Benedek mindazon által az a' ki Europába a Barátok Patriarchája nevezhetik. Ez Justinianus Tsászár alatt élt, Született Nursiába a' mely alsó olasz Országban Umbriaban egy Varos az 5=ik Szárnak a végin Romától kül Bötlet a' külső tanulni: de ott n tellvén nélkül 14 esztendős korában Campaniaba egy Sublacum nevü varosban neve messze egy barlangba bütt a' hol egy erős Szent látott, a' napok szimát s el tévesztette. 528ban el ment alsó olasz országban egy Cassino nevü hegyre, a' mellyen még akkor Apollonak bere volt, azt ki vágta és Klastromot telepitett helyére. Ebben ugyan még Benedek el állott volna, voltak Europaiba Barátok, de minden rend tartás nélkül, az erdőben laktak, kivált Italiának a Pallia nak Delineatiojában, minthogy ott a' Clima szenvedhetőbb. Meg fogyott vala rendetlen fegek jöttek be körükbe; ezeket s gallásra ugy ejtették Benedek a' Monte-Cassinoi Klastromok, törvényekkel szabott s oda be állott Barátok, ei fogták őket, Monarchiát vitt be közikbe, Abbás szaván fejtik, Aristocratiaval temperálta a' midőn venerát rendelt az Abbás mellé is ommagot a' Capitulum, minden tagnak Jaljára tartozó Dolgokat szabad eleibe, s többet mint a' Nyelvtudónál, mert itt nem szabad emberek, imádtonak. Speculabundusok voltak közelebbről hanem a' lelki munkáig mint az Ordonak közelebbje ugy parancsolták, ő hozta be azt a' szokásig h. minden előtte valakit bevenne el pro ben idő közben melyet Novitiatusnak neveznek, a' be vételkor fel kellett fogadni, h. erkölcsiből

Költ̃ségét inkább inkább jobbitani igyekezzenek, a' felsőbbekhez engedelmesek lésznek, mind végig a' Klastromba maradnak. Ennek a' hibáknak való kitéséből volt az a' törvetkeréséből, mások példéjéből ű járás lattak, magokat volt Papjok, az Isteni tiszteletet végbe vitelére és igy lassanként a' Kereszthez közelitették. Illyen regulák alá hurtak az Apeninus leggyakrabb lévő Barátokat valahikel Monte Cassinoba gyüjthetek. Mindeneggy élő Jámbornak annyi ága mint a' menny i ebből a' Klastromból származott; a' más Klastromokis idáma formálták magokat, vagy egéssen ujjat állottak elé. Még életében ű érte k. Pirilis Galliából Hispaniából az ő regulái szerént organizalt Klastromok leggyenek, halála után pedig Benedek egy nehány esztendőkkel levő Klastromok voltak mellyek az ő regulái szerént ne lettek volna fel állitva. Ezek a' regulák ű elrendelgyo tattak a' Tagokat és a' Statusok ű ánthattak, a' minthogy Nyelvtsen a' Fanatismus a' rest élet módja a' népet a' Klastromokban a' tökélyegre választotta. Igy a' Benedek Klastroma a' Mit használt a Benedek organizalo Europának. numerusságig nivhellye volt, a' ki keringőbb ü ű tövekedtetett. Ez a' rend a' maga idejében egy volt Europának pallérozoi közül. Praeceptorai voltak az ifjuságnak. Nemtsak az Ido Törvénygyeiért, hü az unalom a' idő töltéséért ü Dolgoztak, sok Földeket fel törtek, erdőket irtattak, a' régi barbar gyakat termékeny mezőkké változtattak, a' Nyugati Provinciákat igy képitették, a' Mechanicai mesterségek az ő faleik közt tartoztak a' barbarismus sötétségéből rejtül, Dijsre voltak ezek a' Statusok ű mint a' Nyelvi Barátok, azok mind egy Freyvas Lereg és kalapácsokkal fel-

lelemben keresztül a' Statusok és a' Népet Fanatismokkal el fedették. A' Benedictinus Keri mentsaiban el járad vával mult a' processionokhoz való kedvenciokat a' Nyelvi Barát kapcsolatban specialt, a' Benedictinus irta a' Codexeket és a' mennyire györhette paradicsomat tsinalt a' maga környékében. Monopoliták lettek Nyugatan a' tudományokra nézve, majd a' Királyi udvarokban is be folytak a' hol Cancellariusi v. Consiliariusi hivatalokat viseltek, a' mint terjedett a' K. vallás az ő diszessége a' szerént nevekedett. A' Monte Cassinoi ebbéjött tekintetis majd nevekedett püspöki hatalommal, sőt idővel Patriarchával bir a' maga rendje felett. Még Faluralis birtak. Talám egy rend is annyi Papot nem adott mint ez a 12-ik századig a' mikor erre gondot kezdettek lenni, egy talaltak hogy 24. Pápa lett belőlle 200 Cardinalis 150 Püspök 7 1066 egyebek. Ő Familiájában valok állottak de be v. l. alább tartalak. 15 Karig mind virágoztak a' mikor a' Dominicanus és Franciscanus rendek elé álltak a' magok ujj regulaikkal felül kezdettek kapni. Nagy Rendeket diszeredik a' Benedictinus Rend még is a' Historiák monumentumaiban Labanussal a' hi egyházat fundált a' kis Dienessel a' hi a' Chronologiát rendbe szedte, Bedával a' hi a' Muzsikát a' scalát fel találta, Bedával, Anselmussal Többekkel. Ennek a' rendnek le irásába bi terjedelem de meg erdemlette: mert külömb phaenomenonnak nem vad mint Nyolc

Vallyon elsőbe a Clerushoz tartozóké.

örökké a' Hivatalnál k. volt egy olyan Rendin a' p
világiaktól korhelek között a' mely dolgozni sem ereszte
Ha a' Bini kívánat egy kis Bés tanulmányoztatja meg:
Mitsoda a neamba jött a Barátok rendjea' Clerussa
A' Tekintetre a' Historia annyit mutat:
1o. El tölt egy darab időt a' Papi rendhez számláltya, magokis magokat nem tartották arról, minden Laikusoktól nyerte v.
Clerus és a' Laicusok között való rendnek. Hogy ők tudományt
bírtak a' Clerustól arra elég bizonyság vagyon. Hyeronimus azt irja egy Levelében: Monachus & Ducentis Sed pol
gentis hbt oppum. ő pedig maga Barát volt. A' Calcedoni
Zinat is ő különbözteti, h. ha valaki egy mondó az ordinatiót, mely nyerességért esett, a' pénzt tartsa vissza s. ti
quidam Clericus propria gradu excidat, si sit autem L
cus v. Monachus anathematizetur. - Innen ha a' Barátok
tőrül valaki Abyter v. Diaconus lett egyen egy tellett n
gát ordinálattatni és a' gradusokon fel menni, mint a' La
ensoktól. ete 3dik század vége felé Pelagius Roi. Püspök
azt irja: h. ha valaki a' Vallás kedvéért a' Clastromok
ból ki jövén Clericus akarna lenni Lector v. Notarius
tévén három hónapig legyen elsőben harmadik Subdia
conus harmadik Diaconus és esztendő multva Abyter. -
Innen az 3dik századból lehet találni nyomait minden egy
tartot tő reá lépni a' Clerushoz. Sőt hellyeken vagy pe
Dák h. prédicállattak tanítottak, Abyterekké Diaconu

Sőt

sokra tételtek magokat. A' Clerus azt nehezen szenvedte, és a' Barátok Constitutiója is olyan volt h. bajos egyesülhettek a' Papokkal. Cassiodorus de institutis Canónitas azt mondja: h. az ördög gerjesztí azt a' hívánságot bennek h. Abyterekké és Diaconusokká legyenek h. így annál könnyebben el vihesse őket. A' Calcedoni Zinat ugy tiltya h. sem az Clerushoz, sem a' Civilis dolgokba ne avatkozzanak magokat. Leo Római Püspök azt irja egy Levelében h. Leirinekis akar Barát akár Laicus legyen de tanítói se prédicatori hivatalt viselni ugy ne engedtessék.

2o. Ismét azt a' Barátok és a' Clerus constitutiója nagyon ellenkeznek egy mással; mindazonáltal tanúlni kezdettek egymáshoz gyakulódni. Sokan ordinálattak magokat még így illyen alkalmatosságokkal: Némely Clastromok igen távul voltak a' Püspöki városoktól ugy h. be nem járhattak az Ünnepekre p: o: az Egyptomi és más Sivatag pusztákról, melyre nézve h. az Ünnepekből folyhatna könnyűség, egyet v. többet is fel szentelnek közülök, a' ki vigye a' szolgálatot. Innen nincsen vagyon erre nézve való Törvény: h. a' melyik Clastromból magokat templomai vagyok a' Barátok magokat közül ordinálhassanak az Ünnepekre némelyeket. Sőt sok magok a' Püspökök az olyan Barátok közül egyet egyet a' kik jeles tudományokról híresek voltak az Clérikatusra be vettek. Hivatalt mikor a' Clerushoz alkalmatosságot Subjectumra nem volt. Némely kis történet h. a' Püspök a' kire alatt lévő egyes Clerussal Ecclesiai élete

Mitsoda alkalmatosságot szolgáltat arra h. egyesülnek a' Clerussal.

BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ DE STAT ALBA IULIA

adtak

Ad't magokat, minden tulajdonokrol le mondottak
és Ő'nöndegessé tettek javaikrol es a' Varosokban b.
korlátlan art az élet módját, mely csak a' jusztához volt
illendő. Lassankint kát Ő'rzeli tettek a' Clerushoz. A'
rus ő igaz aranka. Sirjanus Püspök Romaba g engedt
uggyanis erdimálhassanak; de h. a' gradusokan fel m
jenek g tiltya. N. Pergely Püspök art állitotta fel h. e
Clasromban tsak Baratot nem kell ordenválni. Csak a
menyire sziikségе vau a' Clasromokb.

De Marhát Ő'rzelettel a' Baratok vélyekhez; m
Clericusok még ő voltak: de a' nép oda csalogatta, az
Szentségektől g volt valittatva; a' Politica tanatsolta
tehát h. ne halasszák tovább az egyesülés. A' Püs
Ők jol láttak h. mire használ hattyák a' Baratokat. Ott
nem tartottak h. fejekre ülnek; mert a' Calocsai Ér
tol fogva az 5-6 Prédikatiokan keresztül minden Synato
gerösitettek. Végretlen h. a' Clasromok és Baratok a' P
pök Jurisdictiojától függjenek. Magok a' Püspökök k
Detlek ő nyilvanitani az okat az egyesülésre. A 12 N
ceai Synat a' 14 Canonba azt végzi h. minden Clas
elöjárói, a' Baratok még az elsőbb Candidatusi g ad
hassák. — Igy egyesülnek a' Baratok a' Clerussal. A
6 Sárk egy Papyol Synatba a' Clerus Secretiek arr
h. Baratokká légyenek meliorem vitam ingredientur
Elsőben uggyan betsületesebbek volt életek: mert kez
mun tájokkal élnek, s Ők ez mondás volt még akkor na

tok

tok h. a' dolgozo Baratot csak egy órday vinja. De a'
torlett egy Legio atraquirozra. A' bé vételkor a' fogan
a' melybe állott esett egy kis változás. Hajat el vagtak de ken
veszt áltak – Köntösi olyant viseltek a' mely g utálja Sát
ki mutassa és igy durvát: de itt némellyek igen mes-
sze mentek nagy tántorlat Ő'tőlek magokra, sőt ard
a' Skaradéli hellyel: a' ki nevesi fel a' maga keresztyén
és ő lövel engemet neve mélto az en hurcaw, vesz-
szut étvén, némelyek nagy fu Keresztet Ő'tőlek nya-
kokra s art von vroltak. E' félelet a' Setét Sharadok
Lobat kötunk. A' tsukyakkal mit tsinálnak ezek. Ebbe a'
Skaradékhát egy nagy aegnidsitot tett a' Clerus, nött
a' Sráma, és igy az erejein. Imitt amott uggyan a' Clerus
neheven szenvedte élet, mivel a' jövedelmek g lessib-
betlen kintes fil annyival ninthogy vélle g tellek ofe-
torni. A' Status mit nyert vélle a' következen Jó fo-
zadok g fogyatkanittan. Ennyit mondhatunk itt is
h. a' papsát a' hegyek, barlangok el terjedtek a' Vá-
sorban is ninthogy a' Püspök az ollyan élet ne-
meher nagy kísértetel vitetlettek, s nem tudna h.
a' Baratok mint az Ő'rdbli tőlélekeggyek temet-
jei ugy nézetlen – Professori rongba voltak, a'
könnyen hivő nép tőzé a' varasagot, tudák sőtö-
gök hatalma hitelét be hortak egy szoval a' ne-
pet kövárra tették az a' fele vastag gondolato-
nak be vételére mely szült babonasagot palle
rosztlansagot es ostobasagot.

Mit nyert benne az Ecclesia es a' Status

An Ő

az Eclésiának politica administratiojáról még
hátra vagyon egy pont: ment art láttuk más
Clerus k. volt organizálva mind külső mind bel
Egyenes-Artis k. a Barátok mikénti egyes állások
russal és mikénti vették bé a Clerus organizatiojá
már.

2do A' Clerusnak a' Laicusokhoz való Relatiojá

Ebben a' skatulyák lassanként vissza kezdik nyi
ni a' Papok arokat a' Jussokat mellyeket a' Keresztény
Hívőnek magoktól vettek volt, il. alább a' népet k
relesztik sok Jussokból a' mellyekkel az elsőbb házas
Dolgában birtanak és a' lett g a' mit a' Papok akartak
nép Slave lett.

Hogy hozatott bé a Clerus a Laicusokat a Reformatiotól?

1o az Eclai hivatalok restaurationjok a' népet k
szeritották, holott eredeti jus szerint a' Népek voxokat
abba k. tik legyenek elöljárói: de a' Historia azt mutatja
k. még a' 4ik Század Seim birhatták ezt a' szabadságot; me
már a' 3ik Szarba Diaecesusokat a' Püspökök tettre
A' Cipriani Levelei ugyan azt mutatják k. az ő Dejéb
a' Népnek g volt az a' privilegiuma: de meg szoritva, mert
a' Püspök tett Candidatusokat és a' nép azokból választo
ellenein mondhatott ha kellyes oka volt a' Népnek. A' 4ik
Szaraud tul nints nyoma k. a' Nép assensusa v. Dissensusa
valamit tett volna a' Papi hivatalokba holott mágis a'
Catholica Eclésiában az Ordinationis Formulaiba ezt vagyon
ex consensu populi. — Erre a' Nép ki szoritásáról a' ig
ment a' Clerus: Még a' 3ik Század nagy részét kezdték
tulajdonitani az Ordinationokat, a' midőn azt az Apos
stolokról hozták le, a' kik successorai a' Püspökök. Minthogy

pgy az Ordinatio által solyásle Sz. Lélek ajándékai közöl-
tetnek a' papnak, azt a' püspök által tsak röthetik meg ő
vették immediate azt a' hatalmat az Apostolokról. A'
Püspökök mindent el követtek k. ezt a' gondolatot a'
Népbe g erősíthessék, és el fejledhessék vélle k. regnálá
nép tette a' Diaconusi és a' Plebesi. Több bajba került a'
Püspökök k. az öl választás ták ki releséltek a' Laicusokat
Még a' 4ik Században g volt az a' rend tartás k. ha v. egy Püspök
g holt, a' provinciális Püspökök össze gyültek a' Clerus-
tal és a' Néppel. A' Nép választott és a' Clerus confir-
málta. Ugy azt tsak nints mesterkedett a' Clerus
k. a' választásban a' Laicusok be folyását jámai kissebbitsék
A' Czafrarok ugyan nemelyikor a' magok tettre sze-
rint tették nemelyikor Püspököket mint Theodosius Ca-
stantinapolyba Nectariust: de az által a' Laicusok vesz-
tették, a' Clerus pedig nyert annyit k. az advarba a' projec-
tum által be folyt és magok a' Czafrarok javokra tsak
ebben a' Clerust. Imez a' Nicaai Zinat a' 4ik
Canon szerint parancsolya k. el mulhatatlanul min-
den Püspök a' választásra g jelenjék, v. ha fontos ok
el tartoztatná irásba küldje el a' voxot. — Igy hát
a' Papok ő tsak tréremoniába jelentek g ki mint
valosságos voxokat, a' mellyek a' Laicusok hatalmá-
nagyon tsökkent, különben a' Laicusok választása
már erőtlen volt, ha a' Clerus ne confirmalta; tsak egy
Püspök contradicalt legyen caussáltatott az egész vá-
lasztás. A' Nicaai Zinat is mint tetszen egy Canont
k. adtak az uj Püspök ne ordinálhathassák ha szü-

Hát a' Papok k. ugy
szerét ki venni a magok
g tettes teseket a Laicu
sok kezéből?

tén a' valasztási végher mentés még a Metropolitának nem confirmálta art. Az egész nép választása a' szerént a' Metropolita tettzésén függött. Találtak hát módot a' Laicusok reá fejtésére. a' Nép ki vonta magát, el fáradott vagy jussait s' ő elegedett a' tzéremóniával. Vagyon nyoma Justinianustul egy Törvénye h. a' Püspök választásra ne tsak a' Provincialis Püspök hanem a' Városok eleis jelenjenek meg a melyből a' Püspök ki holt. Ezzel a' Törvénnyel Justinianus a' Laicusok jussát ki vánta helyre állítani 's eggyet e mutatta h. el veszteték volt — 's így is maradott ettől az időtől fogva.

2ᵒ Így veszette el a' Nép a Törvény tévő hatalmát melyet a' Papokat törvény alá rejthette volna 's ezt még a' 4ik 's 5ik századig le birhatta. Observantiában lett volt a' 3ik 's 5ik Századtol fogva h. a' Társaság bajaira nézve a' Synodok tegyenek rendeléseket, mely annal erőssebbe lett h. a' Synodi Canonjai a' circulláltak is erejek volt. A' Provincialis Synodok mint Satus v. Országgyülésen minden Eclaby Deputatusokat küldöttek 's Ő rendéghez Törvényeket tettek. Nem sokára a' Deputatusok kívánnak maradni 's azt az Opiniot vették bele jök. hogy a' Püspökök a' Törvény tévő hatalmon; mert a' mikor vizsgálnak a' Sz. Lélek inspiratiojából hozhatnak. Ezt egy Sidoben Cyprianus a' 3ik Szazban Ő nagyon találta fel 's Synodusokat arultak gyakran ő nyájt tették. Mai hát nem volnak többé a' Püspökök Deputatusok hanem representálnak

A' Törvénytévő hatalmot l. vettek magokra a' Püspökök.

táltak egy a' Sz. Lélektől ő világosíttatott tsalhatatlan Anya Szent Egy Házat, 's mái a' Laicusok nem tsak h. ő rosszolhattak a' Synodba hanem még attolis jeltek h. beszélhessenek olyan inspiratus Püspökökkel. a' kik minden Törvényük és rendeléseik mind Istenek ugy nézettek — Orgyanis mostá tették a' Püspökök. — Ezek az Idők a' Papság be jöttek 's még az Oeconomicum Concilium ugy ő erőssebbek, h. senki ellenek nem mert mondani. Nagyhatalom! lehet gondolni h. ez nyj hatalmot nyert Törvény tévő hova fogyák Törvényeikkel vagy ez ni: t:i: h. a' Laicusokat jármok alá hozzák és el nyomják. Még is demeli a' dolog h. a' Törvényekel ő tellyütsül nellyekkel a' Vallás szine alatt a' Laicusok szabadságait kesenyítették a' mellyek mind addig is a' Jus Ecclasticumhoz tartottak. Ezek a' Törvényeket les dolgot tárgy ok nak: t:i: a' Vasárnap ő ünnepét és a' Haragságot mellyet a' Vallásnál fogva regulartak.

A' Vasárnapi Ünnepségben a' Laicusokra nézve ilyen a regulara a' Lok tettek:

A' Vasárnap ő ünnepét mindenféle munkától való meg szünés által szentelhessék ő. A' Keresztény Püspök Constantinussal tételek ez iránt Törvényt, a' mely napon magais bé záratta a' Törvény székeket. Ezt egy az Constantinusnak egy Törvényibe a' Justinianus Codexbe Lib. 3. tit. de Feriis Leg. 3. és Frantzia

A' Vasárnap ő ünnepségében mit hoza a' Törvényt tevők.

vetés

vetés ki volt véve, h. a' ki Vasárnapi Szántana ne
tartassék Ünnepi rontonak, mert egy mivel a' Törvény, gy
ravá történik h. jobb idö alig vagyon, nem kell-hát el vej
tem ezt a' napot a' mellyet a' gondviselés engedett néhiek
b:) A' 4ik Szárbol ki lilestak h. tanitsa, mutattsa ki Con
Diarby ü frabad menni. Mind a' két Theodosius nak vagyo
ennek Törvénnye. ből az 5ik szarbol vagyon Törvény h.
a' Husvét ünnepe napja vasárnapra esnéhis, halaszt
tsék más napra h. a' mutattsa gyakrab ki ne jöttessék
Ha Katona rontana ki cassirozták, ha mas, pirongatás
vesztí jodzagait.

c:) Még itt sem allapodtak ki, azt is be tették Törvény
a' miröl a' Bátsárok nemis gondolkodtak t:i: h. l. fü
legesebb környül állásokbis evi napi a' mezöre ne Bolg
zanak AB Caleem Concilii Notis contentis. Még a' Pü
pöki nekeresd Bé is nem szálhatott belölle. Igy vált a' Ker
ßény Vasárnapi Bé Strombuttá. Azért Törvényül Sette
h. hadvalaki haromszor el mulattya a' Templomot hü ke
nagyoknak lésznek rekesztessék ki a' Gyülekezetböl, v. k
Excommunicatio alatt ki menjen kapontokepp rekesztessé
Böjtölni lenn volt szabad Vasárnap, meg a' nagy bö
beis, mivelhogy a' Vasárnap örömnap v. m. a' melyben
a' Jesus fel tamadott. ki ki tehát böjtöl arra a' nepen a
nem hijni a' fel Támodásál a' Jesusnak mint a' Manich
ból tselekednek. S Nemely Concilium ok szerént az olya
nem Keresztény a' ki Vasárnap böjtöl, és Anathema al m
Doktorai réa. Meg lehet jegyezni h. a' Vasárnap ß illette a
ettöl

Apostolok praxissaba jött be leg elöbb a' kit a' hétnek
elsö napjára gyülekezet imitt ebb Csel. 20. 7. Azu-
tán kezdettek a' Jesus fel támodásának emlekezésére
re mint az Antiochiai Ignátz ß Clemens az Alexan-
driai. — Ezekböl is ß tettek nyilvánvaló láthatókat
ß a' Vallás dolgában a' Laicusokat, majd a' Hete-
rodoxiák még lemenyebb Törvényeket tett a' Cleri
szántsvetés, halált sok ßeerek alább elö jönek.

A' Harosságj dolgokban regulázta a' Cleri
a' Laicusokat:

Ez a' Jus Canonicumba sonter pont mas, sok-
szor elö hozták, és ezzel itt egy kevéssé szeretsebben fog-
lalmatolla. Három nevezetes materia lészen benne:

1, a' Formalitások mellyek a' haroságokat törvé-
nyesnek v. el mulatását törvénytelennek tehették.

2. A' Haroság akadályai melyeket az Egy tör-
vényesnek tartott.

3, Az el valás és a' más ök haroság.

1, A' mint a' Haroság formalitásai Meti tettö
volt sok az elsö meg az elsöbb Egyház szükségesnek
tartatott, a' masodik megebben a' Szatafban is nem
volt egészen közönséges. Ilyen formalitas volt:

a:) A' Házasulandók némely jelenléti, az az: jelen- Miféle formalitások
tette magát a' házasulandó a' Püspök v. ö nik akar tartottak be a' Házas
nintsen birónyitya az Antiochiai Ignátz Levelében Tagh
Policarpium c. v. Illik ugy mondö, h. a' Vö-Legény és a'
Meny-Asszony a' Püspök tanáttsával házasodjanak
h. a' haroságot az Urba legyenek, ß a' testnek ki-
vánsága szerént. Sőt jelenteni Ellett magát az egész

Ecla

Ela elöt Tertullianusnak birodalsága szerént De
Monogamia C. 11 és az ilyen jelentéstöl nélkül es
károsságot Fornicationak tartattak. Miért két volt az
Küröskéjes egésszen nem bizonyos. Talám elöbben v
lamellyik a' házasulandó fél özvül a' Püspökhöz
ment tanátsra Erdemi k. mi tévör légyen. Ezekből
a' Tanátsra édesekből lassanként a' Püspökök kötelesség
gek szináltak. ekután tsak hamar bé jött a' Keresz
nyek közé k. Keresztségnek Sidovai v. Pogánnyal a
ve kelni nem lehetett, némely Sz. Irás-béli hellyek
kozván elé ikor 6. 15. avagy nem tudjatolé k. ti a' Köis
nak tagjai vagytok. 2Kor 6. 14. ne jereksztessetek
hitetlenekkel fele más igában tsak é' jobb ora volt a'
ést a' házasulandók jelenteni kellett magokat a' gyüle
zet elött k. öl nem olyan egyenetlen párok lenn egy
a' Házasok nintsenek a' miért öszve nem kelhetnének
Innen tsak hamar szükségen formalitássá lett a' Pa
lessio Matrimonii az egyben kelésre. Sok szinalok
nek szükségeiről Törvényt tettek. A' homan mais g
maradott k. a' házasulandók ki hirdetése után e
sék g a' ker fogás mátkaság, a' melyet fel bontani
igen neher volt mivelhogy mais egyszer a' Nép e
Püspök Approbatiója g edett. Constantinus g neher
telte volt a' mátkaság fel bontását arután könyebbitet
bb Egy Formalitas volt a' Papi benedictio. A' Házas
ok már a' masodik szorb kéhes nyomat találnis. A
Alexa

Alexandriai Clemens haragsik k. az Asszonyok hajokkal fel-tornyozták fejeket, és igy midön a' Pap kereit reájok vetvén g áldja, az áldás nem a' fejekre mégyen hü arokra a' külsö füröket melyeket a' pogla-ban vettek. Bár ugyan meg Törvénnyé nem vált volt de a' szokás g volt. A' 4-ik Sinat Karthagoba emlitik. a' Papi áldás a' Templomba esett g a' házasulok a Con. Carth. 4. C 17, és arom ejtsék a' Papi áldás tisztelésére maradjanak szüren. E' szerént el volt tiltva a' háznál való esketés a' mi szokásunk szerent szol-ván. Mintegy nyilvánságos törvényel lenn az Egy-lei lenn a' külsö törvények körött erre a' pontra nintsenek nem erösithetnyük k. a' házasság g erösitté-lere el mulhatatlan Formalitási tett volna. A' késöbbi időkben találunk reá Törvényeket minn Nyugaton. Leo Sapiens azt parantsolya Nov. 89. Ne Matrimonium aitra Sanctam benedictionem fiernm habeatur. Hasonlóképen Ki Püspök is 520 tájon tett egy Törvényt: nullus fidelis cujuscunq; sit conditionis occulte nuptias faciat sed benedictione accepta a Sacerdote publice nubat in Domino. Nagy Károly Császár 780ba azt parantsolya: aliter matrimonium esse legitimum nisi fronte sua, sua tempore sua tempore cum precib, et oblationibus a Sacerdote ind: cat. Ez több formalitásokra nem terhelték a' Lelkipásztorokat: de ez nem sok vigasztalásunkra reflectálnak a' Ki régi törvé-nyekből reflectálnak arra Constitutiokból haragta-nak egy régi statutumnak.

2o

Hányfele a Házasságnak Tettek a Károsságok?

2ra A' Házasság akadályai. Ezek alatt értetődnek azok a' Törvényül-állások mellyek v. bizonyos időig v. örökre az egy be teleszt ő tiltyák. Az Eclesiai Törvény két féle akadályokat tö bömbörtet ő, v. olyanokat melyek a' házasságot törvénytele nek teszik ugyan de ő erőtlenek. Az ilyen akadályok i pedimenta impedientia, nem pő olyanok melyek a' hon ságot erőtlenek teszik egészben is ezek impedimenta d rimentia. et' mennyiben a' házasságot Civilis Contractus nak nevezik, ugy a' Status minti egyéb Contractusokban jegyezhet ki némely törvényül állásokat, mellyek a' házass got v. ő erősítsék v. fel bontsák. Minekutánna pő a' ház rasság vallásos egybe tétel lett, az Ecla lehette h. a' Sz tudtul ki jaboll impedimentumokra vallásos dolgokból gyenek v. h. magoknak még több akadályokat tegyen, mine utánna tiválá a' Vallásiak belé jöhettek élni az Ecla erő a' hatalommal' s a' Civilis Törvény akadályaikra rayasztott m – ettegy neveretl akadályoztato akadályok impedimenta impedientia közé számoltatnak:

Melyek voltak a' törvényte- nek de mégis a' házasság voltak?

a:is A' bé szánt idö. Impedimentum Temporis Claudi.
b:ik Az Eclesiai büntetés. Impedimentum Excommunicationis Eccliastici.
c:ik A' fogadási tétel. Impedimentum Voti.

Mi volt a' bé szánt idö akadálya.

a:is A' bé szánt idö akadálya. Bészánt időbe nevezetnek a' böjt Napok, Különösön ilyen bé szánt idö volt a' 40 napi böjt Nem volt szabad a' nagy böjtben ő házasodni. A' Zsidóknál is Mózes 3:ik könyv tilalya h. a' nagy böjtbe se nő napok se lak dalmat nem szabad semmi tartani. Ez a' Törvény Salfrom ujjitatott. 1072be pő Anglia Ingolstadtb ő: Benedek Pá es 2ik Henrik Király ezt a' Törvényt tette: Salgus stadtba h. a' nev

h. a' nevezetesebb böjt napokon ne házasodnának pro: Adventtől fogva Karátsonig; a' nagy böjtben Vacsi napoktól fogva a' Husvét hetéig, és a' Szt. János böjtében. Minthogy pő ezek a' böjtek nem mindenütt egy arányb tartathak ő, ugy a' Törvénnyel sem volt mindenütt az ar ezeket. Akadék volt mind annak általak a' böjt a' házas ságban. a' Törvénytelenségért ő büntettetik, de a' házas ság fel nem bonlott.

Mi az Eclesiai büntetés akadálya?

b:ik Az Eclesiai-büntetés akadálya. Meg volt tiltva h. a' pe titens, v. excommunicatus még a' penitentia tar tási idejét el nem vegyerte ő n házasodni tőle. A' Vi Zsidónak Simathyai az arról való Törvényt ő erősítették. Az az tőbben tartatott Simat pro: art végri: peni tentes quæ Defuncto alii mulieres procumberit v. subpeda v. interdicta familiaritate se cum extraneis junxerit cum eodem ab Ecla limini arceantur. Ezt etiam De viro in penitentia posito plenit observare. Nem arról tiltottak el pő az ilyenek a' károsságtól mintha talám az által ő szétszakadnak hanem a' peni tentia tartó indulattal nem tartottak illendőnek lenni a' házasság örömeit. Ha ugyan csak valaki az alatt ő házasodott a' házasságba nem bonlott ki a' penitentia idejét ő hosszabbra tették. Ez még mais ő van a' Catholicusoknál.

Mi a fogadási tétel akadálya?

c:ik A' fogadási tétel akadálya t:i: ha valaki fogadásból tett h. egész életében Barátnak v. Apátnának ma rad az ilyen ő n házasodhatott. A' Calecdoni Zsinat art végri: Virgines quæ se Deo dedicarit Simi liter ac

liber ac Monachus ô licere matrimonio conjungi Li-
auleum hoc facisse niventi fuerint sint Sacerdotes ti. Ha szinten még Monasticum votumot nem voltak
mind arra által a Klastromokba való bé állásokra már
hozzá ragadott volt a fogadás tétel ideje 's az arra
támi háromsági ugy neveztetik mint annak gyenge, a
mely az akkori időnek gondolkodó aza szerént nagy bi-
tonyára volt. Még ugyan az igy történt háromságot
is nem egészben rontották meg hanem ha mégis az ujjak
össze köttenek penitentiat tettek tartaniak. Azutan
tolat változtak. Ma a Sz. Sacramentumi Sinak végre szerént
a Catholicusoknál az ilyen háromságok semmi életetnek
— ez el választó akadályokis mar ő képzület volt ebben
a Periodusb. Ered a háromságot egészen fel bontották.

Illyenek voltak: A:) Különbözö Vallas impedimentum Disparitatis Cultus.
b:) El főbbzetés v. lopas Crimen raptus
c:) Fermaseti Verbej Impedimentum Condagationis Natalis.
d:) Törvényes Atyafiság. Cognatio Legalis.
e:) Lelki Atyafiság Cognatio Spiritualis.

Mellyek voltak arra való akadályok.

A:) a' Különbözö Vallas akadálya meg az elsöbb szazadokba
jött volt a 2-ik 3-ik Századi ott bizonyitják, erőszakos verés
1 Kor 7. 39. Hogy szerint mehet az Asszony be az Urban nehe-
ugy magyarázták h. Keresztény Keresztenyell paraszolgál
A Theodosius törvényes könyvében de Nuptiis a 7-ik könyben
a 2 Törvény Sit 7. Catholicus elegat. Es a szerént lett hat
sokkal ok a mint a házassággal Sacramentumi idő vo
össze kötve. Meg keresztelt és ő nem keresztelt fel Eröszakos
szerént lehetetlen volt a házasság. ez ellen Sz. Pál

Mikor és kik Eröszakkal lett a Különbözö vallas akadály?

Törvényben az a' kitételel vagyon: Nuptiae cum infidelibus
akkor az infidelisekben Zsidók és Pogányok értetnek. Nemelly
Császárok a' maguk Törvényeikben kimondták csak a' Zsidók
emlegetik. Az eretnekekkel való össze házasodás szintén
ugy eröszakos volt, annyira ott nem volt vallásbeli különb-
ség csak Diasparitas opinionum. A 7-ik Sz. előtt még nem
is tiltották volt ő. A' Szentatyai Canonok közt vagyon ugyan
emlékezet volla: arról is gyakran emlékeznek a' Sinodusok h. Eretnekekkel nem kellett Leányt adni, hanem ha ő lehet nyerni. Ezzel az Eretnekekkel való össze esküvést igyekezett a' Sz. Császárok az a' Törvényes mely szerént a' Hereticusok proscribáltattak. Innen Justinianusnak volt egy Törvénye, h. a' mely Assyony Hereticus Ember meghalna, vesse el a' Jószágát s az arra való privilegiumát. Közönséges Törvény a' Latina Ecclesia mitsem volla. Innen az ujj Canonisatis nem eröszakolták h. a' Catholicus és Pogány közt a' házasság eröszakolva volna. A' Catholicusoknál is az a' Disparitas cultus akkor bontana a' házasságot mikor a' Kny Zsidóval v. Törökkel, Pogánnyal Eskünne össze, különben a' többiekben dispensálhat a' Papsz.

A' Női parancsolatja volt akadály ma nincs

b:) a' Női parancsolatja és az el ragadási v. lopási akadályai. Az első hivatik Crimen: a' mai Raptus. — Meg a' régi Római Törvény szerént is inter adulterium et adulterare nem lehetett a' házasság azaz: a' Jegyben a' mas vagy Férj Feleségét a' Fiú a' Feleje életében is szeretni el nem vehette. Ezt az Ecclesia sanctionálta. Gratianusnak azt mondja Leo: Nullus ducat in matrimonium quam prius polluit adulterio. (: Gratian. Caus. 31. Quest. 1. :) - Augustinus azt mondja: Si cum ea verum conjugium non iniit cum qua prius fuit adulterium. Ellenben

az

az uyj Canonisták még mais ugy tartyák h. az adul-
tzr és az Adultera között akkor nem lehet egyben telés
a' nikor v. a' Férjfinak feleségé életben vagyon v. az
Asszony az Ura 'sa hol ez nintsen a' házasság végbe
mehet; de a' Catholicus tornál Dispensatio mellett
Hol a' Felesség lopás. Az el-lopás el-választo akadály volt. Constant
nus aruttan Törvényt tett h. akár kedve ellen akár g
egyeréssből lopattassék el a' Leány, ha a' Szülei nem
akarják égyettessék g a' Tolvaj. az Eelai Törvényis g
büntette meg pg ugy h. ne csak az el lopó hanem
a' ki a' hárát kor-bé fogadta és el dugta v. Lejtette
az el lopást, excommunicaltassék. Mose mais
nem Idönkben nem Dirimens impedimentum ha
nem Dispen Salhato eset.

A Természeti Atyafiság l. volt. c) Természeti Atyafiság. Eire az Eelai Törvény a
ludni Ell-l. vagyok praxisba ment előtt az Ela a'
ga Jus Commune alatt csak arokat az Atyafi
graduffait tiltotta g melyeket a Ro'i Törvények is tilta
az homaw arok mint nyoltio incesta ugy is nere
és a' papi Törvényekbenis el-választo akadályaikat
tették. A' K. Császárok eraltak a' Törvényeket g eröss
Mig az Atyafiságot becsülni nem kelyetlen Eird
lésre az: valyon homaw vették a' Rómaik azt a
Atyafiság graduffaikban való tiltott házasságot. —
A' Pontifexektől 'sarok a' Subditusoktol. Hogy ne
tsenek pg arra h. törvényeket szabjanak volna. Mi
Hogy regi szokás volt közöttök h. bizonyos grad usu a

fiak tsáott a' házasság illegalis legyen, az observa-
tiára arattan g erösítette, minek elötte törvények
tétek volna rolla — Majd Provintziakot kérdenek
hodolni a melyekben a Ro'i szokás tovább be nem
vihették, hu törvényeket tettek azt Sanctionalni.
Imez vagyok Diocletianus, Maximianus és mások Tör-
nyei h. legyenek Mose Uno a' házasságok. et így vá
lérdés h. a' papok miért nem vették fel inkább Mosis
a' követésre, mint sem a' Ro'iakat? et ki a' Mosesét
át nem tudja azt ideilli egy okra h. a' talám nyúl
volt h. Mosest követték de vagyon egy Törvény mely-
ben a' Zsidók a' pogányokat tiltják h. ne more antiq
quo hu a' Knyák Rend tanítója szerint observálják
a' házasság Törvényeit. Mosest-hát ki rekesztette? de
ez a' törvény csak pontis volt a' Zsidóra nézve
minthogy a' Ro'i Törvényekben voltak olyanok is
engedve melyek a' Mosesében g tiltatnak és Mózes
g engedtek olyanokat melyeket a' Ro'i Törvény nem. Így
lehát eraltak g tudhassuk ezért iratott ez a' Törveny
a' Zsidókról. — A' Ro'i Törvény szerint tiltva volt: ω
In linea recta minden házasság. az Atyafiak kö-
zött így volt a' tiltalom — A' Testvérek egymás
elhettek, de a' Testvérek Gyermekei közt. A'k=
párba antis g tiltotta Theodosius; és így a' második
Gradus le volt szabad az öszve keléstől s' az volt
büntetésre téve. Honorius és Arcadius gya-
korlási általak a' Törvényt, úgy mind az által h. holtak

után

utáni az ilyenek jószágokat vesszék el, és gyermekeik
törvényesekké ne tartassanak. Theodosius előtt ő ger a Tör-
vény. Imeu mondja Ambrosius is valakivel: quis de-
bitat hoc tempore consobrinos prohibita ex matrimonia. Au-
gust de civitate Dei L. 25. C. 16. — In linea tam
versa inaequali volt tiltva az ilyen Atyafiak közt
Teleji, akik immediate sibi iuncti sub 5, a többi pig min
szabad volt in infinitum. Avunculus s: Anyam v. Atyam
bátyja is a testvére gyermekét el nevehette. Claudius
mindaráltal az a bűnt Császári szeretetben elnyújtotta
engedte h. azután inter fratres fratrumque filios
zsidókat legyenek. Erért ajánlotta volt Domitianus
nak a Titus Leányát holott Titus testvére volt Do-
tianussal. Nero ostán helyre állította a Törvényt:
II Sororis Nepotem fratris filiam ducere ne jus esset. Ba-
silinus előtt is az a dolog istorátosnak tetszvén, ő is
gyerősítette a Törvényt és a Knyubot bé vetette. —
ből ki jő, hogy Jus Canonicumba több aradalyok vagy
mint Mosesnél akik az a cajus nints nyilvánvaló tilalom
A Pápai Törvény pedig 1066 aradalyokat nevett ki a meny-
a Római Törvényt találta, mintsem többről semmi vegy-
se se Canon: de ezzel arról a Periodusról igaz,
az arutáni időben két graduson is terjesztik az el vá-
to aradályok, négyről a hatodik Karig mintsem emlékez-
Igy báról az Ecle a Sógorság Törvényeivel t.i. a Ró-
Törvénybeu a vagyon h. a Sógorság a Házasság durat-
jáig atyafiság, de arutáni neve. A Mostoha Atya és
Mostoha Gyermeke, a Vő és a Mostoha anya ősz-

Hát a jus Ecclesiasticum?

nem kelhettek. Ezt bé vette az Ecle és a két Test-
vérből Idegen Testvérekkel való egybekelésből ti-
lalmas lett. A meg holt Feleségnek testvéreiti el vemi
gi tiltatott. Ezt Ki Törvenyekbe egyen sorban vették.
a Következendő Periodusban meg messzebb vitték ezeket
a tilalmakat a Dispensatio kedvéért.

Mennyire terjedett a Törvényes Atyafiság?

d:o A Törvényes Atyafiság aradályai. Ennekis az
első fundamentuma a Római Törvényben vagyon mely
szerint az Adoptio által Törvényes Atyafiság lett, és
a Törvényis helyben hagyta. Ez olyan volt h. az Eman-
cipatio általis nem oldoztatott fel; mert akaratlan soluta
adoptionis rave manet pudoris et honestatis ratio
quotalescunque nuptiae sint perpetuo, azért mondotta a Törvény,
Ez annyira ment h a terjedett az Atyjnak és Gyer-
mekével öszve nem kelhetett, hu azutáni az Emanci-
patio által is elett és ezek a Testvérjeikkel az Ecclesia
be vette, a minek a Gratianus Decretumaiban lehet látni.

Hát a Cognatio Spiritualis mi volt?

d:o Lelki Atyafiság aradálya Cognatio Spiritualis. Ez tu-
datos Spiritusból jött be, h. ne csak testi-hu lelki
Atyafiságis lenne. Ezzel szemben a keresztelt Gyermek és a ke-
resztelő Atyja s Anyja között a keresztség által olyan Atyafi-
ság jött be h. a keresztelő atya a meg keresztelt Gyermeket
el nem vehette volna feleségül v. a keresztelt Anyát fe-
leül egyiketis. A bűnt Justinianus Császár tetszen egy
Törvényt arról l. elöbb de nuptiis: Ea personae quae mo-
do nuptias venire prohibentur quae aliquis a sacro
sancto suscepit baptismate quamvis nihil aliud sit
nisi cognatio spiritualis patrinae ad filiationem et justam nu-
ptiarum prohibitionem quae hujusmodi nexus

per

per quam Deo mediante animæ eorum copulatæ si.
Az után meg messebbi vitték p: o: a' Catechizalo
si Catechumenus-ököt ilyen atyafiság volt. A Trid
lai Zinat az 33. Canonba így
Quoniam Spiritualis necessitudo duo affinitas, ma
jori e corpoi conjunctione. Erre nézve parancsolyuk
h. ennek utánna az ilyen atyafiak ököt is-házas
ság ne legyen. — Ezek az akadályok ktusstak
volt be az Eclai Törvenybe, melyek aztán nem
inkább ki-fejlesztettek. Még egy dolog vann hátra a'
házassági dolgokba és ez ujolyara.

3.o Az El-válás és a' masodik házasság. — Két
nevezetes környül állást fedez ki a' historia 1:o h. az
erről való Törveny a' Jus Civilnek semmiben Mentsére
s h. mégis ezen kiskivedjek ököt ki tudott fejtedni
Mind a' mellett ő fejthető mikelyt ő tudjuk mi volt volna
a' Régi Törvenyben. Ott az el-válás szabadságra csak nem
határ nélkül való. Az első K. Csaszárok is tevéssel, kivál
Constantinus a' Püspök Ököt Ezeresére csak hatrom esetet
jegyzett ki, melyben a' Ket fél el-válhatik büntetés
nélkül? De a' fia Constantinus ezeket is ő tagjaitotta
föl Honorius egy Decretumban ő engedi k. min.
Den esetben az el válás szabad, csak k. illi punian
tur qui ob nullas v. minimas leves causas divortium pos
lant. Az Ifjabb Theodosius és Valentinian ő szoritotta ár
egy Ezeréssé de csak ugyan több el válás okait hagyta le fen
mint Constantinus, Justinianus is ő hagyta ugy minden
által h. a' Jezsuiták nézve has ad Hieronymum nezve
pedig ötöt okokat jegyzett ki az el válásra. Erre a' tagjai
ra

re kellett menni arról nem a' Nép mint ő szokta
volt, és különben zugos volna. A' Jezsuiták idejé-
ig szabadok voltak divortia ex-bona gratia arra:
ha a' két fél egy más között ő egyeretlen el valhatnak. Ara
az egyezésről való Törvenyt csak ugyan a' Successora
Jezsuius helyre állitotta sokszorosan, miatt a' mint
mondja. Ebből ki tetszik h. a' Jus Canonicum mennyi-
re ellentetett legyen a' Civilnek, a' midőn a' papi
Törveny az el válásban csak egy két Casust engedett
ő az el-válásra. A' Papok pedig alkalmat a' magok Tör-
vényeket arra a' Sz. Irásbeli helyen a' mely vagyon
Matth. 19. 9. Abból ugy okoskodtak k. csak a' paráznaság volna egyedül elégséges ok az el válásra.

Ezek alá Az Elein közül fogva az Eclaiba be vett Idea
volt arra h. a' paráznaság egyedül adhat okot az el
válásra. Az alább Karadok Eclai Historiai Irói nál
ugy találtatik. Azt is ő Lehet mutatni h. a' Bor-
Kár ig ebben senki nehéz séget nem talált. A'
Catholicus Atyafiak negis azt erősitik h. ebben
a' Vulgata Scarbanis és igy ebben a' Scriptura az el-vá-
lás ő n engedő dött. Annyi Kerdett volt az igaz be
jöni h. az ilyen esetben is a' házas ok ő jütt maradjanak ha a' hibás fél poenitentiat tartott, mivel
egy más Augustinus a' ő engesztelő Jesuek az egy
Valhatatlan proba ja. A' Civilis Törvenyek ebben
nem voltak olyan sokaság a mint Hieronymusnak
egy Levelébül ő tetszik melyben azt irja: Alia si
lex Cæsarum alia Christi, alius Papinianus

alius

Mi volt több ök az el válásra.

alatt Paulus noster poenitet: és N. Gergely Püs-
pök azt irja: divortium, quod lex humana permittit
lege Divina prohibetur (Gyurk. l. c. 39.) Ez a' bé-
csi vég
fele volt, a' midőn már a' Civilis és Eclai Törvények k-
zött egy közép utat találtak volt ki.

Bövebb. magyarázatot ezt az Olvasónak?

Sokszor tettek volt fel k. az el-válás nem azt jele
k. a' házasság tettleg karakterjét egészben, hm. az együt
való társalkodás és szüneje. Innen jött be, a' mi most
és vagyon, a' sub Eclesia cumulo a' Catholicusoknál, k. a'
ő külön bérés ugyan ő ágyhelyt de az el válás nem
azt erősítik k. a' pararnasag történetében maga a'
Jesus illyen ő külön bérletekre tréletett. Igy kezdék
ő mutatni k. az el-válás külömben ellenkező vagyon
mely csak a' halál által eshetik ő. A' bé-
csi Civilis Törvénykezés reá magyarázatai és így form alatt
a' contradictio között ebből az Eclai Törvény.

Egy kevéssé jegyezzünk ő a' más-félék házasságról.
A' Jus Civile az Ecla tett ebbeni változást. Még
a' 3-ik századba értetek a' másod-házasságtól. Nincs. ár-
ért k. eleitől fogva a' nőtelenség égi szentség volt
oppugnans a' Szüzességis. Még ugyan nyilvánságos Törvény nem volt de talán csak Mentalitást
ellen való rancorból, a' kik mási ő Libertást volt a'
másod házasságot 's az Orthodoxusok pő nem akarták
vallást semmiben egyezni. A' 4-ik Századig mindazonáltal
a' N. Caesarici Zsinat tészen egy Törvényt k. valakik ő házas-
ságnak tartsanak penitentiát nem arról mintha a'

házasság

A' más-félék házasság szabad volte?

házasság által vétenének; hm k. in continentia jobbat igen nyil-
ván ki mutattyák. Vagyis olyan ellenzést a' kik a' más-félék há-
zasságot honesta fornicationak nevezték. Ez a' Pápát adigis másfelekre a' K. Házasságok
közül még annyi: in commodumokkal ő nehezítették a'
másfélék házasságot a' mellyek valóságos büntetésből voltak
p: o: Büntetni a' Papot a' házassághoz; a' Püspök vala
együtt nem lehetett. Az Apostoli Constitutiokig ugyan
az első házasság helyes a' másfélék tilalmas, a' har-
madik mértékletlenség a' negyedik kárhozatos.
Evel ennis be nem rekesztem azt a' pontot mely az Eclai
Politica Administratiojáról vala. Ahoz vélelmek
az Organisationval, hova nézve legyen a' magokat
külön szabadságával, elegge nyilvánságos: h. a' Laicu-
sok szabadságát ő kiterjesztik, hatalmokat a' Clerusok
nevekben, a' midőn igen sok tételességek vétetnek
a' Laicusokra. — Még egy rovásra fogási említtek
mellyel bántak a' Papok. Azt hitték a' Laicusok
k. igen sokat nyernek de a' dolog más ként jött
ki: — A' Clerus fel emelvén magát, a' szük-
ség és az erőszak arra hánadsolta őket k. a' szoros
Eclai Jurisdictiójából valamit engedjenek: de ezt is nem
szeretetből hm az uralkodo szükségből tselekedték.
Meg sokszor tavan a' Nép a' Törvény-tevő hatalom tol a'
Papok büntetését kérjente nehezebben szenvedték. An-
nak vétkeiket jobb el rendelték titkolni és a' Püspö-
ktől kevesbet szenvedni által tak. A' Papi Juris dictio hát
kevesbedett. Hogy ereu legelyen a Clerus így talalta
fel magát?

a.)

Miféle a fogás találhat fel a Papok t. a Laicusok felett papok alatt t. Ne vonyák magokat?

a' Államnak alóssági szolgálattatok arra h. a Laicusok mentül denuntiálgassanak; ezért külömbséget tettek a' köröns égés és a' privát vétek között. Köröns égés vétek köré tettek azokat melyeket más referálá a' Püspökök. Privatum delictok azok melyeket a' titkos jelentett, és titkos meg iratkozás alatt voltak arok. a' büntetés a' privát vétkekért, titkos privatim mondattak ki és a' Papok absolválták: amott pedig köröns égesen kellett ki állani a' büntetés. Ezért tehetek volt a' Papságban az Eclesiasticus poenitentiarius v. Confessorius Paraclod v. Physicus, a' kinek vévén erősségét a' nincs agyon Jak. 5:16. a' kiknek bevallott bűnök által a' Papok előtt meg nem volt szabad a' privát vallás tételben a' szabadság meg nem volt szabad a' privát vallás tételben a' szabadság meg nem volt szabad a' privát vallás tételben a' szabadság

a' mint az Antiochiai Zinat ki fejezi: ſi at autem
Char Episcopus ab Episcopo Civitatis ejus Lukji citus. q
Dimalhattaki az alsobb Clerusſ: de a' Byterolet és
Dia comsorat nem. a' Synodusokba mai Püspökök
együtt ülhettek és voxol-hattak ſ. é. semmi nagyobbat
Dolgot végben nem vihettek a' Városi Püspök hire nél
kül: de erekkel a' privilegiumokkal ő ő elégedtek hm
daztak magokat egéſſen vinni a' Városi Püspök
ze alatt h. vele egy rangba lehesſenek: ellenbe a
Városi Püspökis mindenel-kövecteto h. a' régi subor
natio jenn maradhaſſon mind addig mig a' Laudicai
nat Zsobon el nem ölik: ő oportet in vicis et pagis Ep
scopos constitui Sed Circum-cursatores, ex autem
quo primus constituti ſi nihil agere sine mente Episc
gertanak arra mig végre Sallak egy Zsiad art végerte
nec usquam ipsi Chor Episcopi quidquam de Episcopal
officio usurpare et concedi tur. De ettől a' privilegiumo
ő megtartak h. az új Ereſztelettel confirmaljak. ez egéſz
repténydig é' prezent a' Chor Episcopusokat végel. Mien
azért h. a' Városi Püspökök in tabo lehesſenek Souverainek
getlen urak, a' melyet a' Chor Episcopusok gyakran kiſebbi letek
b; Ezt mind addig a' Városi Püspökök végben vihe
mindnyájon a' maguk Residentiajokhoz és Dioeſiſek
hoz ittatnak, a' mely Törvenyeket a' Sz. Canonicumokból ſze
retett volna ki ſzedni. A' Sardiniai Zsinatba letette

Mi végre hozittatnak a' Püspökök residentiajokhoz?

egy

egy Canon: egy Püspökis a' Hajnali Laborba ne menjen
hü tsak az a' kinek a' Hajnát irásbe garantsol-
ment ſolaſot volt, egy lattuk, akkor a' Püspökök
gyakrabel utartak a' Hajnali Laborby, és otthon nem
lévén sok perelnek, a' kik nagy Celai ſanyitek alá
voltak vetve v. valami bünbe éjjen őket keresték, jelen
nem létek miatt penitentiai kenteleni ittettek, a' mint aro-
kat a' 8d. Törvenyben ſel ſederi és Sardiniai Zinat ér
parantsolya h. helyt ülgenek. A' 11d. Törveny meg jobban
ő ſorolya h. 3 hetnél tovább residentiajatol ne
legyen; hü ha el-mulhatatlan ſükſég kényszeritti. a'
12d Canon pedig parantsolya h. ha ſzinten a' Püspök
a' maga Dioeceſiſen kivül lennein johaga, annak
ſinne alatti h. art ő tekintse három hétnél tovább
oda ne ülyen ſ az alatti a' Johagába lévő Celabane
ar hü ſzolgalatot tegye meg. Zsid Zinatok ő ujji-
dottak ert a' Törveny, nemely 3 esztendeig subsistaljon
hivatalától ha a' 3 heten tul oda ül. Sőt meg az is
parantsolatik h. a' Püspökök a maga residentiajá-
a' Templom mellett leggyen. Igy hat a' Püspök resi-
dentiajárol valo Törveny ebben ſzakaszban bé ronteſſetett.
C:) Emellett h. ket dentiajokhoz tőltettek tartottak
minden esztendőben leg alább egyſzer a' maguk Tracta-
tolt vizitalni. Erről ugyan késön tetetik Törveny: de
nem is volt ſükſég a' Törvenyre mert a' Püspökök magok
is tereſſegüket láttak benne. Nagy hasznokat volt egy-
be tőlve, Vatahanyſzor vizitalnak az Cela esztendei jö-
vedelmek ſzamba vették a' tán fekvő johagyból akar

A' Vizitalnia volt e' Törvenyek?

oblaokból

oblaotskot gyüttsenek legyenis be árok, és tsak annyit
hagyjak a helységhelí Elenjsnak a' mennyivel gou-
dolják h. gérs. Ezt a' tornyon mutassák fel a' Püs-
pök egy esztendöbenis, 's ezzel különös Törvény nem
ellett reaja. Mgyan tsak 5 Ogbe= Theodosius alatt Szanyol
Országy Andalusiában az ott lévö Diocesisben azt mondja
a' Sinat h. némely Diocesis olyan nagy h. esztendö alatt
a' Püspök alig vissitalhattya g egyszer, melyre nézve osztafór
tissebb részekre h. a' visitatiokban tsudakozás ne essék.
Egy ezzel fel tészi a' Sinat h. leg alább egyszer a' Diocesis
esztendö alatt fel ell járni.

d.) Mind a' residentiának való töltetés, mind a' Visitato
rnj Dolgok, de a' tsak szemre hetö volt a Püspök örökre nézve
Solyosabb volt arra a' Püspök előtt a' magok Diocesisekből nem
lehetett massza által költöni. A Nicæai Sinat végzése er:
ut e Civitate in civitatem nec Episcopus nec Presbyter nec
Diaconus transeat. Egy külö nös Gondolat volt erre nézve ebben az Döbeu t.: i: azt tartották h. a' fel szentelésnek
által egy költetik a' Püspök a' maga Diocesisében mint
a' Pap a' maga Falujában. Mert pg Ex. Pál azt mondja h.
a' Püspök legyenek egy Falujának. Ha pg elsöbbi Dioce
sisseket massal tsereljék fel, ugy parancsnak Bordánnak
kellik lenni. Ugyan vajtag exegesis! és az Ambrosius gon-
dolattya. Ugyan ilyen ez a' gondolat sokaknak azt
tsáfolni az el-költözésnek g akadályoztatásai. Az Ar
tiochiai Sinat a' 21ik Canonjában azt parancsolya: Epis
pus ab alia Parochia in aliam ne transeat &c. le

Az el-költözési az egyik Diocesisből a' másikba szabad volt.

lua Sponte ingressus, nec a' proprii vi adductus ne
ab Episcopis coactus est. Ihát minden parancsolatis
tul vagyon relegálva. Es igyan tudvalen volt a' Püspök
előtt h. alább való helységről felsöbre és jobbra nem me-
hetett. De magok önként mentek erre az egyenesre
mert tapasztalták volt a' Szabadság h. az által a' szabad
költözködés által sok rendetlenségek történtenek be.
A' mi leg többet arról a' költözésben a' volt h. a' Csá-
ri udvarnak utat nyitottak arra h. be folyhessen az
Egyházba Cabalák az Jactiosságok nihil egy jó Diocesis
g ureggedett, h. melyik meghessen beleje. A' ki magát ma-
gát promovealtatni akarta jelentette az Udvar-
nál 'sor által a' Püspöki hatalom és tekintet kisebbe-
dett, arért jobbnak tartották h. a' költözés g tiltva az
Udvar a' Papi Dolgokba való sok hatásától el vonják:
De mégis az ambitio a' nyereség kívánása talált
itt ki-fogásokat. Ebben a' Törvényben ezt a' tiltást
tették h. szabad az el-költözés a' Synodus engedel-
méből ha az is nem ex emolumento Ecclesiæ a'
mint erre lehet példákot találni Socratesnél l. 4. könyv.
30 lap. Azután még több qualificatio járult hozzája
úgy magyarázták az el-költözésről való Törvényt h.
tsak a' tiltatik ab uno Episcopo egyik Diocesisből a' másikba költözni de nem a' törvényes el-
költözés és így emigrálni nem szabad; de a' Translatio
g engedtetik. Régen a' translatio a' Synodus hiré-
nél esett g ma a' Papadispenzálni belölle.

Ely Neveredet vala it a' Parochiák fel állása. Es a' Dioecesana Constitutiok igen nagyot változtak. Ezt azért it meg tekintyük:

1, A' Parochiák (: Paroecia :) Eredetek.

2. Relatiojat a' Dioecesana Constitutiokhoz és jussaik nel lyekre nyert.

3. A' jövedelmeket melyek számokra assignaltattak.

1ső Eredetét a' mi illeti a' Parochiákat.

A' Parochiak nints voltak eredetekben.

A' Keresztyénség mind addig a' mig az elsőbb századokban és akkor annyit tettek mint a Dioecesisek, nagyr. a' Püspökök a' nagyobb Dioecesisseinek Parochiai voltak. Minden olyan Ecclesia hol melyben több v. kevesebb számu más Eclák tartoztak Parochiának neveztettek a' Püspök pig az olyanban volt az egész Praetusnak Parochussa és ez a' Neverel a' Praetusokban g volt a' 2ik=száriy a' mikor az edig volt Parochiák Dioecesisekké kezdettek hivattatni (Bingham Or. Ecl L. 2 c. 11:) és Első és második századokban mindenütt a' kik egy Püspök alá voltak, tettek egy Eclát. Még Falun voltak a' Püspökök és így akkor a' Parochia annyit tett mint azután a' Dioecesis. Euseb. L. 1. C. 1. Nem volt hát az egy külön Ecla mint ma.

2. Minálunk ama a' Dioecesisek igen g nőttek apróbb részekre kezdettek szaggatni és akkor a' falukon is Parochiák Er már lett a' 4ik=ed 5ik=szárba és arról hivattak Parochiának ruralesnak. Az egész gyülekezet mely ide tartozott a' Parochia Nevébe lett foglaltatott. Az ilyen Parochiákba levő Pásztorok pig hivattak Pásztori Ruralesnak h. a' városiaktól g különböztessenek. A' Chor Episcopusok ada lettek – Innen minden Népesebb helységben külön Parochiák lettek v. az apróbb helységeket össze foglalván arokba is egy Parochussok volt az

A' Falukba mitsoda alkalmatossággal lettek?

ilyen

illyen Parochiák hivattak nemelyek Titulus-oknak arról h. arokba külön voltak Papok és Diaconusok a' kik arokról titulálkattak. Az eredetek óra volt a' fennálló h. közlekedéseiket mindenütt a' lehető könnyebben vegyék végyék, mint h. a' Pogányok közül sokan be vévén a' Vallást, a' keresztség, poenitentia tartás sok nehézségek volna ha ezt ismét ismét lettek volna Parochiák. Mosa már arra g parancsolatott h. a' Pásztorok valahol a' Falukon Parochiák vagy h. prediczályanak (Bingham Or. Ecl L. IX. C5.)

2ik Városokban is ke kezdettek a' Parochiák jönni a' homan a' 4ik=Rét a' Parochialis és Cathedralis Ecla között valo külömbség. A 4ik=száriy a' nagyobb Városokban a' hol Püspök volt ezt egy Templom egy Ecla volt a' melybe sel gyülekeztek. Az azutánni időkbe midőn az egész városba nem volt egyéb ezt keresztény egy Templomba mind be nem férhettek pio: Az olyan nagy Városokba mint Roma Constantinapoly Alexandria tsb a' lehetetlen volt. Hogy azért a' Nép ki ne szoruljon a' Templomból uyj Templomokat Eclák épitteti és oda Papokat assignálni a' Clerusból a' kik v. rendre leggyenek benne a' szolgálatok v. nemely kor egy bizonyos Napig. A' Régi Templom melyben a' Püspök szolgált az ujjabbakra nézve hivatott Cathedrale Templomnak nevezték a' Püspöki szék Cathedrában volt. Az ujjabbak pig melyek a' Nép számára épittettek nevezettek Plebani akk és a' benne szolgáló Papok Plebanusoknak. – Nemelyek azt ítélik az ilyen Parochiákat meg az Apk paradicsomra fel vitték t. i. erősítik domára és Jerusalemre a' hol Kristus gyökeret vervén hamar gyökerezett. A' hihetőbb de hogy a' Constantinus idejében találjon ott Parochiák lettek volna a' nem bizonyos (: Socrat. Ecla L. 1. C 18:)

2ik Kelésről nézzük g már a' Parochiákat a' Dioecesana Constitutiokhoz és jussaik.

Mi a' Cathedralis Ecla és a' Plebanus.

Lehet

Mikor da relatiok jöttek a Parochiák a Dioecesitse nerve?

Lehel gondoni h. a Püspöktől arom Parochialis darabléa-
ba semmire olyan erőssen nem vigyártak mint arra h. ka-
talmokat, be folyásokat, Jurisdictiojokat egésszel ne vesse-
Mindent elis kivettek h. a Parochusok a Püspöktől függés-
maradjanak, de még-is engedni kellett:

Ilkehelyt a Parochiák fel állottak a Püspök arra a Jus
magok tartották h. ők nevezhessenek oda Papot, v. a mi
akor nevezték Rect. Ezt nem disputálták el sőllők. Ime
a Püspöknis ez magok Dioecesseikben mikelyt vacanti
esett, mindjárt küldöttek egy Rect v. Diaconust oda s idővel
az Eclába ordinálattatták.

2, Első elé állásakor a Provintiából kétség kivül egy Pa
chiába csak egy Rector volt, a mely a Kevei szamból állott Nép
nel akkor elégis volt. Növén az Ecla Papjai több kellé
és igy legi-Legül küldöttek meg Rectort v. némelykor Diac
nusst. Ezek közöt illyenkor a Parochus volt az első a hi
többire nézve jövenek hivattatott v. Regensnek. Ezeket
a Püspök rendelte hu a 6ik Szarba a Püspöktől által
engedi a Parochusnak h. lectort Cantort tehessen.

3, a Püspök hatalmát állott a Parochust a maga Ecla
ból v. más helyben venni v. a Cathedralis Eclaba vinni, so
ha a dolog úgy hozta magával le is vethette hivatalából.
Mindamáltal Spanyol Ob 666ter a 12ik Canonba vagyon egy
rény h. minden Parochus a Püspök parancsolatyának engedjen
a hányszor a Püspök az Ecla javára arra jónak találya ma
a mint panaszolták a Püspöktől h. némely Parochusok jaranda
latjokra nem mutattak el a Parochiajokból.

4, kiparancsolták a Püspöktől a Parochusok hivatalbeli kötele
getis. Az egész 4ik Szarba egyebet vegyen nem vihetnek, hu pra
callottak, Cathecumenusokat tanitottak, betegeket látogat

De hog

De hogy Sacramentumokat administrályanak, valakit ex-
communicato alol fel-oldozzanak, ezeket a Püspöktől
Cathedralis Ecla jussainak tartották. A 4ik Szarba a 4ik
Carthagói Zinat etnathemát mond az olyan Parochusokra
a kik excommunicatusnak v. absolvalnyának valakit ta-
32. ez 5ik Szarba jegyzi fraporodvan a deregsteny ed felettebb,
a Püspök letöreitette a Püspököt h. egy alább az ki va-
tsorája oltaja engedjék-e a Parochusoknak. De ezt is illyen re-
strictioval h. a kenyeret is a hort előbb szenteltve a Cathe-
dralis Eclától várják-e magoknak. Ez így ment a dárvég-
ig, a mikor látván mennyi alkalmatlanság légyen evel
össze kötve minden mái ceremoniákot-is engedték a Pa-
rochusnak valamelyiket az akkori Liturgia kivan, mely-
ből a lett h. a Parochusok activitást nyertek magoknak és a
magok Eclajokban mindazt vegyék vitték valamit a Püspök a
Cathedralis Templomból továbbis igyekeztek mentől nagyobb
függetlenségbe jöni.

Volte a Parochusoknak jövedelmek és?

5, Jövedelmeik által, mellyeket szereztek, negis nyerték.
A Parochiák fel állásakor nem mindjárt volt a Parochiából
jövedelme a Parochusoknak, hu a Parochiának is jövedelmeket
a Püspöki Cassába adtakbé. A régi szokás volt h. a jöve-
delem mely egy Püspöki Dioecesseikből bé jött, mint az oltár
felvő szokás szerint a Püspök dispositiója alatt volt, a mi-
ben v. minden horaszban, v. minden esztendőben egyszer a
Papok a Püspök el-osztása szerint Angariát kapnak belől-
le. Ez a szokás a Parochiák fel állása után is tartott a mi-
dőn arok a Parochusok, a kik a Püspöki Város szomszé-
ságában voltak, v. a Cassából kapnak szerelési, v. a Városi
hivatalért, melyből ki lépték szerelési vettek arulan is, és
a mi a Parochiajokból bé jött administrálni tartoz-

tak

tak a Püspök Oraviumba Szám adási mellett. N Eletek
ar 5ik Szaz Ezüstre tályai: Nyugatou jeg a 6ik Szaz Ezüst reg
váltoriai eskü beme. a Parochusok, Ajandek, Testamen
sok által Jószágokat Rendelet volt Kapogatni. a Jövedelm
ig Szaporodtak. a Püspökök neue örömest mondattak volna
a régi Rend tartasiról; de magokra Kivül hagytak a Cle
tetes. Solan igen Lusarak voltak. Nemely helyeken
annyit hagytak ig a Parochusoknak a Tizedi Jövedelem
ből h. alig elhettek, ugy h. másképen Kellett magokat Szeg
tenie. El sem ned Kelletlen dolog volt ar h. a mint a Pa
chus nagy faradsaggal tudot szerezni artis a Püspök
nyelje el. a Parochusok hat a mindon tálnak h. tölle
függ, neue Kellett a Püspöki Cassaba be Kuldeni a Jöve
delmeket mint ar elöt szokta volt. Ezert a Püspökök sola
Menkedtek; de plannumokat a Parochusok megis Kivitte
Ezzel nagy vagasi eset a Dioecesana Constitutionak
§ 27ke a Charpentrasi Synod Frantzia Orszb vegre
a dologban. Ebben a Synodban fel adtak a Parochusok
h. ok a magok Jövedelmeket Sincere be adjak a Püspök
Varok megis sinte ehet halasra keszerittek ötet. Az
nyilvansagra jott h. ugy vagyon azert art vegertek h. v
lamely Cathedrali Elenak annyi Jövedelme vagyon h
a Püspök es a mellette levö Clerus el-tarthassa, a
Parochusok hagyjak ig a magok Jövedelmeket; de erre
vegre annyiba hyjanak volt h. egyik Püspök sem volt
oly eszelen h. azt allitsa volna h. a Jövedelmével be
érhetné. Azutan 11 eszlendövel Orleansba Frantzia
ok eselt egy Synod a melyen a Papok idomet ig ugy tol
a magok szükségeket; azert is 20ik Canon art para

tolya minden limitatio nelkül h. a Parochusok Jövedelmei maradjanak a Parochusnál. Még egy Szinod is lett. Ez már Spanyol ok Bratzaraba 172ke Clemens Praecarentsij 2. Canon 11sik ez ar parants volya: Tettek h. egy Püspöki midön Dioecesisebe visitál az ugy neveret Honor Cathedren Kivül mely két Solidum sül Juyed Taller; egyebet az Elöltol ne vegyen, sem az oda valobol gyült Jövedelmek harmadát el ne vegye hanem Staffet Gyertyara, reparatiora, pamduan vollai Püspöktöl. et 2 Solidum is arrol szolletetö h. légy annak függesnek jele. Ha az a Szik neue eset volna a Püspök Jövedelmében ugy hamar Dezsmatokra letek volna Sül ha ennyi Elöli Constitutiok neue letek volna el. Elvegyetek volna a Parochusoktol. Lettek volna már Kötnyül állások; ugy is a Püspökök és Parochusok arra lettek volna a mik voltak Rendetében t.i. az Elö sorban a hova most lassanként a Papai Concordatum által fognak menni. Pius et Buonaparte által Deus et Dies decembr. Mar Jövedelmeik folytak a Parochusokhoz t.i. olyan juttalmak melyek ugyan illendök reánk faradtságaiert a Papok et Sma Stolának neveztetnek. — A Historiak tudosoknak valyon volt e erö k. Tanitasok mindenkor haggyatott. Jö venyek voltanak e rolla. Ez elégsér ok a vegrehajtásra a Nép és a Papok Köt.

a:) Volt e a Stola régen. — A harom elsö szazadokban nincsen semmi nyoma h. a Püspök v. Pöster, keresztelésért, Miseért, ja Oltárért, eskedésért, Temetésért, valamit vett volna, söt eszebe sem jutott h. venni tellene. A mi volt ugyan h. ilyen alkalmatossagokkal valamit ajándékoltak az Ötet az Elenak

Mikor lett tulaj donositetesük?

A Dependentiak a Püspöktöl mikor tettak ki?

Volt e a Stola régen?

po: nikor Ur vatsorajat vett, valami oblatot tett az oltarra; nikor ő Eurestelkedett valamit vetett a perselybe – De é neve a Papé lett, a ki szolgalatot tett hű az Ela Caffajaba menvén a Clerus között konyaurunkat fel ofrtatott, é it vagyon az credetis, a midőn a dr. Freie noui akart hasfintes a papnak neui is, de ffar nagyon tiltek az Elanak b.f. Törvenyek voltak ereilve.. – A 4ik szarv annyira be jo volt már modiba h. az olyan allatmatossaggal a Laicus mi Deuton ajandekozot valamit. Elöiabon v. a regi neuen Illi rébe a 48ik Canonjaba a Sinatnak tiltatik h. a kik ő E refstelkednek ne hammyanak a perselybe mint ed ig szokta volt, penrt ne Lacedæmonius quod Gratis accepit gratis di Straher evangelium. Ha tehat még oda lenn volt szabad Deui valamit a nepnek a Vrisemonidek, a mely az E lanak nem; hihetöszen tilalmasabb volt a Papok e szolga rai drazsait el vemni v. kémi. Sőt Atyák erekben a szaz rabb Declamálnak ez ellen a szolai ellen h. valamit vegy nek a Gardagokot p:o: Nar. Gregby. nagyon allani. O. XX.

Cs De az 5ik szarba mejis olyan szemtelen szegre vetemed tek a Papok h. neui tsak az oblatrab ő neui elgiertek, me lyet az dij önként szokta volt vinni, hu egy bironyos Ze rifsal Laistromot kéri szokott, a melybe minden kr. trése monia regbe vitelért menyi a Taxa, utanna szokott. Gálásius egy Levelek (Eg. 1. Can. 5.) Törvenyül teszi; baptizandi, confirmandi, ex subitis Sacerdotes pretia nulla ferre jubentur. De ezra Törveny neui szokot szinalt mert a Clericusok annyi rais menteuek h. a kik ű atrastak ő adni v. fizegyek volna a Visitatiszokkal kajtatták fel. A Dracaonis Sinat azt parantsolya ki per necessitatem Paupertatis aliquid

o ha

Törvenytelen volta?

Az 5ik Szarv k. allok vissza erre!

o habeant Qui offerand nullum eis jugum tollatur a Clericis d:s Eleg tiltalmak volt h. ne taxájanak az éjt lekért; de a tiltalmak qualificalva voltak. A ki volt tiltva h. erövel ne vegyenek Taxát; de a ki engedők. Si quis voluntaria pro suo offerunt voto Sudeipiatur ab eis. Igy az Itala nev alatt valo Sinat ff. Cor Iuris 123:d 2 tilnya: ut nullus S. Episcopus S. Presbyter S. Diaconus, ab eo qui communicat oblor, v. quamvis alicuod Sacrificium exigat: De az Szabad akarat szerint valo ajandékot ő engedi. A Nicei Sinat tehat a Szolárol ebben a szabadsagbe annyit nem h. ő volt ugy ne mai; De per abusum jött be. Mig szabad ajandék volt ő engedhető; de mihelyt valoságos Taxa vá változtatták törvenytelenség ge lett. Ha megis nállunk ugy vagyon Sőt helyeben a Szokásokat ki vevén.

Ezeket a Papi Constitutiora eszt valtozásokat ő tekintvén mai a Metropolitai Constitutio valto zásának Historiajából igen röviden tekintünk. A Ki lönbség ebben a szabadsagban az alsóbb szabadsaghoz le pest tart 3: szor az alsó valtozás eszt abba h. mostan a Metropolitak ha talja a Provincialis Püspökökben szoszabb ő hatalmokat. Azelött a hozzajok való Appellatio tsak a Püspök jo akaratyokra volt bizatott; Törvenyesen ki mérettett mai napsa a Metropolitak hatalma. A Nicei Sinat a maga Canonjaiba a Metropolitak Jónek el mérette a Provincialis Püspökön ki venni:

a ki Hogy ez quæ sunt confirmatæ in una quaq Provincia a Metropolitano fieri oportet Can 4. ez ha vagy egy Püspök a Metropolita akaratya nélkül lenne

a nem

Mikor a pusztot nyertek a Metropolitak a Püspökök felett!

a' neve elmeretétől Püspök.

b:) Ha Ő' provintiális Püspök Ő'rét refutálja és támadna a' Metropolita eleibe appellalyanak és a' mely ekbeli terhét a' Primas v. a' Metropolita Ő' rendel annak idő Ő' lehetőben nyugodjanak ő' a' Metropolitai Primat 21 Canona szerint.

c:) A' Synodusokat a' Provintiaba ő' gyűlhelye öszve. Si Metropolitanus Episcopus ad Comprovincialis Episcopos dixerit in quibus eos aut ad ordinarium Synodum Pontificium aut ad Synodum in vitet ad confitendum diem adesse differunt. Can 4 gat C 38.

d:) Ki el utazo Püspök ő' rét a' Provintiaba tartozkodni, passust adni tartozik nélkül volt jussa. Episcopi transeuntes prospiciantur nisi consulto primae Sedis Episcopo huic cuius Provintiae ut abeo proficisci Literae pacis formatae.

A' 3dik Carthagoi 18dik Canonja szerint. A' Püspök légye a' maga provintiajaba ő' visszatérésének, a' Synodusnak ideje it ő' publicáltassa a' Hitről mit tsele[illegible] ő' Lugyan tartsa.

A' Metropolitai városokra nerve a' változás t:i: h. ttsak az olyan Városok légyenek Metropolitai a' mely Városok a' Provintiának egyik a Városai:

a:) Con Calced. C. 13. A' Civilis administrationak nerveis. Afrikai ugyan különbözőleg volt az mert ott a' Venetus Püspökkel járt együtt a' Metropolitai Szék, akár melyik a Városok közzül légyenis az egy Carthago Városnak tiszteletére a' hol a' Ő'rületlen levő provintiának nerve a' Metropolitai hely tartatik.

b:) Dinhamnak Reg L. 2. C 16. etsetsen változtatták abban annyiban hogy a' hol Caesarok ő' Felségek vala ottlétek miatt nemely Provintiális város fő' Városok lett s az ő' volt fő' Város ő' alattsainak tartatik. A' fel emelt Városok Püspökje a' Metropolitának

tropolitai Szék magának kívánta. Végezteték az ekk. a' Politiaumba akár mikor a' Változás esetében, az ad ő' volt fő' Városnak Püspökje tartsa meg a' Metropolitai Széket, és a' Dioecesisse ugyan az légyen a' melyben volt azelőtt.

3:d harmadik Változás ottt a' Metropolitai Praerogativára nézve a' mennyiben azok határok közzé sorittattak.

Praerogativai t. i. Metropolitai Tractat ő'.

a:) A' Provinciális Synodustol Ellett függés. A' Metropolitának valamit végezetis ő' nélkül ha a' Synodusnak nagyobb részre helybe nem hagyta mind az illyen Synodustol volt mind egy a' Provintiaba Supremum Consistorium.

Nic Can C. 5.

b:) Az Ordinatiok ő' Ellett Oltalmi a' Provintiális Püspökkel. A' 3dik Carthagoi Primat a' 39dik Törvénybe azt parantsolya: Now minus quam tres Episcopi ad quos ejus interest a' Metropolitano Diocesi ad ordinandum Episcopum. A' 4dik Carthagoi Primat azt mondja az 1 Canonjaba: prioris totius provintiae Episcoporum maximeq Metropolitani v. praesentia v. auctoritate ordinandus Episcopus. A' Metropolitai magokat a' Provintiális Püspökök választották Nem tudom hát meg ekkor egy Metropolitai is Romaba Püspöki Szegedi Palást ért, sem a' Provinciális Püspök nem tsélelhetett a' Metropolitához folyamodni, hu-hol valahol tsak hogy a' Püspök, a' Metropolitai, a' többi Püspökkel együtt, oda gyülten a' Nép jelentéséből Püspököt választottak és fel szenteltek.

Már az ujjabb öszve tételekben tsak ő' t:i: a' Patriarchákat és a' Rő: Püs pök Primatussait, a' Patriarchák. A' harmadik Erdőre tett ő' felelni: a:) Mit a' Patriarchák: b:) Hogy Eredett? c:) Mit Jogai vagy

Részt

zését elsőbben a' szakaszb reájok nézve?

Mik a' Patriárchák.

a.) Hogy kik és mik légyenek a' Patriárchák nézve Dedve g felelhetünk. Az 5-ik szár közepe Lajosa emlit a' Historia 4. nagy rangu Püspöktet a' kik a' több Püspökök' aval kulönb ötetik. 2 szor egy provintiaval ki többett is Püspöjei feletti uraltatnak és igy a' Metropolitákkal együtt voltak a' Püspök alajok vettetve és Patriarchai Titulusi vettnagyokra. Nem szak üressi neveret volt v. hü valagon rangjai katalogusa a' Metropolitak feletti. a' városok rangja szerint 4 volt ilyen Romaba Alexandriaba Antiochiába Constantinapolyba.

b.) Hogy Eredet: Archiepiscopus és Patriarcha előbb igen egyet tettek. a' neveretet Eötvös ünnepét a' Historiak birodalma szerint a' Kinyet a' Püspök. Minekutanna Jerusalem el-pusztult volna Patriarchát választottak a' Püspök kik közül az egy tartott Tiberiasban a' mai Babilonba és a' Római Püspök fiai birodalmokból elszedett Püspök Fejei voltak. Minden Polgárik tartott az országjok és melyek pok a' Hyperig. Sok Canonjai ennek eredetét a' tanak Szent Peterig vinni De a' regibb Püspökök tött Leveleinél egyebbet a' birodalmokat nyilvánítanak. Sőt ezek kik az Antiochiai Patriarcha Sagát ősmunkának rolna. Minden Hypothesisek közt ez a' legbizonyosabb melyet Mártha Péter Uram a' Paris. Egyetemből a' melyet magokra bé vettek, így azokat hát el

Hogy ered: Péter ideiglen Jerusalemi.

Constantinus t. i. a' birodalmot könnyebben igazgathatná 21. Prefecturara osztotta fel: minden Prefecturát Dioecesisekre a' Dioecesiseket Provintiakra. el' Prefecturak voltak 1ö a' Patriai 3 Dioecesissel. a' 2dik az Italiai 2 mel 3 Dioecesissel a' 3dik az Illiriai 2 Dioecesissel. a' Nyelvi Prefectura 5 Dioecesissel, minden ü Dioecesisbe volt 1566 s' Evesebb provintia, mind össze valami 120. a' Prefecturának fejei neveztetek Prefectus, Prator, a' Dioecesinek fejei Proconsul Exarchus, Vicarius, a' provintiáé nevezteték Procuratorok Ezek a' Fiscusnak egymásnak Subordinátussai voltak. ez Ecclesiai ert a' formát vette magának. Innen az egész Keresztenység 5 Patriarcha Sagra osztott fel. a' Patriarchak Sgok fejei olyanok voltak mint a' Prefecturák Prefectus Pratorii. a' Metropolitak mint az Eparchusok Sz Constantinapoly Roma Antiochia Alexandria a' Patriarchák Fö Varossai. ez igen k. minekelőtte még az országlás gyek volna már Roma, Antiochia Alexandria keresztül volt magokat felemelni, mert arról a' Varosnak fenye, pompaja, gazdagsaga könnyen tekintetet szerezhetek a' benne lako Püspöknek is, hivatalnak is mindön az olyan városokba fö Dicasteriumokis voltak a' honnan a' peres ügyek el-jövén visitálat adtak a' Püspöknek is; De nem csak k. erett a' Püspöknek nagyobb kiterjedést hatalmasságot arra többet is tehettek mint k. több Dioecesisek független tőlök jövén elmek is hatalmasabbak volt. ekkor Roma a' 3dik szárad 10 provinciának parantsolt. Alexandria 6. Provinciának levő püspökit Antiochiai fö püspök 7ö provinciának parantsolt. Ezek hát csak hamar el különböztették magokat

kad a' midön tö'vénnyesen ḡ is erösitették elsö fegyház-
nest a' Niceai Zinatnak b'k Canonja art erösitti l: Ryffing
Hist. L.I. C.6:] ad apud Alexandriam et in urbe Roma
tusta consuetudo servetur ut vel illi Aegypti v. hi
tirbi cular Ecclae sollicitudinem gerant. Kétség kivül
Zinatban art szorgalmatt k. erettin Dioecesisek mint ma
sottia' kitt igen nagy robu fraggadasok tisztabbra de a' Z
nat art feleltse k. maradjanak ḡ regi formajokba. De
adig ered Metropolitak ha szin tén szeletsebb ki terjed
sü Metropolitak. A' 4'k Szárd egyeb környül állasok jönek
el' mellyek a' patriarchatusra emelik öket.

Elsö Constantinus a' Nagy a' Residentiat Romából ál-
költötte Constantinapolyba 's a' minthogy a' város a
birodalom fö Városa volt, az ambitio a' Császárok
arra birta k. az ott lako Püspöki a' többek felett Eltö
börlesse ḡ magát 's a' mint a' Politicumba egy egy
Elastricumbá is függjenek Constantinapolytol – Innen
az adig volt Constantinapolyi Püspökök a' ki az
lött a' Heraeliai Primastol l: Exarchatus, függöttek, Pat
archa Lagra fel emeli. A' Pontusi, Asiai, ei Exarchatus
Dioecesis alája adják, a' Calcedoni Zinal 28'k Can
ja szerint. A' dolog annyira ment k. a' Constanti
politai Zinat art vegezte: Constantinopolitanum Epis
copus habeat priores honoris partes post urbem Episcopum
eo qd sit nova Roma. Er az egy valtozás vonta a
többit maga utan ei a' Patriarchai relatio ki szakadt
ment a' Constantinapolyi Patriarchanak alája ezek a
Heraeliai, Ephesusi ei Cesariai Metropolitak 's egy

az által ḡ bironyittatot az k. a' Patriarcha a' Metropoli-
tak feletti rang.

c:) Mitsoda vegrejek estek a' Patriarchatusra nezve
ebbe a' szakaszba. Meg adig a' 4'k szazba ḡ külön bir
tetek titulusokon volt. Primas, Primus Episcopus
Primae Cathedrae Episcopus olyan Titulusok mellyek
mas Püspökökkel is közök. Az 5'k szazba az Ephesusi
Zinat az Antiochiai Püspöktöl Ex archanab neveri
ei a' Patriarchai Titulusi 4'ikbe a' Calcedoni Zinod
ban nyerek ḡ k. elöbb. Mikelyt a' meg lett herou pre-
rogativat nyerek 2:) a' Dioecesisbe levö Metropo-
litakrol ök ordinalhattak l: Conc. Calced. C. 28.] holott
adig a' Metropolitak a' Provinciai Püspökjei Zettek
együtt. Meg azt is kard ette kivanni minden k. min
az Alexandriai Patriarcha a' több kore alatt levö
Püspökeket is ök ordinalhassak nem a' Metropolita de
soha el nem érhették Patar Alexandriai. b:) Synodusi a' Patri-
archa hivathatott öszve Dioecesibe mint azelött
a' Metropolita, mert a' mely hatalommal parantsolai
Metropolita a' Provincialis Püspökön, eppen aval élt a'
Patriarcha a' Metropolitakra nezve, e' mellett a' Provin-
alis Zinatok aetai approbatiojara hozzá mentek.
c:) Jus cognoscendi in oily causis majoribus. Volt tehat jus
sok arra k. a' nagyobb ügyek hiser nélkül el ne dönthes-
Exarchai ei Synodusi parantsolatok adtak arra hatal-
mat. Illyen nagy ügyek közé tartoztak:
1 Caussa fidei ei az az minden Vallási ügyek. Ha valami tzik-
kely felett nezetek ei támadott volna k. el döntsék a' Pat-
archa eleiben kellett vinni.

Mitsoda hatalmat nyertek a' Patriar-chák.

2. Causa Dubia. Az Olyan ügyek mikelyk egy darabig meg
hányattak vettetnek s ő ü egyerhettek v. mind a' két részre ha
arányu erősségek voltak az Ujabb Theodosius rendelése szerint
a' Patriarcha elejbe mentek. 421. Si aliqua causa Dubia
emerserit ad Episcopum urbis Romæ referatur.

3. A' Metropolitának minden ügyekbe Első bírák voltak. El
lene a' provocatio lehát a' Dioecesana és a' Metropolitana con
sistorium ő maradott. ugy mint régentén, azt ki avették h. a' Pat
archa két az Első Ülés Jele nem ingott az Első mert már az
Antiochiai Alexandriai, Rői Püspökök minden Jó vény ne
kül a' sorban elsőséget engedett volt az apostoli Püspökök ü
volt ellenire, a' Metropolitát magokra nem nézhetett lenni lehetett
Ha valaki abban a' Periodusban ő telnek a' Hierarchiát nem
nem egyéb hanem a' 4 Prolatusokat egy mással valo versenyt
az elsőség felett. A' Rői Patriarchának tehát kellett abban a'
sorakozásban el nyelni.

Előtt a' Prolatusok Dioecesseiket egyaránt nyúl voltak ő.

A' mi pedig előtt a' 4 nagy Prolatusok Dioecesseket illeti
Ha Geographice tekintyük az Alexandriai Patriarcha
leg nagyobb mérőt foglal. ha az alatta levő püspökök
ei Metropolitai tanait ugy a' Constantinapolyi leg
hatalmasabb; leg kisebb pedig a' Romai ha sok nyugatot
egésszen oda nem vésszük. Azt nem kell itt előjelenteni,
h. hol Előtt ei Püspökök voltak ei melyek a' 4. Patriarcha
nak jurisdictioja alá ő tartoztak p:o: a' Caledoni Zinat
ig az Ephesi, Cæsariai, Pontusi, Asiai Metropolitak egy
ik Patriarchától sem függetlek, ugy a' Cyprusi ei Thessalo
nicai Metropolitális. Mediolanumba lakott az Italiai
Metropolita; Clionba a' Galliai Hispaniai Britanniai

ai

ai. Ezek nem függetlek Romától. et bár ezek nem pa
rancsolhatnak a' 4 nagy Pap a' világon lévő Keresztény
Egyházi megis ugy a' Bolog el-voltak mai ebben az or
ganisatioban kintve arról a' magvok melyekből egy olyan
jövő él ki nek alatt ő hajtya fejét a' Keresztény Egy.

2. A' Rői Püspök Primatussa. Ez a' Historiaban egy
ugy alatt Phaenomenon. Egy Pap midőn Minálha
lott a' maga tractatusából egy Oráculumot ott a' hol az
ellei egy hán helyett sem birtanak. Egy hogy a' Rői Püspök
Udvaráról egy bepellenek mint akáros mely urakkal Dara
a' regi Antiajáról. — Papa. Ez olyan neveret mel
lyet ő adtak az elsőbb Patriarchákba a' Fő Püspökök. sőt
még a' 10ik Századba is nagyon egy levél melyben a'
Mogunteiai Első Papának hivatik, mig végre ert a'
titulust a' Rői Püspök ugy egyedül magának vette. Ez
gradusokon hágott arra a' méltóságra. Elsőben volt a'
maga Dioecesseinek Püspöke, es igy egy rangu a' töb
bivel. Masodsor lett a' Vallásnak Feje. harmadsor egy
világi urallodo. Negyedsor: az egesz A. K. E. Harnak
kathedra Feje. Ötödsőr: az egesz Világnak praesidáló
Ura. A' közép időbe a' nagyobb birodalmak voltak
Europaba, a' Turcai ausoné. Asiába az Arabsoné, a' Mogo
loké. De a' leg nagyobb akkor emelkedet magát a' Si
beriai mellett a' Papai Monarchia, Tsar ev előtt 20 eszten
dőkkel a' Rői udvar Nunciusát a' Muszka Czarnein
nagy fogadta mint akár melyik udvarnak a' követtye a'
Megis lehet vallani h. a' Peter praesidáló szellem lett
tanult fejét és igen nagy politicusnak ítélik. Hat a'
mi értemtre 360 Emberből birtak 2 millio ember

paran

parantsolat most Duona parte el tsipet a' Sz. Péter Jószá-
gaibol. a' Kő Püspök jól használtak azt a' mondás-Mi-
Dus vult Deus, Deo jubilatur ergo. Előbb az Intst hortá-
le hatalmokat. a' tolard Pap-használta a' világ tsele-
gedet-et Királyok Királyára lett, a' midőn a' Stus V.
a' inflamat a' Képek Jelö-Birtsájának Salhatatlannak ki-
le-lenni magát, a' h. ölhet és elevenithetis. Voltak
majd olyanokis kiket a' Lelkeket is tudtak jo-
ra tsoltak. Ert a' pokolra száll itották a' mert a' meny-
repitették. Innen lett a' mondás a' Közép időbe Rex ego
sum Regum Lex mea maxima Legum. Tyrannis rálta-
pog soha sem volt a' nyomni Armadajok. Egy pem-
nával annyit tettek mint a' leg nagyobb Ladorno he-
lyet. Országokat forgattak fel, Királyokat vettek le-
ültettek a' Tronusokra. Világokat osztottak ki a' Királyok kö-
még a' Reformas által olyant nyillat a' Patriarchamak ol-
dala k. még a' leg kivebb Gyermekeinek is millyen a'
Portugallus, Spanyol, Frantzia, Austria, nem volt kedvek
tovább egy illyen Papot uralni vagy mint az elő.
A' Philosophicus Tisperitus ert a' jelenést nem hagyhatta
környezet. Okát keresi h. állott elé, ezt a' Tudo bizodalom
mi emelte Arnyira? It meg most ezek a' költsöjében
nértük ert a' nagy Oriást, a' mitől jelyebb emlitsét hag-
mind igazod a' Historia a' fogja bizonyitani. Most
hát elébb lassuk: Ebb a' szakaszban mi Isten a' Kő Püspök
emelték is: Kövi Isten emlitsük s' hányan voltak mind
edig a' Kő Püspökök is arok kört kit a' nevere desebbek.

1, Ami az Kő Püspök illeti mellyek a' Kő Püs-

Mi Isten a' Kő Püspök emelték a' Kő Püspök-
ök a' Suprematusra.

pöket emelték:

a:) A' helybeli és egyéb Ő nyúl állások nagyra
vo: rálták, a' minthogy a' Városok rangja szolgált ar-
ra h. ez v. ama Püspök Metropolita v. Patriarcha lehes-
sen; úgy itis a' Romaról való Prejudicium a' világ
fejének szolgált arra h. a Püspökjei mindenek felett
valonak tartsák Romát s' Szolta volt a' világ h. a'
maga Approyanak nevére; new tudva hát h. a' leme-
lövő Püspök is ezzé jütött h. ő hol vagyon, várra
a' tevely gondolatra ment h. ő is a' t. világ Jezsi
repraesentalya ugy nyiul az előtt a' Város pallé-
zott Világ Feje lehetett.

b:) Segitette a' rangját az h. hamarabb lett gaz-
dagabb mint más Püspökök. Más a' Ut szarba jövés
Delnével jószágainal s' halladott volt masokat. Jolyt
a' Tanto Romába mindenfelöl. a' leg gazdagabb em-
berek töltötték oda a' tik gazdag oltárokat adtak az Ele-
nak. Innen midőn Damasus Püspöknek egy Consul lett volna
egyszer ebeden a' tik Keresztenyje szeretett volna a' Püs-
pök lenni. ezt fitette a' Consul ő jó szivel lenne ha olyan
pompai asztalt tarthatna mint a' Kő Püspök. ezt ő kár-
ba tartanem minden Püspök provinciaba volt a' Kő Püspök
jószága, Siciliaba, Hispaniaba, Africaba sőt meg Asiat
is a' mellyeket az egy nevezett Defensores Ecla adminis-
tarnak s' Bingham Or. Eccl. L. 3 Cap: 3 s' Sz. Péter ker valo Ur-
teletből a' v. h. kapták elég az h. gazdagok ebar voltak a'
többinél. a' Jószágainal fogva az idegen provinciaba is
volt bé folyása.

c:) A' keven Nobeli Prelatusok vesztek részek hasz-

nált

nálla a Kői Papnak. Az ők jól tudott a zavarba
halászni a Szőlet látójával. A' nikor amarok tzivó
tak, Meletiust vesprelődet a Fő Papot a' felett h. melly
hűtlen igazabb tudományut s a' facti ásfobbá volt
rabb mert a' más meg buktatta. A 4k Szárk egy más ar
ercl a' szuallodásot p: o: így buktatta ő Lob Jathumait uta
a' türes Athanasiust Alexandriaba ar Arianus Eusebius
a' ki Nicomediai Püspöt fejből Constantinapolly, Pat
archa lett volt. Az 5k Szárk a' hires Cyrillusthomust arc
dandriai Patriarcha Theophilus ar Arkadius felsegével
Dexiaval egyűtt fogvan a' dolgot fölli mai ejtet. Va
nemyűfrer e'fele vesprelődest jöttek de mpert a Tiberius
lett lako pap: mert ar apellas vegre oda került. Ezy
ar h. Anastasius előbb Diaconus arultan pű Patriarch
nidön ar Arius pártyan levőtt ellenbe fregerven
gyat hivatalatol ő Szentatol, szentségtelenűl Eltetet
ő a' nidön a' Dafrai lem favorizalna, h. igaz ügy
na a' ő ítélő vegett 341k Romaba ment Julius Papahoz
h. ő is egy Sinatol illetven láttatna el a' dolgát. Mi
hogy Rőb ne felhetett a Jegyveres katonaktol mint
leten ámbar ez az arest ejtett nintha a' Kői Püspö
Tribunálya felsőbb Forum lett volna hű szokás vol
h. ha valahinek perse olyan Synodusba folyt melyb
a' Püspötők ne tereffatnyok voltak mas provincia ana
Püspöje eleibe apellált. a' hol ő mindenkor lett kere
cussia ar, a' kik mai ar előtt második amat ítélted. Ezy
vőbe volt Cyrillusnus is a' maga dolgat az 5k Szárb

Innocentius eleibe. Es szivel el-fogadtál ar illyen
apellatiokat s' ket szárad alatt annyira vittél a' dol-
got hogy ts althatatlan Forum lett Roma.

d.) Kidvevett a' szerentse ennek a' Papnak. Illyriaba
egy Sardica nevű Városba tartott Synodusnak vegrejo
3 1/2 k., a' mely Athanasius ell gyűjtetet vala a' mely-
be az 5k. is 6k. Canonok ereje szerint ő engedet a'
le tett Püspöt h. provocalhat ügyebe a' Kői Püs-
pöre mely annyival többel tett h. 370k. egy Csa sá-
ri Privilegiumot nyert Damasius Kői Püspöt, melly
szerint az Egyen Dioecesserbe ellt vesprelődesektűl
apellalhon maga eleibe botsáthatta. Ezt a' Privile-
giumot arert kapta volt Gratianus Kői Csasártol
h. az a' vésperedet mely Damasius és Ursicinus közt
ket papkört támodott volt le tsendesitheté. Midőn
a' nép Damasius ellen lett volna mind a' ket végres gyű
nevet oda trélozte a' hova vitték ostáv a' Kői Püspö
ket. A' Sardicai Sinat ő volt insalus Synodus és
így mindenekre nézve nem lehetett kötelező a' Canon-
ja. A' Gratianus Privilegiuma pű tsak a' Kői Pá-
triarcha alatt levő Dioecesserűl szollott, nem is
erősíthetett meg igen erőssen a' Kői Püspöket.
Arra egy példa lehet az h. Afficaby egy Aprianus
nevű Fiust le vetvén hivatalából, az apellált
Sozimus eleibe Kőb 417. Zosimus is h. atau köve-
tet küldött Afrikaba és vissza akarta tsalni a'
Fiyturt, és arra való hatalmát a' Nicaei Sinat
végrehajtására fogta, mellyet midőn ő talalnának vis
szairnak az Afrikai Kői Papok Romaba; de mai el-

kor Sorinus ő költ volt a Celestinus vette a Levelet
mint Jungens Püspök. A'Levélbe Irták k. a Ker. Püs-
maltor ne tsalardsággal, és arra ne vigyen hatalmas
a'mire nem is adtak (Bingham Or Eccl. L. 2 C. 3) Atyi-
tsak ugyan nyertek a Ker. Püspökök k. Nyugodalom és
promatussal meg esmértették.

e:) Mikelyt a Világ vette Jövel k. a'rettegés Dolgotte el
Döjtse eleibe Ernél: a'perlekedők k. favorál Lapkassa
kirelkedni kerdette: a Ker. Papok velettek a' compli-
mentset neki. Ez annyi volt mint a' gyenge gyanú
ütörni, majd fel Lapott rajta, és imádtákis magát
p:o: k. a'levely Alexandriai Cyrillus ő burkathassa N.
fost a'Constantinapolyi Patriarcha's réfrekre áll,
kirelkedjél a'Ker. Püspökök Celestinusnak Epestbe k.
Dött Követtyeinek. Epsége Dolgok folyvást jöttek a'mellyek
a'Ker. Püspökök itélete egessen változásba tett, és ők
olyan okosan vitték k. mindenkor annak a'fellebbezés
tel a'mely arután győrött és uralkodo lett. Meg esett
ugyan némelykor k. tudatlanokat k. levén ők is olyk
el vetették a'sulyokat p:o: Sorinus elébb a Pelagius k.
Romanyát jonak itélte. arután Mene itélt. Hon
nifsai a 6t. fzadba karhortatta ezt a'tudományt, k. a'Sz. Ha
romsággh egyik személy szemelyben Dött volna. A'6t. fzadba az Or
Dox a'allen Ct. Honorius Monotheleta volt, de a'világ neuden
sem botránkozott ő ebben. A'sokat ő maradott k. hová jobb
lyamodjanak. Emyire ment volt hát a'Ker. Prolatus ebbe a
Sokasába, k. többnek nézetét mint más Püspökök. Ő ne
gok tapogatozva nyultak a'dologhoz ne k. szembe tűnő
légyen emellett észt. Vigy arrat a'Edvező szem pillantajok
Na egyszer kétszer probajok ő sikkl is, álhatatosok voltak ja
mai

mait ki vi szélében. A'Romához való nagy tisztelet-
a'Sz. Peter Apst Fejedelemsége az evek opinio ojába ő állí-
totta a'Tiberis mellett nevekedő Hierarchiat. Szám a
eretők Püspökök sok ki ez ittt a'majok it jovot hogy ő
tehnitsék a'nevere tsebbeket.

Az első szarba emlitettek S. De a'rendjel k. Evetlez-
tek bizonytalan. az 1o Peter 2t Plinius 3t Clitus a' 4t
Ker Clemens a'kiről vagyon emlékezet a'Filippi be lich-
her küldött levél 43 v. az 5t Anacletus. Evekről a'Pür-
pökökről a'nevelen kivül többet nem tudunk mert
a'mik vollak iratnak harugdagok emmi. Martyrságok
szenvedtek ki ugy holtak meg.

A'majok szárb 10dik emlitetnek, a'kik kort Dikté-
retet ed emet egy Sozer nevü, a'ki az üldözések al-
latt el nyomodott Keresztényeket alamisnával segitet-
te idegen hellyekenis. 1o Victor volt emmek a'szárad
végin Püspök egy igen tsevely Ambitiosus ér, legelső
azok között a'kik más Etlak felett akartak fel emel-
ni magokat. Ki rebesitette volt a'Keleti Etlakot ar-
ezt h. n. wrou napon illettek ő husvétot a'melyen a'Nyugatiak.

A'harmad a'szárad 15. Püspöje volt Romának a'
kik között neveredet Kornelius a'ki Novatianussal vesze-
dett, ha valyon a'Vallástol el-szakattakat bé'kelle penite-
tia tartás nélkül az Etla kebelébe fogadni v. nem. Sárt alli-
totta h. bé'kell venni. Szám kivetessbe hót ő. Ifiuvás is neve-
zetes az ő tsevelységéről, össze veszett Cypriannal a'Carth-
goi Püspökkel, a'Hereticusok ő tereszteléso iránt. Cypri-
anust tanis atyák Anti christusnak nevezte volt azért h.
volt tartotta h. nem volna mi ért vissza tereszteléis ar-
zat a'ki el Hereticus-szaps terghetett volna meg.

A'negyedik szárba volt 16 Papa. 1 Sylvester

neve

neveretes azért h. art erőssítik h. ő keresztelte volna ő
a' N. Constantinusi a' melyért kapta a' Patrimoniumot
Sancti Petri. Ő alatta esett volt a' Niceai Zinat is és némely
Diœcesisekben primátusi nyert. 1. Julius a' liber elsőben ide-
gen Püspök folyamodott h. ügyét láttassa el. ekthan ásius
az Alexandriai Püspök a' pallium volt eleibe és ennek na
gyot nőtt a' Rői Püspök ametorittassa. Liberius Papa
sperentsétlen segéről nevezetes, v. inkább állhatatlansága
ról a' midőn az Ariánusoktól pártyokra állott. Damasus
Papa vesztekedett a' Collegájával Ursi és nyssal és pori
legiumot kapott volt arra Gratianus Császártól h.
az ideigen Diœcesisek vesztekedését igazította.

Az Ötödik Szárba volt 16 Papa. 1 Innocentius neve
zetessé tette magát a' Chrysostomus ügyében midőn ül-
dözött exsecommunicallta, sorinus tudatlanságból a' Pelagi
tudományát helybe hagyta, arulás ügyiratát ő változtatta
N. Leo Papa l. nevezetesebb ebben a' szárad b. igen tudós és ele-
sen szólló ér, sok követségben volt. Attilát elkésen szólásával fog
vette volt. Volt Genserichnél a' Vandalusok királyánál követ-
ségében. Be n nagy szerencsével. Papa hatalmát igen fel
emelte. Ő prodicallott Math. 16:18. levő Sz. Szabéli helyről: Te
Péter vagy és ezen a' kősziklán építem fel az én Sz. Ká
zomat; a' melyet egészen a' Papai hatalomra magyarázott
(lásd Heydegg Hist. Papar XXV. pag. 2.) ezen építem fel: t. magya
Pelagius a' Papa méltóságát az Istentől hozza le a' Kői Sinaihe 4/99 h.

A' hatodik Szárban 13 Papa említtetik. Hormuzdas tagad-
tatik a' Sz. Háromságból egy személy szenvedett volna. – Igen ar-
rogans ér volt. Vica rinsolat neveretik a' pogvni ai alba.

1 Január

1. Januar. erl Theodorik Lothus Király Justinus Császárhoz külde-
dötte követségben, h. a' szám kivetteték Arianusokat hívná
vissza. Ita az oda való Patriarchával egy formaságba
neue adott ülni, hu arra szamára magosabbat tettek 45: nál-
tatni. Mikor a' követségből hazajött volna Theodorik Ra-
vennába a' Tömlöcbe vetette, a' hol gyilkolt. Ebben a' szá-
zadba Vigilius a' 1. szerencsétlenebb volt: tsevely, vad nevű
bessus, és Liberius Sapongo ér, 553 Justinianus Császár hoz-
zálta a' Constantinapolyi Zinatba, harcsa regen gyilkolt
Püspöktől az irásait is. ennek Vigilius szerencsétlen
Lichus mellé állott követnél a' Császárs nullé. szamhi ve-
zésbe küldetett. Onnan vissza hivatott 2 ar utba gyilkolt.
2. Pelagius haragos Bejtőbe Januárra a' Constantinapolyi
Patriarchára l. magát Oecumenicus Püspök nevezte. 1. Ger-
gely ilt neveretes – ő az a' ki leg elsőben servus servorum
Titulusát vette magának. Egy tudós és Politicus ér.
Mauritius Császár követtetett. A' Papi Rend er-
kölcstelenségeit gyenyítette. A' Purgatoriumot Val-
lási tárgyévé tette. Ita vagyon 800 esztendőt alatt 62.
Papák. Igyekezet volt a' tsevelységnél és gyenyességnél
gyakran jegyzeztünk. A' követkerendő szakaszba látunk
körül nagy tsúfot is, a miben vice Isteni is vátnak.
Még egy pont vagyon ebben a' szakaszb a' K. Társaság Hist.
tori ájából is ezen utolyára

IV. A' Synodusokba esett változásokról.

Nem volt egy szakasz is a' K. Társaság Hist. ja-
ban olyan termékeny a' Concilíumokra nézve mint
ez. Ez nincs tsekélyebbek bemutatásával arokat ad-
jul elé' mint hogy az első szakaszba hová tétetnek
legyen ezekről látni. Három dolgot vizsgálni

még

Mik voltak az Oecumenicum Concilium ok? Ezt a gyost Sinatok a Püspökök gyüjtették az egész Keresztenységet repraesentaltak.

Geis arokbol abben a praxisban a Tarsaság Assessorjait be rajzolt.
b, Vanyole neuei voltak a Sinatok ő telintyik.
2, Hard organisacioja, b. gyüjtetett egybe ő b. igazgattak follyasai.
3, Mitsoda esmerők szerettek terintetek nélkül.

Ezek mi a nemes Atheti b. nepes feleb voltak az egy nevezett a Oecumenicum Concilium ok v. orszagos Sinatok. Ezeken ertetnek olyan Sinatok mellyeket a Csaszarok gyüjtöttek a magok birodalmokban minden Püspökeikből össve, s minthogy a Kö birodalom ok Orbis terrarum nevvel neveztetett – innen a bemenő Püspökeik egész Kerület Representansainak tartottak magokat. Nagy volt az ilyen Sinatok pompaja. A Nicaei Sinodban azt mondotta volt Athanasius b. az egész világ be nyeke oda gyült fel. S az ilyen Synodusok tartasara adott alkalmatossagot az a nevezetes egy felől, b. a Provincialis Synodusok tsak a magok Papjaikat ő telerik, de nem a mas Provinciakbeliekét, a mint b. az egész Statust ő telerintette egy tellel b. minden bemenő Püspök ő jelenjenek: más felől azt tartották b. mentől többen gyülnek egybe annal valhatatlanabb a Synodus, a mit az ilyen gyülekezetben mindenkor a Vallas dolga volt, be nem b. ő történt neka b. a bemenő tett Törvenyeket nem mindenek altal be venni; in nem mint b. nem volt bizonyos ő telerő erejek, nem is a tartok Orszagos Sinatnak nevezni – Innen nemelyek több mások kevesebb orszagos Sinatokat szamlálnak. Ők tartanak kivalt leppen.

Mikor ez b. folyt a Nyceai Sinat. 325ben

Constantinopolt kivantak, a leg elsö volt: Bythiniaban Nicaeaban folyt egész tudosban gyülekezet, a hatodik Sinat Khrysostomus volt a praesese. 315 Püspök volt jelen

X elsö a Nicaei Sinat 325te. Ez a leg elsö Oecumenicum Concilium. Maga Constantinus Csaszar parantsolta a volt a birodalmaban levő Püspök ő b. Bythiniának b. Nicea nevű városába gyülnek fel a Csaszari Residentiaban levő nagy palotaba. Össve hivatta volt Junius vegen. Folyt Augustus vegeig uralkodasanak 20ik esztendejeben. 318 Püspök volt jelen benne. A Cordubai Püspök Hosius volt benne a Praesidens.

Maga

Maga a Csaszar nyitotta ő a gyülest egy rövid oratioval, melyben a Papokat az egyességre intette, fajlalta b. olyan ő hasonlast vagyon az A. Sz. E. Harba, ek elsö a mi folyt, volt az Arius dolga, a ki maga jelen volt, es tiresen vetette Eddett az Isten Athanasiussal a Fia Istenéről. Et végre a ki b. egy allatu a Fia s az Atyaval es Arius szandekat elüldözték. Et masodik a mi ek folyt, Meletius Pyler dolga a ki Pyler levén a Püspöki tiszteletessegebe ártotta volt magat, ordinalt, absolvalt az Aresi ő pirongattal es ő parancsolvan b. többször e fellebe ne avatkozna magat. Et harmadik volt a Arius ket megillete. Végeztetett b. Vasar napo innepelyet, a Tavaszi Aequinoctium utan elsö holb tölten, valo vasar napon, es ha a holb tölte Vasar napra esnek a Nyul b. napal illyet ő arultan. Ered voltak a nevezetesebb Articulusok. El forditt volt a Nötelenseges bemenő de Papnak tus ellen allott. A Novatus ügyebeni b. ne legyen az el esettek olyan tenemy ő kedveztetö. Arutan el bontott a Sr. Lelk Istenségéről, s Konstantin egy pompas bált adott a Papoknak el bocsatotta. Ez actakat ő minden felöl ki publicaltatta.

Mikor ez b. folyt a Nyceai Sinat. 325ben

Ki a Constantinapolyi elsö Sinat 381be.

Ki a Constantinapolyi elsö Sinat 381be Theodosius Csaszar Birodalmaban az Ecta Fundamentomat helyre alkarván allitani, össve hivatta Constantinapolyba a Püspökeket, a kik Papanak mindenek ő terdelnek nellül. Ix volt 150 Püspök jelen. Sok volt a Presidens; elsö volt az Antiochiai Meletius a ki ő holt a Sinat terdeken. Azutan a Nazianzusi Gergely Constantinapolyi Patriarcha. A Mathedonius Tudomanya volt a Neveretesebb a mi el fordult ki a Sr. Lelek Istenségét tagadta, s az Ujna Creaturak tartotta, ainban tökeletesebbnek, mint Hivelet, v. mint

Ez

Arius jelen volt a Sinatok meg allitthatik e hogy a Fiu egy allatu az Atyaval Arius szandekat ellene Macedonius Pnevmatis meg gallhak hogy mind püspök ordinalt absolvalt Végeztetett hogy a Husvetor a Tavaszi Aequinoctium utan elsö hold tölten valo vasarnapon innepelyek s ha hold tölte vasarnapra esnek ilyek meg egy vasarnappal arultan. Constantinus által adott a papoknak.

Ső orejél; egy Sorral ar Atyával egy állatunak ő tartattá-
mint már terentéstől. Azért a Nicea Sinatnál minden vegy-
Seit ugya gerősitették, kivált a Symbolumol, s el-vegyerték a
Sz. Lelekről l. ar Atyától Szár marót, a Sinval l ar Atya-
val egyaranti tisztelettel. Sz állitlatók g aris l. a Constantin-
poly. Püspök a Ről utan vagyon nyájak, minthogy Constan-
tinapoly ujj Roma. Er utan a Synodus utan ave Arianusok
katalmának vege lett Nkeleten sok volt a vegre keres az
Sinatow a Constantinapoly Püspök Segért l. ő nyerhesse a
Jj karmadik ar Ephesi első Sinat 431be Ez ar Sjabb Ke-
Dosius Csaszár hivatta össve Calcedonum Papa Leo sege a
nek Nestorius g fő Ördöge volt, ő kezdé ki ar ő ügyében szolga-
jon. A Gyulei Napja volt teve Pünkösd Napjara 7d Junii. A
Csaszári Commissarius jelent g Irenaeus ei Candidius. Er kore
volt egy sereg Katonát is l. Legyen a Sinatnak. Nicea bir-
ta a Csaszár l. pro Sidalyon. Leg hamarább g jelent Nest
a kiről volt a Sinat. Melyjő ar Alexandriai Cyrillus is egy Ha
pol Aegyptusi Püspökökkel, a kik mind velle tartottak
Az Ephesi Püspökkel Memnonnal Romába küldötték a
Püspöki Deputatusi. Cyrillus pro Sideal is praegatta l.
Kerdjek el a Sinatol. Nestor keri a Csaszári Commissariust h
Esszellesse el kerdetlésit mig Januarius az Antiochiai Pat-
archa g értenek a Keleti ekkel s oloss orszagbol is némi
lyekkel. keri a Commissarius l. vegyen mentő ű alatja el kerde
ni az első sessiot Junii ujnak 22d napjaig. A Cs. Commis
protestált. A Biblia ott volt az Atyak közepen, maji
pedre tolytak ü sok Actakkal melyek Nestorius ellen es
mellette voltak. Ki talyák Nestort l. Fremellyesen jelen
jék

jék g; Ő ar allassert közé bé menni ű akart s per ő
venni mint Hereticust condemnályák. A végzést el-
mi Atyák a Csaszárhoz a melyet kapott a Csaszári Cassa
rius. Azonb g ér kerned a vart Püspökök 24 Junii-
erett a dolgot g kezdi Candidius, kinek gyülés tart-
nak, Cyrillus ér Memnonnak kereti tályak. Ők jeli
tartották a gyülésket De a Ki Papa Követtyei a Gy-
illus vegre sétkelybe hagyák ér Nestor Cikm kivetése
ülből, a hol g ü hol azért l. ar erősitte l. Maria
Ini ű sülhetlető ha stat ért.

A Calcedoni Sinat.

Sj Negyedik a Calcedoni Sinat 451be. Ez Martia-
nus a Keleti Csaszár hivatta össve Leo Papanak kére-
sére. Sulcheria volt ar ügy Martianusnak Felesége
a ki Leo Papát ű mind nellül gyülöle ér ezért arért a
Synodus gyüjtését g nyerhette. Nicea volt ebb hatá-
rozva De jelven a Bothusok kiüldetésétől Calcedonba ki-
tettek által. 630 Püspök volt jelen, Leonak pedig 4
Követtye- a Csaszár 4 Status Consiliariusokat küldött
Commissusok a kik a Csaszár nevében praesidealjanak.
Legtöbb ülnek a Csaszári Commissusok, Memnon a Ki-
pa követtye. A többi dolgok: Dioscurus le vetétik
Püspökségből arért, h. Eutiches mellett Sinatol gyüjtött
volt, ki ötet Orthodoxusnak declaralta. Eutichesnek elé
vették az ügyét a ki Leo Papa elébe ment h. Legyen
rajta. Leo egyet értett ellene Flaviannal a Constanti-
napolyi Patriarchával ki most a Calcedoni Sinatban
kereti tályát, ment ort tanitotta h. a Krisztusban egy
termeszet vagyon a mely compositum ort Isten és

ér

A Constanty Linat.

eri termésből. Miko a 6k. Sessio volt maga a Cs. Sfrai
Cs. Sfrainéi ő jelenték. Itt a lett a végrésbi mét l. a Consta
tinapoly. Püspök egy rangu legyen a Rómval. Elegel
lesi által a Leo Deputatussai instáll maga Leo is a'll
nyerett l. erst a végrest változtatnai gide a Consil
mentnél egyebet sem mit nyert. Ennek a' 3dmatnak
vagyon 38 Canonja sok gele dolgokal sokon.

Es Ötödik a' Constantinapoly. Sinat 553 Zbe Erl Ju
stinianus Cs. Sfrai hivatta egybe a' kis' Vallás' dolgai
sserette magát bele' adatni nagy Theologusnak tart
magát. Ebben vigilius a Ro. Papa sok jelé tan torgo
A leg neveretesebb dolog l. 3g hol. Püspök, a' kik
mai Synodusok Orthodoxnak itéltetnek mind
szeretirattattak mintha valami Nestorianismus le
volna: az Edessai Ibas, a' Cyrusi Theodorus és
Mopchvesti Theodor munkajai melyek hivatnak Tri
Capitula. Vigilius felvén Instinianus Cs. Sfrától
condemnalta a' felyebb emlitett szerzök munkait. az
utánn felvén a' Keleti Püspökök, revocalták, és igy
ez a' 5dik valosagyal semmit sem vegzett. Brofi
volt bennc a' Constantinapolyi ujj Patriarchak
tyehis.

b:) Mai nemc-is vole a' 5matok melyek a' Patri
chai relatiobol lehet gyüjteni. Minden Patriarcha
a' Püspökjeit valamennyin vohak a' tere alatt le
ideesitésben össve hivhatta. De is sok Patriarchak
Püspökjei jelenlét s' ei hivatott az olyan urdali Syn
Dusnak a' Provinciaiakhoz lepés, a' mely gyakran sok
volt lenni nemelyek egy Provinciaba 3 4 Synodusok Eltsén.

c:) A' Nemzeti Synodusok idmél mái nemnek a'
mellyek Galliaba Hispaniaba a' Francusok Gothusok bé
ütesek utánn tartattatnak s' ezek a' Franco Gallus Hispa
nyol 5matok tárgyán igen gyakran voltak a' Poli
ticumbol és inkább lelkiismeretre Dictatt nevezni mint
ott mi hat Papok sem külső erőt jelentenek.

d:) Emlitetik még egy Neme a' Synodusok a' Kny
Atyánál Synodi, mellyenn. Ez onnan lett l. sok
Idegen Püspök mutatotta Constantinapolyba v.
azért l. valami factiok el-füssenek v. azért l. magok
at gyakran gyakran történik l. valami Ec
clesiai Dologh fel-sultek, illyenkor, mellyek Synodusnak
kellett volna el gyaritani, l. olyan processus ne
legyen belölle a' fiattegek. a' commodumert v. nehá
politicabol a' varoshoz levő idegen Püspök Ötet össve
hivták s' a' dolgot el-fejtették. és udvarnal sokszor
kasnáti ez ment a' mit neve a' magja neve alatt akart
ki vinni az illyen kari Synodussal ki vitetett

2. A' mi az Organisationjait illeti ezeknek a' Sy
nodusoknak l. gyüjtőkről egyebet és l. igazitatok
folyasok? — A' Nyomtatásból annyit tudunk
l. össve hivatta Törvenyesen a' Provincialis Synod
Duss a' Provincialis Püspök jelentvén magát a' fel
sőbbeknél. Nemelyek a' több Diœcesisekből maga a'
Patriarcha. Az egész birodalombeli Püspökök pe
a' Cs. Sfrától. Semmelen l. Nazianzi lehet az l. ur
Orszagos Synodusokat a' Ro. Püspök össve hivatta.

Mik voltak a' Mussimus tartott 5matok.

Hogy volt Organisalva a' Synodus?

A' Hi-

A' hivatalos Tovelek nehezek a' Cs. fiaráról küldötteknek Szíjjel, nellyek közül némellyek még mai napig vagyon el lenleröl mutatnak. Sőt az akkori Törvényt bizonyítanak valla h. más az Uralkodóra kivül öszve ne hívhatta. A Praesidiumot a' mi illeti v. a' Fiairól magára vitte v. a' királyi Officialisok v. olyan arra ki neveret Püspök. A' Ki Püspök t. többiről a praesideálót az Ország Sinatolt. A' Fiairól ünnepi vigyázatnak arra h. a' rangosabb Püspökről legyen Praesidens, tsak a Caledoni Sinatt az a' hol a' Szent Lantinus praesideáltanak. De ha a' Praesidiumon az elsőhely is az egész Disceptioja életiről, egy sokaság egy Oecumenicum Concilium nem praesidealt a' Püspök hanem a' Officialis; a' Officialisokat jegyrendelte az Udvar — Mindenkor Instructiot adott a' Tanácsba melly szerint a' rend, szendesség és tanulás, a' sabadi dolgok el-végzésével foglalatoskodjanak; a' Cs. fiai Officialis tsak t. többet tett. Ha a' dolgok rendesen folytak, akkor az Udvari Papok helyben hagyták, ha nem tetszett a' Fiai Officialisok a' Bonafidet akkor veszekedésre tsak veresedésre is ment a' dolog; vagy mikor Viktare Drachiummal tellett a' Sz. burgosságot mesterkedni.

A' Veszekedésnek egy példáját bizonyítya az Efesusi első Sinat +431ben. a' hol a' dolog annyira ment h. Candidian a' Comissarius azt a' relatiot tette egy levelében az Udvarnak h. az Ördög tsetsetől a' Sz. Atyákba bújt; mert neve akarják egymást gyérteni. A' Veresedésnek hagyták emlekezetét +449ben a' Masodik Efesusi Sinatt a' melyben Dioscorus az Alexandriai Patriarcha praesideált a' Sz.

a' Sz. patrocinálta Eutichese. Ámmint a' Diosc. ennek részére állottak, ki akarván terjedni: Akkorát a' Sz. a' termesztetből bejelentt a' Jesusról Eutichan gyakadat; Flavianus a' Sz. egy volt a' vádolók közül hivatalából tetszik. Némellyek látván ezt a' Dioscorus indulatokhoz dásat szegény Flemenyeis kérték h. ne tselekedjék azt Dioscorus garagsit be hívén egy tsapat vitéz Barátot és egy nehány Katonát fegyverrel kísérni. A Sz. h. mindjárt subscribálják az ítéletet. A' Ker. Püspök ellenvágtak. Meg bátorítván magokat a Sz. a latrat subscribalni — kérte kérül a Bolog: a' Sz. Atyák egy más hajába akadnak és tépelődnek — A' szegény Flavianus a' Constantinapoly: Patriarchat halálra vették. Egy végrendelet be a Sz. Sinal a' burgosság mellett. mint egy 130 Püspök volt ottis jelen. Ert nemis lehetett volna, de tsak egy mint a' bekelt látta a' bilák verekedését az az távulrol. Polgár történt h. a' l. nagyobb igazságtalanságok folytak; kivált mikor Vallás tárgyai folytak; ámegis nagy tekintetek volt arra a' Sinatt.

Ezek lássuk hát mai meg nyerésre azt a' nagy tekintetet nékiek. — Magok a' Püspökök el követtek mindent h. az erővel el hitethessék h. valamit végrendeljenek azt a' Sz. Lélek ihgyirattya. Innen a' végrest Eredetét rendszerént a' volt: Spiritus Sanctus processusát hoz tét még az Udvarnál az Eclesiai dolgokat a' Fejjel. Ehez a' Sz. Lélek

Mi adott anctoritást a' Canonot.

Dicté

Dictálásához kovás járult a' Cs. Szabad. Confirmatio
nellyel a Kir. Püspök örömmel jelenettel volna ki szüv
tani: kolott sokszor gyötrettek k. a' Provinciális Synodu-
sok Actáit a confirmáltatás végett a' Metropolitához az usualis
Doktat k. annal több fogyatkozással egy egy. Az usualis
Conditionalok pedig minden ekor confirmáltatni kellett
vagynak még mais sok olyan Levelek melyekkel a' Synod
Dus tari k. a' végrehajtás egy Confirmationis rescri-
ptumma el nyerte ég a' Cs. Szabad. Némelyek elébb a'
Cs. Szabad egy Commissiot rendelt ki ég vizsgáltatta a' Sz.
Sinod Actáit s azokat approbálta; sőha pedig a Patri-
archa v. Kir. Püspök Confirmatiojára szükség nem volt
el küldetni azokat a' Patriarchahoz az Actákat hogy
confirmálhyák, igy történt pedig a' Calendarium Sinai rá
részével is, el küldetik a Kir. Püspökhöz, minthogy ott
jelen nem volt, hogy subscribálhya ne hogy majd protestál
jon k. semmit nem küldtek; mindenek felett pedig
az Uralkodó Confirmatioja adott Auctoritás. Hogy
tehették pedig olyan könnyűségesse arra k. többet tett a' Ci-
nodus össze szedése a' mely a' 4ik Szabad. fogva kezdődött

Hogy ellett a' Gyüjtése. — Minden Synodus Proto
collumot vitet, a' melybe minden minden az ojnojál
improtocollálták; mikor vége lett a' Gyülésnek a' jelen
levő Püspökök mind subscribálták; s az a' Püspök a' kinek
Dioecesisébe folyt a' Synodus el tétette az Archivumba.
Sőt az elsőbb Synodusokba szükség exquirálták a' Pro
tocollumot és egy egy Exemplart adtak a' jelen levő

Püspök

Püspök alatt k. hazavigyék s tegyék be őkis a ma-
gok Archivumokba; arról minden ekor tartott a Syno-
dust minden Püspök maga, egy vagy némelyek több Ko-
tariust magával k. plenarie leiratásáért az Actakot
Némely Diaconus v. Skytes inter otia abból a' nagy
Corpusból mely az Archivumba volt kiskedte azo-
kat melyek never elsőbbek voltak és az akko-
időben igen kedves dolog volt.

A' mi az érdemét nézi ezeknek a' Collectionak:

a: Lehet gyanitani k. hogy egy formák voltak ezek
a' gyüjtemények minden Ecclesiánál: A egy inkább v. több
vagy kevesebb volt mint a' másiknál, a' minthogy egyik
Püspök többet v. kevesebbet jelent ég a' Synodusnak mint
a' másik, vagy az Actákat egyik ember egy egy a'
másiknál másképp ekthette a' mint a Notarius ott kü-
zül ki többet ki kevesebbet excerpált ki jobb ki rosszabb

b: Egy kár sok hibák nemely kor írástudatlan Dy-
segetésből estek az Actákba, kivált az Extractusok-
ban. Az ékes ég rontásra vagyon példa a' Niceai
Sinak utáni valami idő. Sőzinus Kir. Papa így kezd
vén a' Niceai Sinatus Actát, a' mi az Actákba nem volt k.
hatalma volna az idegenek pereit revideálni, a'
mely ennenni következtében k. nemely Püspök sok
jegyzeteket ki Notariusok által a' nit mellé elvol. Má-
sok még mentek az utan ég rontották az Actákat.
a' Compilatio ki tudatott mikelyt az Originale
Protocollumot össze vetették. Azutan k. ékes

ne essék

ne eſik ǵ ellettek a Notar. iſkolat k. bona fide
irnak' minden t. A' Sem Jolat lett – Diosem uſz
conviucalt 42 1/2 k. még ſante Seſſione ǵ vegh
gotte legyen a' Sinat Aetait.

Cſak ezuttal ſzedi rendje' volt: A' 4-es S-t Szárb
Chronologice rendre menetek az eſtendőt ſzerent a' m
eſek a' Synodusok. A' 2-t Szárba ǵ Syſtematice az az a'
Materiak ſzerent. p:o: jel tetek Titulusnak De Epiſcopi
és valamit találtak a' Püſpökről alá, mellyik eſtendő
be alá, Normalis alá, Oſtrajer Sinat vegyeſeben m
ar alá a' Titulus alá irtak. A' Kelte ki tetek a' Synodus
nevét.

Illyen neveretes ǵyüjtemény vagyon hárum:

a') A' Leg regibb ǵyüjtemény Codex Canonum Ecclesiae v. Codex Caledonicus. Neve arrol neveztetik Caledoniai Könyvnek mintha ott készitettek volna, mely már az előtt jovai gyott. hu a' Caledoniai Sinatbol mai Canonokat kivonak el belőlle. Vagyon abba a' Gyüjtemenybe 207. Canon melyek külön külömbféle Synodusokba készitettek. Nem tudatik az idejei bizonyos ennek a' Gyüjtemenynek; vagy a' 4-ik Szárnak a' végén v. az 5-ik az elein eſett. Ennek a' Gyüjtemenynek olyan nagy volt a' becſe k. az Apostolra a' Syn nod vele a' Biblia mellé tették. I. Innocentius Pápajábe nagy becſe volt mai ennek. A' Kor Ecclaj Collectio Canonicorum hirdetik k. a' Deák Ecclaj levő ugyabb Gyüjtemenyektől ǵ külön böröſſek. Meg lehet kapni ezt a Gyüjtemenyt Istvan Uramnál igen trim alatt: Nov

A' Canonok Syſtemajinak Gyüjteſei között melyiket a' neveretlebbek?

Collectio Conciliorum. Paris. 1638. Hardouini. Jandl Uraimnál Collectio Conciliorum Regia maxima sive Acta Conciliorum et Epiſtolae decretales ac Conſtitutiones Summorum Pontificum Graece et latine Tom 12 Paris. 1715 in folio. Ugyabb illyen trim alatt: Sacrae Canonum nova et ampliſſima Collectio ſed ultra recenſita a Johanne Dominico Manſi. Florentiae. Tom 28. 1759 – 1785 in folio.

Codex Dyonisianus. Neveretlik a' Kis Jiny Dienerről, a' ki Barát de mégis tudos ember es Romaba Abbas volt. 533 tajan ki ſiritett egy Gyüjtemenyt a' melyben öſſze ſzedte Syricius Papatol 2-ik Anaſtaſius Papaig az az a' 4-ik Szárd végitől az 5-ik végig ell Papalis Decretumait. ez Africai Canonokat, a' mellett a' régi Gyüjtemenyt ujra fordittatta, ſzerez egy uyi re végit a' Codex Dionyſianust, mellyet ǵ lehet kapni abban a' Gyüjtemenyben melly Romaba az 8-ik Sextus Papa parancſolattya ara készült, s' minthatok a' Canonok ǵ találtatnak ebben mellyek ki a' Kor ek. dr. Ehaz tözerött ismer. Illyen trim alatt: Concilia Gralia Edita Tom 4. Roma 1608. in folio. De neveretlebbé lett ez a' Diener az altal k. a' Xtus ſol valo fram találás ki hirta a' midőn az előtt v. az Olympiai Jatekrol, v. a' Roma epitteteſetől v. a' Dioeletianus üldözéſétől fogva fram lattanak. Tel tette k. a' Xtus a' 1149-ik Olympiajanak 4-ik, e tugutsus Cſaſzárnak 413 eſtendejében jületett volna. Calvinus ez Scaliger ǵ mutattak ugyan k. eſtendővel leg alább ki bárnek; de mégis

Aera Martyrum

Hardouin Jesuita mh. 1729. A' Plinius Nat. Hist. ej a Virgil Georgikáról mellyik Classicus Auctorokat ajánlja ezek közzöl ide barátsi meghajnak hittlam

nái az egész Könyvet ő'vette Serar Ara Dionysiana. S

Ő'sök Antiochiai Jánost vették Nevére Scholasti

az első, a ki a Szent Irást Systematice kezdte egybe a Con

linumok végrészeit a Materiákhoz szerezni, 's ezek a Neveze

lebb Gyüjteményeket. P.O. Romaiak, Africaiak, Spanyol Ö

Ezeket a Gyüjteményeket Hozzálátás effectumok volt. Leg

bet nyert volt a Scholasticus Jánosi Gyüjteménynek m

ant még Justinianus Császár is egy Rescriptumával

Emeri Ecclesiae Törvényekbe. A Caledoni Könyvet minth

Organikkal nyomtatták. A Dionysiana igenis terjedett; de

hogy. nem lehet ki nyomozni.

Ebből a Gyüjteményes Szerzetből folyt:

1, Össze Zavarodása az Ecclesiastica Systemának a Püspöke

és sok Ollyanokat ki hozása mellyek birományos helyeket Ő

nyúl állásokhoz időkhöz voltak alkalmaztatva; mert m

k. a sok féle Synodusok Excerptumai voltak, az ily

Gyüjteményekből minden tekintet Auctoritást nyertek, neve

va lásztokkal ő az erők k. mi az a mi tsak ölés ill

hetné, 's mindhogy a Gyüjteményben voltak minden

lerték és így ollyanok is kik Törvényes Törvényekké mely

a Gyüjtemény előtt nem voltak arok ki tsak egy Tar

provinciákhoz tartoztak.

2, sőt Diener Collectioja emelte a Pápák hatalmát, m

hogy ő a Gyüjteményében Pápák Leveleiből nett ki, 's arok

Synodusok Ecclesiastica Canonjaival párhuzamba is tudták

ek alkori Világ nem nette azt, sőtt mindjárt ki fog kitsöl

következni. A mint sőtt vette volna magát a Világ

a Pá

a Pápák Leveleinek a többivel egy forma tekintetet

és Ecclesiasticis lett. Mi hibát vettek sőtt a Pápák k. avagy

Decretumaik Leveleik Ecclesiasticus annyit Decretalokat

a mennyi titkos rejtek 's a mint a K. Péter székének

Környül állásai Ő'ket tanítják; ezek titkok Dicendi. Ilyen

nagy Revolutiót okozott a Canonok Gyüjteményének

Terjedése. A Hist Diener a Hierarchiának egy Főhelyét

fáradta ki a Codexibe. Ezek a Társaság Historiájának

Ebbe a Szakaszba vegyék. Már a K Vallás Historiája

Szükséges ismerni hogy az egyik Tagyon Historiának.

II., A K. Vallás Historiája.

Mennyit változott légyen a K Társaság a 4ik Szá-

zadtól fogva a 8ikig látuk; a Vallás ennyi változásokon Ke-

resztül le nem esett volt k. a mennyi együgyüségében 's maradjon

immed a benne esett változásokat ne tekintsünk

1, ek Dogmatica Tekintetben esett változásokat tekintsük 's.

2, a Vallás Külső és Belső Constitutioját.

3, az Erdemességek Historiáját beszéljük elő.

1, a mi a Külső Dogmatica tekintetben esett változásokat illeti semmi lényeges változás esett benne a Pápa által mellyet ebben a Periodusban ki vitték, a mellyet inkább inkább nevelltek k. a régi együgyüségét el ne vesztvén semmi lényeges lehessen. A K Cathedrának politicai fontosságot tettek arra. Mikép a N. Constantin a Keletnek hagyta abban igyekezett hozzája való szeretetét 's mutatni k. az Dogmatica tekintetet pompásabbá tegye. Míg a Spanyol együgyüségét tartotta a K Vallásnak ebben a' pontban semmi

A Templomok mitsoda pompára jöttek?

különbség

különbség nem tartozott, most már h. a' Pogányokhoz hasonlóknak Constantinus pompás Templomokat építtetett melyben a' Keresztyénség Császárok ürtül egy más Hogy a' Templom helyek ez a' vélekedés ő erőssedett és h. az Ur előtt az annál kedvesebb mutat pénzesebb; sőt h. az Ur. a' pompás Palotákban lakott mutat hitték. A' Templomok építtetésre való költség a' leg kedvesebb dolognak tartatott az Ur előtt. De hortak már az Ur tiszteletére h. a' Templomokban ő Kolyós, térdeken ugrandnak be. Magok a' Királyok is midőn be mentek Királyi öltözeiket az Ajtónál le tették és fegyveres kiséröket kinn hagyták. Mintha el hitették volt a' nép magával h. az Ur a' Templomokban leg bizonyosabben ő hallgatja a' Könyörgéseket, magok a' Gazdagok egész ejtzakákat töltöttek bennek h. a' nép inkább ő gyö nettessék kegyességekért. Ebből, h. az Ind különös jelen létet hitték a' Templomokban be ugrani a' Jus Asyli avagy szerent akit üldöztek nyomattatott a' Templomokban találhatták ingyen le fogdatott: de ebből arantan a' Civilis Törvények ő gyengülése következett, mert a' leg nagyobb Gonosztévők ha a' Törvény szinte halálra büntették be fogattak a' Templomok. De ugrani a' Templomokban való temetkezésig. Annyira meg továbbmentek, azt gondolták h. bum a' Templomok sokat segítenek h. jem a' halottakat oda temetni kezdettek, hogy a' Templom szentsége egy bizonyos ki terjedésben a' körülötte levő helyeket szentté tészi. Innen a' szentelés

mellett

mellett való temetkezés, mely már ő vagy az Oltároknál. Később ő engedtetett oszlan h. az Utakban a' Templom pitvarába temetkezzenek. A' Clerus pedig bányára kapott. Az ilyen kr. főből drágán a' hogyan egy egy sírnak való helyet. A' Szentek' Templomokba is engedtek, de igen sok pénzért. Mitgyen volt a' külső tiszteletet abból ő lehet látni. h. a' Templom olyan szent volt, annyival inkább az olyan dolgot mellyet az Ur tiszteletében tettek ő kr. Bánnak, a' Könyörgésnek. A' Temetkezés a' lett h. a' mint volt a' külső szentség a' szerént tisztességesebb a' belső.

A' Sacramentomok ki szolgáltatása is sok pompa jött be. Még a' Kenyér bor ő szenteltetett gyakorlan öszve keletgetett a' Nép a' Papjával. A' Templomban Gyertyákat gyüjtottak, tömjénezted. Már a' kereszt az Oltárokra be ültetett volt. Keresztelő edények voltak a' Templomokba sőt Kádak mellyek Baptisterium nak nevezettek. A' Papok különös öltözettel voltak p: o: midőn könyörgésre gyűltek fel az Amar. innen vették fel. A' Püspökök palástyok volt. Dingh. Or. Eccl. Lib. Cap. 8 11.) sőt ezer évekig szarvakat ő el olvastanak a' Bibliából egy részt azt magyarázták, egyik énekelnek már most több let a' Szerémsa a' 4. és 5. Psalt egy egy kellyel a' Bibliából kivettek minden Vasárnapon sőt a' Nagyböjtön minden Napon egy egy Homiliát v. Praedicatiot tartottak volta ő a' püspök-

ök

A' Sacramentomok kiszolgáltatásához tartozó szertartásoknak egyes részeiről a k. folyt?

köl v. a Bylerek. Az 5ik Szónak a vége felé jő a Püspök naps minden Isi Szolgálatot a Bylenekre kezdetni volni: — De jött a Liturgia az az-birongos könyv gyüjtemenye, az Isi tisztelethez tartozott rendivel együtt, ezt Isi tételes rendit az első Szerzödött a Püspökök sabtál ki, 's a 4ik Szárty be vették a Kappadotriabeli Cesarea Varosa Püspöjenek Liturgiáját a N. Basiliusét 370k ev a Maglandi Ambrosiusét. (Dingh Ot. Ecl. L. 13. C. 5.) Ez Szerzödött Szamara képzelt volt Szaius az Edessai Diaconusnak Szpaniából az ugy nevezett Nazarethi Liturgia volt, 's a Visi Gothusok közöt. A Liturgia szerent az Isi tisztelethen illyen rend volt. Ha prædicallottak v. olvastak a Bibliabol a Püspök v. az olvasó minekelötte hozzá fogtak volna ezt mondotta Pax vobis. A Nép azt felelte Et cum Spiritu tuo. A Diaconus pedig minekelötte az olvasáshoz fogtak volna Jesu Deusságot Szólt azt mondvan: Attendamus Sic Dicit Dominus. Ezt az olvasók az olvasás közben ottan ottan mondották. A Nép minthelyt hallotta a Prophéta nevét v. levelét ki állotta: Deo gratias. 's miután az olvasás nak vége lett ezt mondá. Miután Evangeliumot olvastak az egész nép felköl 's hellyen hellyen mondotta Gloria tibi Domine. Az elsőnyök a nyavalyás egy egy Kispori ablakai, v. kivalagatott k. Szabadi helyet akasztottak azt ugyanis protestáns helyet az olvasásra. Ezeket ugy ezt a Templomból. A Prædicállás, és

hanis szükséges tárgyak voltak. ezt a Püspök felállván el kezdette pax vobis; a nép viszsza et cum Spiritu tuo. el halgatván addig ha bele nem fült mondotta a Nép tsere Dicit felirúl Dixit. Azután a Diaconus felállván azt kiabotta: Ne quis audientium nequis infidelium (Dingh Or. Ecl. L. XI. C. 3.) az az a Catechumenusok menjenek el mert az vatsorájával osztanak. ezt a prædicatio után imádkozással a Catheumenusokért, a penitentiát tartókért és a Sáfárért. A Nép kiabotta: Dne miserere nobis. Vege lévén a Könyörgésnek az az az vatsorája vételnek, a Nép ugy hajtván fejét el fogadta a Papi áldást, azután a Diaconus felállván ezt kiáltotta: Ite jam missa est. 's a Könyörgést Isi tisztelethez, ennek hivtak Misének. De mai életemben nints ma a Catholicus Atyafiaknál, a' kinél azt a' szentelő tréneumoknál lépi mely szerint a Kenyeret és a Bort v. ostyát a Mise Celebrans és vérével változtatják k. lehessen engesztelő áldozat a bünökért. Nem volt mas elég k. reggel és estve könyörög jenek ki be jöttek a Cancionale órák az az: k. mely minden órára könyörgést voltak képzelve, melyeket mondani kellett reggel, délbe, estve, és éjfélkor 's á. E órák a Basiliustól jöttek be. 7. 12. Delutan 3 orakor el mondották a Isi szabot könyörgéseket olyan sebessen a mint tudtak lehetett. Igy Mechanismus jött be az Isi tisztelethe. A Nép sem mit sem gondolt, az

imán

inadvirai Liben elegnek tartotta ha g tette a' magá-
el Vers'polai többet ár Lott mint a' hörgés hörhá-
Lott volna. Egy igy volt az Enekekkel. Arokis igen s
félék voltak, olyanok melyeket minden nap énekelnek,
melyeket kivánnyon Innep napokon, különös alkal-
matosságokon. Mint az Dni Sistelethez vegyék, vagy
énekelik: Gloria Patri filio et Spiritui Sancto. M
tor Ur Vatsoráját öntötték: Gloria in excelsis Deo.
az Hymnus Angelicus. Volt Hymnus Cherubicus: Sa-
ctus, Sanctus, Sanctus Dnus Deus Zebaoth. A' Sér.
Háromsáj tiszteletére arankon énekelték az Alleluj a
De jött volt a' Ven Simeon Enekre: Nunc dimittis Dne
Lervum tuum in pace s: Dnigh Ord Ecl. L. 16. C. III:) A
pires Kemeneczbe vettették ifjak enikre: benedicite óra
opera Dni Dno. A' Szüz Maria Enekre: Magnificat
Anima mea Dnum. A' 6ik Szárb a' Thareni Biskjök N.
enkre bé hozta a' Te Deum Laudamus enekét melyet
mais az ő ön kijelentésére enekelnek. Minden ezek-
rabbá tették az ő tiszteletek. A' Zsinat szennek, a
ezer Kenységekkel adtak idő töltésig de a' sok üresség
maradott. Ezt Segitették Sok jele tseremoniák p: o: a
Processiok mellyek mais be jöttek volt. Az az egy nagyan
g volt t. minden nemzetnek a' maga nyelvén folyt a
ki tiszteletet. A' 4ik Szárb más a' Processiok g voltak. Az
elsö egy a' volt a' mi a' Romaiaknál Lacera ambarvalig

Tavaszra

Tavaszra ki ment a' Clerus v. az Ecta a' helység határára
ahol g kerülték olyvegyek t. az ditöl term eleny ből nyerje-
nek. Elöll vitelek minden tor egy Keresztet, akkor: szól-
tak neveztetek a' Processiok Rogativ, Supplicativ és Litanivi
Litanivált Egy az elö forditot könyörgésis Kyrie Eleison Chris-
te Eleison. Sőt a' Trid szak a' volt a' Processiokbol t. valami
jól nyerjenek az ditöl v. valami vassal el fordittatni, és
mayd többet tartottak volla mint a' könyörgésről p: o:
Chrysostomus idejében t. az Arianusoktol az Is az Otho-
doxiát ő menese ő mayd minden ujsága a' Nepnek Processi-
ok járt. Ez Doxia az a' hogy ott Császárné erüs keresztet
sin általotte arra a' végre. Igy ha valami tapasz, jég
aradás, tüz, ebség, szárazság, had, pestis Processival for-
dítottak el, sőt már sokmanyolly is Ersettek járni p: o:
a' holt Martyrok Sirjaihoz t. omnes sancti hogy magyar
vihessenek Palestinában a' honnan egy egy szent földet vil-
lenek hazajokban t. az minden nyavalyából el üzik
a' 6ik Szárb t. az Innepek g illyek a' mint pompásabb lenne
Processiok ezenel t: i: Melelen a' sok Menybe menetele nap-
jain. Már has Kerdett gyermekségekkel undokittatni a' Vallás.

Az Ur tiszteletnek méltóságát t. magossabra emel-
jék sok Innepeket hozzá be a' mellyek mind nagy pom-
pával illettetnek meg.

a:) Hihetősön a' 7ik Szárb állottak fel ő vönd egész Innepek
a' Karatsony a' Jesus születése ünnepének emlekezetére t: i: a Magya-
rok a' Karatsony nevet ja ragtak az Incarnatio Carnacki
et Meletiek a' Nyugati attal neve egy napon innepel-

let

L. Seraficus Esa 6:2.

L. Nt. Ennek credete ej ora a' volt hozzá egy Arianusoknak C. Poly. Vennék nem volt Zobad ünne gyülni; azért ök reggel ej estve Processioval ének Szoval egybe gyülekvén fel mentek a' Városbol, az hová által sok Orthodoxyok közöttek. — Chrysostomus hozá tsokasitta a Muhamedi Secteket. — innen a Romai ariusi ej be jött vis Prouinkb. Sokaty H. E.

Mi szoba neveztetnek Innepek állittatnak.

tél. N'kelelen az Ur Sz. Szár végén Januariusb. arra tá-
obis arend a' napon innepeltét a' mellyen Nyugato-
ri: i: Xbr. 25-én a' mely Scholás maga is g vagyon ni nálu-
A' Neve Scholát változot elébb volt Festum Nativitatis ar-
tan Festum Epiphaniæ v. Theophaniæ. Ahus g jelen-
nek innepe mert a' Xtus testben akkor jelent g. Anyám a
Epiphaniæ Innep g különbözö tetsik, Annak emlekezésé
illetél g h. a' Csillag akkor tetzett fel mely a' bölcseket a' Xtus
verette ex arcis hivatot Festum Luminarium. a' Magya-
rok hivják Vir-Keresztt Napjának a' Xtus virrel való g
lekesztelkedésének emlékezetére. Az Egyptomi Zsidók a
napon feredtenek s a' Görög Eclaták main vizet szentelnek a
a' Napon a' keresztet az Edénybeu levö vízbeu költsön be
le ütnek, mellyel hintenik a' halgatokat s a' Magyarok
nál egy más Scholás jött-bé t:i: mikor elsöbeu Knyklé tette
a' Pogányokkal elegyesleg voltak; innen a' H. Magyar Je-
Bemel azt rendelték h. a' Papa mindeu ér karáb menjen
el keresztel mondjon valami áldást s tamja kiekkor
ki legyen a' kának Kny a' mely fáradtsága áért adjon
mindeu valami alamisnát. Ert main regher vissik a'
Catholicus Atyafiainál. Az Aitorra fel irják Cl. XII. P.
Clemens Melchior Balthasár. mert azt tartyák h. a' ká-
rom bölcselet v. Királyokat a' kik a' Jesus születésére
mentek volt ugy. hívják.

b:) Ebben a' periodusb. azt az a' Niceai Zinalis 325-
Böl el azis h. a' Husvétot mikor kellenék g illeni t:i: a'

Javasi

Javasi Aquinoctiumot követö Vasár napon ha hold
tölte n ejik arra a' Vasár napra, v. ha arra a' Vasár-
napra esnék Snappal innepellyék tsembai a' Niceai
Zinatnak nagy volt is az Auctori táffa minden
által némely Kinyek, kivált midön az el. ianuar fel-
lyül tereredtek, találhattak, a' kik a' neg. Scholast követ
tik és a' Zsidókkal együtt innepelték g a' Husvéthonapb
14-ik Napján. Onnan az olyanok mint heretici cusolt
tartattak és Quarta Decimanusb. nevezettek. A' Ma-
gyarok neverik Husvétnak mert a' 40 napi böjt
után akkor terdettek elsöben Husb ennik. Ez az Innep
nagy örömbeu játékb mulatságb innepeltetik h. meg a'
Közönis formája is a' volt szurexit Dnus melyre a' más
ait felelte: Verè surrexit et Simoni apparuit. Az ola-
hok náluuk main g tartyák ezt a' Scholás. A' Zsidó
tojás is frokáb vagyon Husvétkor mely frokának azt
az eredetét mondják h. fel álván a' Böjt a' Kinyók kö-
zött, semmi Zsidó, vajas, s tojás, ennivalo nem
volt a' melly Scholás main g vagyon a' Görög Eclatákra, azért
a' melly tojásokat a' hosszu böjtben egybeu gyüjtötték
Husvétbeu nagy örömmel el osztották s jo akaratjok
h. kedvesebb legyen g is kerdették Jesusi. a' melly Scho-
lás osztán g maradott mind a' mai napig.

c:) A' Pünkösti Innepen ebben a' Scholásb jött bé
t:i: a' Pásche Baránynak g étele után 50 Napokat szám
lálnak s az 50-ik Napon áldoztak az Innek a' Mennyei Ab-

Ás

alkai első. Pörögül az 50 hivatik Pentecostsenak és a Magyarok tsinallak belölle Pün kösöt. Az elsőbb Ünnyel ü ssak az 50ik Napot kü mmd az Advend nagy Böjtömben kellő lék mig Christus bé tellyesedik. Jesus igérete és a Sz Lélek ki öntötte az Apolsra a' homan a' Sz. Lélek tiszteletére ünnepelyük. A' Husvettol követő első Vasár nayp hivatott Dominica in albis v. Dominica post albas, mivel a' Vallást tanulok a' kik ő alattab keresztelkedni a' husvét Napjatol fogva Vasárnapig fejér köntöst jártanak arrol a' Vasárnapon nevezik azt le ei ő keresztelkedtek a' homan a' fejér Hét nevezeti. Ezen a' fejér Hét Vasárnapon Christi Szentelt ő a' Kis Püspök az Agnus dei Es mellyek fejér viaszbol készittetnek ei az üdegen buts járó kk, Romaért s' más burgos ereck jó drágán el adattatnak u: m: a' mellyek nagy erejük vagyon, a' Viharokat el ő tartyák, a' tüz erejével olthyák, eg: laborokat tisztességtelen gonosz Lelkektül ürnek s' a' Gyülevész demontiumokat is!!! De erá kesébbi inventumok ezen aszonyra tételik.

A' Martyrok Ünnepe is ebben a' szakasz állatik fel a' mely Pünkösd utáni 2 nappal eshik. Nevezetik Martyrok fültetése Ünnepének, mert mikor a' Vallás ért ő hoztak az Ős sök fültettek az életre. Ezt az Ünnepet a' Kalendariomból ki szokták hagyni egy mással t: i: a' Sz Háromság Ünnepével igy eshetik vala: la a' Martyrok vagy az Ünnepi ritkább lehet a' Sz. Háromság. Ha tehát a' 10ik szárk lehetett Örömségessé s' még is Pünkösd után az első Vasárnap

hivatik Dominica prima post Trinitatis s' mind a' 24ik p. d. Dominicam post Trinitatem Trinitatis Vasárnapot vagy Advent Vasárnapjáig.

Ekkor jött bé az Apros Szentek Ünnepei, arany gyermekek emlékezetére a' kiket Heroden le vagyatott fejüvel k. a' Gyermek Jesus Competitorai léptem a' Királyságba és ezek tartottak a' Martyrok. Innen irja Prudentius i' Vos prima Xti victima, Grex immolatorum tenerum. Ezen a' Napon ő ülegetik a' Gyermekeket Vesszővel az Anyák v. más ok annak emlékezetére k. a' Gyermekek szenvedtek a' Herodes által. A' Maccabeusok emlékezetére is a' 4ik szárk rendelték Ünnepet, a' kik Antiochus Epiphanium Syriai Királynak ellenében fegyvert ragadtak s' Zsidó Nép szabadságát és a' Mosesi törvényt mellette ő tartották. A' Christinusok idejében Julius 8dik Ünnepeltetik ez a' Nap. Az 8dik szárk is hozzátették egy Ünnep a' Jesus Mennybe menetelének emlékezetére mellyet mai is neptünk alatt Hétköznapon. A' régi Zsidaság világ sok bolondságokat vitt végbe ezen a' napon p: o: let Fölét hurtak fel a' Templom nagyságára az egyik ember képét szokták a' más az ördögöt; azt a' mellyik az ördögöt ábrázolta össze rontották és le vették ennek emlékezetére k. más a' Jesus Mennybe menetelekor az ördögnek nincsen semmi hatalma. Ezen a' Napon szokták volt a' Venetusok és Zárbeli szárkok fogva egy gyürüvel el mattyasitani

az Ad

az Adriaticum Tengerét a' III-dik Sándor Papa Bíró tzímábol.
Több Ő"römÿ Jegyes Ünnepeiről nints Ssó emlékezet: Három Ünnepek
pig Sólat voltak, ki vévén a' Tengerlomból jel Szentelése Kapi-
jának ig illését, melyben a' Püspök a' magok jel Szentelések Nap-
jától kezdé ragasztottak ei minden esztendőben a' Tractussal
ig Ünnepeltek. A' 6-dik Szárb pig sós külömb Ünnepet va gasztot-
tak az adig valokhoz p:o: A' Krisz Mária fogadásának
Ünnepét annak emlékezetére h. Gábriel Angyal ig ő"ven
Dertette volt Szűz Máriát egy Fiu magzat iránt való üze-
nettel ei a' Jesusz Annunciationis Mariæ igy kezdett Ün-
neppé lenni. A' Mária menyben menetelének Napjának
ma Nagy Boldog Asszony Napja augusz 15-én A' Mária
tisztulásának is Ünnepe is 6-dik Szárra tétetett h. elsőben a'
mikor ő a' Gyermek Jesust be fogadván mutatta a' Vén Sime-
on ő"nek vendégeskedő sak. Ezekből az Ünnepek be hozásából
ei a' külső Fiu tisztelet Pompai-ból sólat ig lehet magyarázni.

2-dik A' Vallásnak külső és belső Constitutiójából
sok ideák sok tsodálatok tsordultenek be Ifjusi mellyek a'
Vallást ig undorították. Ennyi igaz h. a' Vallás magasabb
lett ebben a' periodusban mint volt, de egyig ű olyan éjü-
letet mint lehetett volna. Már a' 2-dik Szárb egy egy Pallero
zott lett Keresztényé. A' 4-dik Szárb pig Status Vallása lett-
Innen tudor ellen Szemlátar a' Vallásb. A' Püspöktől ig
külömbözletek magokat. A' Ela jövedelmen ig Szaporod-
ván jo Subjectumok letten Papokká; lehetett Valog atus,
nem mint az első Szárádokb a' melyekben akár kiss a' ki
többetske tudat elé állott ig a' mit tudat beszéllett. Most
h. a' tudosokkal elő jel kaphassanak h. a' Papi Rend

méltóságát jelen tarthassák ipar kodni kellett a' Fu-
domanyokb a' Papok. A' első rendü Papok törökt
voltak tudosok, ha kinlen az alsób rendben alkar a'
találkattak a' 4-dik Szárb, a' kik még irni is alig tudtak.
Egy a' Papok tanultságából vagyon sok valtozásnak ok
a' Vallásb, Mert mig a' Vallás ugyanaz leven, a' sok Szem-
lás által külömb propositiokat kortakba elé állottak
a' Püspöktől h. prod. céllyának kivánt az 5-dik Szárb: mel
a' 6-dik n igen akartak azal bujtodni: de n a' Népet ti-
zedétől hu elégen strollásokat mutogattak. Vallás tap-
solok fogadva kik ha a' Püspök két három periodusokkal
mondott kerekkel tapsoltak, láborral tapasztak, mel-
lyet a' Nép-ha n tsekredett contravenialtak a' Püspök.
ek akkor: prodicatiokb volt tsak egy az az a' jo hi-
gen rövideb voltak két három szentely órák tartottak.
Meglehet nérni mint az augusti nus Munkáját ei a'
Chrysostomusét. Sőt hirelkedők a' Templomok leis rejt-
dtak vala által emlékezetben hagyják a' prod. eaok
a' mellyeket külömben az irok elfelejtettenek volna örök-
ké - A' 8-dik Szárb a' tudosokkal evel sem jár a' stottál
magokat hu olyan vegyes rendeléshez elegyedtek melyek
let a' Nép n értett v. ha értettis a' Vallásra n tartoz-
zott p:o: a' Fiu ts Segről, a' Sz. Lélekről, Ar ni es kr
termésetről sat. s bar itt g állott ak volna. De a' Nepet
ingerelték h. ar illyen vegyes rendeléshez vegyen a' Cha-
tedrabol ki alkotak. Igy Arius egy Pelagius ellen
mint nem a' Naalitsak Hai tsiak ellen sat a' mellyek min-

Denkor a' bestrélőnek gyengeségét jelenti a' kire vagy a'
birva h. bestrélgyen a' nő igaz ne tejedvén jöl olyan akkal
mellyekel ha talám maga értis a' halgatót Krisztus népére
ért. A' régi: Sanctoris art nyertek az illyen Catholi-
vepkedő jellel h. az erőtetet hellyett gyülöllségét
öntötték az olyan szivekben melyek nagy tisztülték volt,
h. a' szelid Jesus tudomainyát el fogadják. Innen lett
az h. a' Nép a' sorta art hinni a' mit neme értett. Mag
a' Szentlirnok eről vetek és arok szabtak hit Arti-
kulusait - Szapora dtak a' dogmák - a' K. Irás kiment a
módjából - A' Symbolumokat tanultatták kivált az ifjú-
ságtól fogva az Ifjakkal, Nezeretsen a' Niceai melyet
a' K. Háromságnak minden személyeinek illyen lényegi
határ ortatott. A' Nép, a' Vallás ról semmit nem ért vé
h. valamivel fuglalja magát a' külsőkhöz ragaszkodó
A' sok tréremonia okat Lelki esmeretek ki nálla
sok homályokból. Ebből jöhetett ki lehet hogy mi
lyen volt a' Vallás Lelke ebben a' Szakaszb. Deh. a' nyil-
vánvalóbb legyen lassuk mi Szoba melékdeljét jöt-
tökbe mellyek a' vallásokat ki nyomták. Öt Szer-
Szott be' nevezetesebbek ebben a' Szakaszban:

a:) A' Sacramentum ok t. Szentalakok ereje.
b:) A' Szüz Maria t. tisztelete. C:) A' Szentek imádá-
sa. d:) A' Szentek erejéről hazudnak. e:) A' Purgatorium.
Ezek arok a' superstitiok mellyekkel mi erőszakoskodott a' Vallás
minden emlét tekintsük ki irtsuk és rövidjeden.

a:) A' Sacramentomok erejéről mit tartottak?

Hány ízü vélekedés a' K. Vallásban' mellyek arok.

a:) A' Sacramentomok erejét egészben a' babonaságig
vitték

vitték volt; a' Keresztségre nézve ő erőszakos volt az a' szeren-
tsétlen vélekedés, mellyet már a' 3dik szárzadban emlegettek h. a' Keresz-
ség minden bünöket, minden rossz következeteket semmivé
tehet. A' honnan az a' sokak jövőbé h. halálokra ha elfelejtették
a' Keresztségek. A' Catechisálók ért a' sokaság nagy tapasztallyából, sőt
voltak olyak a' kik azt parancsolták mint a' Nazianzi-ai
Gergely. elmulasszanak erőn a' vissza élőben a karnak segí-
teni, jobbítani, még nagyobbat botlottak - Irt egy Könyvet
az eredendő bünről mellyben azt mutogatta meg h. a' kis
gyermekeknek ő tőlle keresztelni h. az eredendő büntől ő me-
nekedjenek s azért sanctolta Pelagius ellen h. az ember
rosszra, semmit magától ne tudjon hu mindent erőn kivül
tettett az ördög az eredendő bünről való nyomorúságos
gusnyásnak s kergették a' gyermeket keresztelni. De hova
ragadott már a' Keresztségben h. az hathatos eszköz a' bi-
nök el-törlésére - innen lett Sacramentum remissionis pec-
tor. keresztelni, a' bünt semmivé tenni egyet lett, szo-
tálsá lett volt némely Kútjánál h. ha keresztség nélkül hol
ő valaki az élőt ő keresztelték a' holt lelkeket. Egy ren-
der vegyesse vagyon a' Chartagoi Sinatnak a' 3dik Canonb
ex qui ab impiis baptizati fuerint sine ulla mora,
fuerint constituti baptizari placet. Egy igy volt
az ős vatsorájával is a' nagy pompa mellyet ki folyt
tattál. A' sok féle tzeremonia kenne, a' mire kérjük mel-
lyet a' nép nem értett azt gyelekedék h. mint a' Vallás
leg nagyobb szentségét ugy nézték az ott levő Kenyeret és
bort. A' nép azt kérdette hiszi h. annak érdeme ő

abb

abban áll hogy az ow alkalmatossáj annak gyakoli jó gyü
Bolatokat ébresszen fel az ész, hu ei velle vala élessben. Em
minden napom ei életét vélle idesabban a' Mi Atyánk' azt a
tsillagyát: a' ni minden napi kenyerünket adnunknak m
Már homálly oson kezdett az ezek elmejében az a' gondolat,
lebegni k. az Ur Vatsora' jának áldozati ereje vagyon' s hog
ott g áldozatik e. Krus a' melly a' minden napi bünök e
törlésére egy sulyos segitség volna. Ebből jött az az Gyanú
k. a' Sacramentum külsője az h ebből kedves dolog' s ha
ten ü élni valaki vélle annak ereje mint áldozatnak ereje
terjed réjje. Emen jöttek fel a' mint alább g látyuk a' Spiritu
sek a' mellyekből a' Papok csak magának communicál
Emen a' sok agyas tárolóba egy ausd arany idöben a' sok Mise
mondások. Nagy erőt tulajdonitottak az Ur vatsora' jának
Adták a' Gyermeknek vévén erőssegek Dan. 6.53. a' bünösök
halalok óráján; k. a' mint a' Mecai Sinat k. fejéri ultimum
el maxime necessari viatico ne priventurz. Sőrke' Angyal
g holt fájdalra, v. a' mellyére tették s vélle el temették. Talá
nak mai a' Pulpiti Cryptákba nitsen ajnak mellyekben
vei vagyon v. egyéb olyan szinü fluidum, mellyre a' fe
kásra mutat. Mind a' két formában vették k. i. a' Kenyer
ben is borba, hi vévén a' Szögeket a' kitnél borba mártva
egy Kalaba adják az Ur Vatsorajat: egy majsol g kü bör
börletve csak a' Papot' szögöt vesik. A' hova stalan
kenyér, azt olyan ü volt meg sokalt hi jobb akarják a' Ke
Gergely idejére vinni mert egyszer vélle történt egy Historia re
az ellenkeről bizonyitya t. i. egy Asszonyság nitsen adta vol

na

na a' Kenyeret a' szokott Formulával: Az Ur Jesus tanitsa
gaite Lelkedet, az Atyánk et nevelte. Kerdi Gergely k. mit
nevelne? azt felelé te azt a' kenyeret mellyet in sütötten
a' Krus tetsének neveled. Az szájából fogva kezébe tette
kimi k. a' gyenge kenyérben a' Krus testye ott marad ka
gyüszült ü. Emen lett az a' vélekedés k. az olyan szentség
get, így kabonat, betegségét, bosorkányságot el lehet üz
ni tat. Milyen bal ideletet kerdetek ezt venni a' Sacra
mentomoly gyakorlatik erelöl. Nagy tisztelettel szerette az
Ur vatsora' jának a' Pœnitentiatkat való leánás a' kit lassan
lassan bocsátottak Da a' pœnitentia tartási rend gradicsa
szerént. etz így is egy olyan gradus volt k. nevezhetik ni
tsent oszlatik ki az Ur vatsorája. De ü részre fulhetik benne
Omnamentadják: Videlis sed non bibitis Ilyen gondolko
dási mod ja jött be!!! N. Gergely szokat szét az Ur Vatso
rájának Misévé való változtatására. Ők nevelték a' pom
pát. Ők vitt mindtól előtt a' Templomban.

b. Jézus Mária szüzlete és mélysége kérdés a' 4ik
szálg kérdés kérdett sokaság: Valljon Máriának a' Jesus u- k. Máriáról k. vélekedtek?
tánlett e gyermeke Józseftől a vagy mind végig szüz maradott? et 4ik szánál a végén 382 tsjában egy Helvidius ne-
vü Rói Rajter azt erőssitette egy könyvetskéjében k. Má-
riának meg lette a' Jesus után Gyermekei a' kitet az Iras
a' Jesus Atyafiai neve alatt említ de azért a' bölcs
sagos szüzességnek gyalárol ü károsultak. Meg haragu
dott azért a' Barátok életét szerető és tisztelő Hieronymus
a' Helvidius követőit titulálta Omnia ami. Látt az az a'
Maria szüzességét sagadták neveték s mint Eretneket

ugy

ugy mozgolva. Ennek a Hieronymus burgyolagának
okát az akkori idö gondolkodásának mai jól lehet fel-ta-
lálni, mivel a nötelen életröl mint valamely szentségről
ugy gondolkodtak és a Mária tiszteletének egy egyet-
lenét l. ö. evel a gyengeséggel birt volna k. az tanítás sem
ne alig tölt el 10 esztendö a Mária tiszteletének ezen ugyan
ö állításának, hiszen Articulusának letelik k. szünnek mara-
dott és igy övolt a leg elsö apátra. Sz. Nemely Arábiai
Asszonyok Sz. Asszonyt ö általok belölle és arte ösztönöztek
Platinának tellenek alboni nélie a mellyet Dörögni
Collyridianusnak hivnak és Omnium Collyridianum sokat nevezte-
tettek. Az 5te Század egy Dorian nevü Barát ki tört, az ellen
a Veleiedés ellen. A Nötelenségét, Böjtöt, s a Mária örökös
Szüzességét ujfolta. Bennek ragadtak ellene Augustinus
Ambrosius és a Ki Syricius Püspök. A kinek tiszteletére a
290. lett k. Mediolanumba egy Synodus convocalva volt
és Honorius Császárnak kivelessébe küldötte a nállánál elsöbb
Jovinianus. Próbált még az 5te Század egy ö valagosodott
Barát Vigilantius; a ki jött hasonlatlan véleményünk
ellen irt egy könyvet, melyben a Szentek tiszteletét, nappal
a Gyertyák gyujtását a Templomokba, a Procissiókat, a Ba-
rati Életet, ujfolta. Hieronymus is ö haragudvan min-
den mentet ellene egy mentö jaba ki öntötte. Sz. Szüz Mária
ö maradott Sz. Asszonyunk. Sot k. a Népet Nestor ellen sem ü-
dithassák, a ki is Carlathimi k. Mariát Istenfiát volna
meg inkább iparkodtak a Mária Szüzségét ö állítani.
El hitették a Néppel k. az Egik az ennek nagy sudgálat-

Szent

tok lészen; Nagy Kedvességben vette az Isten. Még
többen egyebet k. ennek amott ö jelent volna. Hu-
dárok lészen Sáz. A Templomok patronusának valaszt-
tattak s Ennek ö Lakásitottak. Az 5te Század a Domi-
nicanus Barátok által kezdött a Mária tiszteletére az
Ave Maria nevü könyörgés, ennek öltött a maga helyen.

A Szentek tiszteletek
s mikor jött be?

C.) A Szentek tiszteletek a 4de Század kezdödött. Nagy
a 3dik elsö Században semmi szerentsek által a tiszteletek tárgya
nem volt a Historia ellene mondhatatlanul bizonyitja. Biogr. Ord. Hell. XVII
A Képek sem vesztödtek fel a Templomba a 4de Századig. Ez- Cap. II
nek is végén említtetik egy Paulinus nevü Nolai Olasz
Püspök a ki k. a népet, midön a Templom szentelése
ünnepének illetsére össze gyült, a kortsomárol el vonta-
sa. a Bibliai Historiából képeket függesztett fel a Templom-
ban az Esterek, Jóbét, Judithét. Sáj Attul az Olasz
Szárdis, Püspökök kezdették a Templomokba képeket
tselni, mint k. Constantinus a maggét de nem volt
még tiszteletek objectuma. Igy is a Sz. Háromság a
3ik Századba ementé a Templomokba leszesse a Jesus
egy Baranyt a Sz. Lélek egy Galambot jegyezvén az Atya
ott egy felleg mellyből szólott Isten. Ez. Ecl III Cap. VIIIIk
Azigaz k. az elsöbb Századokban a Szentségnek és Martyr-
rok nagy tiszteletben voltak. Az Ecla a maga Martyr
jának Sirhalmárol ki ment és imádkozott, Alamisnát
osztogatott, ur vacsorájátt vett és az Ecla Notariussa el-
olvasta a Martyrnak halála Historiáját s Sepp az ásá-
lek folytattak annak k. a 4de Században Szarandalban

a Már

a' Martyrokat fenteltè' változtatták által a' két arutin
mádtak. Az omaudokkal h. a' Papok nagy Panegyrisi
kat mondottak a' Mártyrok' Sirhalmánál Rhetorikai mes-
terséggel és tréfákat beszédeket, 's mint sokszor az Ol-
vasókat 's hallgatókat is mint elökel p:o: Scholly Péter a'
boldog Lelkek körül, biro nyitt Policarpe mondásomat
a' tudatlan nép nem tudván mi a' Prodigiojea azt
gondolta h. a' fenteket kis jót segítségül. A' H. Pöcsák
is segítették a' Népet ebben, ölis mint a' Török és Ko-
ssótak a' magok Keresztjeikkel versekben énekeltek, a'
Martyrok tettein és Dicsőitésin. A' Nép hitt h. ardo-
dott a' fenteknek sokat tehetnek az életben lévők boldogsá-
gára, kiváltt midőn a' St. Atyákis mint Hieronymus
a' Vigilantiusnak illen való Irásaiby oda lattattak vélek
ni. Maga a' Caledoni Synat jó ki menetelü végrés
it St. Ephremnak köszönte a' kinek Templomaby tarta-
tott Gyülés, kiholott a' Martyrokrol is a' szerént Ephremes
egy Caledoni Senatornak volt a' Leánya a' ki Dioc-
tiánus alatt a' Vallásért ki állott sok szenvedési után
egy Medvétől szaggattatott széllyel. Ha egy Synodus azt
mondotta Ephremiarol amaz mikább lehet kimi h. a' fren
tek tiszteletre méltó Szövetségek volt.

d: Ez Erekbyek Reliquiai mai bétsbe kerdenek len
ni 'sat is a' Martyrok ai' atlantsága betsülletéből jöt-
be. Vigilantius hijaba beszélett ellenek hijaby mutogatta
h. bolondság volna egy kitenni a' tiszteletre Dragakö
nyek

Az Erekbyek mikor tisz-
telettel vétetnek?

nyekben tartani. Hieronymus a Barátokkal olyan
társnál ütött Menetk. a' szegény Vig: lantrius szava ki-
nem hallhatatott. Az elsőtt szavaidokba sem mi tiszteletet
nem adtak a' Martyrok Hamvainak sőt leg nagyobb tiszte-
letét arral tették nékiek h. g maradott porait a' föld alá
temethették és arutáni sirhalmánál össze gyüljenek im ad Vo
tak h. lehessenek ölis a' Vallásk olyan állhatatosok. Nemely Vo
imádtak haromkati epistolái. Volt az egyptomi beliek nél az
a' szokás a' mint Augustinus is említi h. a' holtakot fü szer sa-
motral bé balsamirozták sejteikel g szárazra tették h. mint a' va
g Lemenyegett és v. harottk v. Lapolnárban a' föld fölnis tar-
tották a' mellyre valók voltak talain az egyptomi Pyra-
misok a' Királyok ra nézve. Ilyen formán ke jütt Jo- Dingh. Ol Ed. L. 23. C. 4.
tet találnak mai Egyptomba és Mumiának neverik. Leg-
elsőben a' Martyrok Hontyait Hőrolgatta a' 4ik Szárb egy Ku-
csilla nevü Carthagói Szűz Assyria de ki Ludja Martyr, vagy
Feretője Hontyan volnanak. Az 5ik Szárb jü az nyira mene
a' St. Hontok betsülletek h. Keresztek és indult belőlle. Ekk irja
Augustinus h. nemelly keringő Barátok ősze járták a' provin-
ciákot és Disputálták Martyr Reliquiának nev alatt a' sok régi
rongyokat, Nadrágot, Papuczot, kaj szalokat, kanvat, Hontok,
Szőr és hiketlen ugy mond a' St. Atya, ezek a Barátok jól vertek
a' Martyrok és majok Kápolnáik is, g jóltattak a Koporsókat
Ismeretlen olvassuk a' Theodosianusnak egy Törvényét! Cod. Th. L. 18
T. XVII De Legulers violatis. Lege VII. Humanum corpus
nemo ad alium locum transferat, nemo Martyrum di-
strahat! Nemo Mercatum aut Artem ex eo exerceat. Qui vero

gengedi k. a' Martyr emlekezeten' imádkozásnak karát é
hetnek a' nillyen tettből. Valentinian Caesar is ar illyen
ellen keményen törvényt tett: mégis ar 5-ik párt mai g es összes vo
ara a' vetekedés k. ha a' pusztán Szentjaknak korra nyultna ar
szentség ragadna tölle de a' g magyarark hatallanabb mint
Magnus er var egy más attractiv. Meg több: a' fajos fog
kalir g gyogyitják, a' szomlalab ki nő. Tölle mint a' Rak
sás alig ment el a' hire, arolt ar Eletből mellyett hires Ere
gyi voltak, egy más eitet a' Látogatok. N. Eltet, N. nyugot mi
da futott Szentkorbi. A' Papok is fel nyitott ar szemeik
ére vették k. arany es ezüst bányára találtak taxát Ev
Tettet vetni v. leg alább ugy is gargattak a' Bolgot k. hala Dal
ságból arok a' kit valamelly szent Szentnak illetségéből kön
nyebb Sejtet ereztek, valamit a' Templomnak, sőt an nyi
tudták vinni k. ha valakinek g rontták repes ar Erekly
által a' mit hittek g gyogyult, art a' repes v. aranyból
v. ezüstből ki öntven a' Templomnak ajan Tették. P. O.
ha ar Orra gyogyult g egy arany v. ezüst orrat, haa' le
egy arany v. ezüst kezet, a' jandékoltak. Efele Collectiok m
lehet találni mit amik ámbán Josef Csaszár circula
ti oly kurta volt. A' Clerus mindent el követett k. ar a'
gondolat ar egy ugyü Népbe jol g eröss ödjek. Történt a
k. a' halhatlan egy darab kenyeret ar Urvatsora jából
Dugtak a' sajaba, egy darab Erekly Szentet a' Markába
nyomtak s' ievel el bossátották mint a' Langes mellett
a' halhatlan Szentnak markába nyomja a' Pap a' Tekenjaba

ment

ment ar ollyan szent at mind ar utolsó Ennek.

e:) Ebben a' Periodusban Eros eltek volt a' Purgatoriumban hé gyujtani. Még Platonak volt ar ar Ideája k. a' Lelkek a' Testből ki menvén v. a' boldog v. a' bé nem fogtalan hellyre által kölönnek a' hol 1000 esztendőt el töltven ugy jönek vissza meginn a' testbe g tisztulva. a' Sz. Atyák körül szokan bajlodtak a' Plato Ideajival kivált a' Lelket állapotya körül. Origenes azt irja mai a' 3-ik párt: ki ugy tartana k. minden ujjon a' feltamadáskor türem kell k. által menjünk; ha bál ha Péter Apostolnak lepetnie által kell menni ara a' türön s a' szerint a' mint a' Lelken valakinek több v. kevesebb motskor vagyon többet v. kevesebbet kell ott mulatni. Augustus pig az 5-ik szaz elein kétel kedni kezdett ha vallyon az a' tisztitó tür neve volna e egy kőzepe helly a' halál és a' feltámadás között a' hova k. alább a' k. Lelkek g vonjak magokat a' feltámadáskig. N. Gergely Rói Pápa ostan a' hatodik szazban az egy lelket be végezte s türetis rakatott bele je. Meg azt kell el fejteni k. a' 4-ik párt a' halottaret könyörgések s' áldozások k. hasznat az ő könyebbitésekre; a' g holt Patriarcháknak törvénykezésen szokat volt könyörögni az 5-ik párt pig g voltak annak gyökerét ve k. a' g holtak Lelkek kevesebbet kinlodjk ha az élők érette imádkoznak. A' mikor annyi materiale volt képen könnyü egy olyan jo Architectornak a' millyen volt a' bigotteriab. N. Gergely az egészet fel állitani. Ebben a' Purgatoriumban két tulajdonság volt g: a' feltétlen valo együgyüség mellyet szent sok Pogany Remek Munkákat mind a' tudomanyokból mind

a' Meyer

A' Purgatoriumnak hisso
riája mi?

Dingk D. Ek. L. XV. C. III.

a' Mysterségekben semmivé lételek; mindent el hit, g
Dáros ellyéret fereclett; a' Fájánus Lellet a' Pokolból E
imád korta. Sőt egyszer a' Hadrianus Palotájába Pestis sen
ollyan burgon ina' korott h. egy Angyal jelesvén g előtt
Jegyverrel midőn azt kívelyében bé Dugná' a' Pesis g sem
Omaw ar Engelsburg nevvel; a' ponsza fereclelein nagy
mertékbe g volt benne a' mellyett a' Constantinapolly
nővar fereclte, a' Templomok g minden vrfra Ságot e
Oreremoniátbé vitt N. Gergely a' maga tra Sairól leg több
mutatotto a' Purgatoriumra h: ollyan helynek lésen a' hova
arok ar emberek nemek a' kik n nétlertek annyit h. örölö
bünteléss érdemellyenek, de nem is Jelelhettek annyi jóst h.
egyenesen ar örök boldogságban mehessenek. ekö mu
Kaibe vaggyon kinyörgés is mellyet onnan ki lehet ima
kozni a' Lelkek; Azt erősitette h. ar Atyafiai, jó Barátok
Legitkebnek a' g koltaznek könyörgéssel. Mikellyt anny
ra ejültheték ninnjáit kerdetek Lelkek jelenni g a'
a' Purgatoriumbau valo állapotrol sudosittassolak hozták,
O: a' 11 Szász egy Vrindesheim Barát azt-beszélte: egy fres
kallya éjtzaka h. a' Klastrom ajtajan kopogtat valaki, k
megyen hát egy ifjv és vagyon ott a' ki azt mondotta
neki en vagyok a' Barátj, ez a' Klastrom az en Atyam
fiai és a' Barátok az en Atyamfiai. Erre a' Barát elra
gadtatott a' Purgatoriumba a' hol látta sok g kolt Barátokat Lelkeit
a' kik sudositottak ötet arokrol a' kik a' Purgatoriumban
vénnednek. Mikellyt a' Nép azt g hallotta ouitatt a'
Klastromban h. g sudhassák az Atyafiai h. vagyok a' Pur
gatorinmb. A' Barát aval a' Halálnak álmával con-
tributio alá vetette a' Népet, mert a' Gardagabbotthal
mondotta h. sőt nyen kinlodnak az Atyafiai g hagyta h.
imádkozzanak az erek, de nagyok n ertenen imádkoz-
ni siettek a' Papott h. imádkozzanak. Innen a' Purga-
toriumnak egy jeuer ványa lett; a' Gardagok pénzivel ad-
dal pénzt tsak h. Gyermekek Telegeket szabadullyon. A'
Miséket a' holtak Lelkeért bé jöttek mert a' Purgatoriumnak idövel
Kitárt ientussára lett. Sőtaz meg életekben nagy sum-
mákrol leszáltok h. Lelkeiért imádkozzanak. A' Pap a' Pin,
az Örökös, a' Barát mindent el kivettek Lelkek mellett, az
Opinio szerent mentől több volt a' Mise annál hamarább
szabadult a' Lélek, de a' Mise Mondoin egy gardagot ad. E-
lez a' Purgatoriumnak nevü épületben idövet s: mert el-
kor tsak meg n volt elég költség: Jragaszkodtak még két
szobát Limbus nevü alatt. Az egyikben voltak azok az
Atyafi Lelkek a' kik még a' Mise Mondóban nem mentvolna
gholtanak a' máskk a' g n keresztelt Gyermekek Lelke-
ik pedig a' többit a' maga kellyén:) — Ezekből g-lehet idé-
ni milyen volt a' Vallás Constitutioja; Mennyi kül- Mit akartottak v. kérnetnek ezek a' Sudonanyok?
lem idegen jöttek a' Nép közé a' sok pompa közöt nelly
volt az ü. ti. sidelében és a' sok hasznotalan dolgok a' által
n h. a' K. Vallásnak elö mozditói lehettek volna sőt sinte e-
gészen g folytatott volt. Egy Opus Operatumnak vinálták
belőle a' sok áldozó helyeken. Ezek az idétlen vele-
Dések mind a' pénznek mind a' szemnek g félelmetésére in dje
rendiknek hozták be. Hevesek g sudolkodnak ekkor ellen
kiis h. véd kerekre é' vagyon ment az mj vallásos Arti cu-
lusok

hasol. ejtsel Kaput nyitottak a' bün tetéri el-Eresztésre. A' Nagy ow vétkes ér mindenkor remellette hogy Idvérül ha ha-
lálakor g Eresztetnedik, v. ha egy Jalat Lenyerel a' Pajátsá-
Dragnak v. ha ez nem lehetnek, Máriának és a' Szentek-
való imádkozás segitsene. Neveretesen ha vagy egy Ereh-
Lyest Illyenkor a' markal, ad nanak, a' leg-Dé sperálhatóbb ál-
potbanis mikor minden gonoszságot vegkep vallis. g ne
jjedett, hitte h. az Eles és a' Pap könyörgésekkel g men tik
ötet, tsak a' Testamentumnak él ne jelytekkel a' Papról
és az Elárol. Igy volt a' Lipsiai Moralnak minden ujdo-
el-árva. Olyan virtus ejtőkeit gondolhat ki mellyek Köve-
Lése a' Regest a' romlottsagh tapasztalta. A' Ki az ejtsi Mes-
kanismusst l. többet vihetett vegkep a' volt a' jobb. ha maga
tanyargatta ha böjtölt, ebben a' pokolsik minda' jo Kenye-
Lenyelegkep tartatott. Mig az elsőbb szarazsag ei Dan volt
a' böjtben a' 40 napi a' Keresztai a' Szentek böjtökön kivül
volt a' Harassom, mely elötte 8 Nappal kezdődött. A' Szün-
köpsi mely ismét 8 nappal volt elötte. Az ősi böjt az
ősi Aquinoctium utan ered nevezetes Lejuma a' 4 Jeru-
porum. Az Etruriai a' 3 nap eredmellett minden ho-
napba egy napot böjtölteték, Julius és Augustus ki-
vevén. Végre be jött l. az Imep Napokon a' proces-
ok Napjainis mellyek gyakran voltak, böjtölyenek.
E' mellett in tetik a' Regest l. önként is jaga vni. Ebből nem
mentől többet böjtölnek annál kedvesebbek lésnek az
Istennek. A' Holdtsa életet Hieronymus Sir. ens Ke-
Püspök a' Lok Synodusok g altal tiltatak. A' Barátok

Sanya a

sanyarú élet módjok a' Sanyarú és a' Jesus Moraljával
ellenkező Morals bé hortak. Ennyi idegen találmányok-
tol el tsalvén a' Kügyel mellőn lehetett a' Kügyet könnyű keresni
a Knyst. A' Vallás nemnyire nálatsatott még jobb g tettük a'
Kenyer körüli ejtsi szakadásokból. Ebből g ismerjük az akko-
tudosok Politicajátis.

3, Tekintsük g areol az Eretnekségek is Hitsori ajtsi
is a' történet vezre kedvetlet.

Eretnek minden ember ezeme a 3 pont a vigyazunk:
1o Mi volt a' Vezetkedés alkalmatossága és Ennyiül állása?
2o Folly a sa mód ja mi képpen ejtett? és
3o Ki menedekével, mit ujjat vagy mit vezetett.

Elsőbenis egy kitsin Vezetkedjen kezdem a' melynek Ere-
Dete Kis mi volt, folly amolly a vezpredelmes, vége a' Vallastol
vij articulussal szerzett nevekedjek. Ettsi cak ered ott is vége-
zödött. Donatus, a' ki arultais jó szemely lett bennie, adott
alkalmatossagot a' jaeti ozat. Onnan a' Hisoriaby a Do-
natistat vezpredi Sének neverlétik. Egy egész karadon
keresztül tartott, ei tsenn telen Kügyei ontai lét mi att a
Kintsen valosagos ok; de mire nem lehet protestalni lagon
michelys valaki perselni akar. – Carthagoba g halvan
Menjenek a' Püspök hellyebe a' Nep es a' Papok az od a
való Archidiaconus Caecilianus g választ ják Püspök
az Elai tö vényes szerent. De volt a' Varos ba egy magatsis
a' mellynek Feje volt egy Lucilla nevü Dama a' ki semmélye
sen haragudott Caecilianusra talan ered t h. az Eretnek
tsoportjait g fel Dette volt. Vagy h. a' Confessorok es Martyr-
ok altal való jaetiobb bete jü zötte. Es a' Dama egy nihány
Papokat a' kik vagy tar volna a' Püspöksegre, ossze gyüle-
tenven arra meg esketed h. az uj Püspök ki vetnesse. Sear
volt. A' dolgot vihette annyi valo inkább h. a' Numidiai

Püspo

Liber Donatistarum
Titi terminato 428.

Mikor lehessen a' Donatistak
vezpredi Sének?

Püspökök nem voltak a' vélekedésen a' kik ő' ellenek igen nehezen vették h. az az hogy valo sokra's ellen kinek nehézsége a' dolog. Ezek hogy okát mint egy főfrancziscusi a' Donatusokkal és több onak Constantin papokkal együtt fogják a' dolgot össze gyülnek a' Donatus párthiv ma alatt ő' ellátják Cirtamus magok elleik. ön mentsék: arról solemniter le vetik a' Püspökségből illyen okokból is hogy a' Citatiora ő' nem jelenek. 2do Traditor Ordinálta az az a' Sz. Könyveket az üldözésekkor az Inquisitorok által adta, az olyannál pedig nehezebb a' Lélek ajándéka, és így mások sem kérhetik azt. 3tio önnen engedte, a' mint mondották, hogy fogságok lévő Martyrok ennivalóval. Ezen vádokra kiállanak egy ház vitájá Majorinus ő' lészik Püspök, és egész Africából publicálják a' dolgot. Mint a' Villamlás a' jellegek letején egy nyargalt az Ifjuságból Lelke Africában. A' Városok és a' Falukból hasonlókat s' mindenütt két fele Püspökök voltak. A' Pert Donatisták appellálják a' Sz. Constantinus eleibe 313. Öregy Commissiót rendel melyb Prokonsulé lészi Melchiadest a' két Püspök. Ez a' dolgot el-hallgatja és Cecilianust ártatlannak declarálja egy nagyobb Synodus eleibe provocálnak a' Donatisták. Annak itéletével sem elégesznek ő'. Mollyára a' Császár ra magyará — ott is vesztenek a' Donatisták, ezzra mennek ofttan h. a' Császárnál ari mondának h. corrumpálva van a' Császár ő' haragut ván for Zsarolmokat el vette Africából s' szabad nyelvéről némellyeket ő' is ölette. A' tür meg jobban gyült az által Africa. Azonb egy Hoport Donatista is jelt ám mondott, a' kik loptak, ölték egy nyilvánvalót Circum

cellio a' nevek Ereiis a' Donatisták részén voltak Valmerő párthiv voltak ezek a' kik a' halálig szembe szegültek. Meghal Constantinus, A' Fia Constans elüli két követet Makarius és Paulus két Generalis a' békéség Conditiójival a' Donatistákhoz h. ülnek s' jedjenek. Nem hallgatnak reájok. Ő' Körére megyen a' dolog; ő' verik ölet, akkor sokan el szenvedtek, sokan el szalad tak, sokan szemben kivettek. A' Circum cellionok pedig nints a' Donatisták sóhajtoszói desperate harcolnak. Aronb Julianus leste Császárra 362 ben hogy szabad Ságokat a' szavári vettekből ő' adjon. A' Gratianus Törvényei sem nyomták erőssen s' rövid ez dön annyira mentek h. a' szaras vegyes 400 Püspök volt: De az egyesség meg sem férhetett össze, mert mindenkor Követet a' tőnyét állat, ők magok mindjárt ülnek Dózsét. Honorius Császár is előbb lemenyegebb volt hozzájok, de aztán kedvetlenebb, mig 411ben Karthagoba az Ő'var részéről Marcellinus Plenipotentiarius Consulnak levén 286. Catholicus és 279 Donatista Püspökök jelenlétében a' pert finaliter el döntette a' Catholicusok részére. Ezután a' Contentio v. disputatio után nagy részre a' Donatisták ő' adta magát. A' valmerők v. szavárkivettek, v. jo vait confiscáltatták v. jeket vétették v. el szalasztak. Magok a' Catholicus Püspökök mindent el követtek h. egyesülhessenek Augustinus emre tért a' hi a' Carthagoi Collationak is egy főpásztorevolt. Még ősszel 429ben a' Vandalusok Genserik Király alatt Africaba menvén a' Theatrumot le szaggatták egészen.

Nem is akart kapcsolódni a görög valláshoz Donatus püspök volt Donatus.

Ha már arról Erdő jük mit nyert ebben a' nehéz Dologban a' Szabad Akarat: Arról eljük: egy titkolt nehéz erő: titkon egy Istenfejér Ember Anyja Sr. Egyházának. Előbb az egész Dolgot kaszonnak arról akarok beszélni. Arisztárkhosz tovább tovább ment, úgy fejtette ki magát az az Arisztotelus. Ez a' kifejtés kétségtelenül sokat segített a' Szabad Akarat Tudományának Traditor ordinálásán. Tovább menvén az a' Kérdés jött elő: Mitsoda titkolt folytokban Igaz A. Sr. Egyházának mint a' megismerő képességében? Erre a Donatisták úgy feleltek: ez Olyan Dolog a' mellett lagot senki meg sőt Tökéletes Olyanok lehetnek a' más nem igaz Egyház; az Olyanok minden Dolgaik a' Sr. Lélek ajándékai; az olyanok arról a' kút vette eredetét vagy kivé ő fertőztetett: az olyanok lehetetlen botlásokat nem; attól elállhatnak; az olyan Sacramentumok erőtlenek. Innen akár ki jöhet el tőlük újra kellett keresztelni. Augustinus is olyan véleményben volt s annál fogva hívta őket az Egyházba vissza mert az előtt adatott bolondokat nem lehetnek találatni. Valli Kedvetlen minthogy nagy Tekintetű ő volt Exstra Ecclesiam vissza bélmellett. Ebből önként folytak erek a' Conclusiok a' kik nem tagja az A. Sr. Egyházának el tévhitek hogy különben a' legemberségesebb ő volna is: ha pedig annak tagja, oltalmat taphat benne, sőt vétkein könnyebbítheti annak könyörgése bűnitől ő menti őt a' Sacramentumok tudatosabbak. Nagy tekintetű a' Tudomány Európában jövén oda, hol helyet talált, olyan sokat tudott tenni egy Augustinus !!!

Mitsoda titkolt folytokból?

Nagyobb lármát okozott ennél egy Vallási beli egyenetlenség, melynek némü nemü nyomai még mai napig vagynak. Arius a' Szerző a' Vallási a maga a' tudatlanságában volt. Volt nagyon Dogmatás ed Rejtő némely pontok iránt t.i. az Atyáról a' Fiúról és a' Sr. Lélekről való tudományról a' Bibliában hol a' Plato Philosophiai nagy szerént magyarázták: ebben egyetértek t. az a' három különböző egy nagyról, de hogy mitsoda relatio vagyon egyik a' Másikhoz ni különböztetni ő ekkel egy nagyot v. mitsoda Ki fejérséggel semmi ő határozva benne nem volt. Innen minden bár tudatlanságból tettek magyarázatokat t. i. a' maga a' tehetségében. Két Nevezetesebb Partie volt: a' kik egyik nagy gondolkodó Origenes után t. a' Fiú v. az egyik az Isten a' mi az Isteni Lényből kiáradott Substantiava tételetett az Istentől, de az Isten által volt és öröktől fogva. A' Sr. Lélek pedig az Isten munkálkodó ereje. Ez az ellenben Egyptomból való. 2. A' mási Partie azt tartotta t. a' Fiú egészen ő különböztetett személy; mind az az Atyától és örökké való és egyenlő az Atyával. Ez az ellenben N. Lelkében N. Nyugatos volt inkább. Mind a' két fél egy más ellen volt de egyik sem merte a' maga tanhorgatni míg ostáv a' tűz ki ütötte magát 318 tájában. t.i. Sándor Alexandriai Püspök egyszer a' Presbyterek gyülésében a' Fiúról beszélvén egy fejérte ki magát: ki Fiú ő Istenségében egyenlő az Atyával. A' Presbyterek között jelen volt Arius a' egy tanult értelmes szolló és nagy Tudor

Sándor Arius — Sándor. Arius. B18 5

A' fiu Jésusnek egyenlősége Atyjával.

Arriusnak tudománya és tanításai miről voltanak?

tator ér. Meglehet h. talám erezette magát h. ő hara-
gudott a' Püspökjére: Mellene szollott a' Püspök h. nints igaz
hű a' Dolgot egy ellene értem: Arra' vagyon melyet ar
Eretnek fiainak never Atyjára nézve hűtlen bűn ar
Atyától - A' Jesus egy teremtés; de a' mellyet az Fi
Lenne nem materiából Lenne nem a' maga Essentziájából
állitott elő hű a' Lennibűl minden más Teremtések
előtt. De mégis volt idő a' melyben nem volt az a' hű
nak nem állhatnya a' hű méltóságára nézve Fi. A' Pü
spök a' nehezen esett mostis érette h. Püspök: A' más pe
rolt az egésben. Sándor Sinodust tart Arius ellen a'
vellybe Anathemát mondanak ellene és kivetik a' Cle
rusból. Arius ű ijedt h. g: minden jelé levelekkel ir
ügyét Declarállya. Sándor hasonlo képp verbual mi
denféle pártfogókat. Válaszolnak a' Levelekre. Né
gyek kelyben hagyták a' Püspök Helekedését: Masok pe
dig veletik Jremére h. igen hirtelen Ered, hol végyez
itnek vissza a' Papi Clerusba. Nem engedik egy i
felis: arra ra az egyenetlenség el hatott a' Nepi közé
Arius h. az ő tudományát jobb el terjeszthessen egy Thali
nevű könyvet irt melyben bé foglalvan tudományát,
még a' Gyermekeket is énekelték az Uccákon. D. rot
Arius kivállképp Eusebiusnak a' Nicomediai Püspök
a' ki arra részről volt. Egy mivel az a' Vallásos rivalu
folyt Constantinus Cesáris hallotta h. Ki is ussa
kitót h. menekedjen arra fordította elméjét h.

közönséges békesség legyen birodalmában: irt arra
ról Levelet egyet Sándorhoz a' más Ariushoz, inti
a' békességre egyességre őket h. ne szerezzenek olyan
nagy nyughatatlanságot birodalmának. A' Levelet Ari-
ushoz Hosius a' Cordubai Püspök vitte el, a' ki Constan-
tinusnak Kedves Ére volt. Hosius sem sokra mehetett a' Con-
stantin Levelével; sőt el jövetelekor ezen a' Nepe ellene
driább a' Cesárt oltalmára rohant. Látván a' Cesár
a' Dolgot egy Synodust hirdettetett Niceaba Bythi-
ának városába 325-be (: a' melly a' leg első Oecu meni-
cum Concilium lett: 318 Püspök volt
jelen. Arius is jelen volt: Sándor is a' ki magával el hoz-
ta volt a' tüzes Athanasiust a' ki akkor Alexandriának
Diaconusa volt. Egy iro artot irja h. Arius sok pogány Filo-
sophusokat is hozott volna magával akik akkor a' vala-
kor ellen obji ciálnak. Ebben a' Synodusban elé vészik
az Arius ügyét, és Disputálják a' Dolgot kivált ezt ha-
nasius Ariussal. A' Vegzés is így terminállatott h. meg
állhatott az h. e' Fiu egy állatu Fiu az Atyával és
így olyan Fiu mint az Atya. Ezt a' relatiját a' Fiunak
az Atyához Homojusios Jószág szóval fejezték ki,
mellyet az Anticochiai és Samosatai Pál Dolgából
kivetettek volt és kérsztelkedő egy hit formájába mel-
lyet minden Orthodoxum könyvek hímis és vallani
kell mellyet Athanasius egy tized sz lapra a' Helvetica Confes-
sioba. Ezt a' Symbolumot 318 Püspökből 316 subs-
cribálta fellyül vagy részint a' Püspöktől a' kik szám
kivetettek

tivelével fenyegette ha nem fubfcribálnák. Ő ezeken Arius hereticufnak ítéltetett. Ötet is az ő követőit fzám kivelébe küldötték Illyriaba. egy Circularis által parantsolván hogy Arius irásait fzedjék fel és égeffék ő. ez Alexandriaiak initetnek h. az Arius fudomány ától ályanak el h. á' Fiu egy állatu az Atyával. Ugy láttatik h. már evel ő fejtatotta az Arius Eretnekfége a' midőn a' Püspök minden felöl kivülrül ellene és a' Sáfár is olyan Eremény parantsolatokkal ütközte; de ő folyvá tartotta az örömöt. A' pana fzok fzám telen menték hol az egyik hol a' masik felétől a' Sáfárhoz. Vad alkodtak egy más ellen. A' Sáfár minden fzokat fogadta a' panaszolat és a' Turbe vetette. Arombam minden mellyek a' fzám kivettetnek közül olyan jóltudtak magokat irásaikkal a' Sáfár előtt be fzimelni h. Euſebius és Pogonius hárman ellene is fzám kivetéſét utáni hara kivatta. Arius pedig vitték a' dolgát az Udvarnál. Volt Conſtantinusnak egy Nenneje Conſtantia a' Licinius özvegye a' kit Conſtantin igen fzerette. Ehez a' Conſtantiához egy Arius követő Pap nagy ravaſdi ticával volt ſzabad ány fzor allalmatoſſag a' volt a' Herceg Aſſzonyná el hozta h. Arius artatlan ment fzám kivetéſbe. Ezt a' Herceg Aſſzony fzívére vette és fzól hám az halalos agyban es vén a' Dolgát arra Ezi h. hivaſſa viſſza Arius és a' Társait mivel ő is ugy tudja h. artatlanok és az artatlanokért az Ius ő büntet. Aronk ajándja Sáfár is Regyelmeſſégében a' feltyebb emlitett Eduen Papjait is. Az Sáfár előtt ſolal tak az ő halBalla Nen nyenek fzove

és az

és az ajánlott Papnak ő fontolván a' dolgot parantsolá h. hivaſſák viſſza Arius és minden Társai 330. ek alatt mig Arius fzám kivetéſe volt Alexandriaba ő lőtt volt Pandor Nap Iſten Diaconus Athanaſius az Arius nagy Antagoniſtája lett Püspök. Arius haza jövén minden utánna a' Niceai aetából egy mellyet lett Symbolumával fubfcribalta. El mégy az Alexandriából h. a' Clerusba lelé tődnek viſſza. Athanaſius ellene állt. Ir Conſtantinus Arius mellett. Athanaſius arra fem vetni lé mert ezmiatt Arius és ő volt arról győződve h. az ő Confeſſiójának hitelt nem lehet adni. Az többi fzám kivetett Püspök ſzáját fzakaſztá fzétkiket. Ő is hoſſzu vitéſſenek trélba vetnek kit Püspöktől, az Antiochiai Euſtaſius és az Alexandriai Athanaſius: ment az a' Ketőnek volt legh atalmaſabb ellenſegek az Arianuſok. Euſebius ellen Euſebius a' Nicomediai Arianus Püspök ő beirá egy ki Hazugos Aſſzonyt h. Antiochiába a' Synodusba a' Konjain levő Gyermekről mondja az h. Euſtaſiuſtol vala. Az Aſſzony ő is eſküdt. Ki fzegény Püspöktől le vetni és Thraciaba küldik fzám kivetéſbe, a' hol ő is hólt ſutánna Antiochiába minden Arianus Püspök volt. Athanaſius volt más hátra a' ki Arius nem akarta be venni a' Clerusba. Ez ellen mindent el követtek h. ő buktaſſák. De vad oka ő ellene arról h. rebellis és egy ipton bol nem engedi h. a' gabonát Conſtantinapolyba vi-

gyék

BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ
„BRUKENTHAL"

gyét. Inneſigatio leſſe. Ariatlanſoga ki jö. Arra tá-
el-vadoltyak h. egy Arſenius nevü Papot aggyon ütöt-
annak jobb kezét le vagyta h. Magiát prodicaltyon ellen
Erre ő hivják Cesareak Paleſtinában De ott ninds Aria-
nuſok levén a Pirát nem mennt. Citáltyák Tyrusba 335
El megyen nagy neheren a vadot elebe terjeſztik, ő
tagadja es kéri h. járjanak vegire. A Synod ebbol
Mükednek egy néhány Papot. Akatak al vadoltyák
arratis a Sz. Atyát h. egy Asnátrát tereb ejtett vol-
na. Mind a kettö alolt ki mentti magát. Mikor min-
den köt ki fogytak Magiával vadoltak: azonk a Papi
Deputatuſoki ő eſkernek a kik annak járatak vegére
ha vallyon igaz é h. Athanaſius egy Iſchias nevü Pap-
nak Oltari pohará ſpve rontotta volna. erőſsitik bizony
tajokkal a Deputatuſok hogy ugy volt. A Kegény Atha-
naſius el ment Tyrusba mert nem volt mivel befelle-
jen. A Synodus levett kivantalából, olyan hozi tétellel
h. Alexandriába ne tartaſſék. Siettek az udvarhoz Atha-
naſius h. a Tyruſi Püſpökkel valo ujj viſrongaſát ő panaſzolya
audentia bottolya. Annyit nyer h. egy Comiſſiot rendel a Cſá-
ſzár De ö mind Arianuſokból álit ugy viſgáltak ő az ö ü-
gyét h. még jobban el vadoltyák Ennek a Duranak akadá-
lyoztalájával mellyet Conſtantinus nagy ő haragudott h.
Athanaſiuſ leg utan ſzaki Es vetellbe küld ötte Trierbe Galli-
aba. Igy ki umpháltak az Arianuſok a Homuſiaum

tolon

tolon, mind járt Arianus Püſpök töltek tölötterik be' Lel-
lyeket. Antan Jeruſálemba 335-be egy Synalbau Ari- 335
uſ az Arianus Püſpök abſolvallyák Symbolumát appro-
ballyák. El megyen Arius ſzinet Alexandriaba gondol-
van h. mar meg nem mintheggy ebben ajnis nints ott be vépik
a Clerusba. Nem: a Nep kelly eſſeggel ü állott vegye- 336
azért parantſol Conſtantin Arieſnak h. jöjjen Conſtan-
tinapolyba. A plannumot egy Synálbol volt ki h. az Ari-
anuſokkal a nagy Templomba nagy Pompával is tra-
ducaltaſſék a gyüle Erelben. Sándor az akkori Conſtan-
tinápolyi Püſpök nagy ora Mene volt de a Cſászár
parantſolt es engedni kellett. A nap melyen ő eſſek ki-
volt neverve. Arius a maga Symbolumát be adta a Cſá-
ſzárnak es ő eſsüdt h. ö maskeppen ki kel mint a papiros
ban vagyon. A Cſászár approbálta ámbár a memoj: con-
feſſioja volt Ariusnak a Homojuſiosok eggyikbe Jen tette
tel. A Pompa napja el jött nagy proceſſioval kivon-
zák Arius az Uczákon. Aronk nagy gyomor vajás jö
reája. Az örvendező proceſſiotol jelre megyen egy Arnyék
helben a hol bélét belső részét minden ki neki magais a
budába eſett es meg holt. Illyen vege leve a proceſ-
sionak es Ariusnak minekutanna viraſával es vesze
delmével az Elét rontotta es veres ütközetnek Ko-
zott volna. Az arulasi es eſtendöben meg hal Conſtan-
tinus minekutanna halála elött egy Levellel Athana-
ſiuſs a ſzamkivetesből viſſa hivatta volna. 336.

Az

Halálautáni arö tudomainyának vége hogy lett.

Athanasius és Constantinus halálától utánd sok fatalis mozdulat esett a Keresztyenségben. Ezek mind addig tartottak, míglen Constantius Nagy Constantinusnak az Oldalánál volt. Athanasius mellett ő is azt a Püspököt minden fele, kivált ide Nyugatra menni itt a Császárok az Athanasianerek patrocinálták. Sőt 341be maga Athanasius is Romaba első Julius hoz a Püspökhöz ment és kérte őtet arra, hogy a Photi Eusebi arnyékát mindenkor elkövetik k. Athanasius a Püspöki Fejét vissza nye Eggyed, egy vadakkal terhelték és a vacantiában levő Püspöki Széket elfoglalhatták a melyet az Alexandriai rebellatis mert öt mai Püspökét Athanasiuson kívül akartak, tudván azt k. az egész factiot a Nicomediai Eusebius vitte a ki Constantinápolyi Püspökké lett volt és így Constantiusnak az Oldalánál volt. Athanasius mellett velet irtak a Püspökök mindenfelé, kivált ide Nyugatra ment itt a Császárok az Athanasianerek patrocinálták. Sőt 341be maga Athanasius is Romaba első Julius hoz a Püspökhöz ment és kérte őtet arra, hogy a Photi Eusebi arnyékát mindenkor elkövetik k. Athanasius a Püspöki Fejét vissza ne

Ed veres mert egy protendunsel Maxentiussa
volt baja 's Perzsákkal: vészére állott arest h. Ale
gyptom Hendességben hagyen; De mikelyt tágittatá
's baje minden egésze erejét arra fordittatta h. ha lehe
á Niceamsokat el fogyassza Erlangt Majlandt 's Sina
tokat tartottak á hol eltkan gyüs ellen tellett min
Demert Subscribálni v. fraü kivetésbe menni. M
á Rómaliberus és á Cordubai Hosiusti condemnallyák
nagyonis már magok á theologusokis ő haragyudtakra
egy más körött. 359. i. Az egyik art tartotta h. Gy
allatu az Atya á Fiuval. Ezek voltak Homoeusiani
tok (: Athanasianusok:) 2. A'más art mondotta h. ez
sos consubstantialitás v. Homousios is jo men
egy allatu nagyan a'Fiu az Atyaval De nem nagyon
arou egy Substantiaju Gyak Lesonlo Homusiosok. E
á Vallás volt a Constantius Vallásjuis Faki az udvar
nál fel akadhagyni arou tellett lenni (Semi Arianus
tok. 3. A'harmad ik art mondotta a logos egy Teremt
tés, leg nemesebb a teremtések között es mediate a
semmiből terentetett (: puras Arianus:) Sinte o
lessi vala más a Niceai Sinatban gyültt atott Fia Hason
mert a Rés Sinatis ü segitségével ambár Sokan voltak
az Athanasianusok De a Gyözés Homousios volt.
362 Gy hal Constantinus Julianus tolerans volt
Jovianus ü tokat uralkodott. Niceanus volt. Va
lens

lentinianus Nyugatan üldözte az Arianusokat a kik a Niceai Symbolumot subscribálni
nem akarták. Valens Keletten mint egy Tyrannus egy Dühös Ebött az Arianusmus ellen
Legei ellen. Ölette ölet és Leggyetlenvolt ha Gyak
fráu kivetésbe küldötte ölet. A'N. Theodosius
elött arultak triumphált Nicea mentö magyar Nicaei
Orthodoxiák neveltetett. 381 Egy Concilium mot 357
tettek könyvsegéssé h. minden alatta valo i á Rö
Püspök Damasusnak és Peternek az Alexandri-
ai Püspök Symbolumat hirdjék i Lesusrol. A'ter-
jedésről Circulus Pogunus annak a körvénynek
neve. Az Arianusok Templomait be' rontották
381 Ç A'Constantinapolyi Oecumenicum Co- 187
cilium ot subscribaltatta a'hol ennyi változás
ett beime. Hasonlók Sz. Lélekbe a'hi az Atyától
es a Fiutol Jaimerik: azonba a Theodosius halála
után-hanyatlani kezdett a Nyugati Rés Divi-
dalom. De jöttek a Gothusok nyomattatván a Hun- 370
usoktol 376 Valentiher egy Könyvet es meg tol-
lok Ulpilas a Püspök es igértek h. Krysztus Lesnek
Gyak kübjon Fauitokot. Nyertek is Arianus Fauit-
tokot es letek Arianusokka. Nyomokba jöttek
a Vandalusok, Sevék, Alanok, Burgundok. Ari-
Könyvet lésnek mert olyan Fauitokat kap-
tak, és az Arianus Tudomanyra a Bé Jaró

erednek

erednét a' Burgundusoknál maradott a' mi dárvá-
ltek együtt sinte el engesztik Servatus Miklóly Span-
nyol Országi Doctorig a' kit alt a' Kárfz. A' meg ha-
lasa előtt nehezt nagyot Ezredt eset tőbet gyengitette az ar-
ianusokat mint az Orthodoxusokat nimdenellenek ist
mutatni es Spre tőtese.

Fi volt Fotinus ni aro
tudomanya nya.

Fotinus Syrmi
umi Püspök 347.

Meg egy Vetselednek az Arianusok a' más fe-
lekkel Illyriaban, a' fő Városok Syrmiumbe a Püspök
Fotinus egy más vilekedesek allott el a' Jesus Krus
gerol. Ekesen sokat volt; a' Neggiek tőmyen el hi-
szekette a' mit akart. Tagadja az egesz Ker. Haromsa-
got es azt mondotta h. az Atya Valosagos Ur a' Jesus
pg Istenedett Szűz Mariatol egy valosages ur, es nem volt
Szűz Maria elott hu a' logos az az: az Ur ero bölcsesse-
mis a' valamely Sugarlat olyan nagy mesterben egyge-
jüttvette es ölet nagy fel emelte h. az egy Ur Fianak
sot Istenek neveztetik. A' Sr. Lelek pg u különös személy
hu Jsak Ur ero personificativa. Oelőbb atnafza a' Arianusok
volt s adorja is oltalmarta a' Nicear Sinai Symbolu-
mat h. a' Sabelli a nismustra mentis laspar elsö Periodusta:)
Athanasiust az Arianusok a valis vadoltak Antiochiai
ab hagy Fotinus Patriarcinalya. Soha rosszabb időben
ele ü alhatott volna Fotinus a mikor 345be a Syrmi-
umb tartatott Sinatnak Symbolumat eppen ellene
vagyon a' mely szerint Oly ős tudomanyaval egy
ütt condemnaltatott. Sok D. Spanheimis ollán a' Constitu-

tio

tio es Constantinus Császár jám Eivedsbe küldöt-
te. Julianus alatt visszanyerte volt Püspöki szekét
Valentinian megint el kergette es Szamtivedsbe hol
meg 372be

Macedonius ü
sz. Lélek Istensége el-
len 360.

Macedonius Constantinapolyi Püspöt a' kit
Constantinus fegyveres Katonaival üllettete a' Püspö-
ki Székbe, minekutanna Pál a' Prodecessorat számki-
vetésbe küldötte volna a' hol g is ölette, Semi Arianus
volt es a' Niceai Symbolumnak leg dühösebb ellenségö-
je a' Császárt parancsolat nyert arra h. arott java-
it confiscaltassak magok kinvetkezesinek. Meg kar-
tatak osztan az Arianusok Macedoniust es 360ba jám
Eivedsbe küldették. Ot jám Eivedsben Speculals a' Sz.
Hivatalnak törül. Egy ujj Sectat formalt, minvel ott
Sectitől Sem felhelteték. Mar addig a' Sz. Lélekről ü volt
Sem mi g határozva h. vallyon Ur e? De addig vélek-
Sem mi g határozva h. vallyon Ur e? De addig vélek-
lednek a' Jesus Ur Segi Jelek h. arra is nezve bölcsek. A'
kádas e volt: Mit értsen a Biblia a' Sz. Lélek értsen?
Erre a' felelet a' hány elme annyi fele volt. Egy ik azt
mondotta: a' Sz. Lélek Jsak egy Teremtes: a más: h. ü
erősb harmadik azt mondotta h. egy olyan Ur mint
az Atya es a' Fia. Egy szoval a' Fia iranti valo vesze-
delmes altalmenettek magokat. Macedonius a'
törül Speculálván azt állitotta h. a' Sz. Lélek ü ma-
gára Szent álló es különböző Ur valosag hu egy
tökéletesebb Teremtes, melly tökéletesebb az Angyalok
nál, v. az Ur munkássagnak elsö areszsi Teremtmenyben.

(Ile

Alexandriából egyaránt 361ben és Kr. u. 366. Arrius ellenébe Declarálattak az olyanokis a' kik a' Sz. Lélek ellen beszéllettek és Photinusnak nevezettek de semmi bizonyossá nálatosabbat, hanem 381ben a' Nicaeai Concilium alatt az az Articulus Constantinapolyt elé fordulvan (: lásd fellyebb :) ő állíttatott l. a' Sz. Lélekis egy állatos az ellyenvaló és a' Fiuval, és egy olyan Isten mint ők, mellyet a' Sz. Háromságból (: három nevek pő (: personák :) az ellyátot és a' Fiutol. A' Macedonius Judaizmusa pő condemnáltatott és egy az egész Sz. Háromságról való Judaizmány is formáltatott.

Az Arrianusokkal való veszekedésekből egy más contraversia fejlődött ki Syriából Apollinaris Püspök által. Ez a maga idejében a leg tudósabb, leg élesebb Theologus de ~~mind~~ nagyobb Philosophus mint Exegeta volt. A' Krisztus Urunk Jézust tökéletes ollatnak arra a' nyolc ellen. Tsak ezt a' kérdést: Miképpen egy személyben az Isten természet benne az ember természettel? Egy részről a' Plato philosophiája szerint (: Plato azt tartotta h. az ember három részből áll. testből, okosságból, és érző lélekből :) Apollinaris úgy vette fel a' dolgot h. a' Jézusban volt okosságos lélek (mens) hanem a' helyett az Isten természet volt benne, és azt mondotta h. okosságos Lélek nints mért fel venni benne, mert a' Jézusban Isten természet minden az végben vihet, és mit a' mit az okosságos lélek. Sőt ha fel vészünk az okosságos lelket úgy is az Isten természettel együtt kellene dolgozni benne. Továbbá bizonyította az írásokkal h. nints emberben olyan okosság lélek vagy okosságos lelket vettvolna fel Isten hogy az ige hozzá lehessen. Az érző lelket (erőt) meg engedte, de ellenkező részét eleget disputállak. De nem tudták győzni. A' Nazianzi a' Gergely nyomorult consequentiával akarta elhallgattatni azt mondván: így hát a' Deus Irrationabilis. Ennél több argumentumot nem tudtak mondani ők sem azt nyilvánvalóbbá tétel. Írtanak ellene könyveket a' mellyekben jegyzik, hogy ő külön születést ez Isten természettel az azzal egyesült fellyebb Isten természettel (: hogy :) Az övelebbezés nélkül is tudva lehetett N. Nyugaton pő 374 3748 Damasus Püspök által condemnáltatott. A' Constantinapolyi Con. cilium után pő 381ben a' Arrianusok ellen való türvényekkel üldözték az Apollinaristát. Így majd mind eltörölték. Ezen által nagysággal elé jött az is hogy tsak ezt a' virtelyt hagy a' Jesus szálla alá Poklokra. Ez a' Keresztény Mythologiának tartozott vagy leg alább az Oratoriánus hogy úgy fejezzék ki a' Jesus mint a' ki halála

Apollinaris de Unione duas Naturarum in Xto 365.

Apollinaris h. gondolkodott a' Sz. Lélek természetről?

357

374

381

la

ha utan a' Bibliára alá fraltott, a' Seleucus cz
fragál g jártak 'a't vagy erelből a' Rhetoricus
virágokból igyekeztek felelni az Apostoli naricsa'lma
t:i: azt mondották hogy a' Lelketlen Jesse a' Je
fusnak Bibliában nem utasíthatott, mindenütt
jelen való Mestermésrete sem; Sehát emberi: lel
fraltott alá, es igy volt okossá do emberi: lelke
l: a' Walchii Biblio Theca Symbolorum vide
pag 139: f. Meg lehet pg ezrőt a' Ki lételről
jegyezni hogy az elób annyit tett mint az
el denettatott. A' Regi Symbolumokb ha az egyik
g vagyon a' masik nincsen meg. Sőt nem talál
talik az Aquileai Symbolumon kivül es a' nem
Renani g tartatoto l: Arianum: jegy ben is ez a' ra
559. Niciai Fraciaig ebben ebben a' X: natban
ok leg elsőben mert az Aquileai natis tsak a
felen vagyon a' Symbolumhoz jegyezve: Cru
ci fixus sub Pontio Pilato et Sepultus descen
dit ad inferna. Azután kerültek ennek a'
telelnek felsőbb nagyarányatot adni minek u
tanna a Rufinus Aquileaban Circulatiobam
korta. l: többet erről a' Dogmatica Theologiában:

Egy

Egy nevezetes vesedelem forgott meg itt elé melynek a
vége érdemli g inkább a' Historiai monumentumok ki
kor a' birodalom kormánya a' Theodosius kezére ment vol
ált Börtö Törvények vollak a' Heretikusok ellen, mint Sta
tus bünösei minden ütt egy nézettek, kinyer lelki ismeretü
levén az advari Isten tsalgatásából minden tekintet,
egre kiálto véletlb tartott, vagyonja szabadsága, bátor
sága sőt életis vesedelembe forgott a' Heretikusb, a' Pün
pökök tették a' hit Dolgába az Istó Birák, az igazgatás ki
gedelmével. A' Manicheusok kivált kepp ült Börtetek, kara
sinságokkal g szoktattak, sintugy az Anti-Nicenusok, ezek
templomaik consecraltattak, nem kis bonbuvar et Apolli
nari sták Testamentom tevő katalmok el vétetett. Illyen
törnyüt állások közöt egy Spanyol Privatus ir Priscil
lianus nevü (első ereti Martyr 385:) g bar ut kozvan egy
Marcus nevü Aegyptomi erreti ki is Manes l: lapi erről
az első paragrafusban) Ily pothe sissivel volt tele, tölle a' Manes
Tudományait g tanulta, es Spanyol Országb kimegette,
ket pusmol tanitott, egyet jot es nagy rossal, a világot
egy Dow bevontatte, a' Kik azon arcus teste volt, az eri
teseit bom lötről, a' melyekbe ki rá attatta b a' ekben,
mintsem Jel tánodás, s több efélének bevezetett. Nagy te
kintetü is Tudományu es levén sok követőket nyert,
arok közöt ket Püspököt is Instantiust es Salvianust, el
vadollyák ötet Prátianus Cs: parancsnak, Idacius a' Mer; Bri
es Ithacius Asturiabai Püspökök, es Saragossában 380ban Con
Dennállyák, es Spanyol Országb ki ürik, De minthogy a'
tapasztalás egy mutatja h. a' 3 natok a' rossat nem

Lugy ked

Priscillianus a Manichæusnak titkait nyilvá tette?

hogy bé vegyenek hü nevelik, itts egy történt, A' Priscillianistákat gyülöltette, sőt Priscillianut Arilaba Püspök

E' tehát, az Menyegzői ünnepen gyünten gyülekezet, egy magas

ti ott gyülekezet. Volt Priscillianus nevü

vinnek Hirosa, ez rábeszélt Pratianus ellen és nagy ádáz Pá

fráinak kiáltotta, Pallia is elfoglalta, és az Orthodoxusok

ezt igyekezik kijegyzés végett lépést nélkül, Spanyol Ország el fog

lalásáig, ezzel kijegyzés Priscillianus vesztére el: Maximus ren

áll, Pratianus Császárt gyülette, a Priscillianus Folyaba

lépett egy Synodus Bourdeauxba 384ben is Trierbe 385ben. M

384 ti mus elibe nemek, nimth egy a Synodusba gyülemlés

ü okokat. Itt az Ithacius hugalláshoz a Delibertatum

a lett, h. más kat társaival védelmét fejek, mely ez orquall

lott is, ez a Historiák első példa arra h. a Hereticusok ha

tállal büntessenek gyi; ez ellen a Deliberatum ellen pa

lesáltak sok Püspökök, a Turonumia (: ma Tours:) Mart

t más ok, a mely azt mutattya h. még akkor a Hereticus

kat türtek vassal üldözni szokatlan Dolog volt, De majd

Historia elég példát mutat a Vallás gyülaláshoz: Ugy a

Gatznek az Executiovat a Priscillianistákra vegyték

Spanyol Ország is Frantzia Ország elég követői voltak t még a

sok Szerbia is sok bajt okoztak az Orthodoxusoknak. et Priscil

lianus emlékezete, mint egy Martyré, tiszteletben marad

ténmellyek arró nevire is esztendenek, még végre az eltalá

bé jövetek, t még előbb a Raccaval Király Arianismus

el hagyja gessen el törölték.

Nem volt egy vesztegetésnek olyan nagy bé folyása

a Theologiába mint a mellyet folytattak az Orthodoxusok az Anglus Morgainnal v. Péláginssel Pelagiussal is az Irlandus Coelestiussal. et utolsó volt az elsőnek Tanitványa, mind a kettőn mint Barátok Romába mulattak, es költsök, magok vi felette, tudományok, mindenek előtt ti tiszteletessé tette ő ket, tanitottak egy nehány esztendőig Romába nevezetig ti botrányoztak kinnek. Aronk 410be Alarik a Gothus sokat réá ült Romára., pusztitt, a' két Barát el futnak ebbéli hitekben arultan Africaba t Pelagius assessor liberi arbitrii: Pelagius el ment innen Palestinaba a' hol nagy tiszteséggel tanitott, Coelestius pig Chartágoba maradott, a' maga tudományát bátran terjesztette: De a midőn a' Clerustba hivatott kinn, egy Paulinus nevü Presbyter, a' ki latin magyar is ő a vágyott volna, el vádolya az Aurelius előtt a Püspök előtt. az idegen Coelestius ellen 412ben Piratot ülnek az evangyák. Augustinus a' ki Hippoi Püspök volt Afficaba is a' liom Heggének t. mergesebb Oszlopja, meghallya ez új hereszis t. gtudja ezt is t. a' jó Ertelmet Palestinából van gvalasza pennája orrát is a' penna hadel kendőzi.

Mind a' kettőn a' Praeceptor a' Jani tanitványaival gyüggyetek t ezt tanitották:

1. Adám hal nélkül teremtetik, és ha ő vétkezett volna is gyött volna; az ő vétke maradékaira nem hatott az ez: az Adám ezekre nézve nem lett mivel a' Jónak gyülekezésére alkalmatlanokká, vagy lehetségünk az Isten külömbön tegyenek nélkül is jót gyülekezni.

Pelagius kivolt tanitványa a' frabandi okiratból?

2. A'kis Gyermekek éppen abba az állapotba vagyon a'mely-
ben Adám az Eset előtt; a' Keresztség pedig nem tesznek az ü-
vességre semmit is; a' Pogány és Keresztény Gyermek ke-
resztség nélkül is idvesül, bár a'Keresztények a' Társaság-
ban való bé vetetésök' kívánják.

3. Az Ür legyalenv nem szükséges nékünk minden jó gon-
dolkodásre — úgy sem érdeme nem lenne a'mi tselekedetünk
ha a'jót az Ür vinné végben érettünk, ambár az Ür kész-
de, a' Sz. Lélek segíthet, hogy az Ür a' bennünk lévő erőt
jó vagy rossz felé való élésre vesse számba.

Augustinus ellen ő Pápa tábora fordította fegyverét
ez egy más extremumra ment, ez azt mindenképpen dicsőí-
lol ő fogadta. ez Ádám esete által h. minden ő romlottunk
ő mutatta; ez így h. vagyon erejében bün. a' Keresztségben
a' Bünnek el törléséről, akár erejében, akár tselekedetében
renül való legyen h. hathatósabb eszközzel ez el ne
hat attól annak tanította. Hogy jól v. rosszul tselekedjünk, h. idvesülünk ezt tanította h. az Ujpán ez Ür
kegyelem től függ; ez így a' Prædestinatiót ő állította
rel a' vesztésről ő készültének volna ez egy levelet
roni mester Palesztinából a' kis akkor Bethlehemi Barát volt
Pelagius ellen 415ben. Már az előtt is lett volt Pela-
gius mi tőrténet Carthagóban; de ő ü. ütő-
dött rajta, nem sokat mordult az Augustinus Levelein
lettrett a' Pelagius Tudományinak Weletlen. ez Afri Eaid
haragudtak h. ez mely tudományt ő ezekben náltad az
ellyen Ed ver Afrikát. Augustinus ki vált kiggyot kész
ki állott Pelagiusra; el ütő ött egy Orosius nevű Spa
Palesztinában h. ott Hieronymus segétsége réá h. Pelagius
ütődött

Miképpen változtatta
fegyverét az ő Tudo-
mányra?

ütődött. Orosius szerentsésen is járt a' kő vetett ejével
Hieronymus az ő Barátsága szerént ő mellett, Jánosi
a' Jerusálemi Püspökről sugeti h. Jerusálemben Synod-
dust gyűjtsön Pelagius ellen. János Püspök pat-
cinálta Pelágiust, stat nyugalt h. elegel legyen a'
nyelves Hieronymusnak, a' Synodusból egyik gyűlt, Pela-
gius absolváltatik; egy más Synodusból Diospolisból 416ban
vinni maga mint tudományában jó-a' hagyattatik. Sőt
Palestinus Jesusból Püspökké is lett. ez Africaiak gyű-
vén a' dolog folytán attyát, ujjabb Synodust tartanak
condemnállyák Pelagiust is h. a' végre is hat hatósabb
legyen Innocentius hogy is folyamodnak az Africa-
iak h. Léberi kállya a' végre. A' Kis Püspök ő ven-
dett h. náli az ő fenntartására tehetetlen h. Afrikát nyílt
ja meg erőszakkal a' végre is Nyugotban is. Mikor ő tud-
tára a' Pelágianusok hogy folyt a' dolog, Palesztinába
meggyen Romába, mikor akkor Innocentius ő szentsége volt
is Zosimus volt a' Püspök, ismét egy Symbolumot bé
nuttat s' informállya h. ő Orthodoxus. Pelagius is egy le-
vélben bé küldötte a' maga Symbolumát, mind a' kettő ol-
messzejáró Tanta volt egybe gondolatait, h. Zosimus
Orthodoxus sőt ismérte volt ékét az ancyssza con-
demnált volt; ő is mellette Levelet is h. ne üldözzék. Az
Afri Eaidat válaszolta, h. függesztene fel az ő ítéletét
míg a' Dolgot jobbá ő vizsgálja át 3 24 176ban újra condem-
nállyák Carthagóban s ki jő h. Gyóntsék Symbo-
lumaikban a' Dolgot. Zosimus is küldött ittatorius a' Dolgról

ő vál

ő változtatta itéletét, ő is condemnálta, annyira alá-
intább h. más a Carthagói Papot Cáfrai parancsolatok-
kat is nyerték volt a Pelagiusok ellenében. Ez ferent
Augustinus a' ki minden erejét fejét ellen ki fohott volt
telnis ira'sival, a' Cáfrai Generalis fot tatal maival is Cá-
frai parancsolatokkal, a mijra nyomta a' Pelágianusokat
h. Eredetében ő fojsatta, ki vált képp, ő az Ephesusi Oe-
menicum Concilium által 431dik Anathemat mondattak
Pelagiusra, ámbár sokan a' Püspökök közül ő vallották,
h. Ő n is tudják mi a' Pelagius ellene. — Az Augusti-
nus itélete egy más Secták formált volt, a' Prodesti-
nationusokat, mely szerint azt tartották h. a' rossz
tselekedetekre is az Isten választotta el az erőt, azután jobb
ki nagy arával magát ő ki dolga is a' Prodestinatianus-
kat az Orleansi is Lugdunum. Sinatoly condemnáltak-
Nem sokáig tarthatt az Augustinus örömében mert a' dig Di-
sputallya a' Pelagianusok ellen a' szabad akaratot, reá erősí-
ti a' Prodestinatiust. h. egy más Secta állott elő a' melly
Pelagius es Augustinus között a' köreji által akarta el ta-
lálni, és azért Semi Pelagianusoknak hivatnak. Ennek a'
Sectának fejei volt egy Nemetről Galliaba Massiliában
(: Marseille :) vetődött Cassianus Janos nevezetü Barát 430
dikban. Ő az Isten kegyelmét a' ő tereszből ő rekesztette ki
ő tsak mint segítő eszközt ugy engedte g. Az el választa-
tás által tette az előre el látott engedelmességet v. en-
gedetlenségét az Evangyeliomhoz. A Cassianus Judg-
man

A Fél Pelagianusok ki volt fejek v mit tanitott.

mányát ő vették kivált képp a Barátok, és az ő mun-
kája tsak ideig volt a Klastromokbeli Theologiája. Az Au-
gustinus tanitványi eleget tudakoltak erőtt. Az Au-
gustinusi tanitvánny

428

Nestornak Tudomány nyakra vétetik.

Constantinapolyba is igen nagy változás esett a Püspökségről. Az Antiochiai Cleruskból 428-ban jött egy Nestorius nevű ember arra a nevezetes helyre emlékezet, egy igen nagy Orator és Tudós ember, a ki minden eleve Cristusnak követni, a Vallás Tanítóvá lenne. Az első Prédicatiójából melyet be köszönt el akart mondani a Császárnak, Istenről és a Jézusról az erestenkéről egy emlékezetet Ostrágot nélkül adom. Gyönyörködjél, ember, egy ilyen velekedő Patriarkot. (: Nestor 428-ban Mariát Istenanyának :) Ez egy Antiochiai nevű Papot hozott el magával mint jó barátját. Ezt egy kell jegyezni a Nyelvtől, hogy a Apollinárista (: lásd feljebb :) Tudományú volt Nestor, ezért azt tartották a Jézus testében mint egy Tatarokba. Viszárolt hát a Ő Istenségében a Mariát ne nevezze Istenanyának hanem Jézusnak. A magával hozott Papot egyszer prédicálván, azt mondotta a Dolgot a Prédicatiójában: „Senki ne nevezze Mariát Theotokosnak azaz: Istenanyának, mert Maria ember és ember is ember Istent nem szülhetheti." Nestor maga is egy nagy tanú prédicatiójában ilyen képpen tanítja, mint olvasod azt a veleködését olvasván azt, és így mondotta a Jézus is valóban Jézusban a Jézus szülte Istenről való hallásról szólt, olyan Jézusról ember szerint, mint egy ember, ha az nem úgy vagyon úgy mondja a Jézus

a Pogányok a kik a magok Istenekből Anyát találnának. Ezután a prédicatio után fel állott egy más Pap Novelus nevű ember a ki nem akarta a Máriát Istenszülőnek nevezni Theotokosnak. A nép is a Barátok fel indulnak, Nestorius vadászni az új Püspöktől, nem hallgatnak a Nestor beszédeire. Meg hallják Cyrillus az Alexandriai Patriarcha, kap az alkalmatosságon a most a Constantinapolyi Patriarchát. A Nestor ellenségei még jobban kísértik. A Püspökből Celestinushoz özönve küldi magát Nestor ellen. Celestinus jó fővel reá állott, mind ezért a egy ilyen nevetséges vesződésben ölelő keresztül mind pedig azért a Nestorra haragudt, mert maga mellett sok Pelagianust tartott, a kik el pártolnának: ezért Pilatus Herodessel özönve egyenek Nestor ellen. Cyrillus 430-ban Celestinus Bírák Synodust hirdet az Excommunicatiót kiküldi, el küldi Nestornak h. v. revocállyon a mit tanított v. subscribállya ezeket a Propositiókat. Nem Nestor nem az Antiochiai János, a ki ő ezeket a vesztőhelyes Orthodoxiának nevezte meg. Ebbe volt Constantinopoly, Alexandria, a Synodus Schöffségben hozta a Barátokat. Nestor is ugyan anyira anathemát küldött vissza Cyrillusnak. Theodosius és Valentinianus Császárok h. azt a vesztőhelyen Ecclesiastikusok egy Edictumot adnak ki mellyel

43
Ephesus

lyet 431ben Ephesusban Oecumenicum Concilium
(: lásd felyebb :) és általyák a Püspököket. Cyrillus 50
50 Püspökkel s egy nehány vmás Aegyptomi Matros
tal. Az Ephesusi Püspök is Memnon a' Cyrillus Eedv
Collegája fel hajt Hogy el Püspökök. Nestor 16
nik 16 Püspökkel, és a' Császári Követ is Candi
diussal és Irenaeussal. Mind nyajon arrivaltak hoz
vájok 17 ex Antiochia és Syria Püspökök is Jánus
val, a' ki Levelében 17 ista volt h. valami 6. nap mul
tva 17 étkezni. Cyrillus 17 hajt Sewa a Püspökre Cum a
Császár ispotra, a' kibe a' Barátokkal ki is tapasztalta to
el kerül. a' Sessiokat, s a' leg első Sessiube Anathema
mond Nestorra, a' mellyel Nestorius sinte arrival a' 17
kiáltással adtak tudtára: Az Ephesusi Sz. Sinat Nestori
nak a' második Juliusnak tudtára adja Sz a' ki ellen
előtt nem akarta 17 jelenni. A' Nestornak Küldött 12 pro
fitiskat Orthodoxia tiszteletének lepsi. A' Ne
storius condemnatiját a' Jobra ki fizetteti, mellyet m
Dön a' Minister le fraggattatott volna Cyrillus publi
altatya a' Városon és Constantinápolyban 17 vesztegy
ve kiküldötte bé az Actákat. Meg jü arrunk Július is, kiül
Synodust tart, Cyrillust Memnonnal ö is horetizallya
és hivatallyokra érdemetlenekké tetti s az actakat el é
di. Meg étkernek a' Celestinus követtyei: erelis Cyrillus
fiscus állanak s 17 h. valami bántodása lett volna emberé
lenségéért Cyrillusnak, mint Jactiosi által, hihetőképen a
Minis

Ministerekkel pénzzel 17 vesztegetvén ki tudnia állya
h. a' hegény Nestor mintha a' Puleheria egy mászor
retnét ki kivertette volna, 17 haragudvan az a' paran
csolat jö h. Cyrillus Patriarchanak marad, Nestor
bé rakják egy Házromba 3 napra egy estendő mul
va egy jun fatara a' hol nyomorultul el vesztett. Igy
végződék er a' Synodus. A' Császár mostan sokat gon
dolkodott arrol, melliyik felnek vagyon igazra, ö neu
dett h. a' Püspöket így le tsendesíthette, Cyrillus is ar-
ra utalván 17 holt s a' Kalendarium fenntt 3re bé iratott.

Hogy lett arultán a' Nestorianusokkal v. Memnonistákkal?

Mineluttánna a' Császár Edictuma így tőrténe
tt Napot a' vesztegetésért a' Nestor Orthodoxiajá-
ról nem sokat emlekezek hü az Antiochiai Püspö-
kör az Ephesusba estt gyalázatokat nehezen szen-
vedhették. A' Cyrillus propositioit horesztalták nér-
ték. Mollyára Hat ugyan réá nevezett Cyrillus h. egy
Symbolumot Subscribált, a' Kétz levő két természet
ről, s errel a' Nestorianus estt tsapást ellen hagyták.
De egy nap tsak tsendesség sem lőtte. Az Antiochi-
aiak igen engedelmesek voltak, mert értették. Cyrillus
17 a' Nestor Praeceptorait is a' Mopsuestiai Theodo
rot alá akarta temetni, a' ki nagy tekintetü Theologus
volt az Antiochiabeliektől, és Orthodoxiájárol
dicsérete, s a' midőn a' mellett az Ur vacsorá[ja]
lések a' Nestor követői Vallásbeli szabadlagoktol
17 fosztották, könyvei 17 egettek, és a' Cyrillus refel

tava

favori általák. Egyéb menedéket sehellyek é anyaországból
talált nem maradott, hir. a' Perſiai Királytúl általmenték. Örvendett a' Király hir illyen Keresztiénységre tapsolhatott a' fölöttről futta h. Róm. Birodalom keresztén nagyi-
vel ü cor redpondealnak ſ minden a Kraban Lágerl g angya-
Bett reliel. Bárdumás az Edeſſai Professor a' fölsza-
rau. Fabulas Püspök é nehézségből leg többel használt
az Kéla conſtitutiojára 430 töl 439ig 488ig mivel az
Udvarnál beimenvolt. Celeneiának egy ſ Patriarchadi-
got állítot fel. Nſiſſbe Ostolát, a' hol a' Vallás Ja-
nittori Eſſittelnének. Egy eſtt g a' ſzarabáin a' Ró-
vabálommal Karácsa, a' midőn ſo' nunciat harcoſa-
tak elvuſtak, tsak arra' h. n arra ſzóval fegyverte é a'
Dolgot, mellyel egy halalmas ſzolatun a Karta: De-
talám lem a' Császár lem é Miniſterek a' Contra-
verſia ereſzt. neun é lettek é egyik arra' vittek a'
Dolgot egyik olyan vad burgoſaggal.

Meghalt volt Cyrillus a' Sok veſzekedésekben el-
landadva, ſhellyebe ült az Alexandriai Püspöki ſzékben
egy ſokkal fergetegesebb ér Dioſcurus nevezetü; Diſſ-
legét akart fenyegetni a' maga ſzerelmek, é az Ephesi Li-
nak tol g Sebeſſedéstől meg jobbain kivánta g me-
gesítteni. A' ſzerencſe nem tatott is egy kiváltal alkalma-
toſſágot nékie. Konſtantinápolyból egy 70 eſztendős Ar-
pád-Ur Eutiches nevü, a' ki Cyrillnek, mig élt, jó Pa-
rátya volt, vala tolla h. a' kriſtusból tsak egy termé-

Eutiches é volt a' mi-
ben állott eretnekſége.

ſzet vagyon ü pü Ellő. Egy barátyok a' Frigiai
Püſpök Euſebius levélben g írtsék elébb h. változtaſſa
g idéletét. Ő nem akart, ugy is a' vén ſza nehezen hajlik. El-
vádollya azért nagyon azon Barátyát 448ban a' Kon-
ſtantinápolyi Patriarchánál Flávjánál. Egy ki
Gyülést lésznek. ſ Deputatusokat Eutiches közé
Ért h. jelenjék g a' maga mentségére. De ő egy-
lébb nem akart Gyengeségével mentsen magát, ſ g
irende h. é a' Niceai Final Symbolumából hiszi ezt val-
lya: a' mi pü az ő Judiciumának illetik, azt tarſa
h. a' dől Stat egy Ter me ſzet vagyon. Nagyon ſok
a' karmából Deputatiora ſzól jó magán, ſ nimelyek
h. a' Stb nimek előtte ér n lett volna Ter termé-
ſzet volt De erre lésén az ő ſzve tolyt é egy Ter mé-
ſzetté lett. Erre a' Vallás tételre Deliberatum ol ér-
nak h. a' volt Pap ér Archimandrita Eutiches az Orthol-
linárius eretnek Segébe esmeri Privatalatot g
joſtatik é a' Clerustól ex communicatsalik.
Eutiches ennek ü ütődött g, egy nagyobb Concilium
ra apellál é l. attól mentő iratsokat Eſzkü ſzó
informatione él küldöri. Ferde kéjjel, Romába Leóh
Ravennába Péternek, Alexandriába Dioſcurushoz. Ez
De az ellenkező él lett nincs latottek semit, a' melly-
ből a

ből a' leg h. éppen ollyan tűrbe borúlt az Imperium
mint a' Nestor vesztő bé-ásába. Örült Dioscurus h. mos.
ki-tűri-alkatlya-t. az Eutychesre mondott ítéletét revidi-
állattya-'s Constantinapolyból Patriárchát ő alárhatlya
Be is tölt kivánlaga. Eudoxia a' Cs. fráine favori-
zálta Eutichest. az ud var vendeléséből 449-be egyhá-
rodur hivatlo ő'sve, melynek Professore Dioscu-
rus lételik. Ő minthaz Dandátab gyűlölet volna egyle
nű Lajos, egy fölyt a' Synodus Eutychesnek Tudomá-
nya jóvá hagyatik, az edegyptomi Sphrain az errel ta
Jtt ellenmondástól ő erőssítetik. Katonák kivonul egy-
szerrel Subscribállattak ezt a végzést. Flavianus a' Kon
stantinapolyi Patriárchát ugy ő Excommunicálták, h.
haám kivételesibe a' Jajbalmel midőt ő hólt. Egy fajkatá
li Dioscurus a' be'kőszegett ő'sve gyűlt vesztető Synodus
a' N. Leót Romába miglő ő ülötte a' gutta l. Eutichet ki-
mondhátá, kivenni sejére Theodosius ő holt, az ud vári
Systhema változott. Marianus és Pulcheria ülték a'
Tronson, a' Cs. fráine Leot kedvelte Hepp azért
az udvartol ő nyert h. egy Oecumenicum Concilium
gyűllyön Calcedonba 451-be a' h. Eusebius a' Templomá-
ban. Leg elsőben is elővették a' 449-be folyt Synodus-
nak acták-at a' miben a' Püspökök fel ki állottak h. ő né-
hán erőssakkal kellett Subscribálni. Dioscurust czá-
fák. Nem mentek fel. Le velik hivatallyából. A' Vára-
publi-

publicállyak. A' velle tartott Püspökök pig leggyel-
mek nyerték kivésére. A' két pig az elébbi Sinath
ő bűnöttekkel volt a' fölváltiakkal. Az 5-ik Sessio-
ban egy Symbolum készíttetett a' melyet is olvas-
tatott h. is hinni kellene egyet két egy Jesus két termé-
szettel minden ő'sve elegyítlés és minden változás nél-
kül. — Igy kéá' Nestor tudományai condem-
náltatott; Dioscurus is Eutyches szamukra kivetette
kiűzötték. A' Leo levele melyben a' két Természetet
a' Jesusba h. kellessék hinni, ki jegyzette. Lett hát Nes-
tóriával. Theodosiusnak is a' barnak tömyeit a' két
Cyrillus ellen irtak volt nem akarván őket is mint
a' Jansenistákat Nestort ülő ern Orthodoxok-
ká tett de elaszállyák. Meg volt a' Haraszinségnak vesztő-
se alatt tiltva h. senkin egy természetet ne hidjon a' Két
hű kettőt mindenek elegyítlés v. el-választás nélkül, egy mind
ezen által h. az egy személyt légyen: De a' Theologusok
fejekből az egyszer ő rögtön Deákok ki verni, a' Nepet, mely
Papjai szerentsétlenségek által ő boszantatott le csendesí-
teni midőn Királly Parancsolat lehetett, a' nélkül h. na-
gyobb lármák ne okozzon. Ez az egész lárma egy Me-
taphisicus terminus felett volt: Természet: az egyik fél
kételkedvén vette a' mai tiszenyedben azt a' szót. Nem le-
het hát csudálni ha a' lárma ü csendesedett a' Concili-
omokra is mert az Octobra segnak a' Disputás megrotyo-

Miért da lárma
üvöltéretett azután
h. csendesedett le.

A' lép

A' Nép ő emészthette h. arra Patriarchája tsinált á' tsak olyan
bergo volt mint Dioscurus a' vallás mellett, fram tsinálhassa
léggyen. Ismeri lettek a' Monophytiták által (így hívatnak az
Eutyches tövetői) a' sok revolutiok. Vére Theatrum lett a' Kő
birodalom. A' Caledoni Sinat utáni Palestinát üdötte h. a'
lai ma magát elébb: Ott a' Barátok Barlangjaiból ki jöttek
Theodosius nevü Barát commendirorta 451ben. A' Püspök
Palotáit fel gyujtották Jerusálemben, ölték prédálták a' ne
re mentek, kivált arokat nyomorgattak a' tsak a' Caledo
ni Sinatot subscribálták, Eudoxiának a' ki akkor töltötte örö
Légét, örömére, és az egy természeti Jesusnak tiszteletére. Egy
ptomba Alexandriába ért, a' Cyrillus emlékezetét ő Sértne k
tották a' Caledoni Sinattal. Dioscurus a' törvénytelenül ne
tették le, azzá rossították, és Proterius a' Dioscurus successorát
gyon ütötték, lefeié fel Parabolták, sőt a' Püspökség miatt ki
a' trajorba fogvan hurtolták fristeséssel, a' mi meg ő ma
Dott ő egették s hamvait a' levegőben el szórták. Egy Sinod
us nevül tették Püspökök 460ban Syria és Armenia fel la
marodott Barbarusnak abban által, a' ki Caledoniába con
demnáltatott volt 451ben: Anticachiab ő be vitte a' vesz
Kedés helyére, egy Konstantinapolyból el szaladott Barát,
Péter nevü, a' ki még a' Barátok között volt, fejéritő volt,
Oman Petrus Fullo. Az ő bergo sága által abban állott h. eg
énekel akart be vinni a' Templomba, v. is a' ő levő énekbe
bele lenni h. az Ur ő fejsőttetik. Ez ének e volt; Sanctus D
Sanctus fortis, Sanctus immortalis miserere nobis. Péter az
ki vátta h. tegyék bele: qui Crucifixus es pro nobis. S valaki
akarta azt ő engedni excommunicatio Veivel ő is rene
nak

nál dorolt. Ez a' renebona Szinte 30 esztendeig tar
tott. Basilius lévén Konstantinápolyt a' Császár az
Eutychianusok igen jol voltak, mert maga is arra haj
lott h. Dromsát inkább ő erősíthesse, csalálta a' Calce
doni Sinat aetáid 475ben Henoticon nevü edictumá
val. Nem sokáig tartott ez a' boldog idő. Basilius egy
tsekélységbe el vészti Thronusát és életét s a' helle el üres
ült Zeno lépett Császárrá. Az Anti-Eutychianusok
addig hirtelen növekedtek h. a' Caledoni Sinat vég
zéseit ő erősítik: sőt Zeno h. a' békeséget helyre állí
hassa egy Concordiapormulát publicáltatott Henoti
con a' neve. Ebből fel voltak ered az egyenes pár
tjai tsak: hogy a' Lemn sorgo Sanctusnak ezt ne emlékez
zenek. Röviden, Decapitulatva volt bár mennyi a'
a' Nicaei, Konstantinapolyi, Ephesusi, Caledoni Sí-
natok, Arius, Nestor, Eutyches ellen végzések. A' Cal
cedoni Sinatról emlékezet tétetik ugyan volt: de ezzel az
egyenetlenség helyre nem állott. A' Császár ugy nevez
tetik Eutychianus. - Ismeri egy resa ki volt a Henoti
con ellen, a' mái alatt marta. A' Kő Püspök Acacius a'
az Alexandriai Püspök Mongus Péter mellette fogytak
de oppan arról a' többi Püspökök erekkel a' Patriar
kát ő egyedül. A' Császár arról erővel akarja a'
Henoticont be vitetni, stoportonként küldötte a' vas
merő Püspököket fráter tsinálásban. Ezzel a' renebona
még inkább növekedett, melly mind is tartott az ő na
pjáig. Anastasius Császár nem lévén igen Orthodo-

xus

xus, Tollerantial publicaltatott a Monophyssitál és Nes-
storianusok közöt. Nem lettrett ervis. a Monophyssitak
geallák h. a Caledoni Sinat caffalassek, mádok hine.
Mind igy folyt a zürzavar I. Justinus Cs. Sárig. Ez a
vil le tudta be irni, Diszno Pásztorbol lett Cs. Sárás, a
tinek a Capitulavis punctumai közöt oda volt téve h.
a Caledoni Sinat auctoritássál semmisseggé tartani, amb
Monophyssita volt ön, a Monophyssitál megis semma
radtak, a Jacobitál neve alatt egy Baradeus Jacob
Nevütöl s mais semmivagyo Egyptomba a Kereszteneket kö

Justinianus Cs. Sárat ült fel a Tronusba 527be egy arc
Cs. Sárával közül a kit a Theologiába hit articulussait Di
nerettye
m. et Kis Püspöki Székenyt ült Vigilius. A bivodalmak ig a
gatta inkább a Cs. Sárné Theodora. O tette volt Vigilius D
pött Diaconusbol, a ki a Cs. Sárné tettére ar Eutjches Do
gmajál confirmalta. Aron ki Cs. Sárnak art irta, h. ö abben a
hitben vagyon a melyben az Antecessorai is voltak. Más ar
Eutychianusok v. Monophyssitak sok Sectakra oszlottak volt
sok hasontalan kerdesek forogtak fenn p. o: Vallyon a Jes
tudott e mindent. vagy nem. avt feleltek h. ö ment avt m
Botta h. az ideig Napjait az Istenfia sem tudja. Ezek Agnoeta
hivattak. Mások avt vitattak vallyon a Jesus teste rothado v
e v. az Isten természettel eggyétsülvén rothadatlan volt. Val
az élő Krisztus hogy ugy oppomolta e mint meg minket.
Nemellyek tagadták és ezek hivattak Aphtarlodoctaták. N
hadatlanok és követői. Mások pedig a ck. Aronságok h. hárma
ter mészetet vettek fel ezek nevezettek Tritheitaták. Vol
még több Sectákis melyek mik légyenek a nevek ki mutattya.

Leg

Mi a k. Sz. ujra a 3 Capitulumot?

Leg neveretesebb Vesperedei Justinianus Cs. Sárás alatt a melyet ugy hivnak Tria Capitula. Mint hogy ö jelettebb bölts volt nem vette észre a Papok tactikajál sem ne. Volt Justinianus Cs. Sárnak egy igen Edes verseny ja a Cappadociai Püspök Theodor, a ki a 3 Sárnak él, Origenesnek muntait igen nagyon betsülte és olvasta is. Ezt h. ö bosszankodtak az Udvarnál, a Kon stantinapolyi Püspök Mennas reá beszélli a nagy Theologus Cs. Sárt, h. arolat a kit az Origenes Sziamait közetel. solemniter egy edictumával condemnallya. A Cs. Sárás mint jól tudo Theologus a mer ve vitkezhajlott, ö. ö. felelsi: a ö. ö benn tatott Cappado ciai Püspök ö beszullotta semmyebben ezt befol geti a Cs. Sárnak h. a Monophyssitak ariust ö akarjak a Caledoni Sinat tetni be venni; mert ez a Sinat a Mopsuesti Theodor a Theodoret és az Edesse leli Ibas munkait szerel a munkát hivatnak Tria Capitula. Orthodoxnak declarálta, holott a Nes tor tudom ánnyának nyomai találtatnak benne. Ha azért a Cs. Sárai arolat a Canonokat mellyek arolat az Irásokat illetik caffálya nagy örömöt fog érni, nek a Monophyssitak ö. ö. sznak tsendesed ni, és az addig hábora Provinciák kedvessegben élnek. A Cs. Sárás e nagy örömmi akar alig varja h. pennát végyen kezében, egy Edictumot publicál tat mellyel hozzá állya a három Sziamait munkáit. A Meletiek ö. ö. sokat volt h. az Udvari Theologiához alkalmas az tsáltak magokat, s az Edictumért

nem

nem zugtak. De az effélékért, a' kik ő reá esnek a' Konstantzi napolyi udvar Eretnek gyűlésben egyenesen fel tűrültek h. egy Cs. császár a' Synodus auctoritással, vagy igyekezik gyakorlani a' fenttség tőrésnek tettrőli előtted h. sincs kár, ezt tenni tőd jogva gyakolt Püspökiteket, a' kik mint Egyes, tudos és az Életnak Példáretes tanitoi ugy éltek, a' hogy gyakorlassuk Irtak ez ellen az Edictum ellen szabadon. A' Cs. császár vakit az ő Edictumát a Subscribállók, hivatallyaikból le vetette. Vigilius a' Rom. Püspök h. frebb Figurál jüdeos berme. Konstantinapolyi hivatlya a' Cs. császár, mert félre ki be evőtt volt. Ő tenyerittől h. ő a' subscribállyon. Vigilius tépett egy mintat Judicatum névvel, melyik a' Romai Caputokat dam nállya, de ugy h. a' Caledoni Zinat tekintetit gyakorlya. Ez a' tettrett egyik félnek is, vissza' Keri az irását. De ezére vétik h. mit akar, kénszeritik h. subscribállyon, ő a' Pen plomba szalad, a' Katonák utánna, Vigilius ugy gyakorlta az oltár szarvát h. a' mint ki akartak szakallanál és lábánál fogva hurni, el tért. a' Katonáktól oda hagyták mintheggy holt nép tudult bé. Ennan a' szegény Püspök Caledoniba szaladt. Ide külöttek egy Symbolumot az ő ellenségei, mellyben a' nagy Concilium nak végrészei hellyben hagyattak. Ezeket subscribálta és vissza jött Konstantinapolyba, a' hol betsületben fogyadzák. A' harom Capitulum ért való vesztekedés aroubau az egész birodalmot el futotta volt; ugy hogy a' le tsendesitésére egy Oecumenicum Concilium ot hirdettek

tetett Justinianus, 553ban össze gyület en 18 Deputatush el tűl denek Vigiliushoz is a' kik hivják a' Synodusba. Vigilius menti magát gyengeségivel, és igéri h. más nap. feleletet fog küldeni a' fel jegyzett propositiokra. Várják a' feleletet, de Eszett. Aronk a' Püspökök elé vesik az emlitett Püspökök munkáit, mindeniket Nestoriani mussal, Apollinaria mussal talallyák leli, és condemnállyák. Vigilius is be adta a' maga opinioját: De e' n volt elég gyakorlott lenni h. subscribállyon, avval el botsátották az utba de hiába gyakolt. — Nem akarták ennek a' Concilium nak végrészét be venni: Nyugotoni de a' nyugoton egy mástra vettették ki az engedetlen Püspököket, reá kellett állani. Itt Origenes is condemnáltatott. Igy változott a' Vallás sok Fejtegetésekben, a' mint a' Cabinét Papjainak voltak. Egy alminsar, ki az Udvarnál egy kedves Dáma, most erős magyarra allitotta gyakorlta. Ha Justinianus 84. esztendős korától még elhetett volna kitudja menny ivel szaporodtak volna a' Vallás Articulusai.

Itt gyakorlunk a' Vallás Historiájába azt a' részt, Hogy lessünk fel be fejeződnek: h. az Emberi értelem erem 3 száradok alatt, mellyett Historiája? Hogy látunk mit nyert? Vallyon a' Vallás a' Történetnek bold ogy ágára használt-e, v. sok egy tekintetben a' kit a' Za varos fo rasból is oltkattak

Lanyi to gyakorlt

Mit nyert az értelem és az erő nem Paradox alatt a Vallás által?

Bronjus ágolat.

Ezzel a kérdésre való feleletet N. teleten már képp jó mint nyugotam. — N. teleten a Keresztény Társaság organisatioja olyan volt, h. ott az értelemmel szükségképpen kanyatlani kellett. Pyengél voltak az Uralkodók — az Udvari Constitutio olyan volt h. egy nagy Ür ele nem állhatott — A' leg vastagabb gyönyörüségében el lankadtak — Nem volt olyan Philosophia mely a' Lelket kaffenos gondolatokra ébresztette volna; mert vagy az Aristoteles Terminologiája vagy az ujj Platonismus Fanatismusra kapott fel. A' vélekedések által mellyekkel némely Articulusokra kifejtődtek lehetett volna egy jo Systhemának alkotására szolni: de semmiben egy pontotis közös forgattak — A' Bronjusok idealok' s' tselekedetel a' mellyekből az egyéssel fi Sinai hatnak volna. Sola egy Propositio ennek arra való volt auctori táfsa h. azt egy akor jö i mondja neki erőt volt, hu azért h. egy Isten gondviselő erőfratosságra v. egy Császári Ministerb réfzre hajlásra gafztve. Az akkori K. Vallás továbbá a' Keleti K. Tarsaság romlásáig nagy ou siettette — Minden Vallás beli vesedelmes esett volnak minden a' Muszka Sophistákra Muhamedes épp az által lett olyan forentfés h. a' békételen K. Jelelte Vallás-béli fza bad Ságot engedett. — Nyugotom jó a' K. Vallás arokba az ujj Statusokba mellyek a' be jött idegen neuretekkel ele állottak igen nagy hafnokat tett.

Meg

Meg felis'ülette a' hadakozó indulatot a' Kör birodalom romladékaiból oftono nyerbe. Kaptak egy kis palléroraft, a' mely id özek nagy világoffág ra nött — Ösfze tötötte avolat a' nemzeteket a' mellyek kis lömbeu ka öfzve rugtak volna is határait, tereset gondolkodtak volna egy más rol is nyugat a' maga darabjaibeu sujjbered volna, ei ha az akkori idöli környül állá fsinu vissza tenünk az Asylumok jo volta a' Clerusnak az az organisatio jo mely még ma is nagy részént fi vagyon a' Catholicusoknál is az öfzfel állott Baráti rend használtad eredeti határain.

A' K. Atyák közöt l. neveretesebbek voltak a' 2dik Századi: Lactantius. Az egesz neve Lucius Coelius Lactantius Firmianus. 303. tajott el. Arnobiusnak volt Tanitó anyja Sicca Városából Afrikab. Minden mas kái közöt legfrebb Libellus De mortibus persecutorum Nagy élesen frottafa, a' Stylust követte Ciceroi, a' homaus Rémy Ciceronak is neverdelik. Constantinus M. bé vitte az Udvarában, ei a' Fiának Crispusnak Praeceptora volt — a' Pogány Vallásnak Ostromlásáb fterentfesebb mint fel állitó ásáig tart. Megholt 330 ban. A' munkait k. adták J. B. le Baumelet. N. Lenglet du Fresnoy. Paris 1748. vol. 2. Notis variorum.

Ambrosius az Atyja volt Galliaby Praefectus; Magas Politicus Statusra ment volt Születet 333 (?) Esztendöben Treyerben fi halvan Mediolanumba nagy vesedelem tamadott a' Nicenusok és Arianusok közöt.

körött, ki légyen a' Successor. Ennek le tsendesítéséért
el küldvén a' Cs. Valentinian Ambrosium olyan kitsa-
tosan perorált h. a' Nép Püspökké választotta, és a' Csá-
gyereséből ámbás neheren fel is vállalta 's arután
nagy Theologus és orator lett belőlle. Justinianus Cs. Anno
üldözte mert a' engedte h. az Ariamusok Templomat ejtsék
nek, akikel favorizált az özvegy Cs. Asszonné, Valentinia
h. az ő Antiphoniaibau mellyeket a' Templomokba be
revolutionis gyanunak vagyon. Meg holt 397. Sok mun
kái maradtanak. Ambrosius az első a' ki a' Csász. a
Ecclai Jenyitterekkel bizontsa. Theodosius ni ealy valami Vel
lio eset, a' Császárt vagy Tudo ezt arenti le vagatot, [illegible]
ra jövén Mediolanumba Poenitentiát tsinalt a' nyi
tához Ambrosius – a' földre le borulva kellett botsá
tot kérni. Az ő munkái ki jöttek Párisb. 1686—90
2 Vol in fol. 1480 ban más ki jöttek volt az ő leveleri De a
sem hely sem Typographus neve nintsen fel téve.

Hieronymus. A' más neveri Sophronius Eusebius. Szü
letett 325 ben. Más a' nagy Theodosius idejében az az 39
elött nagy hirü ér volt. Strídoni fi volt Dalmatia fölső
Donatustol tanulta a' Grammaticát Romáb, ugyan ott
tanult egyet Tudományokat is, az után el ment bujdosá
Kéletre, a' Klastromi életet nagyon szerette, vissza kerülvén
Romában Damasius Papának lett Secretarius, ottan ugy
Satyricus, ér volt. A' Damasus halála után Orige
nistusokkal vadoltatván oda hagyta Romát, járt
Jeruse

Jeruse földyel de sokat a' nyelvért kedves
nem volt. Végre Laká'ját Bethlehembe Pales
tinába figátta. Mint Barát nagyéllő. Sok baja
volt a' Heretitusokkal. Még Bethlehembe lakott
Sokszor el sélálgatott Konstantinapolyba hogy a' Na
zianzusi Gergely praedicatiot halgassa, a' ki akkor
Konstantinapolly Pátriárcha volt. Az mulat
tásaik modjáról h. az Eusebius Kronikáját Deák
ra fordította volna. és Aquileai Rufinus vette
t. előbbi permája alá, a' ki Origenesnek némely
munkáit fordította Kolz el terjesztette, a' melyért
Horatiussal vadoltatott. Hieronymus az által a'
magáról való gyanut akarta el hári. Hanis.
Anastasius Pápa Rufinust eretnekséggel a' s'
tanuló Vigilantius ütötte, a' ki a' sok be jött
Ceremoniákat Menjege volt. Meg holt életének
91 dik eszt 420 ban és a' Szentek köré jönn láttatott.
Leg neveretesebb munkája a' Bibliának Deák
Fordítása. és Olasz Fordítása elébe irt egy hos
szu prologusi. A' fordításnakrei a' Vid o nyelv
nek gyakorlásán tudta természetét. Nevönös vele
tsédjei voltak pl: h. az Angyalok vétkezhetnek.
A' Napon a' Csillagokon Lélek vagyon. A' gondviselés
ssal az Erdőn terjedő ki sat. Vagynak sok levelei
Victorinak De vitis Sanctorum. A' munkái adattak ki
Párisb a Benedictinus Barátok által 1695—1706.
ban 5 Darabban in folio.

Chrysostomus János, Pogány Születésű

Szülék

Születésétől fogva tellett 3541. Lájott. Az Apja vo
Secundus nevű Derék katona. Az apja idején g
Az Anyja Keresztyénnyé lévén Libanius Sophista á
la Basilvanyul á'ki igen szerette; szerette a' Barátok
Institutumát. Antiochiák Papja lett a' hol el hiasz
vén, midőn Nectarius a' Konstantinapolyi Pátr jött
holt volna, Arcadius Császár helyében horatta. Igen
ékesen szóllo volt a' homan Chrysostomusnak vag
Arany Hájunak nevezteték. A' Vétkek ellen Borga
lódott. A' Papokat szidette avval h. asszonyokat tar
tanak magok mellett. Az Asszonyok vétkeit minde
Nap prédicatioval vagdalta. Az Udvari szoká
Legio Lenn kedvetlt. Mind ezek arra Gyelmeztek h. a
Papok ő boszánkodván a' nyugodtak meg le nem
tér. Leg több baja volt Theophilussal az Alexand
ai Patr: archával a' ki egy ambitiosus ütődö
kevély ér volt, az Orthodoxiának nagy Patronus
s mégis egy különös által nalsággal az Aegyptom
Barátok életi szoretinattát t:i: Ezen Barátok é
zül nemelyek azt tartották h. az Istennek kere
ha vagyon bironyitván azt a' Sz. Irás Lejegyz
Level. A' homan Antropomorphitáknak nevezteté
Ezeket Theophilus egy könyvében refutálta Origen
sel bizonyitván a' ki azt tanitotta Alexandriá
s halállal fenyegette Theophilus a' ki ijjedtében
mindent revocalt és Origenes dannálta. Mi-
helyt ezá' zivatar ő tsendesedett az Aegyptom

Clastr

Clastromból a' Coenobiumokat ki tsapta a' Gu
bernátor segítségével. Midőn ezek panaszra
hová menteh volna nagy tsapta a' Sz. Páti. ar
cha az egyiket pappon l. a' vére ő indulvan a' föld
re esett. Ezek hörül az el hergetett Barátok kü
zül sokan Konstantinápolyban szaladtak é
Chrysostomus be fogadta őket, ejjel midőn a' Pü
Minister Patrás volna. Ezek a Barátok kiva
panaszolják álla pottyokat. Chrysostomus ezen
örögött kiráján, mint jo szivü ember, ő indulvan,
in Theophilust h. engedjen ő nékiek. Theophi
lus fel pattan, a Cyprusi Püspököt Epipha
niust fel bérli h. Origenest damnallya, mi en
gen Konstantinápolyba. Meg jö. Chrysosto
mussal még talál ezzenis sem akar, ambár az
sokszor bar átfágosson is vitáltsa; Ő ellene
factiot indított, mert tudta h. a' prédicatiorit
sokan haragusnak réája, Peuritis Ostoga
tott ki s invesit gált alattomb h. Antiochiában
s eggyebütt is mint velsse magát. Egy tsomo
hamis vádot be adt Chrysostomus ellen. Ki ő
vet tegettette Ministerében birott s a' Cs: sza
nálmis a' ki Chrysostomus ellen prédicatiorit
haragudott. Mikor minden igy el lett volna
készitve Theophilus a' mennyi Püspökel kapha
tott ki vitsi magával egy Vorostadtba Calcedon
egy Cserfa alá, ott tsinodust tart Chrysos
mus

mus allen, ci tallya Chrysostomusé, s jelenik meg
a' Cs. fiától jött Commissio, ei ez a Synodus conde
nállya 's leg ollen hajora lépik 's meg avval ejtik
el vissik Asiából. Egy napnál többet n ült alt, mert
a' Constantinapolyi Nép s ertvén h. az ö Kedves
Papja mint s otthon rebellio támadt melytől
az Udvar ugy s ijjedt h. nagyon a' Cs. fiának ne
Deffendáló levelet irvan Chrysostomusnak hamar h.
vette. A' Nép mikor hallotta jövetelét eggyen
kintsinj Gyermek nincsen eleibe ment és Fak-
lyákkal minthegy Triumphusban a' Templomba
bé kisérte s találá Papját. ettenty a' Cs. ferjá-
nak a' Püspöknek addig soha Bortak, h. öszve vere
kedtek. Theophilus a' Tengerbe akarák vetni, a'
egy éjjel s fiától 's Alexandriába hara ment. Chry
sostomus azután semmi fenyitség a' Cs. fiának ne jelen
legeit seddemi, kivált egy nikor 403ban egy ostra
pot emelnének a' Cs. fiának tiszteletire olly nagy
páral vitték azt végben körül lötte melyet alig
nyomhatt volt. Ereit a' Cs. fiának ujra s haragra
Dott és el vegerte h. egy Synodust gyüjtsenek melyet
Chrysostomust ismét condemnalhassa. Chrysostomus
mus mégis bátron prédikállotta a' Cs. fiának fe-
lem lelkiben: Bünös frodik mégis Herodias és ki-
vánnya a' Fejét. Amnyira vitte a' Cs. fiának
ne a' Dolgot h. egy Levelet gyüjtsön Chrysostomus
fraudulentiaba küldötték, abból az okból h. a' melly

Püs

Püspökel egyfer egy Synodust levél a' new fel
gálhat többé. Elment Chrysostomus kivantel
bucsuvan barátyaitol Ciliciának határaira.
A' mely napon ki ment a' városból a' Templomba s
gyult melyet ellenségei arra magyarázták h.
az Ur n ne hagyta h. abba a' Templomba folyálh.
Ist annak barátyai nak Levelet minden felé
h. az ö nyomorr Lágain ha lehetséges lenne az ud-
vart elött is tekintetbe vétetni könnyebbi ftelnek ei
hirjét hara: De minthogy erőss volt ellene
a' factio nem lehetett. Meg a' Ki 1mo ennis
is new mehetett semmire bár ftinoplban bunt
a' Bologgat: mert nikor ki vettyék Konstantin
napolyt mentenek a' Garbiától utlyokat állot-
tak semmire sem mehettek, s fraudulentiaba
holt gyá nagy kr. 1majoris ákik erette in ter-
cedálnia nekik. Meg holt 407ben Septber 14en
Márottak igen sok prodiciatiói és Levelei vs
Darabb adtak. Montfaucon Abrah Pariskl 1738ban

An 5=. Scaribanselli esty ák Ezrül:

Augusti nus emlitem tsak, mivel ez ei
el beszellett Historiák nagy befolhyása volt.
Aurelius Augustinus Afrikai, született Tagaste
Numidiának várossából 355ben az Anyja Kere-
stény volt hivtak Monikának. Ifjuko ában
ki Manicheus vala egy szeretö jétől fattyas lé
ának Theodorus v. a Deo Datusnak nevezett. Akkor

tanulni

tanulta a Grammaticát Carthagoba, hol Rhetoricát tanitott, jo Procator vala, de gyanuban Carthagoba a'kik egy emberiségét Rosz ment. A Manes fejenivel tele volt. Mediolanumba Oliquentiae Professor lett a'hol Ambrosius volt a Püspök. Ennek a Predicatioira a'jait nem arert h. a Keresztény Vallast, s tanulya tn h. Oratori. at hallyon. Ambrosiushoz ment jait az Anyja h. ha lehetne a'fiát Tőle Keresztenyre és a' Manichei tanitasbol vonné ki; arra felelte nékie: meg Dolgozna az a'Keresztség Gyermeke lehetetlen h. el vesz Treu. Aronba egyszer egy Esztben sir talvan hallya egy Gyermeki fohoszt mely azt ki altotta: vedd és olvasd. Erre Augustinus hara mennen elővé fi a'Pál Leveleit és a'Kor akkor kitöltt levelt Bnek s ig vette meg: e'lesen járjunk n. Dobrodasokban a' reggelegben, n. Ágyas haroki való kuj altod a'sokban és mesterkedesekben laz ek Ambrosius Predicatioi a'Bibliai Olvasasa arra vezeti h. Ambrosiustul jelentven magat, n. Keresztelkedett és Keresztény lenyge lett 33 esztendős korab. ek Anyja s hallasa lozvan hara mentis a'pöspökje mutatott s esküjen Romen el ment Hippoba ott Püspökre lett, és az utan ugyan ott Püspök lett 396ban. A'hol 34. esztendeig folytatott pünyös fegyz utan s holt el Tének 76ik esztjek. Tanarkor is volt, igen tanult mely

mélyes, be látó itélö tehetsége. Az Afrtalára ez a'Vers volt metre: Quis quis amat Dicta abstinuit vadere famam. Hanc mentem vetitam noverit esse libi. Ezt a' conditiot s is kivanta minden vendégeitöl h. be tollyasztessek. Neveredes minderája De Civitate Dei. Ennek irasara egy Csaszari Minister Marcellinus nevü késte, mert a' Pogányok látván a'Keresztsegtöl niak valo vigyazasokat a'birodalomnak a barbarus Nepek által valo romlasát, azt mondották: h. minden ennek az ora h. a'Pogány Vallás el törött lett. Ebben a'Könyvben azert Augustinus s mutattya a'Pogány Vallasnak helytelen Legeit és bolondságait, a'Vallasok pig mesterségait. a'Kor. ti emberek h. többet bajlodott; azokkal lenni addig ird, jart, költ, mig magat s fojtotta; a' Manicheusokat Pelagianusokat, Arianusokat irasival és a'Synodusokkal, melyeket az ö tanitásara gyüjtöttek, s ö telenitette. Egész Oraculum volt akkor a'Keresztény Vilagban. tok Kettsegen kivüljekre fojtott el, ö felett mind a' Religiosumb mind a' Politicumb. Hiba vala az ö minden munkait Clerjcus Jánus Uram, Antwerpiaby 1700 12 Volty in Folio. NB. a' Görög es Zsido nyelvet n igen tudta.

A' Bek Szarban.

N. Lergely. Erdeni neve Magyus: meg egy nagy.

nagy hirelkedö Köfi. Még Gyermek korában
Dialectical Rhetorical Grammatical tanu
egy h. felgül haladna másokat. Midön a Jézsi
kot elérte Senátork tették maju Város Po
Jeetussa lett: de minderekkel ö volt g elégedv
ment a Baráti életet keresette. Pelágius Papa
követségben küldötte Konján Constantinápolyba II Tibe
Császárhoz, ott Lót munkáit dolgozott, hova jö
a Tiberius Császár halála után, egy Klastrom
vonta magát a kit irta munkáit és Pelág
us halála után 596ban Papa lett, buzgó és Ord
Doctus ö volt; a Templomokat szerette tiszt
ni, és az Isi Liturgiát. Synodusokat tartott. Le
veleket irt az Etea és a Vallai Constitutionibo
Lót baja volt † böjtelö Jánossal a Constantino
polly Patriarchával, a ki magát Oecumeni
Püspökk neverte. Irtak sok Levelet egy más
a többek között azt irja egyszer Gergely János
(Greg. L. IV. Ep. 32.) életének g rontyát azt a mi
Jánkat tanitunk; Jesum b a böjtölés miatt el
vásott; Lelkünk a telhetetlen ambitiotol jut
Jadik; rongyos köntösbe járunk, s az alázatosság
Lakaroja alatt a világi mellt lágra törekedünk
Jut ábrázattal Jarkas fogas hordozunk. A Péter
volt

† Johannes Jejunus

volt a nagyobb Apostol s még sem vette az
Oecumenicus Titulust magára, mint ö a Con-
polot vele degelik magok neveltek Arelia-
enst, Caromlonak Antichristusnak, Ördög-
gösnek s több effélének neverte s magának a
Servus Servorum Titulust vette. Ö volt a
ki az Angliakat is g térítette, mert egyes
Romaby ar utára nézvén az Angliakat látott
s g fajnálta s. Atyai szép erek el hárhoz
arezt egy Augustinus nevü Barátot el küld
egy Compania a Baráttal Angliaby a kik térítették
is. Mastow hirelkedö volt. Phocásnak a ki
gyilkossága által a Constantinapolyi tro-
nusra hágott egy levelet approbalni is kel
be hagyta gyilkossájál. A Pudomanyokat i-
gen árolt. A Papokat n engedte h. pogány
Auctorokat olvassanak és a Palatina Biblio the-
cába minden Classicus pogány könyveket is egyéb
régi monumentumokat lemásolvé tett s. a Rók pisk
inkább fordítsák elmejeket szent dolgokra. Meg-
holt 602ben Martius 12, és ö az utolsó a ki az Etai
Episcopi Atyának neveztetik. Leg neveretesebb a
Liber Pastoralis nevü könyve. Az Evelus könyve-
ket is ö fejtette Antiphonarius sive Graduale libes.
A Dialogusait de vita et miraculis patrum
Italicorum tett vagy ö vén ember[illegible]

Egy

Egy Baráti el tőr vén lampjáit olly ón bergen im
kerott k. a' Lámpás idnél ujja lett. K. Benedek Hun
által egy fridát ő ujjitott mellyet a' Dajkája el
vontott volt Páj. Nec Deus interfit nisi dignus vin
dice nodus, incidérit. art monja Horatius. A'
Benedek ei k. Maurus rendjen lévő Baratok k
adták minden munkáit Paris ben 1704ben 4 vol
in folio. Meg kell jegyezni k. 595 tájott ált a te
+ Isidorus Hispalensis villai Püspök Isidorus, egy igen tanult és nagy
tekintetü Pap, ennek irá lentek a' Catholicusok
egy Collectiot tsinált volna a' Conciliumnak Com
jaibol a' Papák Decretumaibol a' melyben a Diony
us collectiojan kivül tob Africai Gallicai Hisp
nia' Taj tsinatok végrejei vagyok, be a' ki kiadta
annak neve alatt a' Collectiokat Isidorus Mercato
a' 9ik Sárk ált ei tsak az irásával a' mint a' mag
hellyen ő ladgyuk.

Kutfejek ernek Szabadi Históriájára

az Ecla Constitutiojaira sokat Legit a'
Codex Theodosianus. Ert a' Törvenyes könyv
ar Ifjabb Theodosius Császár kéresitette az 5ik Szá
elein. Nyolts Secretariot rendelt ki k. a' K. Sa
szár Constitutiojit mellyek használhatok fe
jés rendbe. Ezek Constantinus Uttol fogva egy
ar

az Ifjabb Theodosiusig és III Valentinianig
uralkodott 16 Császárok Constitutioit ösz-
veis szedték és 16 könyvre osztván a' Sel-
lerek ki adták. Differtetik ei mostani ki
adajai között a' Codex Theodosianus anne
perpetuis commentariis Joh. Godofred. Ge-
nova. Joh. Dan. Ritter T. IIV Lipsiae 1736—
1745k in folio.

Codex Justinianus. Midőn Justinianus
527ben a' Konstantinapolyi Trónusra ült
volna, ei látná nillyen zavarba vagyok a'
Törvenyek (: anno Imperii Secundo :) Tiberianus
a' kiadástol volt ő kéri k. arokat a' Törve-
nyeket mellyek ha fenn tehetők fenn is ma-
radjanak, a' mik pedig el hagyhatók vesse ki. Ezek Ti-
berianus Ker tudor Társaival az ugy nevez-
ett Gregorianus Hermogenianus és Theodo-
sianus Törvenyes könyvekből tsinaltanak egy
mást és ez a' Codex Justinianus mely 529ben
készen is volt. Ezutan 530ban ő kéjtették az ugy
nevezett Pandectak v. Digestak. Ugyan Ha' a'
Tiberianus Basilikuma alatt 17 Compilatorok
rendeltetven mellyek a' kik 50 könyvekből a' regi
irásokbol igen sok excerptumokat vettek ki es gyüj-
tötték egyuvé. Minek elötte pedig a' Pandectakot

publi

publicállatta volna Justinianus parancsolá Fr. Bo-
rini ámuſſa l. Dorotheus és Theophilus két Juris Pro-
fessorokkal együtt a Jamlo Ujjnálag Eddigi egy rövid
extractusa készítésének abból, hogy a sok Törvények
ne ijeszthessék el mindjárt a Tanulót. Ez is készült 533.
Négy Könyvekben és Justinianus nevével adatott vagynak
Ezek után ő készíttet a Novellák a melyek egy olyan
gyüjtemény a hová bé iktattak azok a rendeléssek
mellyek a régibb törvényekel vagy világosítják vagy
jobbaan ő határozzák vagy el törlik. Ezek a Törvény
Könyvek az Europai Oskolákba még tanittatnak. Ezek
ből az Ecla constitutiojára igen sok törvényekel
lehet találni. elmaradtak anno 1631be.

A Canonok Gyüjteményein sok vilagosságot
adhat a milliven a Sirmond Jacob Urame melyet
egy Tomussal potolt Petrus de la Lande Pariſs 1660.
II Tom. in folio. A Dalatsa Istvan Theodorus Ja-
nor Mauſs Domotor gyüjteményein a Liköt
lassabbul ábol a Codex Canonum Universi Eccl
v. a Codex Calcedonianus elé horatott.

Az akkor élt Historicusok mellyek az Ecla Do
gokat ő irták Eusebius utánn: a Kiröl lassan első pa
adus végén a Kulsejek Köröl:) a Ki negy Könyvekb
a Constantinus életét is le irta ? minthogy benne va
az Udvari Eggyenben sokat lehet hinni, ámbár

sok

sokszor panegyrisra; de azt ő lehet külömbözte-
tni. Jegyzés érdemlenek:

1. Socrates és Sozomenus mind a ketten Con-
stantinapolyi Processusok folytatták Eusebius. So-
crates irt két Könyvekel 360 – 439. Ő benne
igen sok Documentumok vagynak Synodusi actái
Leveleknek rövid extractusok, más mintákkal.
Irása világos és hiteles. Sozomenus pedig irt 9 Köny-
vekel 323 – 423. De ő olyan erdemes mint Socrates.

2. Hermias Scholasticus Cyprusi Socratessel. Ker
Di. hi Storiája 325ben és le horra 440; jobban ir Socra-
tesnél is, csak h. a Materiák ő valoſztaſág nem olyan
szerentsés mint amaz.

3. Theodoretus Cyprusi Püspök, irt 5 Könyvet
mellyek philosophicusabb vagynak készítve mint az ante-
cessoraie. 322ben Ered. le horra 427. Bemenés
sok actáknak vagynak, réjtve kijárt vagyon benne, kivált
mikor olyan vesekedéseket ád elé mellyekben maga
is részes volt.

4. 430tól fogva 594ig csak egy Historicusunk
vagyon Evagrius a ki a 6dik Szász végén élt. Tudos ész,
statista. Az ő historiája ugyan new mutatja azt a
tudományt sőt arról bizonyságot h. az ő idejébeli Pro-
judiciumokkal tele volt. Sok Anecdotumokat és Le-
gendákba tartozo historiákat beszélli; de az ő be-
szélletsége. a velé adassa mindenütt ki tetszik.

5.

5. Meg tartornak erre az Időre Eccl. Historicusok Philostorgius és Theodorus Lector. Mind a kettőn a' Ker. Karból valók. De mind a' kettőnek csak némelly Darabjaik vagynak.

Az elé franczált Historicusokat mind együtt adta elé Henricus Valesius Historia Ecclastica Scriptores Graeci, Graece et latine Tom III in fol. Amstelodami apud Henricum Vastericum 1695. Velenbéli ugyabb ki jött 1720ban. A' kit többet akar ennek dolgnál látni nevezi Cave Willi. am Utamat in Historia Literaria Scriptorum Ecclesiasticor. Elsö részét ben. Geneva 1694. a' második részét 1699.

IIdik Periodus 600tól 814 igy.

Mahumedtól N. Károly Cs. halálig.

Abban a' nagy Szakasztt melyet N. Constantinus Cs. a' Sz. Országban kezdve N. Károly ig szabtunk egy folyamatban el végeztünk, következik már a' második. Ebben 214 esztendőket fogunk bele 4. annak jobb nyugodt pontra szállyunk. N. Károly holt ig 814ben. S nékünk ott kell meg állani 4. a' 14 esztendőket magokra nézve hagyjuk, mivel ezekről össze foglalva vagyon a' Károly több esztendeivel. Mind ezek Ig az Ecla Historiának

Theatruma csak egy volt 1. a' Kör birodalom mind Nékelem mind Nyugotaw, habár sok Oldal országok állottak elé; de a' Jö nevezet Romarol volt. Itt már el butsuzunk mint egy N. Ekelettöl. Ott a' sok Inthetak, az élhetetlen Ujelettöl. Ott a' sok Inthetak, az élhetetlen Ujelettöl. Ott a' sok Inthetak, az élhetetlen Uj

a 11-ik par antsolnak belölle 14— 15 száraz dol
g ing attyát. Minden polanumok minden Történe
dések a 16-ik száz a' Tiberis mellett való Hierarchia
nak v. g erősítésére v. g ráróla szóla Történet. E' lehet
hát a' tiel a' honni Történetekbe: meg tudni a' Történet
állásokat, a' titkos és nyilvánvalóságos utakat mellyek
arra sorolgattak h. egy ki a' prédestinált sz. Széket fog
kén Tyrannizállyon Europaon. E' tsak az olly adatok
nemi interessans a' ki a' jövőre való nézésre határoz
tatott egésszen életében. Ahol az ehhez közöl is mellyek
burkatára szára sorolgattak egy egy ügyes ürdemlik g a' figyel
metességet s midőn ezen pontokat fele lietünk,
minden arok közöl a' történetek közöl megyünk el
mellyek az uj tartományokban erre a' revolutiora
dolgoztak.

Ennek a' Periodusnak Historiajok négy dolgot tekintün
1, Nemely változásokat mellyek Keletről Europaba
jövén az Egei Historiában be folly ások vagyon v.
2. A' Nyugati Országokban az Egéttel elé állások
3. Belső Társasági Constitutiojat.
4. Azt a' Relatiot melyben a' Ker. Papával v. e
állás Sokra v. a' 7-8-ik Századnak Keresztül ejtenek
I. A' Keletről Nyugotra által jött Változásokat ámi
Konstantin napolyon Korszak. Ott a' trozy
ült a' Szárad elein Mauritius, egy régi Ker.

Ki volt a' Szerzetes Constantinápolyi Császárai s mi történt velle?

nitiából származott ér. Ő maga így Caesa-
ea' nak Arabissus nevü Városából jött lett.
a' honnan Caesareai Mauritius nak is
mondatik, az Antecessorának II Tiberius Császár
nak vévén el Leányát feleségül; s alatta utánn Csá-
szárrá lett 582-ben. Két nagy hadja volt, egy ik
a' Perzsák ellen mellyet szerencsésen be is végezett
a' más az Avarok ellen mellyet szerencsétlenül
ment ki, mert a' Generalissát Philippicust szán-
dékosan ki Bötte volt, tartott t. i: az Oraen-
tum jövendölésétől a' mely azt mondotta volt
h. egy Kr. születő nevezetü ember g fogna öl-
ni. Az Avarok Chagánnya el fogott volt a'
Mauritzius Táborából 12,000 ért és Kevés
summa pénzért kinálta h. váltana vissza.
Mauritius fövény Légből v. miből a' vál-
totta ki; a' Chagán arczát mind a' 12,000 nek
fejét vetette: ezt ugyan ő előbbi ezt nyári ja' nyá
arczát zugott. A' tövek g hozzá, a' kit közt volt egy
Phocas nevü Had nagy v. Hadnagy, a' Chagánnak
ezt a' Egy adományát, és a' Császárnak fövény
Légét szemére vetette. A' Császár ugy g haza-
gondolt h. Phocasnak bejelentést a' szabadúlás
ról tétele. A' Nép a' Császárt ő vérével kay-
galta

galla és Phocás Cs. Császárnak vas lápztya. A' Cs.
Császár ő hallya a' Zenebonát vsszahuattya Szántivetéstt
Philippicus Generálisst és mondja nékie h. más tölle
nem fél hü vallyon ki lehet az a' Phocas: a' Gene-
lis azt feleli: attól ő Ellensége nem egy félénk ér.
a' Cs. Császár azt feleli mindenkor egy illyen félénk. A'
arcunba a' tagyunkon bé bodsátlya seregével Phocast
a' Szultán Templomába, és augusztusban. Mauritius el
halad: de Phocas ő Fogattya és Fiával Leányaival
feleségével együtt ő öleti, egy pár h. mulva Mau-
tentelen volt a' kárá Nepe feje vételit mind rend-
nérül és magát utollyára ölték ő. Azt mondják h.
uritius minden expeditio után fel ki állott: igaz
vagy Uram Te, és igazak a' Te ítéleted. Illyen Egyen
Legéi után bé ült a' Császári székbe Phocas a' Ener
ottan gratulált N. Pergely egy Levelével. III Boniface
ius. még inkább ki zelledett ennek a' Tyrannusnak
a' ki helyben hagyta a' Gyilkosságot és igéte h. imad
zik az Ennek és Reggelnek nyer a' Mauritius halála a
Perel olyan kedvébe esett a' Cs. Császárnak h. minden ne
Püspöktől a' Római alája vetett és Oecumenicus Pá
ki Titulussal ő ajándékozta. Ezt így beszéli Cedr
Josephus Diblio Thecarius a' ki vette a' Historiát Pan
Diaconustól melynek azt az okát adja h. karas
Phocas a' Constantinápolyi Patriarchara Cyriacus
a'

Phocas mitha pártolt a' Hierarchiának?

a' ki nem egyal andált egy mint a' Római Püspöktől.
Így hát jó szivel el fogadták a' Római Püspöktől azt a'
titulust melynek fel vételéről olly sok mérgesen leve-
lerett N. Pergely Azt ez előtt ő jobbal Bötsülő
János Constantinápolyi Patriarchával. Nem to-
lang bírhatta a' jobbik Phocas, mert igen legyet
lem és volt, semmi törvény ez előtt fenden ő vol-
tak, sőt nagy erőtt feledségéről ő fertéztette és
egy tiszteletes asszonyt miatta bátorságban
lehelett és ő is 600 ban ő ölették és bi tellyes ez ellen
az a' vers: Ad Simeonem et Lau-
gvine Patrem, Descendunt Reges et Sicca morte ty-
rannis. Juvenalis

Hieraclius az Affricai Gubernator lett ut annus
Cs. Császárra. Ennek Cs. Császársága alatt a' Perzsák
sok Tartományait el foglalták a' Constantinápolyi Birodalomnak, Jerusálemet is Palestinát
föl Aegyptomot is el nyelték. 622 ben próbál egyet
Heraclius a' Perzsák ellen, meg veri ő ket és Persi-
ának is egy részét el foglallya a' melyből átett h. a'
Perzsa Királyt Cosroes mindenütt üldözik és
a' Fiát Siroe meg is ölte. A' Király fiának ezt el mondt
Heraclinak és a' nálla levő foglyokat Heraclius
Cs. Császárnak ingyen vissza adja és a' Jézus Keresztet
is mellyet az előtt 2 esztendővel a' Perzsák Jerusa-
lemből

Heraclius alatt mikor a Tized állott fel.

lenből el vitték volt a Császárnak ajándékozva.
mely et Jerusálemben nagy pompával fel is állitta-
tott's emlékeretére 9ben 14én a Keresztes
fel emelése innepét szentelték a Keresztényeknek. Be-
kellett volt immár a két birodalom között ho a
vallásbéli támadott egyenetlenség. Új veleküldöttek ke-
dtek hintegettetni mely morgásból hozta a Keresz-
tényeket. — Heraclius Császár már tapasztal-
ta volt a Birodalomnak mennyit ártatlan légyen a
Keresztes Eutiches tövelői a kiktől nagy részek a
Perssiai birodalomba vontak magokat. Most pe-
Mahumed elé álvan sok Keresztényeket vettek be a
ö vallásra; arrow gondolkodott annak ráért a Csá-
niképpen horkalna ismét vissza az el állott felekez-
ez A. de Egyház kebelébe. Erről a Plánumáról ta-
nálkozott egy Pál nevü Monophysita Püspökkel,
ei Anastasiussal a Hierapolisi Püspökkel. Ezek ar
tanácsolták h. a békesség helyre állana ha a Mono-
physitákra nézve egy Edictumába a Császár ja-
parancsolná h. a Unus a két természetből egyesülés le
adná csak egy akaratot, az akaratnak egy mun-
kásságát hidgyék. Sergiussal ei Konstantinapolyi
Patriarchával közli a Császár a dolgot Sergius
jóvá hagyja sőt ezt Honorius Papának a

A Perssiai Expeditiobol a Vallásra nézve mitsoda plánummal jött haza.

dolog iránt melyre a Papa ártalmas volna: egy akaratot vallanak a Studiták mert a Sz. Irás is arra mutat hogy a Jesus Isten is két természetüre nézve ugyan arra egy munkálkodó személy sáj; így két bár mint ügyekezés nemellyik a dolgot fejtegeti a Sz. Papa Monotheleta volt. A Császár 630ban az Edictumot mindenfelé el küldi melyben parancsolja h. egy akaratot hirdessenek a Jesusnak: et dolog előbb jól ment, sokan bé vették, az Alexandriai Antiochiai Patriarchálás Egyptomby Palestinaby sok Monophysita vis-
sza ment az Orthodoxusokhoz a dolgott jól jó-
lamoktyát meg jálolte egy Palestinai Baratt Sofroni-
us nevezetü. E' tanácsra ott mindenfelé h. az ed-
dictumot az Eutiches hereticusst favorisállya és a
krisussi lévő két természet elegyitésére tréled. Sok
Baratok állottak mellége. A Kői Papát Leot is rész-
re akarta hurni; már hát a tüz ki ütötte magát;
mindenfelé gyanusan esett. A Császár ert a módot
találta fel és le rendesittésre h. Sergiussal egy hit
formáját készittek Ecthesis nev alatt mellyet egy Para-
csolatyába ki hirdettek, minek utánna a Constanti-
napolyi udvarral gyökösitette volna. Ebben az egy
akarat nyilvánu tétetett, ei parancsolta tsak a mel-
lett h. erről a kérdésről egy avagy két akarat vagy ouó

A monotheletismus mennyire menetelt?

Mi volt az Ecthesis?

a Jesus

á Jesush. Lenki se dissputállyon. Ers ar Ecthesist tolan
be vettéb, á Sergius Successora is Pyrhus confirmálta
á ki á kere alatt lévö Püspökjeivel excommunicatio
birtoká alatt subscribállotta egy Synodusb. 639ben.
A Köi Papa pg 4. Ják nincs ar Ecthesist mind á illa
nokbeli: smust condemnállya. Heraclius g hal vkal
elött látván más á rürrarart mint Josef Császár rea
csa az Ecthesist. A Successor Constans Cságár is e
Heraclius revocatiojat g erösitette vb 648ban Typus
nö alatt egy parancsolatot kirdettel ki l. Jenkis
lenn az egy lenn a kit termésetiöl ne vetelkedjek
tarsai magokat az irásokban és az 5ik Oecumeni
cum Concilium mal végzéseiben vkal 649ben á Latera
numba á Constantinapolyi Patriarchak Sergius
Pirhus és á többi voltaln arlatok Ecthesis condem náb
tattak vkal meg á Constans Typussa is vsszavettetik am
bár az á békességet arányozta; á Cságárok arcát nagyon
gharagudott t. á Papok á békességet annyira ellenzik, mi
vel ök á Keresztény Jegét abba tartották t. egy mást bün
tessék ki Büntösséggel alegyenek. El küldi arcát á
Cságár egy Camerarius ját Olympust Exarchan ak
kor Itáliába olyan instructioval t. á meg gyülessen levö
Papokkal subscribállassa; különösön pg t. ha lehet Már
ton Papát fogja el. Meg érkeznek Olympius, Martinhoz
nem jerhet arcát Sicíliak, meggyun Lateránál á hová
más ar Arabsok bé rontottak volt segitni magokat Itá-
lyá

lyába Gubernatorjak küldi á Cságár Calliopust
egy olyan Instructioval mint Olympiust. Már
ton Papa á Lateranensis Templomba vonta ma
gát; onnan ki vonja, lajora teszi, constantiná
polyba küldi ér hellyében Eugeniust g teszi Papa á
Martinnak Dolgok rossul folyt Constantinapolyb
Az Exarchatusnak conspirálással vadolyák, az uttánok
gyalarutoson g kivonták kaun ki retekből
á hol g is holt. Ök nagy erek jártak igy á Typus
ét mig oltáv á Cságár is 668ban meg holt. Con
stantinus Pogonatus lett á Cságár á ki h. vegét vesse
á vitsekedésnek 680ban Constantinapolyb egy Köröm
legen Sinatot hivat egybe ot gyakanak á Köi Pa
panak tanáttsából á hol személyesen csak a Con
stantinapolyi és Antiochiai Patriarchák voltak
jelen á többi követtyeket küldötték 20a. 18 Septbr
folyt le az ü Sinat. a 13ik á Köi Papa Honorius
mind Hæreticus condemnáltatott ilyen kijelentések kel:
Minthogy á régi Romai nehai Patriarchája Honorius
á Lergius eretnek Jegét be vette, az által erdemtelle
tette magát arra h. excommunicatiora és reája a
thema mondattassék. Honorius ón kivül több mas
élök is holtak condemnáltattak. E mellett egy hi
deí Confessiot készitettek melyben á Keresztény Es
ákaratot g állitották 165 Püspökök irásokkal, Cpelben
voltak mind össze. Arrolan és Monotheletak kanyat
lani kezdettek s kerdessék kik á Keresztény Jegben mig
mar Materiak fordultak elé. Végyük vészre kezdett

más

+ Ha lehetséges maljek el épsthés
de ne úgy legyen a mint
en akarom hán á mint Te
Mat. 26: 39.

A Constans Typussának vi fogyatkozása.

Hogy bosszullotta
fg á Cságárt.

Constantinus Pogonatussal vissza
állottak a Monotheletismussal.

2ik Justinianus alatt mikkor a Synodus tartatott. 685-694.

mási vallotta fel. Ez a Tudomány a Christus hegyre Es röll lakozásnál g maradott s. a'kik annak a' fára nak végén egy Maro nevü Papjoktol Maronitakk ne verettek. ja' 12ik Szazig. — Constantinus Pogonatus utan 2ik Justinianus ült a' Császári Jrtbe kit el vagott orrairol Rhinotmetus Ehrlos nomatusnak hinak Ez 6gr= egy Synodust hivat össze Constantinopolyk a' mely a' 7ik Oecumenicum Concilium, mely vetye a' volt t. a' Legatusi Eerdt Celai Jmy Adrele helyre allittda minthogy az 5ik= es 6ik= Oecumenicum Concilium egy Canont sem irtanak volt. Ez Concilium azert volt nimt egy Sz Balekja a' koma neverektil Concilium Quini Sextum, a' hely rol Nemely a' Császari Refidentialis egy abtsi Judalis Palo volt Trullanum nak. 240 Püspök volt itt jelen mag a' Császar praesideallt; 102 Canont keszitettek mely tet Robais Sergius Papanak a' Subscriptio regett el küldöttek: De minthogy 6 Canonok Ellenkeztek a' Roi C remoniakkal ellenkertek neme akarta Subscribalni Ezer ora a' miert a' Roi Catholicus Atyafiak ezt a' ratot Oecumenicumnak ne tartyak s nem akarjak cumnak elismerni. Ugyan Ezek a' 8ik Szazadig i Aud nus annak esmerte. Azok Kivott a' Canonok Ro voltak a' melyek ne tetszettek Rolly ever: i, hogy a' P pölöben kivül a' Presbyterek Diaconusok se lefeg tarthatnak csak t. mikor a' Templomban Szo

galatra fel mennek abstinealyanak, 2. Szombaton ne böjtölyenek 3. A' Roi es Constantinopolyi Püspök egy rangunak. 4. A' Papa Kortsmat ne tartson s. Coena Diak bal ne jarjon Fal.

Meglehet jegyzeni ennek a' Jaranak gyalaratlyara t. a' Constantinapolyi tronus Csaszari mejar fritté vált. Ott az Uralkodo egy masnak fremét ki vagattak orrait le vagattak, egy masik Clasromolly za'rattak. 3ik Constantius meregyel gölettk, a' Jiat 2ik Constanst a' Jurdöbenaggyon ütötték. A' patriarcha Constantinus a' ki Pogonatusnak hivatott, Ezt testverenek az orrat le vagatta es a' Tömlötbeen vettette, mert a' nep azt akarta t. a' mit a' t. haromsagk haromfremely vagyon egyik egy harom testvernek uralkodnanak. Ennek a' Csaszarnak idejeben talalta volt fel egy Mathematicus az Arabsok ellen a' Görög tüzet melyel a' hajok a' vizbe g egettek, s ez a' Csaszar az a' ki egy Decretumaban g engedte t. minden adoky a' Roi Püspöktol exemptionalis ne folyamodjanak a' Görög Csaszarokhoz. 2Justinianusnak az orrat egy Leontius nevü generalis le vagatta es hamar vetette kiküldötte a' ki. az utan a' Bulgarok segitségével isenet vissza allott, Leontiusnak az orrat le vagatva Dalmatiaban egy Clasromba be raraktak. 3ik Tiberius

Tovább

Hára nejével együtt ő ölelett.

Mig a Sáfárok így Dulakodtak, mig a' Mennyei Kegyelem Angyala vesedelmek mint az Égből a' rajta hirtelen Arábiából egy Revolutio ki ütni magát, a' mely a' Keleti Keresztény Egyház végel veszedelmére szer a' Mahumedi valtozás mely Keletről Europaba jött. Ebben a' szakasztban a' fő személy a' Mahumed. Ez egy olyan személy a' ki akár mely népben és akár mely Időben is egy lett volna a' legnagyobb ember Király, hire tsak arról mondhatnak k. ugy vallás állitott elé, s a' vallás fundálója a' fő tárgy lenni k. az igyekezet neveket vagja mert a' régi Valláshoz tsatolt a' kit abban commodumokat ereszlett Arábia egy ujj Ország nehéz. Arábia fekszik Európa Mediterranei, Afrikának Déli részétől egy nagy fél szigetben az az: abban a' hely mint k. Spanyolország Franciaország és Olasz Ország együtt veve, a' homlok megis van hunnyig egy nagy ér Isten állott valtozás. Hatalmas vészre Országokat fel Keletre vagyon a' Szuszta Arábia, a' Producetumai Mirhus, tömjén, Aloes kaffe, Balsamum a' Sz irással neveztetik Keleti Országnak mivel Jeruzsálem Országra nevezik keletre fekszik. és a' tengerek Jeruzsálemtől elnek a' elegyenest öszve, idegenek közé a' hárafonnal, s ezek arról fogva tartanak a' Genesis a' logiárol: Abrahamtól kezdik le evedeteket a'

Születése földe Mahumednek kik voltak mikor Világtól való maradott, rövideden az életbefejtéséig ele.

1e Mert így minden rendes italt 2e Vagy Disznóhust 3e Minden játékat melyek Istent mutatták a Szentektől függ. de Schaffat nem 4e Istenné tiltja a Mahumed a' Koránban.

Vrd Bruch Lexic Artic Mehumed.

Ismaeltől Hagár nevü szolgálójától származott Ismael Ismaelitak Arábiai Ismaelitak.— A' Jákob idejében mais hires kereskedő az Ismaelitak. Józsefet is a' bátyjai Ismaelitáknak adták el. Mais a' pusztai Arabiaiak magoknak ebből a' fajtából és Ididumából nevezik magokat. Pásztori életet elnek, sátorokban laknak, Ismaeltől hozák le a' Mahumed eredetét, a' ki született 571be Apr 2 napjain Abdallától apjának Anyának nevével Eminatol nemes familiából. A' fiúkat még gyermek korában Mahumednek gondolnak, s egyéb a maradékai rája s tevéjén is egy szerencsés kalandozónál. Futóravá lett Abutaleb az Apjának testvére a' ki ágyrul emelvén magával elszokta volt vinni Syriaba is mais helyekre. A futóra bé szerette egy örvegy és gazdag kereskedő Asszony nellé a' kit hittal Chadigha nak. Ennek a' pásztorkákkal gyakran elment Syriaba, járt Arabiaba, meg ismerkedett sok keresztényekkel a' kik között egy Sergius v. Felix nevü Barátal és egy Nestorius Püspökkel Abdias bendelomnal. A 26 esztendős korában Mahumed elvette a' 25 éves a' mikor a' pusztai nejét 40 esztendős Damát elvette feleségül. Már jó állapotba esett, volt mindene, Dolga kevés. Egy elevenebb és mulyabb az övéi ilyen alkalmatossággal nem nyughatott speculatiói kedvéért a' Vallás

a' Vallás körül. Kél fő'bb tselya volt i, t. az Arabsok
Között levő külön élő familiárok egy ejtsék és 2.
hogy tiszták vallási ájtowelejébe. Esztendőt
egy szemtől ő erena' planuman egyszer bog-
lájott min tegy 100 ember prédicallani kezdett,
mi spirál tevelad kezd emlegetni. Leleptas
volt, nemelyek convulsiokat szenvedett, mi
neu lehet a nyavallya tüzét rolla g bizony ébam
Maga magarol g lehet h. g győződve hitte h. ereu ez
vallási revelatiol vesen a'minth ő mondotta Gabriel
Angyaltol. Ert major is láttak ej bizony sajot tettek be
ne még pj Kir. az 50 esztendőn Jelesej Kadigha a' fő
gaja lehejj, a'ki 10 esztendőn ottis elli az Abutaleth
Abutaleth neue hitte a' dolgot de minthogy jo fiuvi ez
tsak takarta a' Mahumed maga viseletel. 619ben meg
hal Abuthalab a' nagy pátronussa, el vesti a' Jelesej
i Cadighal 2 más tsak magara maradot Mahumed.
619ben elsoseloral választ Andrea ej neved, Gyüleje
tel kezd tartani forgolodik a' balvanyoras ki irtasa ba
a' Mecca ai Magistratus meg ijjed h. revolutio követ
zik mert Mahumed a' sido pogany keresztény Vallás
öntött volt egy Vallast mellyet Islamnak ar ar in ar
vallyat vala g rendgorasnak neverett. Az ő elsö Evan
igy ment: Ar in ararattyat g kell nyugodni marj
ar Isten prophéta által neveri ki ararattyát ej igya

Pro

profeta ararattyáb g kell nyugodni. Vak engedel
messegét kivánt, a' Serifiarol a' kiket vallásra bé-
vett meg ellette hogy tsudtel ej egy verekel fogjál
oltalmoznia' Prophetat. Ezeket g fontolvan a' Mec-
cai Magistratus is Gabriel, el akarja fogatni vagy
fejét vétetni 622ben. De Mahumed ellene vési ejsel
szalad Medinaba i ar a' szaladasa Mahumednek
egy olyan aera a' Mahumedanusoknál mint a' Kristus
születése a' Kúsoknál, nevezetik Hedshira v. Hegyra
et szaladasa utan élt még 9 esztendőket ej egy
Profetiska tsinálobol lett arutan követőinek ura
s egész Arabiának törvény adó Uralkodója ig tsak
életének 63dik esztendejig. Nemelyek szerent 60 esztőr
volna Chaibárig. Volt a' Telesegétől a' Sia a' kit
igen igjan g holtak ej a' tsanya a' kitel jo hellyekre adot
Sejher.

Ő maga soha Judaira nem provocallt, és mi-
kor Judárok kivántak tőlle ast jelelte h. az Al- Judáktol bizo-
coran eleg Juda. Hanem a' követői sok Judától nyitotta a' Valla-
költöttek rolla halála utan pl: o: ast irják h. az fast.
Amya Emina nincs ens fajdalom nélkül hol Borta
ej fiulle s midőn fiuletek ártal a' jobbre esett, h.
az Ind tisztellye. Kis nyul meleibe fiuletett. Egy fő-

vor

ros Pálmafa gyümöltsét termett. Madarak jelentek meg, melyeket Orrok Hyacinthus virágból állott, és fényességek Keletről Nyugotra tündöklett. Négy esztendőt töltek az Angyalok egy hegyre vitték Vahháset hitt hasítottak és a belül kimostak h. az olyan fejér lenne mint a hó; a szívéből valami fekete tseppet kivettek a mely az erekly a rossnak az oka, így gyökerestül harament, a' hóltot kétszer hasították mely egyik felét a' földre ujjából ejtette. De ismét az egyre visszatükötte hogy a' hóltt Testéből el ne veszessen. Egy szikla Mekkából Jerusalembe ment. Onnan az égbe a' paradicsomat és poklot gyakta 's reggel mindig viradott megis Meccaba volt. Az ujjából forrás sokat szaladott a' mellyek jó vizel 's sokaktat 'sat. A Criticus történiai irok minden erelet költeményekben tartyák. A' Vallásá neve Islam. A' követői hivatnak Moslemeu. etc. ö tudomanya bé vagyon foglalva az ö Bibliájokba mely Al'Coránnak hivatik. Ez elébb egy gyüjtemenye volt arattt a' predicatiotta mellyeket titkon annak mondogatott. Sergius Barát a' Kit egy kutb ugyan verette a' Abdias Legitettek az ő neve szerében. A' nyelv mellyen vagyon irva a' leg elsőbb Arabs nyelv. Azután egy Kalifa egy néhány tudos perssiakkal rendbe szedte, reszekre osztotta Arabsul Summajo a' resznek neveis egy vagyon mind mais. Summajo a' Val

Azzy hivatik az ö Bibeljek Summajo a Summaterü tudomanynak.

vallásban: Vagyon egy ki a kit minden népekbe tiszteltetik. Az ki sok követeket küldött az emberekhez a' kik közt a' Jesust: de leg kedvesebb és leg nagyobb volt követei között Mahumed. Sokat viselt az ki az emberekre: de az ök bolygaik a' Fatumok rákötve hatatlan törvényei alatt vagyk mellyeket lehetetlen által hágni. Ez élet utáni álrik az kit és a' Prophetai tudomanyai Követik egy kessi gyönyörü Légekkel tellyes Menyországot nyernek; a' kik pig azt az ő tseleiktől és büntetnek. Gyakran ellt imádkozni; Mértékletesen élni, adakozni, és a' szegényekkel jól tenni, Gyakran mosodni arok a' külső virtusokhoz tartoznak. Részegitő italt innya nem szabad, a' szerencse játékyai, Kártyak, Kockák kitalmasok; Kiviszik minden arany által az Arabs Casunsok a' Schach játékot mely ő a' szerencsétől kü az elmétől függ. Leg nevezetesebb mindenek közöt a' Meccaba valo butsu járás. Ennek oka Lokat tartanak h. a' ki ott butsu járni nem volt arról azt gondják a' Mahumedannusok h. az egy hal és tyuk mint egy Zsido v. Keresztény. Olyan Mekka az Al Coránt követőinek mint volt Delphis a' Görögöknek. Meg volt Mahumed előtt is a' Pogány Arabsoknál a' Meccaba valo járás a' kik oda a' magok Istenekhez áldozatokat vittek. Mahumed ő hagyta

Melyik nevezetesebb aga Vallások

arra

art i projdeinumot i Népben ’s épp ez által i maga
kará ját mei varosok kö röl fel emelte i meg gaz
gitotta. Mahumed art erösitette h. ez a Butsu járás ez h
töl vagyon a ki ez iránt még Abrahámmal paranstsol
Ennyi i változás a mellyet tett benne. Ott vagyon a Meg
Kába i mely egy feketc kö Cubus, Ert i tradition fe
az ön még Adámmal küldötte, volt le a Paradisomban, a
ö rön vér elött Gábriel Angyal által, isnét fel vitette, a
után isnét le küldötte, i Abrahámnak egy Sátort v. Temp
not épitett melyben bé helyheztetue vagyon mind
mei napig. Ez a kö elébb fejér volt mint a hó, fenn
mint a Nap, ’s feketedett a bünök miatt v. inkább a
sok butsu járók tsokolásaitol. Erröl a kövröl a Fe
plomnak Caabet i Nevet. — A Mahumedan

Mi a Kába.

Mitsoda i tsudálattal vselthetnek a Mecai Templomhoz.

sok olyan nagy tsudálattal vselthetnek ehez a Tem
plomhoz h. ha valaki ennek Sok falára tekint
bátor ö ön tsudálat végett is ez mais az ön elött o
érdemes tselekedet mint mais Templomokban egész e
Lenyig való ön jolyalatj ’s akár mitsoda a Mos
ka innadvorunak Mecca felé fordulnak. A’ Jo
Csáfjai minden esztendöben el küldnek egy gya
tevét a mely vitsen egy ara nyal bé vont Coran
amy. jain fekete selyem Materiát a menny. ar ott
Moschéba fel vonatni szokott Sátornak elegséges. A
vég. Sátor alkor. a Karavánok szeijjel kepik ’s ki is gy
egy darabot el hoz magával mint szent reliquia

Mi

minek utánna a’ teve hara jött virágokkal is egyéb
élessegekkel fel tsinálták és egész életében felsza-
badítyák minden szolgalat alol ’s a’ tevének a’
Zabolán levö tajékjaival mint valamely szent ke-
nettel szabálkokat be kenik. Némely butsu járók
minek utánna a’ Mahumed sirját látták szemei és
magok a bizonyság miatt ki vájják minthogy annak
látása után a’ Világ nem érdemlené meg h. tovább
nézzék. Vagyon ott egy Zemzem nevü forrásis mely
a’ Ismael lábai alatt feltörött midön a Szomjuság
miatt szülei gyhalna; ebben gy mosodnak a’ bu-
tsujárók isznak belölle és vizeneki belölle hoza
Illyen Zemzem Nallunk a’ Jesus Keresztyén nem mes-
sze hozzánk — A’ Coránhoz is nagy tisz te Hát a’ Coránt h.
lettel vagyok. Némelyek az ön részének tartyák bétsülik.
is azért állityák h. egy nagy Táblára vagyon az ö
Királyi szeke elött be irva, mely Táblárol Gabriel
Angyal egy Papiros tonyhe irta és a’ Kham-
dan honapba hozza darabonként a’ mint a’ do-
log hozta magával. egy részét Mekkába a’ más
Medinába Mahumednek ki jelentgette. A’ ki
azt illetni akarja elöbb keresi gy mossa Soha deseka
ron alolt ö tartyák. Arra esztüsnek. a’ kada-
roház el visik magokkal gy A’ Mahumed
koporsoja Vadbol mar a’ Levegöbe függött Me-
cába. nem igaz. a’ dolog lehetetlen. Nemis

Mecca

Meccába hu Medinaba Jerssit a Prophéta. La
vehrül a' dolgokrol többet Bayle Péter Lexicon
jában Agar Mecca, Mahumed-frol alatt és Bruc
ha Al'Coran Kaba, Mahumed Mecca Polol D
vid:tsou Le Ir alatt.

Ebből áll az Islam v. a' Mahumedtől tanittatott Va
lás. A' Mahumed idejében más egéssz Arabia bé vett
volt. Halála után Mahumednek a' Successis felett vo
perlekedés. Volt néki egy nevezetes Leány a' Zoti ne
a' kit fejhez adott volt Aliher ennek a' Vőnek keb
volna Succedálni de az Assony factio nem engé
t.i. Cadighán ürült volt meg Mahumednek két f
lelege az egyik Aescha az Abuberker Leánya. Az ha
gadott Aliza mert Mahumednek ki találta volt mo
Dani h. egyszer a' Sátron kivül maszkal hált volna.
Az arért az Apjától Abuberkert tette g Successorul 62
estendös öreg ért. Ez alatt Syriat el foglally az ar
Arabsok a' Constantinapolyi udvartol, Damascus
az Arabsok lett, egy hires keresztyén Város is fejé fo
ainak. Minderek az öreg Abuberkes alatt lete néhán
fojlalt. Ö imádkozott Mecklát (: ö az elsö a' ki az Arab
Coranuak Canonjait ki nállat:). Utánna lett a' Ha
lifa (: egy nevezetnek arutáu a' 12 Arabs Gazdarok:)
A' masodik fejja Mahumednek Omás. Ez alatt 63
ban Jerusalemet meg vették a Syriai nagy hadak
vették. Egy Armadát el küld Persia ellen az Euphra
sen két, ot haram nagy ütközetet esett mely végre ov
tották Perziát egy annyi Sandor alatt történt volt

Erre

A' Mahumed Successora Abubeckes alatt mit tsoda dolgok tsinsztek.

Hál Omar alatt?

Erre Asiából a' Roi és Perdicz birodalom nak végéig lis melyek együtt tsinoltak Alexandriai Cajzárs idejéig. Mindenjáti nyargalt a' felelem a' Tartom anyokk az Arabsok mi at egy mind Nemel Országok a' Franciak mi at 1795 ben. 14 napi ostromlások után cajzárnak Alexandria mint most a' Francziak, kis el esik a' Constantinapolyi Udvartol mi nekrutánna 666 esztendöig birtak volna a' Romaiak. Az Arabs Generalis Omarnak reá talál a' hires Bibliothecára a' melyben 700,000 darab könyv volt. Johannes Grammaticus kéri a' Generalist h. a Thecat ajándékozza neki. Felel a' Generalis: irj a' Cajzárnak irántta. Ki is a mar arát vála frollya h. ha a' Thecaba lévö Könyvek a' Coránnal egyeznek nincs arokra mint is fölösleg ha pedig arral ellenkeznek mint ártalmas Könyvek égetessenek. Erre parantsol a' Generalis h. vettessenek a' tüzbe a' kik egész hónapokig a' Városok lévö házak mellyek 4000. voltak meg égettetnek vele. Így leve vége emlékezetének a' Thecának s arral együtt az Alexandriai Könyvtárnak. — Mennyen a' hordók minden félé. Omar minden erejében az Expeditiokból csak annyit lett h. az armadát gyözze. Jerusalemben csak egyszer magán el jött ki at egy Moschet épitett. Ö az a' ki a' Keresztyénektöl a' Szentélyt fel állitotta az Arabsok körött. Meg holt 10 esztendör uralkodása után. Ezek után Successorul Vár ki a' Mahumed Vejei Osman. Ez alatt ismét

Osman alatt?

Foly

folyvást a' hadakozásból hódolásból. Cyprus Rhodus Kreta egészen ő hódolmánk. A' nagy Colossus romnait el adják a' Generalis egy Zsidónak a' ki arról gyönyörű ékkel hordoztatta el. Otman Oszkiendőt korábbi meg ölette. Ali lett utánna. Ezt is ő ölette. S velle a' Mahumedi Familiája ki hal. Arultak már Familiabeli urakkal. Do 1:ső az Omajed Familia. A' hódolás mentt egy másik Afrikát is hódolt 694ben Europában is be harapódzott egy Vadid nevű Kalifa alatt. El foglalta Spanyol Országot 712ben az Arabs Generalis Musa a' 90 esztendőig tartott birodalomnak végét vetnék az Pothusok; az Arabsok Cordubát készítik residentiális Városokat.

Europában mikor jöttek bé az Arabsok?

Így nyelte el az Arabs Birodalom az elsőbb 80 esztendők alatt minden tartományokat az Industol fogva Afrikáig és Afrikán által az Europában fekvő Spanyol országig; egy hegy 80 esztendő alatt hatalmasabb birodalom lett bellőle mint volt a' Perziai 800 esztendőkig utána a' maga legnagyobb virágzásában, a' K. Vallás is el terjesztette. A' Vesztegdő Asiai és Afrikai Despotak és Tyrannusok, a' kik hitre volna utat a' multban készen találtak, a' K. Vallásból. Azt gondolhatnánk volna azért a' históriát tanulásra hogy el kerülhessük azokat a' veszedelmeket, mint jobbak lennénk hódolói a' gőgös Mahomednek és vallásának mint a' vitéz Macedoni Sándor alatt a' puha Perziai tunyák: De mi egy

A' K. Vallás hitre Asiát és Afrikát.

tőr

történt. Az Arabs ugyan azon hóra ütő nem volt a' Tyrok ellen. Hitetőnek nyomták el. Egyik fél a' másik ellen, pátvereinkkel, arra készeket vigyázták ebben a' nagy türben hi mit hiszen hözülök. Arra a' fő hitre haragudtak inkább és mely a' Constantinapolyi Udvarnál egy hitű volt. A' bé készebb Eleiről a' Mohéról és a' Dervisekről tőltötték. Smittemok alig 18 Mahumedi van a' Islamismus mellett a' K. vallás? S mind e' mai napig is arokban az Országokat mellyekről abban a' türben el foglaltak az Arabsok. Ki veszen Spanyol Országot alig lehet nyomát találni annak hol állott a' hitnek támaszai.

Mit segíttett terjedésében a' Islamismusnak.

Hogy terjedett a' Mahumedi vallás ollyan hirtelen kiszemtalan nem voltak az első Accidensek.

1. Segítette terjedését a' Pharisaismus, mely a' tanitó dologhoz az okoskodó erőszakot és gyengítette, azért is a' lélek fel hevitti és vad merő bátor ságot önt az erkölcsi Arabsokban. Zanatismussá mit lett a' Franciai revolutionak elein Franciaországban minden tudja. A' Vallás Zanatismussa annál is erősebb. Egy olly ausadi ifjonak nemi. a' hol a' jeles felnőtt ifjúság csak vajjak az oda menőket fel forralja a' Déli tartomány ugyan ollyokat is kész volna tanítani a' 3 a usani. Irmen vagy az Arabs Historiából a' példák 1. 50 ből 500zat is szembe mérnemi.

2. Az Indus tanulság azaggyon segítette. Az Ifjuság sok ágokra szakadtak volt mind Afiág mind Afrikában. Irtvadtak egy másnak szokott szabad

szomszédokban

ha sorsukban vesedelmeikkel el kellenek magokat a' Vallás belsője mi légyen nem tudtak, kivülrül jövén az Islamismus; láttak t. az Dogmákat a' Morális része ~~nem gyakorlatit~~. Ezenkivül tsak hogy gyakran megjelenek a' sok háborus processiókkor jó fizetségel fogadták az új Vallásra, az nyilvánvalóbb t. az evetnek segedtek kivülrülett.

3. sok követői lett Mahumednek a' Jegyver. A' puhaság erőtlensége a' Constantinapolyi udvart el álmosította volt. Ez a' romlottság a' tőle függő Országokban is jelen vagott. A' Generálisok, a' Provinciák Gubernatorai nyomorgották a' Népet. A' Nép az elöljárói ellen utálatba, jó fizetségel mentt arrul az Arabs Zsoldosba tsak t. gyakorlatba hessék tőlek

Mi t. van a' Califaság a' Törökökre.

Winden gyakorta ma a' Mahumed annyi sokasági az nagy hatalom mely volt a' Califaknál t.i. a' Világi és Papi hatalom együtt. Az Arabs Csaszárok Török Gazdálkodni vivén be udvarokba lassankint a' Califáktól tsak Papokat tsinálták, maguk a' Califaknak tsak Papságnak vad. A' 6t. Károly a' Kalifa nevét is el tőri ki Selim, Smalmad a' Török Csaszár a' Világi hatalmot egészlen gyakorlá. A' mi a' Papi hivatalt nézi arra nevet vagyon a' Mufti v. a' Török Papa: de arra tsak a' Mechanicusok vagy bobák, kik vagyon kötve Ereiny gyakorlásra a' labát. Nintsen ennek jobb mód. A' Kigyónak hagyjuk a' Törökök nyelvünk ujjunkat fogjábo ki tsavarni. Ennyit a' Keletről Nyugotra jött valtozásokról. Sollicitez de excidium Califatuum.

2o=

2o= A' Nyugoti Országokba elé állott Eletekről.

Azt a' sokasági kárt melyet a' Mahumed Vallása okozott a' Keleti ebb a' sokasági kárhoz hasonlóvá tsak az Europai Tartományok t. Spania a' Gallia Anglia N. Országi Itália. Könyek tellek s gyászosok tekintsünk. Az új kóborló Népek is be vesznek a' Vallásba. A' Historiából ismérni kívánja t. az új Országokba elé állott népekről gyakorlunk. Kerdem

1. Hispaniában. Ide megy az 5t. Jár elein be hozott volt három Nemzetsoport, az Alanok, Vandalok Svevek s fel osztották az Országot mintegy tánts mérgekre ki futták. Az Alanok be ütnek Portugalliába a' Vandalok Andalusiába a' Svevek Gallicziában és O Castiliában. Az ott lapott vallás be vették (: Hispaniabo sidegen Nemzet s tenduncalatt :) A' Niedna sok mondják, Nem sokáig maradtak ebben az Országban. A' Vandalusok által mentek Afrikában az Alanusokis a' sok vesedelmek utánn Portugalliából el nyugosznak. Avonba Moduvabol és Olak Országból a' V. Gothusok a' tik a' Danais mellől jöttek volt Mosiából Thraciából és Constantinapolly udvartol földet vettenek fegyverekkel, sőt Elnek s el nemmok Olasz országon Galliaon keresztül Hispaniába, ott a' Svevekkel sokat tsetzelődtek, mert a' Gothusok Ariannusok voltak a' Svevek Catholicusok. A' Püspökök rendeken fenyegethették az Arianus Gothusokat mert le verték a' Francus Clodovenussal t. a' Gothusokat

Hispániából miképpen revolutiók estek a' K. Orthodoxa Vallás mikor mentek oda?

Se tut

sórat nyomnátol. A' Pothusok in to leranyok o
tak, ült dörtik mint hajdon a' Pogány Cśászarok. E
a' Vallásbeli fövesek folytak a' 12=ik jár elejéig, a' mik
Recherad a' Pothus Király catholicusá't 1 mejis a' p
pok folyaja lett, a' mint alább ő láttyuk. 712te vég
a' Pothusok az Arabsok folya sán 4. miatt.

2. Gallia. Itt is sok féle nepek tollyakodnak, az
Alanok Vandalok Sveveh ott mennek keresztül
vik Pothusok mulatna a bis benne, a' Burgund
is a' Visztula Vize mellett talám a' Silicz in vidag
ra a' Kapolnai hellyek. Az Angliabol emigrált
kosóris midőn az Arejsai tengeri tolvajok
lene n álhatnának Galliaba telepedniek Alsuri ca
v. a' minthazutan nevezik let Bretagne. A' Fra
cus Clodoveus az 5=ik szárb Krisztus Várossának a
Romaiaktol győri a' Galliaba volt birodalmat
foglalya. Az után a' Francusok minda belhyebb be
jebb haraportak Galliaba mig ne egeszsen el foglal
ták a' fundamentomot vetették annak a' nagyna
Monarchianak melyet a' 16=ik Lajos erőszakos hala
lával vége lett. Mig a' Francusok be n Kapolnai
Galliaba n voltak Hugyb a' Gregorius Turonensis
mesjis Kronikaja fresent. ezt irja Fredegarius
a' Francusok Krugo valo leteleiről: Hadja levén Cl
doveusnak az Alemannokkal, sok kisint ellenek 49
Cesi bis a' Burgundok Kirallyanak le anya igaz

Catho

Gallia mi sóda változasai ésert P. a K. Vallas l. ment oda.

+ Silicz Hungariae N. Nyugoti Cśászar Ző Vége= re A Gothusok 402. kosóris midőn az Alarichus vezérit el eresztette, a magya pát Euchorius Arad Cśászarnak tenni melyet Hunnus ölette vid Ladocat

† Ser. P= Deák Hisp= rides Gyurgudiabol valo. Chronicon ab orbe Condito ed. an= num P. C. 641. Sec= d= um Clodovei II=

catholica, akkor Clodoveus fegedáss képen k. ka
ferentsés lenne magais ő keresztelkednél is a' Fran
cusok' dolog ferentsésen folyt ki Ziriptikusnél
(: Tolbiacumv.) ő győri ur Alemannokat a' Rhenus
k ő keresztelkedett egy hufvét napon 3 vele együtt
bol Francus. Ekkor ert mondják nemely csudá
ak k. Hydra is történt volna t. i. két galamb az
égből egy olajos tokot hozott volna le mely ból a'
Királyt ő kenjék es er a' kerek Rheimsba tartatott
le a' hires Ampullae Remensis. Ugyan akkor az
Angyal kardával kimondhatlan horott a' mely Fran
tzia Czimerré lett, midőn az előtt három meh
lett volna. Ekkor nevezdetett a' Francia Király
Rex Christianissimus és Primogenitus Ecclesiae mindhogy
a' Frantzia Királyság kerött elsső volt a' ki Krisztust
Clodoveus v. Ludovicus. Milyen burgok
resztény volt er a' Lajos ő tettnek abból k. a' mi
dőn egyszer halgatna a' Jesus szenvedésének
Historiajat ő mergelődött és sok k. áltott ho mi
ért nem lehetne ő Jerusalemben. az ő Kato
naimmal együtt akkor ő ő eskünd t menyre föl
dre k. ö g ő engedte volna k. vele ugy bán ja
nak. Lásd a' nélkül ment oda a' K Vallás n ül
dözetett, a' Francus Királlyok ő hagyták az alt
talis Contributiot.

3. Italia. Ez a' hires Ostrajis ar 5=ik szár
tol fogva igen sok nepek lett predajával. A'

Italiab l. telepedett ő ő K. Valles.

V. Gothus

V. Posthusok által mentek rajta: de ez Ős Posthusok
bo-esztendeig lakanak benne. A Hunnusok Attila
alatt vissza tértek adnak. A Heruluk Odvacer alatt
esztendeig parancsolnak benne. A Consentinusok
így Odvar Justinianus Császár alatt 5 esztendeig
vala fejei. A Gepidák pig a Longobardok birtá-
többel; az egy Német Nemzet a mely az Albis v
mellől talám Vetabol v. Pomeraniabol eredt
Dal' s Albani vereisegé alatt el foglallya
art a' részet a mely mai rollak Com-bárdia a
nevét gtartya. Eredis Ct. annusok voltak el
meg pig üldörök, talám a Politicanak volt
több része benne h. üldörök legyenek. Constan
napoly bist meg Olose Orszagh. A Rei Puspök
volt h. tehat a' Lakosok egy fele se hurranak h. jo
találtak h. mindent el annusnak legyenek. Negyen
tsak a' 12-ik jar elein Agilulf Theodelindat a' Bava
rus Kiraly Leanyat el vevén feleségül Catholizálá
arultak a' Longobardusoknis Niconnusok lettek.

Angliából mitsoda történetek folytak a' K. Vallas t. alatt lábra?

21. Anglia. Ide ismét a' fellyebb emlitett Statusba bé hetősen a' 2-ik jarab mar el ment volt a' Ki. lis de az 1/2 jarad multva ada lett. Ez a' sziget meg a' Tengerek Kiralynéja 300 esztendőkig független mától a' K. U. 449-ik Jesus Születése 4-90, bort ba be tsapnak a' Saxok kelete az erőszakos Britusnak + unsok gy hadainak a' Pogy Vallast bé vitek. Lo-rau-

lakosok közül a' Vallasi hitre fel fraadtak 2 a' K. Vallasis da volt reá térve a' 6-ik Karig. Ekkor N. Gergely küldött egy Augustinus nevü Barátot 40 ned magával a' tsi a' Pogany Saxokat térítésre kerdette. A' Kenti Kiraly gyanute 's ő magais gyenesztelkedven az Osiga Kany lett, Templomot épi tettenek. A' Constitutio Rob ment ki is az Ecla a' szerentsés-málon. Igy allottak az uj Statusokba a' sok Revolutionak ki füveszi után az Eclat minekutanna a' regibb lakosok a' kik az első v. masodik fraadtak gyanultak volt a' K. Vallast a' hodolo nemzetek alajok vetették magokat, s magis a' 8-9. Karadok Angliából mentek a' Missionarius-sok terjesztésre Nemet Országba.

2. Tarsasagi Constitutiojokat az uj Statusokban bé állott Electiarnak meg tekintyük.

Külömbözek valamik erednek az Elott organisalo a' Welsektől, mert a' Posthus, Francus, Longobardus és Saxe az el-foglalt tartomanyokba nem sokat tudtak a' talált constitutiokon változtatni, mivel nagy részint tudatlanok voltanak. Azt a' Constitutiot tehat mellyet ottalaltak gy hagyták, tsak a' magok Characterek szerint hozta rágasra tettek.

1. Az uj Hodito hadakozo Nepet leven a' sok nemzetségbeli nagy kiterőtel mint a' kelessey hajlekaba sketsto volna. Innen a' Vallasbeli szerelet alatt maradt. A' Papok voltak a' tudomanyokban Monopolistak; de ezek a' kor

a' fő Pompa és Tréremonia rabjai voltak. Sz volnak patro-
ainálták. A Templomi Világi Énekeket egészellel és ott
vendegeskedtek. Ők ő visitatiojok az Eclad caffait ki mer-
letek vagy h. Canonokat kellett vinni h. egy Eda mit fizessen, s
a' Püspök nemmi költséggel járjonak 30 lovat szabad volt
felvenni a' Solettumb tartozó Emberek regreselni szerént. Ked-
veneles volt a' Tyrannis mussol. A nagy bünöket annak
sine alatt h. penitentiát tsaponak nyaralóhoz, gőbek. Ha
nem ad a' Canon Solettumb h. egy bünösi ön ha más bün gy
gyött jelen létekben, gy ne büntessenek. Minden foglalatosságok tsak
a' Tréremonia volt, a' mely napon Emt nevekedett és a' Vallás esmé-
te Effélébbedett. Nagy volt a' hitte a' Religiának, a' sz. hamvak fő
Hordott. Anathema a tök kellel parancsolni a' Papok h. olvassák a
Bibliát. Prédicállani nem tudtak. Augustinustól vagy a' Már.
Legely mondásból valamit ki fejtegetett az oltalmas Sz. Bibliát
Collegatt el küldötte h. olvassák el. Ők illyenektől az ugy hodolok
tevesek tanulhattak. Ők magokis a' Vallás belsőjébe sz Ujj nézetek
nem igyekeztek be vinni — ha gy keresztelkedtek elégnek tartot-
ták; s arról mindjárt Meny Országot ígértek. Egy Celebes édesgeté
se, egy szerentsés üdőszak, Egy Királyt gy keresztelkedése elég mo
tivum volt arra h. Kügelli legyenek. Az erőltetni tudomány
is olyan volt. A Vallás nevébe kellett gy tiltani a lopást, tárcá-
ló rontást, gy illőssígot, nyers hus nem evést: De illyen
Durva Népekre nézve igy kellett h. a' Vallás legyen az emberiség
előlejáró, talám magoktól nem is mehettek volna. — Igy
lévén a' Papok tanulságával és a' Vallás esmeretével lehet gon
dolni mitsoda Constitutiót kellett az Eclesiai Dolgokba lenni.

Jó tetszése vigyázunk.

a/

a/ Mit tartok gy az ujj Statutumokról az Ecclesiastica Administratio a' Nkeleti Vallásban.

Sz. Atyáknak az Clerus öszve kötése, classificatiója, a' Püspöktől való függése, a' Laicusok hierarchia alatt való tartása, a' Törvény-tevő és végre hajtó hatalomnak gyakorlása, minden egyenes a' Nkeleti Vallás, ugy nem lehet nem tudatlan h. mellett az olyan hamar tökéletességre az ujj szerzők a' mit Nkeleten sok szárazok alig tudtak gy állítani ha a' mód melyet a' Vallás hozzájok ment, és a' szemlélet a' kik Oda vitték esmérete sek nem lemének mert vagy a' mellett h. a' Nkeleti Constitutio már képen volt az előtt arról az szerzők melyeket a' kóborló Nép valásra tanítani nem tudtak igen sokat tettek Columbanus a' Nursiai Benedek Sanctverenyes a' kik a' bé szárat elein hozták gy, és tették Scotiából jött egyetértés és a' Preceptora Condi tudtával vitték be mindenünné. Az ő szerzői alejából rendes Dolgok vagy p: o: ha valaki az ő Vallásbeli Törvényeiből ki feljtsi az ment hatot tsapjanak rea' Kórbottal. Nem különben ha valaki tökéletes nincs az ő Vallásban el kerülni sok. Noha ezek benne mind az ő Vallásnak nagyobb nem a' Preceptorae. Az ő barátyai körül valók Sz. Gallus a' ki fundalója a' Sz. Gallen Apatsagnak. Sz. Kilián a' Franciaországnak. Willebrand alegelső Utrecht Püspök a' Frisiai Királyhoz ment volt, Vulfram az ő Királyt Rotbádot reá vette h. gy keresztelkednek s nikors meg sírte gy ennek a' Dolog azt kerdi Vulframtól mit gondolna Pokolba v. Meny országba volnának e' többen az ő elei közül Vulfram azt felelte h. Pokolba. Erre mond a' Király, ki alvan leg akarom a' Keresztség alatt ő is oda jutni leg inkább menni akar ő több atyjai és vagyunk s evel nem sokra mehetett Vilfrid v. az arutami nevezetes nevek Bonifacius

v Helvetiából

neveretik

neveretü Daraf. Nemdeh ágyla, leg többel de[illegible] a Nkeleti Elaf Constitutiojott fel állitajáh Jaron kilyalem a hol a tanitto
mind a Kri Püspök Lodolt a Di Jeard Kris; ars ar Organi-
tiot adta ar Elaf melyet a Romáy paraneffal. Ez egyfa
radhatatlan Agus Daraf volt Trijáh mend elebb 715 be hogy
probalyon teritem a hol Valfrau nem igen perculjon lehetek
Innen ment Romáy kol a Lergely volt a Püspök, k. inftructiot
ri k. Baut okat vegyem Kerecher s jo provisioval mennyem
teritem; helyt mutatni nem igen perelte; Majorfher is kis
nem Jakkor is on partik in Di dolmin Püspök nevezette ma
gát s ag affiat Lelkefiot lelkefiot k. a Fr. Peter frelinek
feg folgatni. Otve jarta a Lor comendator ajaval Lakiat
Lasom et Turingiat. Hassiát, s Lergely ar elsö frek Vica
riuffanak neverte; Püspöki palastot adatt nekri. Ö ispl
oftotta a maga kodok Di Fri Cuffal Di oecesiskre, La-
hsburg Freisingen, Regenspurg Rastad Németül Neuburg vala
Püspöki lako hely, Franconiaba Virtzburg Lichstein, Turingi
ak Erfurt mind Lille vagynak s k. erette a Püspöki Lelek
Jerfiabol vilethessenek a Fulder Klaftromot epitette egy pusztan
a hol leme a planta o Skola. Ugyan a napiton lakatt Trini
Dön valami Dolog el igazitása vegett Utrechtben menne, ar ott
ar ujj Kiral s egy mikor egy Lolemis ber mialatt akarta celebrál-
ni, agyan ottlett 735ben. Ha a Kri Lelkez Gyan hüfeges nem
lett volna nemet orfzag inkább ig Köfönte volna, mint hogy a
Nép vad volt egy arenl Lelkes Carneter: ker altal martatin
magát a Miffionariusnal. Roma nelkül Lem mit nem tud

nall

nall s mikelyt Lerta pulhaffan voltak Da folyamodtt p. o:
mikor Davariaby volnak a Donatus Grammatica Re-
gulait meg a Papok Jem akarjak observalni. A többek
között ig hallya k. egy Pap igy keresztel: Ba ptiso in no-
mine Patrea Filia et Spiritus Sancto. Bonifacius ebbe
a gondolatbe volt k. arokat ujjra kellene keresztelni: de
Zakarias Papaf ig ker Dvei ard felette k. ö volna nem ell.
Vagy nem mod nelkül volt bötts ig tetrik. abbol is k. a
Salisburgi Püspökel Virgiliussal Ojsne veszett a felet k.
ar ard merte er ö sitem k. Elenti jno ofek vagynak, el vi-
Ddya Bonifacius a Papanak s. papan kifondo büfze-
Leggel in vesperigatot parancsol, hotha Virgilius ard a kel-
latlan s Jkrendelen tudomanyt vaja nincsjük ex com-
muni cáltassék is le vetessék Bonifacius. et Nemo debet
nimdent veghez vihetett, egy ard nehezen k. a Papok ig
ne kiralfordjanak aubar a Daraftok el hitettek v. l. alább
el akartak hitetni a Népet k. a Papok a kik g kara-
fodnak halalok utan Angolnaira valtoznak. Mi dön-
dekat a Miffionarinfok v. Daraftok a Kri Püspök Cien-
fei voltak, a kik a Nkeleti Elaf Conftitutiojaf jol tudtak,
nem lehet ellene dolni k. a Meti Conftitutionak egy orfzagok
is-labra kapot.

k. j Masodik Lerdes k. nillen Lönben böntek a Nyugoti Ce-
lat Conftitutiojt a Nkeletiektöl.

1. Nyugaton nem a Metro politai Conftitutio arra
is labra nem alhatott, Joha a mellyen volt Nkeleten.

ker

Ha sinte a' g volnis h. a' több varasok Püspöjei rangjabba
voltak; de a' Kissebb Püspöket inkább tudathatá vele. A'
sarok egy da lettek volt Galliabol a' Metropolitak h. Ca
Marcellyan Ecla organisatjat alatvan helyre allitani
Metropolita tetelen Eurdelle, a' 8. sarbe. et Patriarche
Constitutio eppy egy fel nem alhatott. Tehat egyan pos
kat ar et leti Vienai, Rhenus. fö Papok. sot a' Lioni
ált a' Patriarchai Titulussal de többre nem mehetett mint a
több Püspökök a' superioritas gyü elsmerték. A' Longoba
Dusolnális igy volt a' dolog. Erelk. a' Kis Püspöket boshan
lassak et quilejaly mely a' fö Varossokvolt, Patriarchait ne
verték a' nagyok Püspöjeket. De a' többi Püspökök sohna
többre nem mentek hu a' Titulusi gyadtak. et sokrend
lutiok folyvan ereki nagyon akadalyoztatak h. a' Pa
rarchia ast ar organisaot vehesse maganat mely volt Valet
2. A' Királyok es ar Uralkodo k ar ujj Statusok ar Ecla
hatalombol többet vettek magoknak. Ök tuyekke tevem hogy
sinaltak a' Püspökök hu igargattak a' nagyok fejek fereny
De a' Püspökis a' jo szeli Dusu ujj Királyokhu igen ju
gerték magokat ellenekbe. Örvendetek h. ex stenti az ök
lagyatott s a' barbarus kodolok oly olasok voltak a'
Törvenytelelben h. ar Ecla arcknak jogva jug gebben
tartottak. p:o: a' Francsolnak egy ujj Papi hivatal allott fel. Ca
i Sum nus Capellanus. elöb ar udvari Capolnák lette ar Inkvi
gálatok, ar utan neveztetek Oyster Paloz Var hamar i Chivalar
lett. es a' Francsolnak a' Papsagnak fejei. Minden Papi

Dol-

Dolgok da tellett regeralni mint leg végsö Instanti
ara; s' lett hat a' Francus Papsa. Magok es Királyi Herbegyek
is valasszak ert es hivatalt. A' Királytol függvö, mindent
a' Királlyal tellett conferalni, es igy az Udvari Kaplan altal
igargattak a' Francus Ecla. Abbas Regni, Primi ecclesiastici
lati voltak nemelyek titulussai. es Sorbonsolnal es a' Longo
bardusolnal a' Királyok gyantottak ert a' jusa hiöl neveztek
ki Püspöjeket ar Osprag egyeb Statusokra es Sinatok a' Kiral.
lyok hivül mar öfve neve hivatta a' Király proli. Deall.
Igy folytak be a' Királyok mel. Törvenyesen az Ecla Dolgok
De a' mint ar Ecla egy fejtöl el vesztek a' maga autonomia ja
bol, mas felöl vissa nyerte a' Clerus a' Status Dolgaba va lo
be folyasa altal.

3. Es ö met egy különös jelenes Nyugotan h. itt a' Clerus
a' Clerus a' Status Dolgaiba tobbal in kább be folyt mint Wele
lem, mely abbol lett h. ith a' Püspökök jo idejen be tudtak ma
gokat sinalni ar Osprag rendjei közé. Hogy a' Fran
solnal talam arett h. a' Pogany Francsok g soltak volt h.
ar ök Papjait a' Druidat be folyanak ar ök Dolgaikba
Most minden talama Kyekke lettek a' magok Püspöjeik ben
nins annyi Druidakot nértek Ker egy tudallan Nepoben a'
Vallas vallasa sakos leg termeszetesebb. Innen a' Clerus in
ben mint ar Osprag rendjei ölü gyhivattak, a' hol elebb ar
Ecla Dolgai, arutan a' Status veletödtek elé. Az olyan Gyü
lesek a' Sarba Conventus, Curia Parlamentum Regni hivattak
A' közepu feli jeg a. 62. sarad mint hogy Martiusbol gyültek
i valtepp egyben Campus Martius. A' 7. sarba Synodus
Regia. A' 8. ba Campus Magus. A' be folyasokra ezis sokat

tet.

Egy volt a Kői Püspöktől a 4t Szárból.

Lett h. a Dominatyát igen alatt léven a Papsokon kivül más nem igen vette a Diétakon Ereiket a Semmát. Innen az okból Diétakon lehet találni h. a Cancellariusok többnyire Papok. Ebből a Egy részből is lehet érteni mi különb Egy v. más hasonlatosság vagyon a mostani állott Eclatt Constitutiokkal a Keletiekkel között.

4to Relatiojok a Kői Püspökkel az ujj Eclatt.

A 6ik Szárban a Kői Püspöktől a volt meg fejtés az Europai Eclatt. Azt tudjuk az ed Ig elfolyt 4t Szárból h. ől a 3ik Szártól fogva a Kői Monarchiának első fegét protendálta a mig Roma birodalom fejé lehetett. Megis tartották sok meg N. Keletem nemely Vmatok a ellenkik az o Prerogativajat, mig a Constantinapolyi fellyül kapkodtak; de több volt az első fegnél a mit protendált, mert a 4t Szártól fogva fő Inspectort a Királt v minden emberben az Asiai fő Prelatusok jussait, az Keleten el new erte. N nyugaton sem egészen, annak olyan esetet adtak elé magokat h. az Apellatio eleibe ment, gyakran pro testatiok ellenek. Galli a Hispania, Patriarchak ellenek Galliát new akarta a ismerni, meg Italia sem; mert is a Majland:, Ravennai s a Püspök az o Patriarchai hatóságán kivül esett. A Népek vendorlása pedig minden Patriarchai Jényét meg zelétitette. — A Görög Császarok által a Kői Püspök igen sok baja volt. Roma az Archatusokkal együtt Constantinapolytól függött. Apulia Calabria Sicilia sat. oda tartottak. A Residentialis Városok volt Ravenna, Felső és közép Olasz. Aquileja pedig Istriával magokat a Longobardusok a két fő Városok Padua s. 68 t fogva. Constan-

Apocrysiarius Papa képit viselő Követ Constantinapolyban

napoly a maga birtokait Exarchak által igazgatta. A Papai attol függett. Sőt a 7ik Szárt a Dót-is figyelemlett a Görög Császárok a Patriarchiumait. Agentt tartott a Papa Constantinapolyba Apocrysiarius nev alatt, ki mind a Papát váltotta, eppen egy a Legatusokis. A 8t Diplomatiát sietni kellett, eppen avval a Strussal áll a Görög udvar a Papaher mint mai alatt kiket ha new engedett, gyakorta Constantinapolyba mint Vigilius a 6ik Szárban Mártont a 7be. Vasallust volta a Püspök Romaba a 8ik Szárig. Ekor egy különös történet által. A Lot jósnak a Lot kiválni Legalmet Segyéb könyül állást annyira emelte h. nyugaton a Kői Püspök mint egy Souverain egy Uralkodo egy Lord g jelenni. — Ezt a Kői Lenetkéjük g mert a 8t Szárban egy szép Historia Jelenés.

Mitsoda vesztegetések emelték fel.

Ez a Képek felett rakó vesztegetési, a melyek felett adtak Ig hurálkodtak h. vegre Roma a leg nagyobb Dolma a Papa g erősödtek. Nem egyenes g a Historicusok egészen ki volt emelve a vesztegetésnek első kezdője. A Képek öl annyi izgat h. ere sőbb Szárakba nagyon tilalmasok voltak, hogy az ujj Kultust a bálványozása ne hajolmanak az 8.6ik Szárakba mikor a Templomok is fényesebb kezdtek lenni, a Templomokba a Templomok pitvarokba be kezdtek lenni a Képeket elébb Szentek élessegnek olaért, s arról is h. a Képnek némely tiszteletek ere nek fogva inkább ezekben jutnak. A bódog talan Képmaju Szokási tapasztalni, kezdtek hajasni, gyertyát kezdtek

gyuj-

gyujtani, Gyermekeit a Keresztelés végett ölébe tette, erre kiáltott Rézája Vás. Gyakhiba ereszel sírt! A' Császárok Püspökök és a' Synodusok képeiis fel függesztették a Templomban s a' miként a' képek felett folyt a' veszekedés a' mint a' veszekedő részek halmaztabbak v. gyengébbek voltak, a' szerint vették be v. agyabafőtt a' körön Leger hellyekre A'k a' képek imádását erőszakkal tiltották v. Hánodolgok ellen voltak tiltásokat v. tiltó machusok.

Filippicus Bardanes alatt l. ez miért folyt a' veszekedés.

A' veszekedés fel lobbantával előbb Filippicus Bardanes Constantinapolyi Császár. Két esztendeig lehetett Császár 711 től fogva 713 ig mert a' miként alunmek jeleit ki rájtak a' fejéről kivetkezésbe küldötték. Ő maga Monotheleta volt. A' homanat a' táblát a' melyen a' hat Oecumenicum Concilium volt le lefese a' Sophia Templomából levetteti, minthogy az a' Synak condemnálta volt a' Monotheletákat. Sőt még több Synatok képeit is levettette. Minthogy a' Monotheletát factiója által kápzott volt a' Császár dagia arról, had veleit nivelése erekel. El küldötték Constantinus Papához h. ő is a' képeket a' Templomból vetessék. De a' Papa ő értven Constantinapolyba nem fogy a' Császári parantsolatyának nem hajt. A' 3 Synatok képeit fel függesztik a' Peter Templomába a' Császárt excommunicalya mint vallástalant. Arombol Filippicus fatuma rossz végi vett ennek a' civodásnak. Ez el ment. A' Császári Trónusra fel ült volt 717be az Hauriai Leo egy szabonak v. Csinmadiának fia a' Szamarok mellől. Tudatlan ember volt, de okos és sok jeles dolgokat vitt végbe. Ezt bizzellik volna h. a' miben még szegény állapottal lett volna e Sidol ő jövendőlétek vole

volt, h. ő Császár lészen s akkor Leo is azt igérte h. a' képet templomából el fogja rontani s a' képeket kivitetni: de ez mese: mert a' Sidobul egész Uralkodása alatt üldözték mihelyt a' Császari székben ült nem tőlt ki a' képek ellen, hanem tíz esztendőket. Leg kellyesebb óra a' mikor h. a' képeket üldözte ez: az drabsok vándolyák avval a' könyvekel h. ők a' Pogány októl nem sokat különböznek, mert egyen oly képe imádot Szentek nainevü képeket tisztelnek h. Arabsok még a' könyvekben sem szenvedték meg a' képeket kivalt de lehet a' nagy ellenségek. Leo azért h. ez a' vad ne terhellye a' Keresztenyeket, a' midőn nemely csapási történtek volna a' Birodalomra 726be, kéri a' Népet h. a' sok szerencsétlenségeket tekintvén hímmyenek ő attól a' helytelen szokástól és a' képet imádásnak hagyjanak békét De a' Nép hová leven mán szokva, a' képet Devotiójának erős a' Császári parantsolatot olyen nehezen vette, mint ha a' Valástól akarta volna őket ő fosztani. Sőt Germanus a' Constantinapolyi Patriarcha azt merte mondani h. ő képek hatni a' képek mellett. Mendette addolgot h. ő a' képeket hímmyenek a' templomokból szemellyeket tisztelik, és h. a' képek sok szenvedéket tettek; de ezekben az ősök példájokban az olyasok pogányoknak értenek. A' dolog annyira ment h. revolutio támadott, a' Papot és a' kis nép ellenkezett. A' Császárnak sok fő emberei el vesztek; a' rebellisek fejét el vették s a' vad le csillapodik a' lárma. De ez 730ban indíttat a' maga akaratyának; egy parantsolatot kiirdet ki a' képek ellen s parantsolya a' Patriarchának h. subscri-

baljon

kálya. Ő neve akar: sem ki vetéssbe külső; ne elyet sze-
rent ő sinorvetatta. Helyében külső ötnaja sínse- és minth-
ódvari legyelemből-lett Patriarchává, a' Cáfrai tereső Dol-
gait a' képét allen. Katonakat külső Le mindenfelé h. ron-
tják a' képeket. elkerdik a' Cáfrai udvarbe, ar ott elevi
crisra emeitsehse öfve rontyák. Sok gyülkossagok történ-
net. Ar Affronyok reá rohonnak a' Patriarcha Ves den
tiajara; hajgalyát kivekkel ars a' li ar udvari leisínse
le rontatta. Egy a' Nép közül ő'ölte Ser Affronyok fellyel
faggattál. A' Katonák ki mendek a' Templomban es es'
parantsolat sereid rontottak a' képeket. A' karima nagy
volt mind mikor a' Francziak a' Turbines nevü Frantzia
K. palotát ostromollak Parisban. Leo neve kajs Jenni-
ámbár a' Nép ar ő képét egyben rontotta ar ud verbe es a' mo
tsárba leverte; külső a' parantsolatot Roba h. ott a' ugy
bánnyák a' képekkel. Ebből a' Lat h. Constantinapoly el-
reszti mindenjét a' mit Olasz Országh bir.

Mikor a' Parantsolat Róba érkezett egyp a' Elöl 2 Ler-
gely volt a' Papa. Leo arombe parantsolt a' Ravennai
Exarchainak h. ha a' Papa ellen akarna állani a' katho
rikalis vegre kell hajtani a' parantsolatot. A' Papa Fren
fiai voltak a' Longobardok. Ere ktől félt. mert ki akkor
egy távol lévő Udvarnak Vasallussa lenni mint kell a'
Longobardusok Püspöjévé. A' Longobardokra kár agadt
arétin h. Ariánusok voltak, arétl is h. a' jövedelmétől
solat ki ütni jegyettek. Mit ütnátyon már most a' két

Italiai 2ik Lergely mit
tsinált a' Képek mel-
lett.

tűn között. A' Byrantinusi Exarcha szorgatta a' Leo
parantsolatyát Romában ő az alatt is Papa sereglő-
jére a' Longobardusok ő támadják Ravennat mind a'
Sárosson mind a' virus Luitprand nevü Király alatt a' Vá-
rost el foglalja ő az unokáját be' lépi. Az Exarcha
lelépi Romát el hagyá Venetiában. A' Papa ő ven-
dégh h. ő menekedett Byrantinustol de a' Luitprand sere-
gével eppen akarta mivel tudta h. ha a' Longobardusok ál
esik nagy Urrá Soha sem lehet. A' Venetusok sueri ekkor katal-
masok voltak. a' Dose volt Ursus nevü. Ekor is Gergely
h. ma nekem holnapo néked: arcát kényes fel és ne engedje h.
a' Longobardok ő erősödjenek-mert majd életis el nyomják
a' Levél kapnalt: a' Venetusok hajókkal ő jelennek; Raven-
nát vissa vészik; a' Luitprand unokáját el fogják és így a'
Papa vissa szerzi Ravennat az Exarchatusa. Leovel
ő' pünte ő h. ujjabb parantsolt a' képek le rontásáról föl
Banditatol fogadott a' két Gergelyt ő ölték. ki tudódik a'
nép ketsöt jegyet tépő ő'rülleh a' harmadikkal skalad. Az Exar-
cha maga negyedik Gergely ellen. Az is Banditatot fogad, mely
le fillt el. Leo parantsol h. v. engedjen v. létetődik. Gergely
nem sokat kajs rea- Az Exarchát ex communicalya. Ebben
ben el küld mindenüvárosokba jelenti h. a' dolog Ezrönsejen
vigy arranak magokra, a' Vallyak haborgattyak. Erre a' Nép
fel lármadódik. Kialyák h. Leo ü Gaspár. Még Constantina-
polybain terjegettek. Ez a' fövérin el sunnik. Akonk az Exar-
cha a' spolad ai Hertzegget a' li a' Longobardusokat neve
igen akart függeni, frövetkerek a' Papa ellen és a' Longo
bardusok ellen- A' Hertzeget le fejezték. Luitprand

jö Romaellen – A Papa fel öltözik in pontificalibus, egy
nehány Kr. Jo ezzel ki megyen a Luitprand tabora ba, jép
er, – egy hathatos persuasiot mond – eli hozta a többet kül
hat nyugvo helnel, és a Vallás ellen melyneke oltalma Pipa
ner Vár a dolog annyira ment h. Luitprand Rómbe' menni
a ki Peter Templomaba a Peter Kapuscsjaraba lépni a Cardi
Koronajat, keresztyéi s fogadási lépven h. ö barátya lépni
a Kri Papjanak. Utoubo Constantinapolybol jö kemenyek
parantsolat. A Krisak s ha ragyonak, Confoederatnak, a
Lionak valo adozásrol le mondanak függetlenne lépni
nagokat a Püspök Gergely is reajok adja áldását is a Nép ö
tet prodikenienek lepni – Latya Leo a Dolgot h. oda ér
tell küldeni. Egy hajos Sereget indit Manes Admirállal – sperem
Ystlen lep – hajo tüzes fenyes. A Nep Romaba ki álorta a
ju Dolga! Most fölt mai a Gergely siete h. lemiszthassa magat
a Longobardok neve birhatott. A Venetus nem volt meg ga
halmas. Spanyol Orszag Arabsok voltak, egyiktöl Lem
remélhetett elég segedelmet. Franczia Orszagg birhato
ott a Királyok magok élhetetlenek – a birodalom igazgata
sát reája bortak, egy ki választott fövö emberre, a ki ki
nalott Major Domusnak. Ezek a Majores Domusok egy
Akor erössek el hatalmaskodtak volt. Karoly Martel a Pipi
fia el kivezette volt a Saracenusok gyözedelmeskedésétöl Pictave
nél 732dik A homlan a Saracenusok tovaga halálának is
hivatott. Ezen kiül Gergely egy Legatust valami Pontok
kal

kal, s egyeb szent Mobilia'kkal a: m: a Krisus keresztj
Fregeivel mellyek abban az idöben az arany nál dra
gábbak voltak. Kerik Karoly Martelt h. ö rivre a Val
lás a Kereszteyek ellen. Ö a Papa nevében az igaz
ra h. Romát a kiraban jöttre jár. Martel a követtsé
get el fogadta – igérte magát. 2 Gergely a vele
nevelte örömel a követtjeinek 3. Gergely lett utain
ra. Ezen sem folyt el egy nehány esztendö, a mikor ban
a Spoletoi Hertzeg rebellál s Longobard Rómat
Luitprand egy ostrom alá h. az Gergely kéréstöl el
lene. Megyen Luitprand Romára seregget s bün tet
ni ö Városokat el vésven. Gallia meg tért. Constan
tinapoly most sem segitett. A rovid halálok történtek
3 Gergely, Luitprand, és Szinte egy idöbe halnak s
Karoly Martell 741 ik Esztendöben. Zakarias a Papa követ
te 3 Gergelyt; egy olyan Talentumu ér mint volt h. Ger
gely. Meg enyhitette Luitprandot ellenben és tette tölle az
el vett ö Városokat is vissza; s nyerte azt. Meg Wes
tendöre figyelt is közötte. Ki melyik az egy ik condi
tio a volt h. az Exarchátus ne bantsa. Sueve Bál
nak Luitprandnak Hildebrand, azt tanitsák hamar
utánna Rakis. De igen gyanus ér volt, nem engedi
le h. az Országa belsöit kivalt a Romaiakkal correspon
deályanak. Ki ült a frigy ellen az Exarchatusba ki me
gyen hozzá Zakarias, per orat a dolgokat ki jábanvalo
Lágárol s ugy g indul rajta h. Monte Cassinoba me
gyen. Darátnak a hol mai a Rakis hegy nevezet

gyen

Constantinus Copronymus mit tett a képek ellen".

ő vagyon. Pius VI. talám arrúl jött volt Bétsbe h. Jo
sephel be szélhetne, de se Józsi sem Lipót sem
Károly nem volt.

Pipin a Károly Martell fia lett Major Domus Fran
cia Országb. Aistulfus a Longobárdusok Királly
Italiában. Constantinus Copronymus pig Császár
Constantinápolyb. A Képek ira ánt való vetekedés
sel. Nekik harcja volt az Arabsokkal, presentsémis
folytatta; az Italiabalevő Morgásokra nem ügyel
tett; egész erővel dolgozott a' képek ki irtásán
A' hónap 751be egy Synodust hivat össze Cons
tinapolyba 338 Püspökből, a' hol az új Calvarius
Püspök Sergely presidealt. Itt a' Képek tisztelete
mint balvány ozás condemnáltatik. Az Irásból
az Atyakból ig bizonyíttatik annak lenni. Az Acta
Excel küldik minden felé is parancsolnak h. Excom
municálva vegyék. Ne menjen is ki több a' Képek ellen. Ca
nisius próbálkozik ki vinni. a' Kis Jesus Maria a Jo
seph nevével kiáltatás ig bántatik. Egy sival minden ent
el küvetett h. a' Képekkel való vissza élés el tiltó ölhet
A 752be tartott Synod végzéseit el küldötte volt P
pinnek a Francia Országba; igen sok ajándékokat
küldött, melyek között nevezetes volt egy Organa a' mely
Europába addig ujság volt. Pipin el fogadja a' Ve
zetségét és Parisban nem messze St Denisbe ki is egy Sy
nodust ig vezetni tartatja a' dolgot. Ennek a' Synodusnak az
is oka volt, hogy Pipin nem tudta, de kitsinálja a' Végre a' lett
h. tartani

ugyan szabad de imádni nem a' képeket.
nullyal ebbéli kihirdetni h. Constantinus annyira
olyan mérésben üldözte a' Képek Patrónusait, melyből
tartott volna ha Pipinis ellene lett volna. 775be ig holt.
A' Longanej Jagot olyan erőssen szerette h. ig parancsol
ta légyen h. halála utánn is avval tartanják ki. Nagy
sinot tsinált holt ig melyből az ő ellenjegyis sok ostro
hurtak ki. Alatta sok nevezetes dolgok történtek. Nagy
hideget h. a' Pontus Euxinus be fagyott. Nagy mele
gek hogy sokan viret szárazni nem ki 755be a' Tűzö
től is a' Caucasus hegyeiből ki nem olvadnak is a' Tűz ig
birodalomnak sok tartományai 756be ig elvesztek az
Exarchatusok Italiában, minthogy nem volt seregek net
tyek oltalmát küldjem. Aistulfus a' Longobárdusok Ki
rálya el foglalta Ravennát az alatt az ő alatt h. dolga
volt Constantinusnak ellene a' Kis Püspök magá
val sok jegyzetekkel. Pipin volt a' Major Domus Fran
tziai Országb. a' Festvényre Carolmann Baro tsa lett is
Pipin jó utat tsinált nékie. Usurpatt nem király ti
tulus nélkül ugyan. A' Király fiak egy nőtelen mint
a' szamarak. Pipin vagy ott volna a' Királyi székre: de
a' Francia Királyság örökös volt. Nem szokhatta ki a'
Törvényes successorokat. El küldi Rom Würtzburgi
Püspökét h. hogy am az ottlévő Püspöktől egy responsumot. A' Kérdés e' volt: h. midőn ő es az ő elei
tartották ig Galliát, a' Királyok ig élhetetlenek az

Ország

Zakarias Pápával találkozik Pippinnel.

országból az országra nem vigyázna, nem vigyázhatna-e ő a Királyságot? nem vethetné-e le az Uralkodót? Zakarias pedig Zakarias rajta látván, hogy-e most jó alkalmatosság lesz-e magát erőszakkal győzhetné. Tehát a Pippin kívánságához szerencsés egy Synodust, és Írásbeli hellyekkel győzi azt. Pippin a Rómaiakat az Országban publicáltatja egy Dictatort, a Királyi III. Childerich-et eltávolítja[x] Romanusszal a Nemes Apostollal tsel tenetik magát a Királyságra 752-ben. A Pippin Királyt egy Klastromba be rabolják a' két Fiával együtt. Nemessen feküvén hivatal volt Ő. Így leve Pippin Királlyá, és Ő lelkesíté a Kör Papjait — Zakarias által küldött Követeket a' Hellyébe. Ennek Idejében foglaltatott a Longobárdok Ravennát. Istvánt küldött volt egyszer Constantinápolyba a' jöjjön segítségére: de annak ott egy Cameraria jött volt Levelekkel, hogy ne jöjjön a' Hadtul. A' Hadtul Rómában alatt volt a' Katrágyás az egész következőkig. István mondja a' Hadtulnak, hogy menyen vissza, mert Ő Vissza is ment hatalmas, mert ő Pallia-ba fog utazni. Elis indul István Novemberben Pallia-t Pipinhez 753-ban. Akkor ment el István, a' Hadtul küldi utánna a' jöjjön vissza. De már az előtt Jan. 14-dikén volt Vitry-ben, a' hol ő is ott volt, Nemsokára Párishoz várta Ő Franciaországba jött Istvánnak, és szállott Lovagokat, és vitette a' Papját Szabadságának jogva. Pippin arra akarta győzni a' Papot, hogy Pallia-t neki mint a' Pallyost. Pippint fel Kente volt

x) Így Mondják István Pápa absolválta azután Pippint a' Kanonis Hittorsa alól mondhogy III. Childerichnek hit szakadásért Hitszegést és Kötött volt vádot. Pippin in Lade Ledie

2-ik Istvánnak a Hadtulhat l. folyt Dolga.

volt ugyan Dominicus de István vissza hívni a' Ő fiait Károlyt és Karlmánt. Pippin igéri Darabságát, Oltalmát a' Papának. Ő is megígéri magát a' Exarchatust az Hadtul kezéből kivenni a' St. Péternek a' jövendőben. Még Ő István azonban jön a' Pippin Laboranis Italiából. Az Alpeket elfoglalta volt a' Hadtul, a' Franciák által rontanak. Kergetik a' Hadtult is a' Jövi Nyár Papiáig. Itt beléjönni lejött a' mint el volt vissza adja, a' Capitulatiot subscribálja. A' Exarchatus a' Pápától kezében menjen de a' Jurisdictio Pippinnek all. Vissza megyen a' Franciaországba. A' Hadtul hanja a' Capitulatot — s' tanácsa Romát is a' St. Atyát Ősszel azután tartja 3 hónapig. István fel találja magát a' St. Péter nevében is egy levelet Pippinnek, mások előtt a' Fiaival. Ebben ő Őket is ő ben hívja hű s' jövendőbeni örökletet igér, ha a' Longobardoktól megmenti. Ha pedig azt ő elkerülné örök kárhozatot igér. A' levelét jól folgálá Pippin, s' fordul vissza Párizsba a' maga Jával. A' Hadtul-hoz tanácsadót is az Exarchat vissza St. Péternek adja Pippin — Azonban a' Constantinapolyi Követek aggrátulálnak a' győzedelemnek is a' Papa nevébe kérik vissza az Exarchatust igérvén a' Hűség s' fordulását. Pippin azt felelti: Ő azért jöttem hogy Romát a' Hatalmat onoktól is a' Le-

gye

gobard. selol ǧ mentsen, vagyis a' ki gyorátt are'a' mit nyert, ki pǧ ajándekotam Sz. Péternek. Astulsol fogva gatta Pipin L. a' Városok kultsait adja által, kereseltis kúld. A' kolts'al a' Sz. Péter kapor sapára teszik ei Pipin egy formalis Donatiot készitt ar elnyugtato birtokorral a' kol'sar varos 22 volt Karenmaval együtt. I' mar a' Ro. Pápák egy valosagos birtokot ur-egy Uralkodo. et készitett, agyan a' Francia Advar magyarok tarkotta ment Papot az ö consensussa nelkül n lehetett. 755ben a' meg ölt. Pipin Lara ment. Ittvan 754ben meg holt.

A' Képek tiltott valo vegyitedes meg mind folyt. Constantinus Copronymus utan lett volt a' fia IV Leo* Porphyrogenita Ere is ellensege volt a' Képek, de ezendeskeben bant a' Képek ha-

* Porphyrogenitának mint nevezettetik a' K: Csaszarok ved Hübners Lexic. Artic. Purpur

rátyaival mint arvetsza egy elsöben. Ennek a' felesege volt egy Athenabeli Görög Asszony Irene nevü nem nagy forsa de feltebb srep es ravasz Asszony. Ennek egyetlen a' házas bi menyen Leo a' Chrisnusnak v. Marianak képét ott találtya: meg haragszik arert Leo k. az Udvarabol a' Képet ki ragyik lányra I' megen a' Csaszarné a' maga karára ki tartana. A' Csaszarne mentette magat k. esre n vevén valaki hozta volna be, A' Cs. Leo n hitte I' arert el vált tölle. A' Nép annyira szerette Csaszari já k. Gyermek fiát ajándokat k. meg koronazták. Atonk kiterlen ǧ valtozik a' nép kedve: kiketsöri Irene ez a' Görög Nőrabel. Cartie kat szinált a' nep körül asszonyi álnoksagainal I' Nicephorus a' Nép ǧ koronara. Leo rajta tereni k. Nicephorust ǧ.

nyisat

nyirattya I' Klastromnak be' Yanya. A' gyön-gyöt nagyon szerette ez a' Szepes. Mig Heraklius Cesar életben volt le a' Sophia Leon plom alu egy gyöngyöt el ǧ rakott Koronat. Ezt a' Darabot akarattya ellen is ki vette ei a' fejeben tette ottan otten. Illyen forma gusztussa volt a' n regiben ǧ öltözet Sál Trainaru. Ez miatt ellenzetlen art szokta volt felelni: az n gyöngyöt kivik a' gyürügyöbe ei a' gardaj elejebe hu a' fegonyaba. A' Képek barátyai art kötötték volna k. a' miatt a' Koronat a' fejebe tette volna a' Fiu el dagadott, arutan forro hidegbe esett ei ǧ holt 780ban. Ez hitelesebb az k. az el-bottsatott Irene sok kerelem keresztül mérregget ǧ itatta.

Utanna következett az ö 10 esztendön. Fia VI. Constantin. ez atanya Irene a' Görög Szalusok allyon jol tudot kivetkezni k. Corregentsara fel veszik, a' dolgot jol folytatta mert kivelkedö ravasz. a' hazot Asszony volt. el Generalisei a' Saracenusok ellen szerencsésen voltak. Atonk a' Fia el eri a' 16 esztendöt ei szerette egyedül uralkodni. A' ravasz Asszony arom megerkölt k. lehetne a' Fiat labaloll el venni k. önakarattyaban a' Kormanyon. A' Csaszarné lassankint a' Képet allitgatta kellyre. A' Csaszarok ellenek valo vegzeset ron togatta. Ezen veszik a' Képek ellenseget tem ásztanak k. art az Asszonyt veszik le az uralkodasbol es a' Fiat Nicephorus, kinn ar vesszen a' Fia Leo Attyafiat. Irene n igen ǧ ambas Nicephorust a' nep

a' Nép mai Királynak k'állotta. A' Saracenusokkal négy
egyen segittségére: azt igéri nékiek h. a' Provintiákat te-
rekbe dja és adot fizet. A' Kalifa ad segittségét. Visszra áll
Irené. Nicephorust ujra gyujtyák s' Clafromb visszá-
küldik. A' Császárné tetteti k. a' Képek iránt egy Con-
ciliumot hirdet és a' végrészét alája adja magát. Azon
alattomb egy Dolgozik k. a' Synodusb az ő akaratja
t:i: a' Képek tiszteléte állyon gy. Erre ezt a' fogás
találja: Zált a' Patriarchát Clafromb raszállya ne
k. ő lenne a' Frecser mint Képek ellensége s azt költi Sz-
nél k. Zál önként ment a' Clafromb mert a' Lelki em-
ret gy támadás k. miért volt a' Képek ellen s addig ki-
vatalaly visszahi akarna állani mig a' Képeket visszá-
ú állittatnak. Egy Tarásius nevü Katonai Személy Pat-
archának s' Hadrian Papa confirmálya mert ezt a' Ja-
shot Ettlen vitték. A' Concilium rá jöl Sznek 786k
A' Császárné Deputatusoft allyakat valaszt ált a' Ké-
pekett barátlyai voltak. Ezek vészik a' Magnásoktól, a' Ga-
Distakot magok mellé vészik. A' Császárné ellette k. a'
Saracenusokkal hadakozik, mostanra a' Sinait el marad.
a' Gárdistákot egy más szin alatt el bocsátlya s' mind
Seonodalus Katonái leven 787re össze gyül a' Sinai
Niceába, mert Constantinapolyba tsak negyven ő mint.
350 Püspök volt jelen. Ez a' 7dik Oecumenicum Concilium
nak tartatik ámbár sok disputa volt felette s' va-

gyen

gyen mais. Nyolcz Sessio tartatott. A' 6. ur Tabe Con-
ciliumok gy erősittetek benne. A' Constantinus Copro-
nymustol gyüjtetett Sinat, melyben a' Képek Condem-
náltattak volt cassáltatik ez a' Képektől gy állittatott:
k. a' Keresztet a' Krisztus és Maria Képeit az Angya-
lokat és Szenteket lehet tisztelni tsodolni, de nyelven
ni nékiek és gyertyát gyujtani; de ű kell ő tiszteletet
tel imadni. Ez kapcsolatban disputalt a' nép mit tu-
dott eher. Minden kapcsolatban argtot elé vettek k.
meg állittják ezt az abszurdumot p:o: Sz. Anasztasiust
(: de ezt költették ők:) elé hozták k. egyszer egy Zsidó a'
Jesus Képét gy szurvan tiszta vér jött ki belőlle a' mel-
lyet minden féle nyavalyákot gy lehetet o. vagsolni.
a' Pactum Spirituale könyvből azt hozták elé: egyes
egy Remeletet tiszteltet egy ördög k. tisztátalan Kodnel
azt igéri az ördög k. ha a' Sz. Maria Képét ű fogja
imadni, nem fogja tiszteleni. A' Remete egy abbast gy
kérdi k. mit tsinályon: az Abbás azt feleli: jobb tisz-
tátalanul imadni mint sem a' Képek tiszteletétől gy jön-
ni. Sok illy Historiákat beszéllet a' Sz. Sinai gy néha
mellyek olly erőtlenek voltak k. a' Sz. Püspök könyö-
verték midőn hallották, de sokan ű kérdezte körülöttek k.
honnan vették a' legendákot s bona fide hitték. El
bontatik a' Sinai s Constantinapolyba összve gyül-

tek

tek i' ö Zelegyik jelen Lételben bé vegyétek. Az áltEatis ada ragaszkottak ha valaki neve hiromé a' Képek tiszteletik. 22 Canont publicaltatnak. Az Antiochiai Jerusalemi Alexandriai Patri archák is voltak ott. Irené valami tudatlan Baratokat fel öltöztet Képe Lentanitsinak, fiuffegés Rajokkal fel kéfrétti i' introducallya a' Concilíumba. Theodorus arra biromyit ja hogy igy lett Oecumenicum Concilíume belölle. A' Papának voltanak ott követei.— Irené igy vitte ki a' maga fractiojait. A' Primás arcuk nött; Arakodni és karaffodni kivánt. A' Magnások art tanátsolyák l. a' Franciai N. Károlynak a' Leányat Chr. Lilijes Lelenek el venni l. a' Nyugati birodalom ismét egyelemre a' Keletivel. Már akkor N. Károly hiven volt de Irené fels l. a' Fia levelei az uraltodasból. Ezt aval fordította el: egy Bulgai Madia nevü Kis Gyhonyt fel öltöztet trifrán l. a' Primás bele lappan, v. la n akarna gyöleti: a' Bolog el fult: a' Kertreg y lázasodik; de a' Magnásokat arra tanátsolyák l. az Atyjai lármái vesszenek nyakokból. Az Arak a' Fiskelet y beliil, fractiot indittanak. Irené ki indja a' fölel. a' Fiát y veretí. A' Fia meg inkább bé fogadnák arcun van l. az Atyjat a' Kormanyrol vetkölte i meg nyerte vegre.

Konstantin egyedül uralkodott már. A' Saracenusok

nusok es Bulgarok ellen hadat indított: de szerencsétlen volt. Az Arak igy gondolkodtak: jo lenne talám az Atyjat ismét a' Kormanyra tenni mert a' bele' tanult mai az uralkodásba. Ugy is lett. Irené ismét vissza téfrik. Irené a' Fiát a' Nép elött gyülöltségbe kivánta ejteni: azt beszélgeti annak okáért a' Fiának l. Nicephorus a' Clastromtz ellene Dolgozik. Fel bírt egy nehányat l. beszélgét l. Nicephorusa ellenek y leanni. Konstantin erre Nicephorust ki horattya es a' Seamait ki vajattya. Irené a' Fiának keni az egesz Dolgot. a' Zelesgetis a' Fia elött gyanuba hozta y artis el tudi Konstantint egy Proba Leányt el nejtem. Egy történet jo közbe. Irené el megyen a' Fiával Jeneboré Brussiaba, ott vejtem Konstantin egy levelet l. a' Testvéjtsége egy Leányt jrták. Konstantin a' nétsül l. az Atyjának hiri lett volna hara nyargal. Irénéart idétli l. a' Fia factiot akar ellene indittani; azért nyj Lereggel megyen Constantinapolyra. az" Saracenus. Konstantin el szalad egy nehany Katonaival az Armeniai Királyhoz. Irenein a' Katonák a' Fit a' Fia mellett voltak, mivel arok között sokan voltak a' kik Irenével tartottak, azt mondja hogy vagy elve vagy hatva a' Fiát adják kezbe ki közlemények el a' utjon. A' Katonák felvevén, l. Irené elött fel szajjanak elevenen a' Fiat eleibe kor rák Irené eleibe menvén abbeun a' kárty a' melyb fulle

Sírbe vala szemét ki vájta. Már hát magára volt
szörnye. Nagy projectumok forgatoto. A többek között
jónak találta N. Károlyhoz fejhez menni, jelen lenni
magát. Károly is el fogadta Spanyais követtségét Tudott vá-
sá meg aranyazott kajókkal, a dolgot egy Levelet Nevü herélés
kerontsátta el. Ennek volt egy jó katona Fattya Leo Nevü, Emelt
darab szemét adni — ejtsi bészélni az által jöttek hogy ha ava
egybe Elne, még Legyőzhetnék lenne. Egy Nicephorus Nevü, — Neve
Ket a ki a Klastromba zárták Basilnak Ellenének, és Szemét
Actiust, gyülölte. Nicephorus bé menyen szemétben, engedelmet ké
hogy a Rép ötet Neve Tudva Csaszárnak választatta. — Szerelmetes Nelie
ta Lappgal birtattya — Szemét örömibe elvégzett, Tudtsát meg mutat,
Lyá. Nicephorus Szemét azonba meg fogatta, Tömlöttbe vetteti, a
hol gonosz bélit, egy részany hidegnek malva meg gémberedett fatta.

Még nem volt egészben tsendesség Pápa meg hólt volt Gallia
ért fia Maradatt, Károlyman is Károly a ki nagy nak Neveztetik. Ez 768-
ben volt ki állja jól tudta az ajja mit tsinált volt Italiába, Olaszo
tak helyibe Desiderius Követtetett volt. Ez meg ertette a Pápát hatallás is
fenette volna Leányai Tönül Tettök a ki Szemét ellen
adta volt Tassilonak a Bavarasak Hertzegnek — Carlemán is elvett
Vett — de Hadrian a Longobardusak ellen vala gyülöl ség ből hogy
Olyan elálatos Nyppel, mind ennek, ki hára Sajnálá egybe — Carleman
reá be szélli hogy Felségére ől mondjon le a meg lett. Az Appon
Ferbiga tet gyermekei el Desiderius Szemét halatott, Desiderius Hadrian
nal jól volt elébb, De Desiderius egy Tractor alatt Gallióba Ki vánni an
Maksira Nevü, ebbe a Püspök is bele alarta pönt — Hadrian Neve
olast — Desiderius fel tél an Exarchatust ajánlotta. Hadrian Leve
tét Tüdi Károlyhoz, a ki éppen akkor a Sachsokkal hadakozott Ele
be terjesztik a Követek a dolgot, és arra is, hogy valamely a Jancsalsá
Longobardusatt vegyen Neve vetsek, addig az Italiai birtokot békessé
ben Neve birhassák. Károlynak Neve tellett tétsett pondus, ötve gyü
Jeregtől menyen. Desiderius ezeket Károlyhoz, hogy Minden vékpénzül 774-be Pá
Tetse hadjan béket. De Károly fél a Desiderius Unokáitól Carlo-
és meg fálja ostromolyo. mór Károly. A Desiderius Jea Adelgi Vero
pából el szalad s más az Augusti Szentt bé dobatt mind an pél. Meg az os.
Brond fog Károly bé sírat Romába, a Hatvétot ott tölte, a Nap, az Urak
a Jancsi, a Cleras vég hetetlen ezámba volnak Ellenökül. Ellyen a
Francsak, és a Longobardusak Szívélyes Károly. A Pápa Károlyt
Patriciussnak, és Protectornak Neve, hogy annál fogva utább Leone Tör
Folyamodjék, vessen meg en Károly Neve ja hoz. Desiderius dar pecsét által

† ard dolgozott.

H. Stuart Maria Sco-
tiai Királyné II
Ferenz Hitsene.)
vid Stuart. Jacoby
III Pretendens 1702
in Lodv. Lexic.

Italiaussa magát — Capitulat végre, és fogságra Atá, Károly a Longobardusak Lábjai
a Papának ajándékonnal, és a Pépin Donatioját is meg erősítik, és a Szent Péter Lopot,
fejsát le tsip. Desiderust el viszi familiájával — a Corvey Klastromba be vak. a hol
nagy tél hólt is egy tsöv végét a Longobardusak Dicsőjának, Károly agy a leg Nagyobb
Passiolo Tönül 796 esztendőben Királlyának is Ebert mondanni, hogy ugyan tsendesség Europai
ban esztendőtsinál hólt meg. Ali tsak az emlétségül a mit a vallás dolgában Neveze,
dezésben tsinált Nagy a Keresztény Társaságban. Anno 787. Nicéában tartott Sinattol
hallottak volt a Szentt Papoly is, ez Károlyt meg ütsatták volt 790-be hogy az de subsc.
billya. Hadrianus a Romai Papa Nagyon rajta volt hogy állittyák meg Gallsában
egy Sínatot mi az egyház — a hová minden Dicsőjabbik Pás pólyok meg jelentek mint egy 300.
a Romai Papa alatt is ott voltanak a Követtyei. Alcuin is jelen volt. Károly Prof.
dials. tét dolog forgatnak ki ja Ann Ungyoli Jelei is a Toledami Elizabeth Gyermekeyi a ki
Jesustól az tanúttatik volt, hogy Neve tetsenek pusztán hanem Lsak Jogadatt Jó
az Istennek. Ereb a Pás pólyok Nehezsége a Mohamedanis mások mentek ére a gondolatra
hogy jobban meg felelhessenek Nekiek, a ki Neve jeuvedhetik azt a ki tétsék, hogya
Jesus az Istennek tetsenek pusztán valo fiai. Ereb okon irt Carlemán az Aquileiai
Pás pólyok Nagy Sellabatt — a Sínat a Carolustól hitta a Decisiók Dr. Ek Jogtudós a
Lépek tépsélték — a Károly Könyvét a Sínat helyben hagyta — a Lépek tépsélték
meg vedette — és angliának a Theologusainak is tetszésekre be vették a Ek a Lépek meg
fogadásá, és arról tépsélték Tönött a Tönök utat el találtak. Egy Nehány Canon
tették. pr. A Pap ke jörjön hatt sómája ünnyá — Ki penitenciát ke tépsélgessék. Az
Vétsek Neve tsak három Nyelvben tétsik tépsélni Sok. Evel a Sínat el bon tak
Sitt Sínatokat is tartott Károly a melyekben a Thalest is a vallás dolgaiba ve
gerett. Hadrian meg hólt az alatt. és III Leo lett volt Pápának. de az tsak egy
Jartió vált asztatta volt a más hatalmát reája — Más mott a Papaságban
gály Nagyal versenyedett, I minden vált asztási versel ellett meg. Leo a leg Nagyobb
Jubileumot mutatta Károlyhoz, el Tüdi a Péter Kultsait midőn jelentette az ö vált
tósát, Tüdi egy Mentéstet Károly a Romaquim el fogadását. Ez így lett: de a mi
Jól haragatt. Segítsen egy processió alatt mint a Papa rája ütsett Jól
poronáh, tépsé Koronáját le vonnyák, abig Sokodat Sokodot, Imed Nyelvü fóle Tüdő ha
zok hoz. Károly Atálya Leot Padenbornba el mennyen, a dolgot de tsarálya, s egy Gyű
rabi protestáljanak hona Ellenek — Károly is nagy pompával meg es tsendt Nov. 800.
kis Nap alatt egy Comissio vis gálly á a Leo ügyét, Joga a Baptica, Trinitá, által
lotta a Károly, Nagy ar hogy is vad gyülöl ségből Pás twarate. — es tsúfot tak per al Károly
Nagy a Nép előtt tépsélte meg magát, Jól att Leo egy Carthedrisba, s meg
esküdt. Ő is hogy Sokadatos bűnben Károlyhoz, Ertsék tsak más ar előtt a Romai
Ultoltak Ki tsuttatta volt a dolgot, miket Károly Sokadson első Nappon Patricius Tön
tösbe a Misére ki templomba be menne be jö egy Koronával Leo. s a tér pólyba
roly fejébe Nyomja a Nép lett ára Tüdi, ült on Urakat. Ekes és gyors ed elem a False
ges Nagy Károly Csaszárnak. Alas Orszag meg Sokadtatt jának ak — a Nép Ennek is ez
masban jö

muskaw jö, kiallon. Károly el bánvan, s' bora Meneu ann mondatta hatudta volnak annakor ennek vagyon: de meg is ei teuplomba neun jött volnak. Igyenjula meg N. Nyugatnak a' Csaszárság. Miuthogy a' Romaiak Monyhastol fogva 324 Febr. tendöktöl el folytatták volnak. Ennek a' dolognak mive Constantinápolyban futnak miatt hogy feltek Károlytol egy ajándékot volt Irene, a' kiről fellyebb pollatunk 802. t magyar Károly felsegenek, mellyet a' Faetiok beli rontattak. Es a' Nagy Csaszár 33 esztendeig hadakozott a' Szarakkal, hogy keresztenyekke legyenek és ö volna elsö, a' kit meuni Mahumed fegyverrel terjesztette atvallását a' mely Nagyon homályosittya virtussait. Aethelbe. l: Aquigrancum / penette latin, ott 813 egy Dietát tart. Lajost a' fiát Successorual Koronáltatya, és a' Dietát utain 6 hold nappal 814 Januarii mely holt 814 ben Aachben Aldokli fordal.

Ezekből már meglehet értenü: mikéntt reátok jött a' Papa az Europai ujj statusallal. Olasz Országban. a' Lombardiai Ecclesiaba a' 8d jöt tőrpe tajáig Rend vala bé folyásba — Tellen vispongattak egy majal, hasagadtak a Longobardusokat a' Püspöke miuel az hiv volna egy darabig a' Roai udvarhon, és alabalyositatta a' Longobardusok Clauuait hogy Olasz országot el ne nyelgeli meg a' Püspök a' Frauczusokat el Nyelette öket, a' mint latiuk is a' Pápát Nevében Lombát, diában is paraantsolt a' Püspök. Spanyol Országban St. Ariauus W. Gothokot volnak, ezek Nemzik a' Catholicusokat el alattak hatastani Romától öket, de a' Catholicus Clerus tetton levelekre a' Püspöket — fanattot Eridett tölle — az ö ellenek it bé vette. vigasztalo örömmel leveleit ö önmel fogadta — a' Clerus pro domo sua a' Nép Elött hiuségette a' Roai pus pöl meltosagat, hautsegét, hatalmait, s' mayd a' W. Gothokot kiirallyok is orthodoxiát bé vivoin a' Roai pápa be folyasat nyert, megen beeress a' Nép az ö bintatasairol Sanctis adasairol, mellyet adott a' Nomattatasa Solon, mellyel ugy el töltetett öket, hogy pa is hivek a' Pápa Eretet prelchen, Dietát tartana is ezekre Romaiakat. meg a' hatodik szazbol fogva, a' midön ugy Augustinus Nevü barát menni volt abba Missionariusnak Sabinal edgyiitt ez Püspöknek Ersekjeket állitatt fel. ö' maga is Kauenbury Ersek lett, és a' Successorai Papa vicariusanak nezetteteti a' Király és a' Clerus meg egyenesitésével. Miuthogy a' Vallás Fundátorja Romából Külsetett oda az irra a' Papa Tisztje mert esmert lenni. Németh Országban Sz. Columbain Fulian Gallus, Kilian, Bonifacius, Emmeram, Rupertus, Corbinian, esmert Roai Missionarius barátok voltak a' Vallás Fundátorai, ezek által tettek a' sok Püspökségek, Érsekségek, Monostorok, Nemes Országi Privilegiumok, és Mogentiaei Ersek tettek, és egy a' Nemes országi Clerus függetsbe jött Rómától. Galliába is a' vallás terjedése, a' Frankusok gyanánt Katolica Romából menni a' Merovei Domus sectedi, és a' Roai pus pöl rendbeli polgaltatai a' Roai Püspök a' ke folyasra vitak nyerottak, ki valtképpen a' Politicaert, pai vegeis ugy mind a' Romaltal hogy a' Roai Püspök Hatalmasa volt a' Frauczusok, a' Frauczus Politica pedig hogy a' Püspöket hatalmasa legye, mivel az erövel meg hodolt Lombardusokat Nemü szabadsagban hagyott, s' al ugyan által segitett a' Romai pus pöl ön. mert

ha a' Lombardusokat el foglalhattak volna Romai, sokat azok Nem lehettek volna a' mikbe tettek. Igy kapcsolni az Orszagokat politicaval, hogy a' Roai Püspök Neve alatt a' vallás dolgaiba mindig jarhassanak — a' sok Missiok a' Papa Nevebe, a' Jötelenek, és Peresztvei Erömyel allasok nagyobb vagy kissebb mértekbe be folyast nyertek, az Idöknek hogy Europaba a' leg Nagyobb, és Jövendö Püspöke lett a' Roai Püspök ha Nem egyebeben is: de lassan lassan, s' mint tapasztalja a' leg termekenyebb artaun. Ert a' Jövendö alkotast, és tapasztalva vitték be vele a' Püspöktöl a' patriárkai jusokat Nem emlegetnék, mert gondolnak hogy azoknak több Nyerseg, a' Nép Fejen ben meg volt az elsöségről való gondolat a' Romai Püspöktől, ámbár Nem egy mint egy Hüraschától hanem vispa Metropolitanusoktól is.

Püspöknek Europaba b' Romait allitattak.

b' A. hatodik szazban az Abbasi Diénes valami Gyüjtemenyes Canonokat Jardalott volt, a' mellyekben ö' meg is Supplementum mint Sok papaktól levelet hozzá adta, a' mellyet egy Codex Collectionis tettek. A' régi Canonok hamar el feledtettek, és a' Diénes Collectio lett helette. Ezek a' Papak levelei, és vegre is Jöttek Sorenben alatt az uj Patriarkaban mindenek Ecclesiakban Törvenyek lettek vi valtak, abban a' szentben a' Romai Püspöknek midön azok a' Külsö azokra a' levelekre, a' mellyeket nitak a' N. Eletü püspöknek midön azok a' Külsö Istenü Tiszteletben, vagy a' vallasnak egyebb dolgaiba tölle opiniot kerdeztek. Ezek tsak opinok voltak, s' mint most törvenyallé lettek volt, és Tételeröl — Ezert az ö' tatlan Törlenett el a' papa Nittogiga Solas Nitt. ambár talam a' gyü is Nem is tételezett volt oda; de mindhogy a' régi Püspöktöl mind pedig emberektöl tartottak és valami be tsapott a' Péter pitéröl ebben a' gyü' tenenyben, a' mi most pedig e' perais meg Enged ter mar a' Roai Püspöktöl esmeimi:

d' Hogy a' hitte tartozo dolgokban határozo szava vagyon. és ugy a' vallásra dolgokban is gyorduschas rea vagyon binva. A' Péter pitról fogva mondhagattak hogy az apostoli Tudomány a' magok Scriptusaiba tsak Nattavagyon mellyet valamu tudhat jelent vetkezhes taimadat az ö' feleleti el dönteti a' dolgot, tiváltsa a' Péter pitról fogva allyan perentsjeket voltak, hogy a' mely nipre itélnek az Nyert. A' Diénes gyüjtemenyes fele feleletekkel volt, tellyes. S. Péter Successoraival Eredettul esmerni, s' hittek lenni a' Krist ol azt hitték hogy az apostolok fejé volt, a' ki a' Successoraiak az vallasi tiszan adta által az Apostolaktol hozatik a' Roai Ecclesia eredetit. Europaiak fobb tartomanyaiban oman mint a' vallás, dermenetes volt hat, hogy a' vallasdolgaiba a' dici pit a' Romai püspöknek ugyedjek.

d' Meg esmérték a' Külsö Istenü tiszteletben is a' Perzonialy. hasalmak, abban az idöben a' vallás Külsö ereöl tolak tartottak. A' Ceremoniakra pedig Nem volt egy bironyos Könyvek, mint a' Vallasban. A' Traditiobol, a' Patriarkak Canonjaibol Ellett vi venni: de ott Sem volt meg mindenek approbalva. Itt hat Nagyobb hatalmenek volt a' Püspök? ot Diénes Collectioban tartottak, s' liber liberatus volna Eretnek, mint a' Romai Püspöknek, gyü tenenyei is ara pitoratt. A' 2d pitról fogva mind a' Romai püspöknek Servatis Ceremoniakhoz pabtak nagokat a' mely abból is lett, hogy Romaban meg patadallanak voltak a' Püspökök, ugy tartottak hat hogy otta a' Ceremonia nálkul leg jobban meg örizettek; azonban hogy mas helyeken ujj Statusok lettek Valahol ujj Ecclesiak, tiváltsa a' 9d parabol, a' N. Károly idejébe, a' ritusokban

Jobban

vagyon venni, &c.

Sollen meg Eirdemtettek a Romai Püspökök. I. Hadrian Galliaba, Liturgiát,
minden ens a' Romai praxisát rendelteté az új Ecclésiaval mindönmegh Eirdemtetett volna.
2.) Az Ecclesiai Jogyitték Jeuen tartásában is a' just nélkie engedték azt
gondolni, hogy Dicsértől az is a' Romai Püspökre binatott. Imen a' rendelet len
tig el ellen gyakran Ellenség és Sauli Pelrean Jeuen vette, a' Törvény ek meg magyarás
Jában gyakran Eirdemtek meg ölet, s ha valaki ábrát hagyta, a' büntetésis
rait is ölés Eirdemlik meg, egy mást egy Censori hivatalt hatalmat engedtek Ne
kie. Egy Jával az emlitett három dolgokba a' Circumzedik három pár ezein a' Ro
mai Papok felsöségét meg Eirdemtek ésmérni, és így az Europai Statusoktól egy
Jeuen sokára Hierarcha lett, még egyan a' Circumzedik, Nyolcadik párnaba Jeuen, az
Inspectio egyan meg engedtetett: de minden statisdictio nélkül Ennyi a' Franci
Salnak, ott fávorizálták a' Papait, s meg különbözteték a' Gallen Püspökök
tek: de a' Királyok, mind a' Politicumokba, mind az Ecclasticumokba a' tekin
tet a' Papok debattirozhattak, de hogy meg akhassan a' Nép elében, ennek a' pa
tusok elébe Ellett terjesteni, mint Törvénynek más Nationali dolgait a' Capitula,
ried, vagy a' Diétain végzett Articulusok az be irogyettek, Még a' Püspöki Causak
Jaul Mentek Romaba, hanem a' Nationali Synodusokban, Somnak appellatiobak a'
király elébe, az igaz, hogy a' Franczus Királyok a' tett törvény Ellen el Enged ötték
Romaba, de annak Confirmatio végett, mint a' Catholicus fab praxisnak állyak
hanem vagy annak, hogy a' Romai Püspök, mint a' Franczus Monarchiának tarto
Po Püspökei ugy Nyilvánják, vagy annak, hogy ő maga is observállya 1. Leo. 1 Lorkor ha
rozott egy levelet ennek az utolsónak mutatá a' melybe ez irja
Capitularelas Jogja observalia. Így állott a' Papai Fösége, ennek Jogy a' hozzá való
De a' Circumzedik párnak is ezen emlittjük, annak a' Törvénynek
is rövidsen mást jelentik mutattyuk magyarázatokban a' Papának Nevek mellyek gyakran
jai meg elöfordulnak s a' valóságos systemaknak meg állitásában is.
1.) Pseudo-Isidorus Hamis Püspöktől Epitteltetett Decretumnak collatioja ennek a' Decretumnak
mind ennek az lépa a' Törvény ad tonyra, ezt a' gyüjteményt 830 tájban ele Evalard
beraki Levita Benedek Epitkette a' mint a' Historicusok meg jegyzik Nic. +P.C.
quinkábad ± I. Clemens Papától fogva Deus dedit Papáig vala Decretalisokból gyü 90.
tött egybe 42 Hamisitvanyokat, a' többek közöttis ezen Hamis állott meg Deus dedit
Papának 6 ször hogy a Carthagi Püspök Isidor Neve alatt is többször Ellfog
lalnak, a' ki 636. hols meg. Az Papai levelek levelet vagyunk a' több
Es magok compilatorok, mellyek ele a' Romai fejnek igen nagy fontosságot ád
gyon emlitenek, mutatják is a' gyüjtemény Circulata ez is be nevezte, mely a'
Jai ekein meg essék, az alatt igyalo Constitutiobam Nagy valósági sötét

there
Ma

Mert a' Jenne levő Pöncualis Különbözetek a' régibb gyüjtemenyekbe levő Hog
mens és pünctualtol. Három Reverences pous ok volnak a' mellyek addig nem emlitettenek.

1. Minden Püspök a' maga Megyéjében független Legyen minden Külső hatalom
tol vagy Laicus allol szabad. Ez a' propositio leg többet vitatja a' gyüjtő, és
perseli a' Püspök ha hibáznak is a' Külső tribunal meg nem bollithatja — ha meg
tésen nem akarna, abba ell hagyni, mert az minden egy büntetésis az Istennek az ő
gyanta. S ha allot a' Külső fejtség akarna még is belé bollani, az anyit tenne,
mint az Ihrennek jussaiba beli ártani magát. Így a' Püspök Sacro Sancta Bess
nak bir. Egy törvénybant a' vagyon, hogy a' Laicusok ejtsen ki capsolak, hogy a' Pü
pök ellen bellyes vádat tehessenek. Egy mást tör vény a' Clerust excommunicatioval
fenyegeti, ha püspöjét vadolná minden ok el volt vétva, hogy a' Püspök vádol
hassák, hanem ha maga magát denuncialná: de mellyik lenne ez a' boldog?

2.) A' Metropolitak hatalmat leszebbitésekis Sót az egyik Metropolitanak con fir
tó Ordinatiobol, Ez is a' Püspök hatalmának emelésére történt. mert Különben
independens nem lehetett, ha a' Püspök, és Metropolita közötti valo Sórel alnem fo
gadtatott. Imen lett, hogy a' Metropolitának a' Jutalmaban Ennél egyebb nem maga
dott — A' Metropolita a' többi Püspöktől nélkül semmit se tselekhessen. Sőt azt
ne gyüjthessenek, hogy egyedöl Püspököt ne ordinálhassanak, és így ez a gyüjte
mény a' régi Constitutiobol igen Levelet hagyott meg

3.) A' Római Ecclesia Fejnek, és Tanitómesternek Más Ecclésiák, mellyekben Kétség
telségben vannak. Ahoz erőpettet ez a' gyüjtemény, hogy a' Római Pápát a'
Principestol ellvéve a' Jurisdictiot ő tehesse a' Püspököt Compercenseletés bíráját
lehessé, vagy vethesse ő Ecclesiastikus allithat fel, régieket el törölhes
Essék, vagy Nagyobb Jurisdictiot ő tőlök egyben ő ordinálhat, ő tehetsége Causában ő
Jomnak dönthessenek egy Joval. a' Summum Imperium a' Felsőség az Ecclésiában az
övé, és így a' világi hatalomnak: Mert ha az Istennek az Ecclesiat a' Romai Püspöknek be
tud, ezzel egyszersmind azt is alatta, hogy a' Királyok, és fejedelmek tőle függjenek
egy mind a' két az Ecclésiaknak Elsőbbek. Mindenek a' praxisok régi Papának
Dolgaiban, végzéseiben voltak fel öltöztetve a' gyüjtőtől, a' két Könyvek Nemellyekes
Jenki Jenek ismérik, a' Blanchard a' volt ennek a' gyüjtőnek, hogy a' régi Constitu
tiot egybe rontsa, és a' Püspöknek az Laicusokban Fellyül emelje. Francus
volt a' kitolo egy baltrik mivel ott a' Püspöknek a' Királyi Jurisdictiot tartották ettől
alatta a' gyüjtő ökat meg menteni. Az effectusai annak a' gyüjtemenynek a' sö
vö pereskedésben Nyilvánságra jöttek.

Lassan lassan lett Könyvsegítsége, mig az Hunt Bartholomeus Norbertus: Mert a' valóságos Fundo
lamentomi meg volnak a' Isolárisságos Könyvben fel fedezni is volna elébb a' Evalard com
pilator kinek ő az egy Püspök a' Bibliotheca Cajában ben vitte, a' ki Jezsuita a' Colle
dio által, de nem vette számba mi van benne, s sok levelek nincsenek hasz
nálat, annak egy gondosabbnak oladvan a' Könyvet bele Néznek, hogy kitsoda mi
vel Könyv benne, Ötve vette a' régiekel, látta a' Különbségét, de abból a'

Evalard

Családfáját Nem Sedonetta fel, ar. gondolva, hogy ezzel valóságos, tsak hogy vi-
ta, ör vendett gr. Liutbach, s'a' maga Ekklajáiban, amenny ire Ekebett megyes-
meitette, majd Verdettel rizi, imit amott egy egy Cenont Eitalgatnak bebölö
Vegve a' percentt vagy percentsellenség, ez olkan Kiáre vitte, a' mely ebből, ar aire
gébül ez exceptiunak tsinált, a' tettől ezbe elvpiette. S a' régi ennek ar ujnak
auctoritát perselt, a' Családfáját Hajos tolt fel Federni, a' régiből az időkhe-
reis fol adliguálodott, az ujból Fodorsáb, s a' fok fordozásal egy kor egészségen
vad lapott. Latkul kár a' 7dik gr. gél parnak, s elpiteleten az ujj Eetsbe hogy
állattal ele- mutsadá revolutiod Liteinek mutsada polgra Hagott a' Roma-
Páspök, mutsadá bi Folgáitai Eetlek az Eeelábau. A' Eöttök gr. Eeneve nyelv
mennyit Folgálnak ára, hogy a' Romai Páspök a' Eresztény Hagyot
nelgés fejéhez. A' Blanam Eép volt., mai a' ünnetkezendö Peresdustba meg tar-
tyak a' rendett Blammal hogy vettek, a' percentre Mennyire Edvenett Nétek, egy po-
val meg tattyak a' Dajáitat a' magok Nagyságokba s ennel bi retlettyék ezt a'
hogy Periodust. Eredtiz Fiárad Eludb Dajáitat. et tedospaitol tépsünk meg egy ujj
Eétt – eratan a' Eutfejéhez meg endtyék s meg Nyilttsak optain a' 3dik Peresdust.

A' Mi ezen Eét Fiárad ott Dajáit ellett.

A' hetedik és Nyolkadik fiáradottban Erestül 33 Páspöly ér volnak Romaad
ered Eörül Nevezetjek voltanak:

A' hetedik fiárabban.

IIII. Donifacius ez Phocasstol, a' ki Mauritius Császárt Fiaitul megö-
lette Ceu Mennei ennek passport
eas gyilkossági helyben hagyta Ör magának valaka hogy Egyelmer Nyés ar Fiten,
tól Phocasnak. Ez Auctoritásbol meg Dötsülö Faizos ra. hogy a' Pantheonból Lételepsol ér.
IV. Bonifac. A' Pantheonnak, mely Romaiban egy Fiétkeresemplom volt a' Romaiak
idejében Phocas Császártol et Eetze a' pogány balvány orok ki veletto bebikk és
Eerostiny templomnak pensetet fel a' Fiér Mária, és a' Martyrok Ereklyéit Pantheon Eglj
pul hivják. Maria Rotunda Diákul Virgo ad Martyres vid Lud. Ant. Muratorium T. III. Rerum Italicarum vol.
I. Honorius elmoustheteta' Eétt – ei akkor ar Cenapiatzey hatsse megi mutatta, P.C. 606.
a' vallás Fejé Kend infallibilis i vallás dolgában ir. 680ban A Constantinopoli
Eyi hitvedusba Condemnaltatott a' Monothelaták mes és Honorius is. Egy rio
ar Istenü tiszteletes valosságában tanuelt a' Külsö herendmiatkon terjeszkedni orsagok.
+ Agatho PC. 679dikben Ert volt a' Constantinapolyi Fiuak i Nyerte meg Constan-
tinus Pogonatustol hogy a' Páspöki Dignitariusok Fiuak i Nyerte meg Constan
Tovas posáts volt a' Romai Páspökinek adni Jamint fejéhez Nellyet a Constantinapolyi
II. Benedek. 684ben Nyerte meg ugyan tsak ettöl a' Császártol, hogy a' Liti a' Clerus, a'
Romai Nép, és Senat Páspök valasztanak, a' Nélkül, hogy a' Császártol, ugyan Exarchától
hatalságat valasztasok penselyét fel. Ez egyed Nagy hatalság volt.
I. Sergius Ez alatt folyt a' Trullusban 691ben Constantinapolyba a' Synod, a' mely Gyuedy
Lemü = Levelnek hitetlik, arokat a' Canonokat penn a Carta Sergius Liberius alatt
Trullus Papjai Pabák Nyolcsajtaros Tábla Cölyk Fruttal bolt Kéjtik Diákul. ant tor.
vold Vonyoth Latin Fruttus

ar tartyak hogy a' Romai R. p. Ettöl dicsiplinája ellen vetsettnek [illegible] Nyolcadik fiáradban. 411

A' Nyolkadik fiáradban.

Constantinus, Ez igen sokat tsinált a' Ravennai Exarchátus alá vetette
II. Justinianus Csapait ungedelmeiböl, a' Eét a' mely fiáradta Constantin Pogonatus,
Fügyetlenné tett volt Romától, Ugyan ez a' Császár, a' mint Paulus Diaconus irja
Constantinápolyban hivatván Constantinus Papát, a' midön jöne elébe menö a'
Koronájával, ez tsókait meg tsololta, Ez a' pap ez volt az, a' ki midön a' Császár be
Lépett volna Rómába, Philippicus Bardanes Császárt Romaiba, ötsö-
zett is a' p. Péter Templomába fel függesztette – a' Császárt excommunicálva, Ez
végben vitte a' mint Chronicaiból látni, hogy Pennét ki vajvádá a' birodalomból a' vernyéle.
Ez a' Pápa az, a' ki a' Levél formulába be vette. Salutem et Apostolicam benedi-
ctionem, melyet elunt mai

II. Gergely Az Isauriai Leo midön parantsolá a' Képek le rontásait tölle ij, a' Népet
a' mellattalanságról vélo prædicatiojával annyira ingerlé hogy Leo ellen támadá a' Nép
fel Mondrolla, a' Ravennai Exarchát Dalt meg ölni, Ezzel Gergelyt pedig a' maga
Oltalmában vélasztyák.

III. Gergely Egy Levélt egyet Tibert Chászlo Mártelher, oltalmat kért tölle, ig ezzel ön
hogy a' Konstantinapolyi apostyi udvar Eretnök. az Exarchatust Erettö járadja – és excommunicálta
Leot.

Zakariás Ez felett Pépinnek Sjövedhadja hogy a' Görögöt Exarchyt be vesse
Jmagát helyébe Exerese. 752ben Childerich törvényes Királyt meg nyirattá Levétetvén Clostromba tétetett

II. Istvan Ez magát pem Egyedül nem Romába Francia Országi Pépinhez Legyitsé
gért – a' ki Fiait Károlyt fel kené. Pépin el jövén Olaszországba Páviával az Exar-
chátust, el foglalja, és egy Donatió nélkül S. Péternek a' jutja, a' mely Sokpápa
tsal ugyan a' Pápa Statt Tovarbra Ernyt volt a' penz Péter Nevébe be vette, és
Pépin a' Lengyel fogyta, midön a' lovárod fel ült.

I. Hádrian A' Képekre Bátorittatta. e Nagy Károly hoz addig jártat, hogy a' Lon
gobardusok ellen jövén – Desiderius Király el fogja, a' Lombardusok birtokát
pedig el fogja, és egy Donatiobá /: a' mely tsak ugyan ma Nints meg :/ melyben a' Pépin
Donatiojáról nyira meg erősíte K. Péternek a' jándékozta. 787.

III. Leo Ez mindenkinek meg vetsülö pananyra ment Károlyra, Károly maga
jövén Olaszországba a' dolgot el egyenesítette – Leo pedig Károlynak 800 ban
Karácsony első Napján a' Népnek Nagy örömödre Károly Örökös Császárnak
koronázta. Ezekből az emlékezetes Cselekedetekből eléggé látni hogy Nem az
nyira az Istennek Országa, mint Károly Országa, Nagyobb. Campulus ex Pascha
= ig az Ittalian atten.
tion vetek ny ötet.

A' Következendö Trói ezen két fiáradokhoz.

Mind a' hetedik, mind a' Nyolcadik fiárhoz igen Nagy volt a' Tudakozásig, mely a'
Népek vándorlásai miatt esett. A' Brétagyter ij elég dérék ember volt ha alkalmat
Tudott, Tövény, volt azok tsinálásában, hogy ha a' Processus a' Constructióba hibázott Nyereség
Jában, Mert a' Fenn folgajá Domatust Grammaticusnak, hogy attól, függjenek a' K.
Klastromok Eötsi Könyv fovétsztok a' Tudományok, de Jeuti Jesu könyörülés ra
tok, hogy ő fiadattsák, az Istenn tiszteletes deákul Folyt ott ij, a' hol egy hot
ke Tudtak, Volnak mindazáltal több ezekben a' fiáradokban ij, tsak a' Fenne

Vége.

Theodor Görögül a' 2-dik Pál pakstolyának Vitalianus Pápa alatt Canterbury Érsek 668-ban lépett állásába. Ez Görög, és Deák Könyvekből Canterburyban, meg holt 688-dik esztendőben korábban ez a' Mesterét Erősítette Nevezetes a' Bajnoncziának kiadása Péter Jakab pecsétje 1677-ben Jan. 11-én 4-te ebben a' vékelyben fel fejlett Nemei vagynak fel tévén, és a' módját, hogy kéthetenként azokat el tsörélni. Könyv, Könyörgés Sóltárok olvasása volt bünbotsátásul téve, ha valaki Nemet böjt Lölkelésben, fel valhasa Jobsirok olvasásával, vagy alamisnával, és a' mit a' templomnak, vagy a' Papnak nak ajándékozott valaki, azt is alamisnának volt, hogy jöttével bé az Ecclesiának adva ly ajándék lehessen, és ne adandóra nemet peccáljon. Ha mereven amúgy, meg Nagy bün rolt is ellyen tekintetből ajándékozott, s alá tsúszik, ha Nagy bünnek tsekélyedett. e' fele ajándokkal vétte elejét.

Theophylactus Simocatta, a' dedes Egyiptomi, hazája Laodicea — volt Canczellár Constantinápolyban 610-dik a' Perzsusoktól Mauritius Tsászárnak le irta az életét VIII könyvekbe.

Moschus János 630 tájában borát a' Jordán Mellett, az után Tabenen, az után Tyrusban, s Solon Ecclesiát, a' Boralokat meg látogatta, a' különösebbeket fel jegyezte, s midőn Sophronius Sophista Nevű Collegájával együtt Epistolát egy Könyvben, Pratum Spirituale Nevűt alatt, ez a' Könyv a' leg édesebb Tudákban vagy fordítva, a' hétedik pár ostobaságának alá ez a' Könyv ártheti ajá.

Marculph: Borisi Borát gyűjtött valami Formulákat egybe, mellyek az Ecclésiában le volnának vétve. Ildefonsus a' Lovellus Ildefonsusnak Tiszteletből hires tanítványa, sok munkái s Mondatok Cresconius Afrikai püspök hires a' Canonicus Collectiának Omne a' Jóknak tépnek egy Históriát a' mely a' világ teremtésétől 6 jó 6284-dik Nemi tudatik az első ez emplom Scitliában találtatik volt, és abból Nemet fordítottak Jai Lauli Nevet adtak volnának Pitje, s' ki légyen valósággos írója Nemi tudatik

A' Nyolcadik Korba.

Béda érdemi Nevén Nemet tiszteletes s' Venerabilis 642-ben született Angliában, és 63 esztendőes, germek korától fogva Klastromba Nevelődött, tudós élesen follos ember volt. Magát is Prédikátorré tette a' Gennai Klastromba, és annak Nemi is ennek mentsohasem Meg hivta volt Sergius Pápa Romába, talám Secretariussának: de nem ment el irt igen sokféle munkáiból, az Anglus Nemzetnek Ekklai Históriáját leirta, Jeles Martyrologusi mart is, az az Jeruek életét, halálát. de azt tartják, hogy az övé el veszett volna: s a' mellyet Neve alatt bírnak nem övé, mellett vagynak versi, philosophiai munkái, commentariusai: Sat. Ast ritalo ab o dicere nec tacere valet, quem mirari facilius, quam digne praedicare possis, qui in omnem Nemen Natus orbem angulo doctrinae contraxeo derras omnes pertinuit — egy szóval mindent deitsértenek fellyül vagyon az által ódöse Nevét, vagynak rolla valami mesék p.o. Hogy Romában lévén midőn a' Kapara fel tekintett volna, és mennyben Angyalokat látta le menni sebes fehérbe. ÖÖ. SS. AKK. ÁÁ. a' mellyeket Jeruek Jtudatt meg Magyarázni. Béda is tsak rajta a' fejét, s' midőn egy Romai ember

ember ott látná azt kérdi tőle, mit Nézi egy Angles ölöt? A' kit tsúfnak bodorodott Lat felel Béda, mert azoknak a' betűkből azt tsinálni Baker Batica perdítés Sapientia Jesum Lublata Rosa regnum Roma — Petro Plasma Jaua, Nagy halállozásban egy epitaphiumban fogatt egy Dalát, hogy rosa Nilia — el Eredete. Hac Jure in fossa. de emlet több Nemi Jóllt, kétségtsen gyenge páéta volt; de ejjel, az anyával, vagy ki tudja ki azt a' fét verset ki potolta, s reggel így találta.

" Hac Jure in fossa Béda venerabili ossa, A' bátai tsászárnak írta Nosa.
Lui manet in gloria, Nam Jure in numero gloria.

Damascusi János, Harajától vétte eredetét, Kézsen polgárait, kivétett Chrysorhoastnak, Arabul Mansurnak az apja Damascusban a' Kán rendből való volt, és az Arabs Tsászárnak Secretariussa, a' ki a' pusztításra volt 676-ban Jenuels egy Cosmás Nevű olaszt, és Nagy tudományú embert vitt, az apja halála után lett a' Kalifának Consiliáriussa, meg unván az Udvari életet Jerusalembe ment, ott presbyter lett, s' végre a' Klastromba ment a' hol végig meg maradott. Az Isauriai Leo ellen mentében ő is a' képek tiszteletéről Irt mint, demselek tiszteletéről, a' mellyről Leo meg hatagadván s' a' mint a' tsipeli barátty ai mondják) s' a' János Nevébe a' Kalifának egy levelet ir, mellyért a' Kalifa, gyanakodott, vén, János nak a' Kezét el vágatta, de János a' Maria Tsiszter já tulnak, a' Tene, mint a' Kéz lába fogott, meg Nőtt — a' dolog mutatja azt, hogy mester Nem jó emlitti más, hanem az o' életének mesét irja a' Jerusalemi Jámbor. Sok mes Tulat irt: de mitsit tsak a' Theologiáját Nézve jegyzünk meg — Ő a' leg első a' Theologiát Systemát irt: De fide Orthodoxa tsúm alatt, Abban bepél az Isteniről — a' Személyekről, a' gondviselésről, az el vakaptáról, a' Tisztelet, a' Szentségről Ur vacsorájáról. Sat. A' hiba benne, hogy sok vitatgas Tudomá tsát elegyítette bele, Metaphysikai speculatiókat, az Aristotelest philosophiájából sokat, s' azt meg magyarázni.

Aleuinus, v. Albinus Flaccus Anglus fijtetett Jorba Bédának, es Egbertnek Jauitvgiának. Lett Diaconus, és a' Cantuariai Klastrom abbája 792-ben. Nagy Károly Tsászár magához hivatta, t.i. midőn Romába utaznak Aleuinus és Galliában menne látogatta a' Nagy Károlyt. A' Károly ugy meg szerette, hogy fel fogadatta vele tsúnyétet, hogy el Romából vissza jövén az ő Udvarában meg maradni, minden dolgaiban tanácsát az Aleuin volt tanácsa a' Károly Praeceptorának is Nevelőjének, tisztjeivel, las dolgaiban, az Adoptiánusok ellen irt, a' képek ellen is, a' Nagy Károly Nevadott volo tönyvek hitelésen az ő Munkái. Galtan tudatos el az Udvartól, hogy bo, tsátkozták Esendőségre, mert a' sok dolog fiúte el ölte, utolyára meg Nyilt, és a' Jours-i Klastromba ment a' maly p. előtt tornyról Nevelőjét, a' hol meg holt 804. Béda által abban az időben a' leg tudósabb ember Jövén, Jtt o Nyelvtudást is, tett, Francia országból le vette leg első prijagait, a Pari, Seuld, Jrato, Nimi academiákból által dudattak, a' midőn II Károly az oskolákat tanáttotta

Jea

Diaconus Pál, vagy maiseur Pál a' Vártuefrid Fia, volt Longobardus
egyházában 1. Jotum Julii Diaconus, és lett volt a' Desiderius Királly Cancellariussa 774 tájain
N. Karok őtet a' fogságal közöttt el vitte volt, midőn Desiderius Királyt Karlus fogta, és darabig
még nagy betsűlet volt előtte Tudományáért. Görög Nyelvre tanitatta a' Karoly Gyermekit, a'
kit az Irene Fiának akartak adni, Rhotaldust de azután gyanúban esvén Fiaitul elette
lett, Oman a' Beneventoi Hertzeg Udvarában menni, és ki vejevolt Desiderius nak
Az meg halvan a Monte Cassinoban borsatta tette, Munkái Között leg Nevezetesebb,
De historia Longobardorum libri 6. Trédegerius i ebben a' Freizban élt, a' kinek
Chronicon de gestis Francorum.

Nagy Károly Csaplár, Ő is a' Gk. Fiainak Tudossai Közé tartozik, Az apja volt
Pipin Királly — Juttatek Angelheimba Közel Magyarhonhoz 717, Derék praeceptorai
voltak a' Pisai Péter a' Grammatica makban, egyebekben a' Feljebb emlitett Aleu,
in Tudományait, a' vallás pereketéért, Birodalmáért, és Solfele világi Méltosságá
ért Nagynak Nevezették, Életére Jogatt volt a' Lantolásban, és nem jól nem igen tudo
de a' tudosabb, ellen a' Tudományok igen Nagy Pártolassa volt, A' Latinban Solá
dalorait, utolsóra, mint olvasgadozot a' Pogolat, és oskratta fellyel a' maga tanit
mányába provinciákba, Németországba is Tudós egy Franciskust — Pápa pöller Adria
nust Tudóst Mindenfelé, hogy a' Keresztyen vallást terjesszék A Romai Pápa pöllel
emelte, a' midőn Oskajot by Tudósokat akart Nálla, Radalomban az Avarokkal is — meg verek
tek Synodusokat tartott az oskaj és vallás dolgaiba, a' mellyekbe, az ő bölts lsseje, és a'
talán Nép tudatlansága tőlelő Jámbora Nyelvének ajtaja. A' valtozás által dolgozott a'
Capitularei az mutattyák, minden pápa vétsakkal oskolákat állitatt fel
az épűletig hasnált a Tourby. Trévir, Lyonban, Osnabrueckbe, Würtzburgban is
valtozás jegyeket Nevelt itt, Hatta be Norikát a' Metzi Pápa Chradegáng,
hogy az Edeig szabad sajában élő papok, Regula alatt lejenek, és Pápa pöllet egy
ébb ittak — imádkoztak — aludtak egy épületben a' mely Monasterium nak hivat
tatott ezek ilyen regula alatt élnek Canonicusoknak, lassan lassan Ez
lesse az ilyen institutumok galliában papokra, az honnan Dókat telték a' Capitu
lumok a Canonicusok Collegiale templomok, A Francusok' Juratban igen tsak
vigyázásokra tiszteti, a' boratfenalásnak a' Jövőtelen való fogadás létek, a' templo
mokban való aszhumak ellen, még a' harangok meg Keresztelése ellen is, a' mely most
VIII-ik Janos pápa alatt, a' harangokat, egy modjára, hogy a' el jában találtatnak volna
nak is hivatik, az előtt versek, vagy Psalmok versek Latapatsolat, mint az olá halmok
nak: de hihetőbb, hogy a' 7-ik harba jöttbe a' harang egyen tsak Olaj országban a'
Solhadelban Könyűlésen elsőnek vette pap Ebben a' tudatlan pázadban, midőn
a' pepet is olvasni tsudatak, és gondollani meg tsudálkozott Pál
Diaconustra bintsa hogy a' regi atyáik nyájaibol prédicatiójából tsudálkozni ezt akarják
nincsenek el a' Papoktol, hogy a' Bibliából az Evangeliumot el olvassák
valo Részét. Innen hozzák be a' Kalendariumokba, az ők Nagyokra Ki tették Evan
geliumok eredetét, ebben a' pázadban, Köl a' Reformatiónj meg volt Köl hellyek
az a' polaj, hogy vasárnapokra az Evangelium hellyet az Aristoteles Ethi
cajából menyaráitak a' Keppek azt mondja Melanchton Fülep, hogy ő is hal
lotta még Gyermekségében, illyent. Mindent el tsudálkozott Károly, hogy a' tudatlanságból

ízzé, a' magát Udvariába tudósnak tartatsa volt a' hol mindenek Neve el volt
voltozhatna, ő magát Darázdnak hitta, Historiákat olvastatott Könyvből, peretta
Hungarusinnak De civitate Dei Nevű Munkáját tudatt Görögül is, A' tizedjét
azt mondják ezek a' betűk voltak D. P. C. C. a DD. Dacem praeceptorem Custos
Caroly a Deo Constitutus, vagynak levelei Capitularei Nevezetes a' Capitularia
pro litem, vagy libri Carolini IV. de Nova adoratione imaginibus, Az ikrei megirta
Equihárd a' Cancellariussa, a' ki Jostalitzer egy Imma nevű Leányát Károlynak
el vette Fiával fogva Tobber: is Feleségük

Hun Fejel ezen Két pázadak Historiája.

Avagy Közül az Avar Közül, a' kit ebben az Historiában világosittanak, Közel
ezen az időben, vagy épen akkor ellen, tsak hasonlo vagynak:

1. Gergely Közönségesen Gregorius Turonensis. mint hogy 573ba Turonumi
Episcopus lett volt — a' magát pázdjából elég tanult emberi, vagyon az de tortore
Francorum Közül Historiája, Hive annalok Francorum libri X. ebben el Kezdi a' Fran
cus Monarchiának első eredetét, és le hozza Egy-ig a' Karoknak valo
valo le vételét, a' Gothusoknak Constitutiójáig bövebben ebben adja Királyainak
dejét Közül sok olyan dolgokat be pél eli mellyekben magát is bennek Tsgatt. p.o.
Chilperich Nevű Francus Királyról a' ki Neve Nagy barattya volta a' Clovisnak, az
kinek születésének ideje — egy Fedor hogy akart meg születtetni, nints oka, vagy
tsak volt benne, hogy rossz pajtás volt, nem is versekre nis, és a' templomból ennek eltette.
a' leg jobb ki adásra nézy eddig ennek a' historiának alkotoja a' mellyet Du Chesne
Andreas Francus adatott ki, a' mellyet a' Francus nyelvnek Gyönyörű
tiszteseit Parisban 1636-ba

2. Paulus Diaconus, a' ki fellyebb is meg emlittetünk, ide tartozik Munkái
Közül De historia Longobardorum libri VI. Lindenburg Fredrik Francus ki adta
Hamburgban 1611-be. Egy Supplementum tartozik ide, melyet Grotius Francus a'
Gothusok historiájához hátul ragasztott, Amsterdámban 1655-be

3. Jeffreies Beda Francus is sokat vilagosithat az Angliabeli ott
Ecclesia historiájában, a' ki jobb ki adásra: Bedae Venerab. Historia Eccle
siastica Gentis Anglorum Libri V. a' primo Julii Cesaris in Britanniam
ann advenit. usq' ad annum 731. cum Notis Abrah. Whelocii Cantab
brigid 1644 in folio, et cum Notis Francisci Chiffletii parisijs 1681-mo.
Ezekből az említett három Könyvekből az Ecclesia igazgatásáról, és a'
vallás állapatjáról Nincs sok világosságot vehetünk de mégis hogy tsá
ber tudtaságunk pótlásjáról az Ecclesiai tőrvény-ek gyűjtemények
A Francusok Capitularei, a' Romai Pápolok Decretumai.

Az A' Canonok gyűjtemények Közül folgalhat ore az idők az Isidor.
Neve alatt lött Csalárd gyűjtemény, Lucia Dacheritól a' valtozások Isidor
gyűjteményét ebes tabalni a' Conciliumoknak alá mellyik gyűjtemények
pl. a' Hárti Dionysius Jánosi Francziába a' Gyűjtemények tovább a' Jeruta
Labbi

Labbé Uramnál a 11ik Darabba. A Csalárd Isidoré is meg vagyon
ebbe a' gyüj temenybe de minden Critica nélkül, ugy a' mint egy Par
si Theolog doctor Merlin 1424 é ki adta.

b:/ A Francus Királyok Capitularei is igen sokat használhatak
leg elsöbben kezdette ezeket öfvé Fedegetni Abbás Ansegis 827 be a' ki
a Francus Udvarnál Nagy Kedvessigben volt, öfvé fedte a' Nagy Károly
alatt kiszült Capitularékat — Capitularia Caroli M. de rebus praeser-
tim Ecclesiasticis Libr 4. a' melyekhez azután a' Csalárd Levita Bene-
dek hozzá adatt meg 111 könyvet, ugy hogy 7 könyvre ~~[illegible]~~ telnék
sok ki adásai voltak 1544 tól fogva. de a tudos Baluzius Is-
ván 1677 ben legyibben adta ki Parisba, most pedig a' leg pom-
pásabb, és fenyesebb ki adás 1780 ci Párisba Tom. II. Chignac
Péter Uram által.

c:/ A Püspökök Decretalei meg nem folgálhattak minde-
nütt törvények gyanánt. Sec. 8. Mercator v Pseudo
A Csalárd Isidoré kezdettek ugyan
circulálni, de mikippen autorizáltak Magokat az a' jövö pe-
riodust illeti, a' melyben az epistolae Decretales Romanorum
Pontificum törvényekké válnak.

Vége

p. 408. Isidorus
Mercator vel
Pseudo Isidorus
Benedictus Levita
Monachus p.

Gomes Aquino m. Z. 1274. XXII fünis a Kentch Kőzé V. Pius Patersch Kőzé számlálta mikor
némelyek I. Gergely Pápát tartják legutolsó Paterneh